

Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad maakonniti

Statistikaamet 2020

Ülevaate tellis Haridus- ja Teadusministeerium Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastamisel programmi „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“ raames.

Koostajad: Kadri Rootalu, Märt Leesment, Eve Telpt, Birgit Vahing (Statistikaamet)

Kaardid koostanud Egert Indres

Toimetanud Anu Rooseniit (Keeletoimetus OÜ)

Kujundanud Jana Kindlam ja Nele Lumiste

Täname abi eest andmete ettevalmistamisel: Kaja Sõstra, Alis Tammur, Rauno Temmer

Sisukord

Sissejuhatus	5
Andmeallikad ja metoodika	6
Maakondade ülevaade	8
Harju maakond (v.a Tallinn)	8
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	9
Ettevõtlus	15
Kokkuvõte	21
Tallinn	22
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	23
Ettevõtlus	29
Kokkuvõte	35
Hiiu maakond	36
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	37
Ettevõtlus	42
Kokkuvõte	48
Ida-Viru maakond	49
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	50
Ettevõtlus	56
Kokkuvõte	62
Jõgeva maakond	63
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	64
Ettevõtlus	70
Kokkuvõte	76
Järva maakond	77
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	78
Ettevõtlus	84
Kokkuvõte	90
Lääne maakond	91
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	92
Ettevõtlus	98
Kokkuvõte	104
Lääne-Viru maakond	105
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	106
Ettevõtlus	112
Kokkuvõte	118
Põlva maakond	119
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	120
Ettevõtlus	126
Kokkuvõte	132
Pärnu maakond	133
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	134
Ettevõtlus	140
Kokkuvõte	146

Rapla maakond	147
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	148
Ettevõtlus	154
Kokkuvõte	160
Saare maakond	161
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	162
Ettevõtlus	168
Kokkuvõte	174
Tartu maakond (v.a Tartu linn)	175
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	176
Ettevõtlus	182
Kokkuvõte	188
Tartu linn	189
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	190
Ettevõtlus	196
Kokkuvõte	201
Valga maakond	202
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	203
Ettevõtlus	209
Kokkuvõte	215
Viljandi maakond	216
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	217
Ettevõtlus	223
Kokkuvõte	229
Võru maakond	230
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil	231
Ettevõtlus	237
Kokkuvõte	243
Kokkuvõte	244
Kasutatud allikad	246
Lisa 1	247
Lisa 2	248
Lisa 3	249
Lisa 4	251
Lisa 5	253

Sissejuhatus

Käesolev ülevaade on valminud Haridus- ja Teadusministeeriumi tellimusel statistikaametis. Aruande eesmärk on anda ülevaade võimalikest täiskasvanuhariduse prioriteetsetest sihtrühmadest Eestis. Selleks on koostatud statistiline ülevaade Eesti maakondade ja kahe suurema linna elanike konkurentsivõimest, töökohtade struktuurist ja ettevõtlusega seotud näitajatest, et selle kaudu juhtida tähelepanu sihtrühmadele, kellele edaspidi täiskasvanuhariduse koolitusi suunata. See on järg 2014. aastal valminud samateemalisele aruandele, mis põhines eelkõige 2011. aasta rahva- ja eluruumide loenduse andmetel (Tõnurist, 2014).

Aruanne on koostatud nii, et see annaks ülevaate elanike gruppidest, kes on olnud või võiks olla täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad. Sihtrühmi määratletakse vanuse, rahvuse, hariduse, elukoha ja tööalase staatuse järgi. Täiskasvanuhariduse sihtrühmana on antud aruandes vaadatud inimesi vanuses 20–64 eluaastat, seejuures võimalusel eraldi ka nooremaealisi (20–34-aastaseid) ja vanemaealisi (55–64-aastaseid) töötajaid või mitteaktiivseid elanikke. Kõik tulemused on välja toodud maakonniti ning eraldi Tallinna ja Tartu linna kohta (kui pole märgitud teisiti).

Esmalt antakse aruandes ülevaade vaatlusaluse maakonna või linna rahvastiku soolisest ja vanuselisest struktuurist. Sellest on näha, millise struktuuriga ja kui suured on täiskasvanuhariduse sihtrühmad kokku ning milliseid muutusi on tööealises rahvastikus oodata lähiaastatel.

Seejärel vaadatakse maakonna või linna rahvaarvu muutusi, mis tulenevad rändest. Alates 2015. aastast on Eesti välisrände saldo olnud positiivne (Statistikaamet, 2020). Aruandes vaadatakse, kas suurenenud tagasirände puudutab ühtviisi kõiki maakondi. Samuti on näidatud, milline on olnud vaatlusaluse maakonna olukord siserände poolest.

Järgmises ja mahukamas osas antakse ülevaade täiskasvanuhariduse prioriteetsetest sihtrühmadest haridustaseme, sotsiaalse staatuse, hõive, rahvuse ja vanusegrupi järgi. Eraldi tähelepanu on pööratud madala haridustasemega või majanduslikult mitteaktiivsetele inimestele (näiteks õpilased ja üliõpilased, pensionärid, kodused inimesed). Selles osas välja toodud näitajad kirjeldavad ka maakonna või linna elanike üldist konkurentsivõimet tööturul.

Seejärel puudutatakse põgusalt puuetega inimeste hõivet. Samuti on antud ülevaade maakonna või linna elanike keeleoskusest ja täiendkoolituses osalemisest. Nii saab identifitseerida sihtgrupid, kelle puhul seab hariduses osalemisele piirangud puudulik keeleoskus.

Ülevaate järgmine osa keskendub madala haridustasemega väikelapsevanematele, kes moodustasid ka varasema uuringu kohaselt tööturul ühe haavatavama sihtrühma.

Järgnevas, jällegi mahukas osas esitatakse erinevaid näitajaid ettevõtluse kohta maakonnas. See osa koosneb ettevõtluse demograafia näitajatest ning tööviljakuse analüüsist maakonnas või linnas. Kuna varasemad uuringud (Saar jt, 2014) on välja toonud, et hariduses osalemist mõjutavad ka tööturu karakteristikud, siis on ettevõtluse ja tööturu informatsioon sihtgruppide määratlemisel oluline taustainfo. Seetõttu antakse ülevaade palkadest ja töökohtade arvust maakonnas ameti ja tegevusala ning haridustaseme järgi. Selle osa eesmärk on näidata, milliseid töökohti maakonnas või linnas üldse leidub ning kus on suurimad ebakõlad töötajate ettevalmistuse ja ameti nõuete osas.

Iga maakonda käsitleva osa lõpus on välja toodud lühikokkuvõtte selle maakonna olukorrast teiste maakondadega võrreldes. Samuti näidatakse, millised on elanike rühmad, kes võiksid olla täiskasvanuhariduse sihtgruppideks antud piirkonnas. Sihtgruppide määratlemisel on arvesse võetud hõive, haridustaseme, võõrkeele- ja kutseoskuste näitajaid, samuti osalemist elukestvas õppes ning tööturult kõrvalejäämist (näiteks vanuse, puude või väikelapse kasvatamise tõttu). Lisaks on välja toodud grupe, kus inimese haridus- või tööalane ettevalmistus ei ole kooskõlas tema tehtava tööga. Siin tuleb aga arvesse võtta, et kõigi maakondade puhul välja toodud sihtgrupid ei ole täiskasvanuhariduse seisukohalt ühevõrra kriitilises olukorras. Näiteks suuremate linnade puhul, mille olukord võrreldes Kagu-Eesti maakondadega on küllaltki hea, on välja toodud sihtgrupid pigem suhtelise võrdluse alusel. Sel viisil saab vaadata, millised valdkonnad selles linnas teistega võrreldes suhteliselt suuremat tähelepanu vajaksid.

Maakondade ülevaate järel on esitatud ka üldine kokkuvõtte Eesti kohta. Sellele järgnevad lisad täpsustavate tabelite, jooniste ja kaartidega.

Andmeallikad ja meetodika

Andmeallikatena kasutatakse aruandes peamiselt erinevate registrite andmeid aastatest 2018 ja 2019 ning Eesti tööjõu-uuringu andmeid aastast 2019. Ettevõtluse demograafia andmed pärinevad 2017. aastast ja varasemast ajast. Järgnevalt on igas analüüsitud valdkonna juures tehtud meetodilisi valikuid selgitatud lähemalt.

Andmed rahvastiku soo-vanusjaotuse ning rände kohta pärinevad statistikaameti andmebaasi tabelitest RV022U, RVR02 ning RVR07. Tallinna ja Tartu linna rändeandmed pärinevad statistikaameti rände andmebaasist. Rahvastiku andmed ning rahvuse ja haridustaseme andmed on seisuga 1. jaanuar 2019. Rände andmed on 2019. aasta seisuga. Rändesaldo on leitud nii sise- kui ka välisrännet arvestades.

Ülevaade elanikkonna sotsiaalsest staatusest ja hõivest on antud seisuga detsember 2018 ning kasutatud on statistikaametis koostatud poliitikamõjude hindamise andmebaasi andmeid. Nimetatud andmebaasi aluseks on erinevad statistikaameti käsutuses olevad registrid. Hõivestaatus info on antud nädala 17.12–23.12.2018 seisuga. Analüüsid on koostatud vanusegrupile 20–64 aastat.

Hõive info puhul loetakse hõivatuteks need, kelle sotsiaalseks staatuseks on „töötaja“ või „FIE või kodumajapidamises töötaja“. Hõivemäär näitab maakonna 20–64-aastaste elanike kaasatust tööturul. Hõivemäär on tööga hõivatute osatähtsus vastavas vanuses rahvastiku segmendis.

Madala haridusega inimeste gruppi arvatakse inimesed, kelle haridustase vastava hetke seisuga on kas põhiharidus või madalam haridus (tekstis nimetatud ka põhiharidus) või põhihariduse baasil omandatud kutseharidus. Juhul, kui registrites inimese haridustaseme kohta infot ei ole, on ta analüüsi võetud kategoorias „haridustase teadmata“.

Madala haridustasemega väikelapsevanemate staatus on määratud kokkuvõttena järgmise reegli kohaselt: arvesse lähevad vanemad, kellel on vähemalt üks alla 7-aastane laps ning kes elavad selle lapsega samas leibkonnas. Samuti on siia rühma arvestatud alla 7-aastase lapse vanemate abikaasa registreeritud abielus, kui ta elab lapsega samas leibkonnas (isegi kui ta ei ole lapse bioloogiline vanem).

Puudega isikute andmed pärinevad Sotsiaalkindlustusameti sotsiaalkaitse infosüsteemist. Andmed esitatakse 20–64-aastaste elanike kohta 2018. aasta detsembri keskpaiga seisuga, et need oleksid kooskõlas hõiveseisundi andmetega. Puuetega isikuteks on loetud kõik need, kellele oli määratud raske, sügav või keskmine puue. Osalist/puuduvat töövõimet ei ole käesolevas aruandes arvestatud.

Keeleoskuse andmed on võetud Eesti tööjõu-uuringu 2019. aasta andmestikust. Maakondades ja vanusegruppides, kus mõne keele oskajatest küsitluid on olnud avaldamiseks liiga vähe, on vastavad tulbad joonisel tühjaks jäetud. See puudutab eelkõige soome ja eesti keele rääkijaid.

Täiendkoolituses osalemise andmed on samuti võetud Eesti tööjõu-uuringu 2019. aasta andmestikust. Uuringus küsiti, kas vastaja oli küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul osalenud järgmist liiki koolitustel: tööalasel kursusel, koolitusel; tööalasel konverentsil, seminaril; töötute koolitusel; huvialaga, harrastusega seotud koolitusel (vabahariduskoolitusel); muul koolitusel. Analüüsis tuuakse välja nende inimeste osakaal 25–64-aastaste seas, kes on osalenud vähemalt ühel nimetatud koolitustest. Samuti tuuakse välja nende osakaal, kes on osalenud tööalasel kursusel, koolitusel, konverentsil või seminaril (esitatud nimekirja kaks esimest liiki). Lisaks täiendkoolituses osalemise andmetele antakse selles osas elukestvas õppes osalemisest ülevaade, mis on kokku pandud, arvestades lisaks täiendkoolitusele ka tasemeõppes osalemist. Sarnaselt keeleoskuse andmetega ei saa koolitusel osalenute andmeid anda kõigile maakondadele tulenevalt väikesest vastanute arvust mõne grupi puhul.

Ettevõtluse osa on koostatud järgmiste statistika andmebaasis avaldatud tabelite põhjal: ER0309, RV022U, ER032, ER052U, ER053U, ER074, ER074U, EM027, EM027U. Ettevõtluse demograafia annab ülevaate sellest, kui palju tekib igal aastal uusi ettevõtteid (ettevõtte „sünd“), kui palju neist jääb ettevõtlusmaastikule püsima järgmistel aastatel ja kui palju ettevõtteid lõpetab realselt tegevuse (ettevõtte „surm“). Viimane seni avaldatud ülevaade on 2017. aasta kohta.

- **Ettevõtte sünd** on ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni loomine tingimusel, et teised ettevõtted ei osale selles sündmuses. Sünniks ei loeta ettevõtte tekkimist ühinemise, jagunemise, eraldumise või restruktureerimise tulemusena. Sünniks ei loeta ka juhtumit, kus ajutiselt mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevuse kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist. Ainult need ettevõtted, mis on alustanud majanduslikku tegevust (on olemas käive ja/või palgatöötajad) vastaval aastal, loetakse sündinud ettevõtete hulka samal aastal.
- **Ettevõtte surm** on ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni likvideerimine tingimusel, et teised ettevõtted ei osale selles sündmuses. Surmaks ei loeta ettevõtte likvideerimist ühinemise, ülevõtmise, jagunemise või restruktureerimise tulemusena. Surmaks ei loeta ka juhtumit, kus hetkel mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevuse kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist.
- **Ettevõtete sünni- ja surmamäär** väljendavad vastavalt sündinud või surnud ettevõtete osatähtsust tegutsevate ettevõtete arvus. Näitajad tuakse Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatoris (EMTAK 2008) kirjeldatud tegevusalade lõikes.

Levinumate ametite ülevaade on antud töötamise registri (TÖR) põhjal seisuga 31. detsember 2019. Kuna üks inimene võib töötada rohkem kui ühel töökohal, on inimese peamine töökoht välja valitud järgmise algoritmi järgi. Eelistatud on töökohti, kus inimese tööaja määr on suurem, kus inimene on kauem töötanud, kus töötaja amet on registrisse kantud, kus inimene on palka saanud. Kui eelnenud tingimuste järel jäi samale inimesele siiski rohkem kui üks töötamise kirje, valiti tema põhitöökoht nende seast juhuslikult. Analüüsist on välja jätud julgeolekuasutuste töötajad.

Ametite ja tegevusalade palgad on välja arvatud töötamise registri ja TSD deklaratsioonide andmete põhjal. Arvesse on võetud vaid inimesed, kelle tööleping pole 31.12.2019 seisuga peatatud, kes töötavad täistööajaga ning kas töölepingu, avaliku teenistuse või riigiteenijana vastava lepingu alusel. Arvesse võetakse nende teenitud teine brutotulu kuus. Kui inimesel oli rohkem kui üks täistööajaga töötamise kirje sama ametinimetusega, võeti neist arvesse vaid üks. Selliseid kirjeid ei olnud siiski palju. Näidatakse ameteid ja tegevusalasid, kus on vähemalt 50 töötamise kirjet (unikaalseid töötajaid võib olla mõnevõrra vähem, nende arv on tabelis eraldi välja toodud). Töötamise asukohamaakond või -linn määratakse TÖRi töökoha asukoha järgi, selle puudumisel ettevõtte asukoha järgi.

Analüüsis välja toodud kõrgharidust eeldavateks ametikohtadeks loetakse ametikoht, mis kuulub ametite klassifikaatori järgi ühesse järgmistest gruppidest: juhid, tippspetsialistid, tehnikud ja keskastme spetsialistid, ametnikud.

Tasemeõppes osalejate ja mitteosalejate teine tulu on leitud jälle poliitikamõjude hindamise andmebaasi põhjal 2018. aasta kohta. Analüüsitud on 20–64-aastaste õppijate ja mitteõppijate keskmist kuist brutotulu 2018. aastal. Arvesse on võetud vaid inimesed, kes olid vastaval aastal töist tulu saanud.

Tabelid, joonised ja kaardid esitatakse maakonniti. Harju maakonda näidatakse ilma Tallinnata ja Tartu maakonda ilma Tartu linnata. Tallinna ja Tartu linna andmed esitatakse eraldi. Tartu linna käsitletakse analüüsis omavalitsusüksusena.

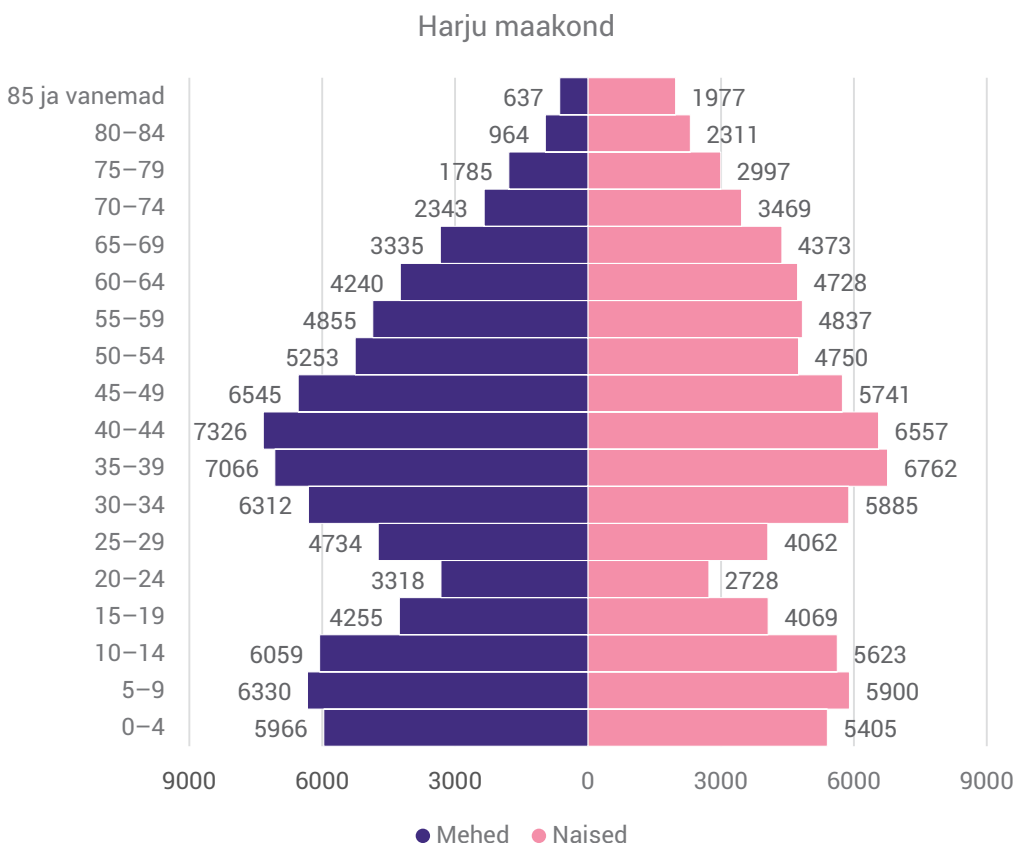
MAAKONDADE ÜLEVAADE

Harju maakond (v.a Tallinn)

Harju maakonda vaadatakse analüüsis ilma Tallinnata, mis on käsitletud eraldi peatükis.

Harju maakonnas (v.a Tallinn) elas 1. jaanuari 2019 seisuga 163 497 elanikku, see on 12,3% kogu Eesti rahvastikust. Nendest 49,7% on mehed ja 50,3% naised. Sellega on meeste osakaal Harjumaal pisut suurem kui Eestis tervikuna (kogu Eesti rahvastikust moodustavad mehed 47,2%). Vanuselise struktuuri poolest on Harju maakond Eesti kontekstis küllaltki noor maakond. 21,6% elanikkonnast on siin nooremad kui 15-aastased (vs. Eestis tervikuna 16,4%). 65-aastaste ja vanemate osakaal on Harju maakonnas 14,8% (Eestis tervikuna 19,8%). Rahvastikupüramiidilt (joonis 1) on näha, et kuni 60. eluaastani on mehi rahvastikus rohkem kui naisi. Võrreldes Eesti üldise rahvastikustruktuuriga paistab silma väike 20–24-aastaste naiste arv. Kui Harju maakonnas on naisi selle vanusegrupi elanikest 45,1%, siis Eestis tervikuna 48,9%. Meeste osakaal on Harju maakonnas Eesti keskmisega võrreldes suurem ka 45-aastaste ja vanemate seas.

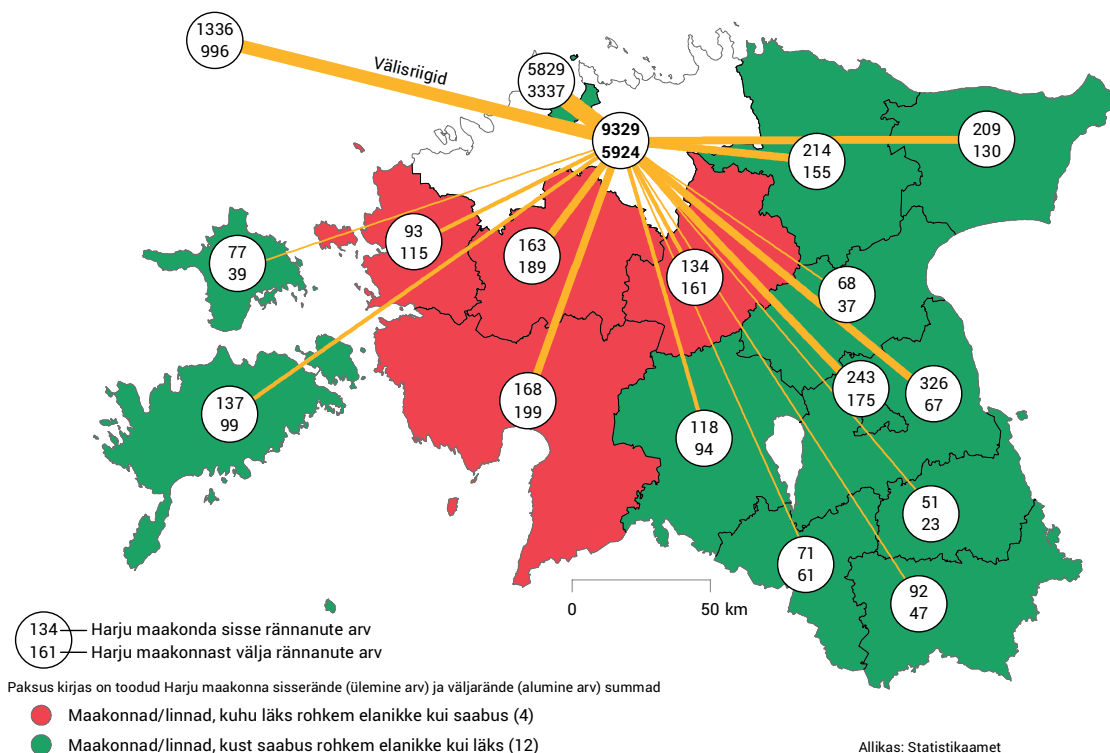
Joonis 1. Harju maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Harju maakonna rändesaldo oli 2019. aastal positiivne: sisse rändas 9329 ja välja 5924 inimest (kaart 1). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn ja välisriigid. Mitmete Kesk- ja Lääne-Eesti maakondadega oli Harjumaal rändesaldo aga negatiivne. See tähendab, et Läänemaale, Raplamaale, Järvamaale ja Pärnumaale lahkus rohkem elanikke kui sealt Harjumaale saabus.

Kaart 1. Harju maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

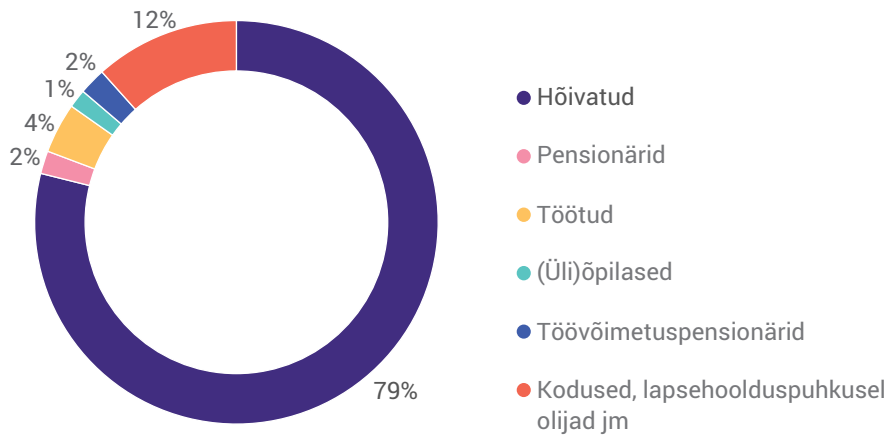

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

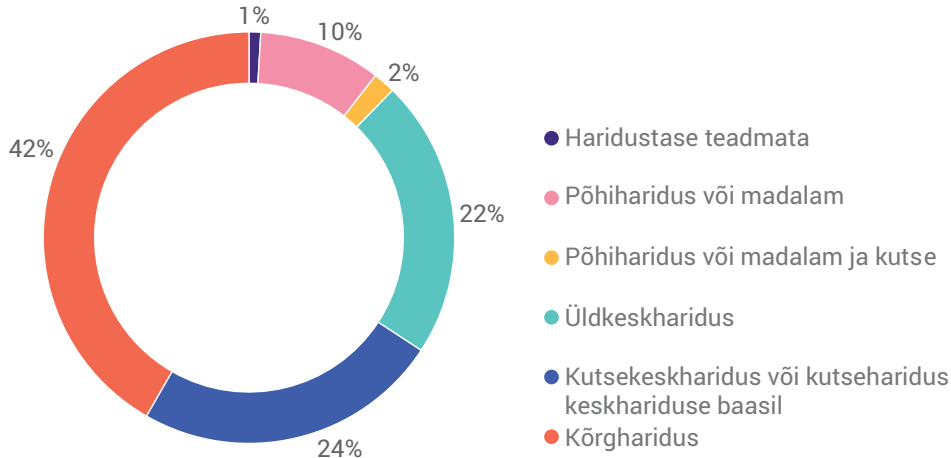
Tabel 1. Harju maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	95 699	75 506	3856	16 337
20–34	27 039	19 690	947	6402
35–54	50 000	41 648	1921	6431
55–64	18 660	14 168	988	3504

2018. aasta andmetel elab Harjumaal 20–64-aastaseid isikuid kokku 95 699 (59% maakonna rahvastikust). Neist 28% on 20–34-aastased, 52% on 35–54-aastased ja 19% on 55–64-aastased (tabel 1). Kõige enam on hõivatuid 35–54-aastaste hulgas (83%).

Joonis 2. Harju maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

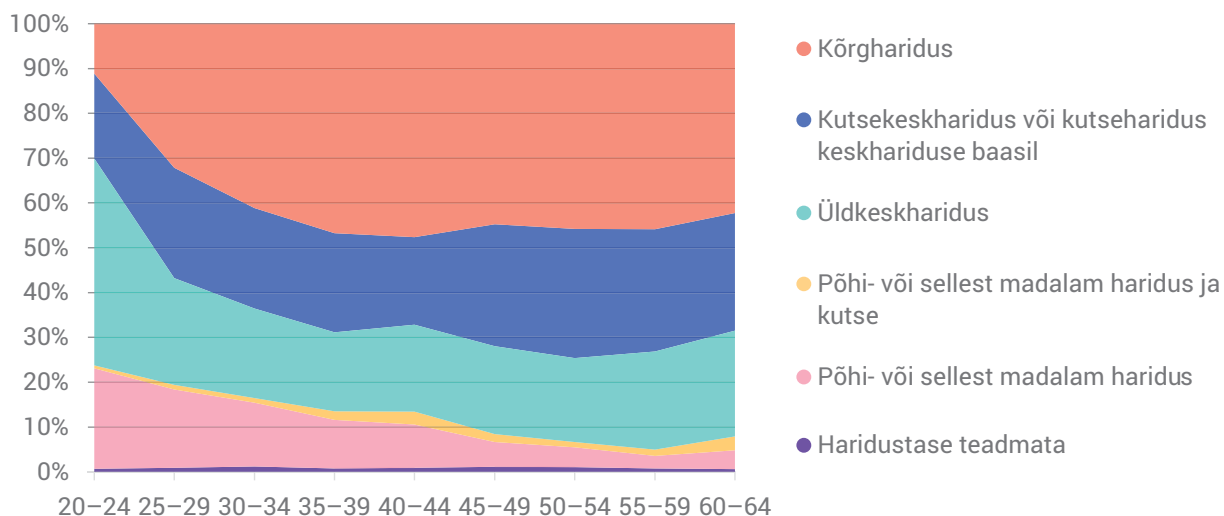
Sotsiaal-majandusliku staatuse järgi on hõivatuid 79%, töötuid 4% ja majanduslikult mitteaktiivseid 17% (joonis 2). Majanduslikult mitteaktiivsete inimeste hulgas moodustavad suurima rühma kodused ja lapsehoolduspuhkusel olijad. Kõige rohkem on majanduslikult mitteaktiivseid 20–34-aastaste hulgas (24%) ja 55–64-aastaste hulgas (19%). Vanadus- ja töövõimetuspensionäre on 4%.

Joonis 3. Harju maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Harjumaa 20–64-aastaste hulgas on kõige enam kõrgharidusega inimesi (42%) ja ligikaudu neljandik inimestest on kutseharidusega (joonis 3). Põhi- või sellest madalama haridusega inimesi on 12%.

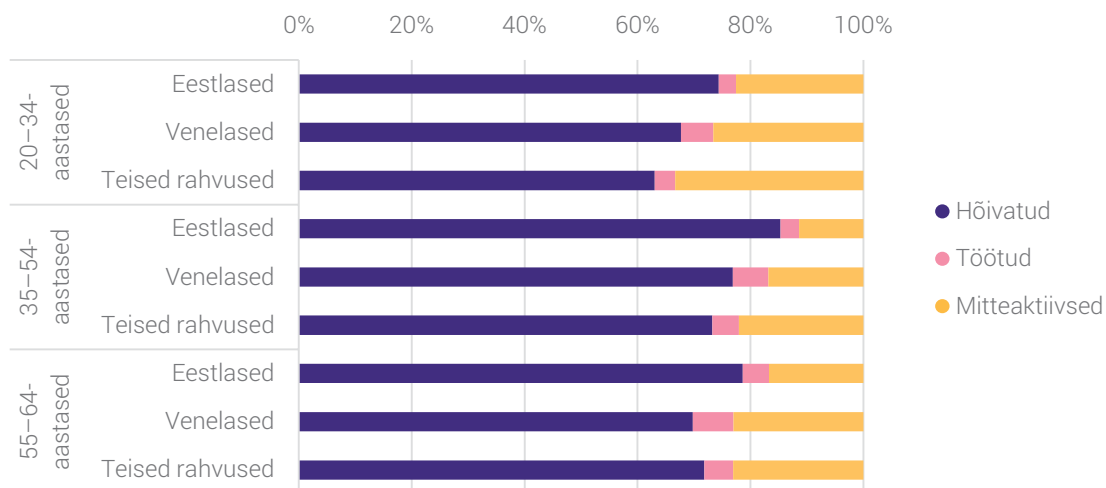
Harju maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 6,2%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 825 ja 1158 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

Joonis 4. Harju maakonna 20–64-aastaste elanike kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Harjumaa 30–64-aastaste seas on kõrgharitud üle 40% (joonis 4). Kutseharidusega inimesi on kõige rohkem 30–64-aastaste seas, kus nende osatähtsus on üle 25%. Keskharidusega on 25–64-aastaste hulgas ligikaudu iga viies ja madala haridusega inimeste osatähtsus on suurim 25–44-aastaste seas, kus nende osatähtsus on üle 10%.

Joonis 5. Harju maakonna 20–64-aastaste elanike hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

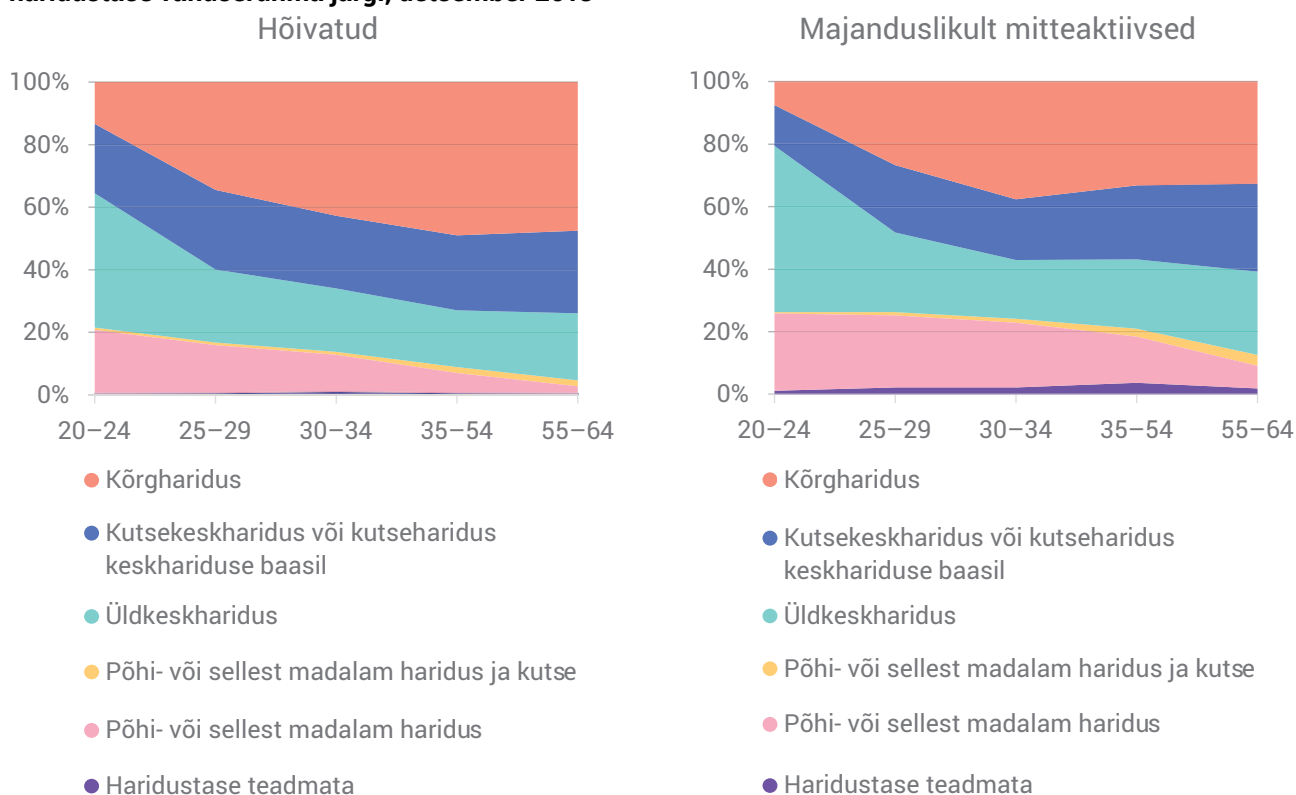

Harjumaa elanike rahvuskoosseis on 2018. aasta andmetel järgmine: eestlasi on 78%, venelasi 16% ja muude rahvuste esindajaid 5%. Erinevused eestlaste ja mitte-eestlaste hõiveseisundi vahel on suuremad 20–54-aastaste hulgas (joonis 5). 20–34-aastaste eestlaste seas on hõivatuid 74% ja töötuid 3%. Venelaste hulgas on need näitajad vastavalt 68% ja 6% ning teiste rahvuste hulgas 63% ja 4%.

Hõivatute osatähtsus on suurim 35–54-aastaste seas, eestlastest on hõivatud 85%, venelastest 77% ja muude rahvuste esindajatest 73%.

Kõige vanemas, 55–64-aastaste vanuserühmas on erinevused rahvuste vahel veidi väiksemad kui nooremates vanuserühmades. Kõigis vanuserühmades on töötuse osatähtsus suurem eelkõige venelaste hulgas (6–7%).

Joonis 6. Harju maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Harjumaa hõivatute seas on kõrg- ja kutseharidusega inimesi märgatavalt rohkem kui mitteaktiivsete seas. Teisalt on mitteaktiivse rahvastiku seas rohkem kesk- ja sellest madalama haridusega inimesi (joonis 6). Sama muster on läbiv ka teiste maakondade puhul.

Hõivatud 20–24-aastaste seas on kõige rohkem keskharidusega inimesi, 43%. 25–64-aastaste hulgas on keskharidus igal viiendal. Mitteaktiivsete 20–24-aastaste seas on keskharidus umbes igal teisel ning 25–64-aastaste hulgas ligikaudu igal viiendal. Madala haridusega inimesi on rohkem 20–54-aastaste seas, keskmiselt iga neljas.

20–34-aastaste hõivatute seas on kutseharidus igal neljandal ja mitteaktiivsete seas igal viiendal. 35–64-aastaste hulgas on kutseharidusega inimesi nii hõivatute kui ka mitteaktiivsete hulgas ühepalju, ligikaudu 25%.

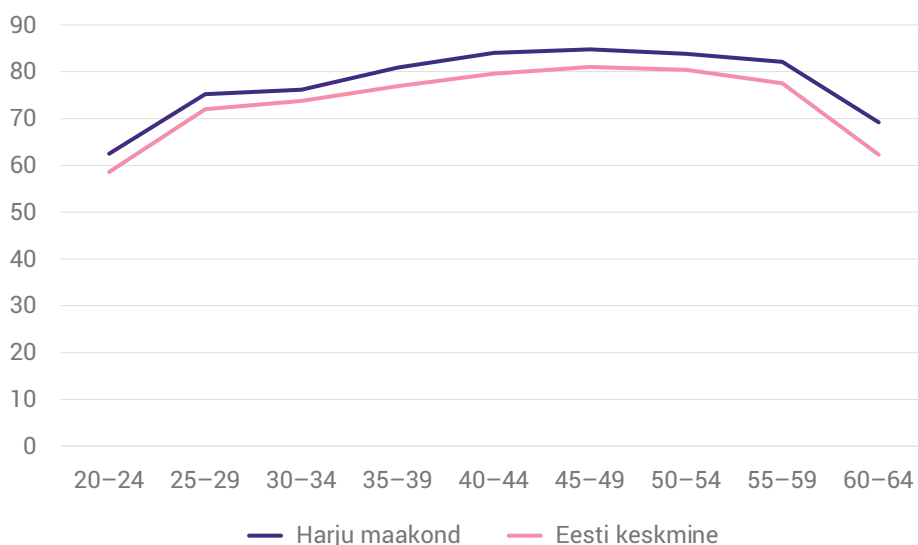
Hõivatute hulgas on kõrgharidusega inimesi kõige rohkem 35–64-aastaste seas, peaaegu pooled. Mitteaktiivsete hulgas on kõrgharidusega inimesi kõige rohkem 30–34-aastaste seas (38%), mis on tingitud lapsehoolduspuhkusel olevatest kõrgharidusega naistest.

Hõivemäär

Harju maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on Eesti kõrgeim – 78,9%. Eesti keskmine hõivemäär samas vanuserühmas on ligi 5% võrra madalam – 74,1%. Harjumaa näitaja ületab Eesti keskmist kõikides vanuserühmades, eriti 60–64-aastaste hulgas (Harjumaa selles vanuserühmas hõivatuid 69,2%, Eestis keskmiselt 62,3%). Viimasest võib järeldada, et kuigi hõivemäär langeb alates 60. eluaastast järsult, toimub Harjumaaal tööturul lahkimine aeglasemalt kui mujal Eestis. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (84–85%) on vanuserühmas 40–54 (joonis 7).

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega inimesed. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Harjumaa elanikest töötab 81,8%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest ainult 56,3%. Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisas 3.

Joonis 7. Harju maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

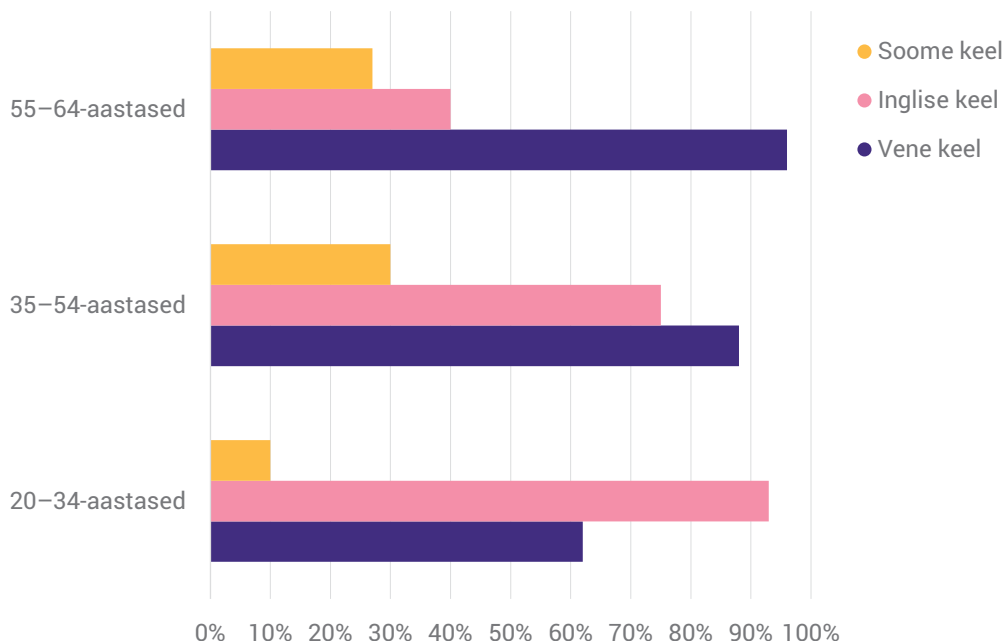
Harju maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puudega inimesi 4788, mis hõlmab vaid 5,0% maakonna selle vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puudega inimestest 44,2% on registrite põhjal tööga hõivatud, 17,3% töötud ja 38,5% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puudega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

Harju maakonnas ei valda eesti keelt 5% 20–64-aastastest.

Inglise keele oskus on Harju maakonna elanike (v.a Tallinn) seas pigem kõrgem kui riigis keskmiselt, näiteks kolmveerand 35–54-aastastest valdab inglise keelt, samal ajal kui riigis keskmiselt ligikaudu kaks kolmandikku (joonis 8). Vene keele oskus riigi keskmisest oluliselt ei erine. Kui 20–34-aastaste hulgas valdas soome keelt kümnendik harjumaalastest ehk sama palju kui riigis keskmiselt, siis vanemates vanuserühmades on soome keele valdajaid mõnevõrra enam.

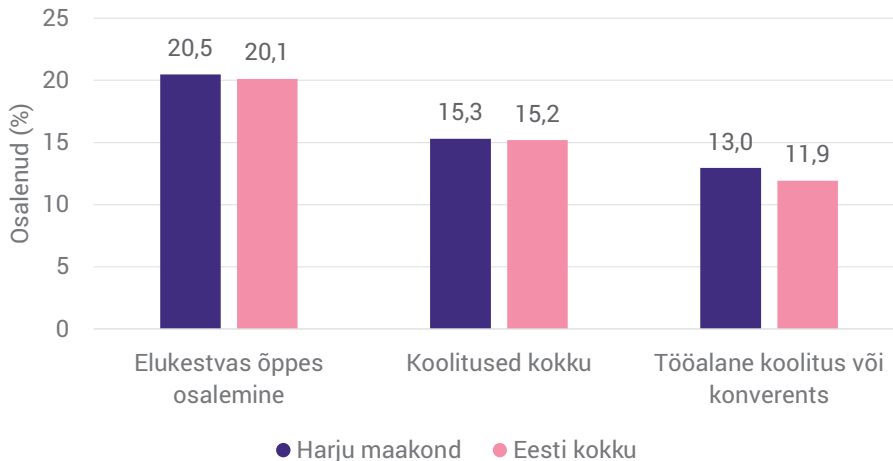
Joonis 8. Harju maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Harju maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 15,3% (joonis 9). Seejuures töölasele koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril osales 13% Harju maakonna vastajatest. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 20,5% Harju maakonna vastajatest.

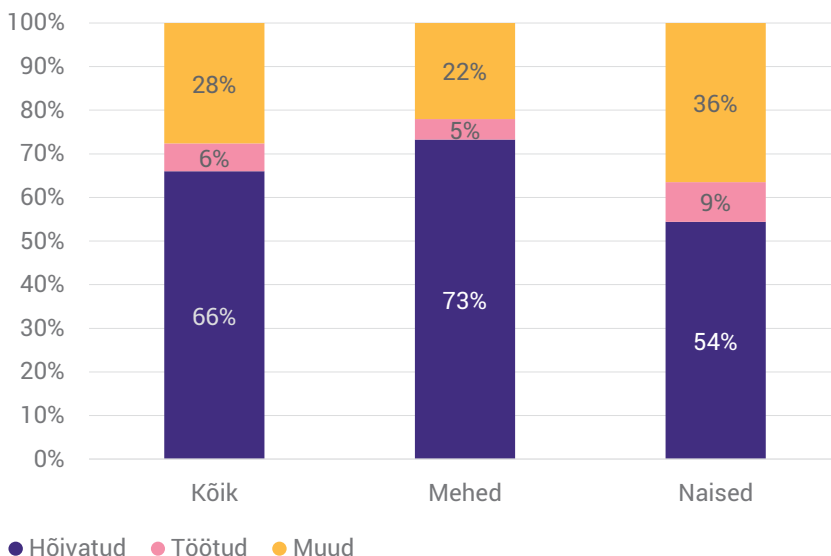
Joonis 9. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Harju maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Harju maakonnas on Eesti keskmisega võrreldes küllaltki väike, 12% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Selle põhjal on näha, et arvuliselt kõige rohkem on madala haridusega väikelapsevanemaid vanusegrupid 30–39 aastat. Seega on Harju maakonna madala haridusega väikelapsevanemad teiste maakondadega võrreldes pisut vanemad. Hõiveseisundi jaotus on näidatud joonisel 10. Nagu muudestki maakondades on hõives olevaid madala haridusega väikelapsevanemaid vähem naiste seas. Üldiselt on aga Harju maakonna madala haridusega väikelapsevanematest hõives teiste maakondadega võrreldes suurem protsent.

Joonis 10. Harju maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Isegi ilma Tallinnata on Harju maakond selgelt suurima ettevõtete arvuga maakond. 2019. aastal tegutses seal 16 924 majanduslikult aktiivset ettevõtet ehk 13% kogu Eesti ettevõtetest (tabel 2). Harju maakonna (ilma Tallinnata) ettevõtlusaktiivsus on pisut kõrgem kui riigis keskmiselt – 2019. aastal tegutses 104 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. Sarnaselt Eesti keskmisele on vähemalt 10 töötajaga ettevõtteid kõigest 6%. Kolm populaarseimat tegevusala on samad, mis Eestis keskmiselt: hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont (18%); kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus (16%) ja ehitus (13% ettevõtetest tegeleb antud tegevusalal).

Tabel 2. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Harju maakonnas ja Eestis kokku, 2019

	Harju maakond (ilma Tallinnata)	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	16 924	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	747	11 561
Mäetööstus	18	157
Töötlev tööstus	1499	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	85	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	66	316
Ehitus	2147	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	2969	22 002
Veondus ja laondus	1179	8711
Majutus ja toitlustus	387	4088
Info ja side	903	9247
Finants- ja kindlustustegevus	212	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	968	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	2653	18 790
Haldus- ja abitegevused	976	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	373	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	239	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	656	4787
Muud teenindavad tegevused	847	7923

Harju maakonnas lisandub ettevõtteid enam, kui neid lahkuib: 2017. aastal loodi 1687 ning suri 1186 ettevõtet (tabel 3). Nii sünde kui ka lahkujaid oli enim hulgi- ja jaekaubanduse, mootorsõidukite ja mootorrataste remondi ning kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse valdkonnas.

Ettevõtluse demograafia andmete tõlgendamise tuleks suhtuda ettevaatlikult, sest vastavalt EUROSTATis välja töötatud metoodikale, põllumajandusega tegelevaid äriühinguid ja ettevõtjaid see statistikavaldkond ei hõlma.

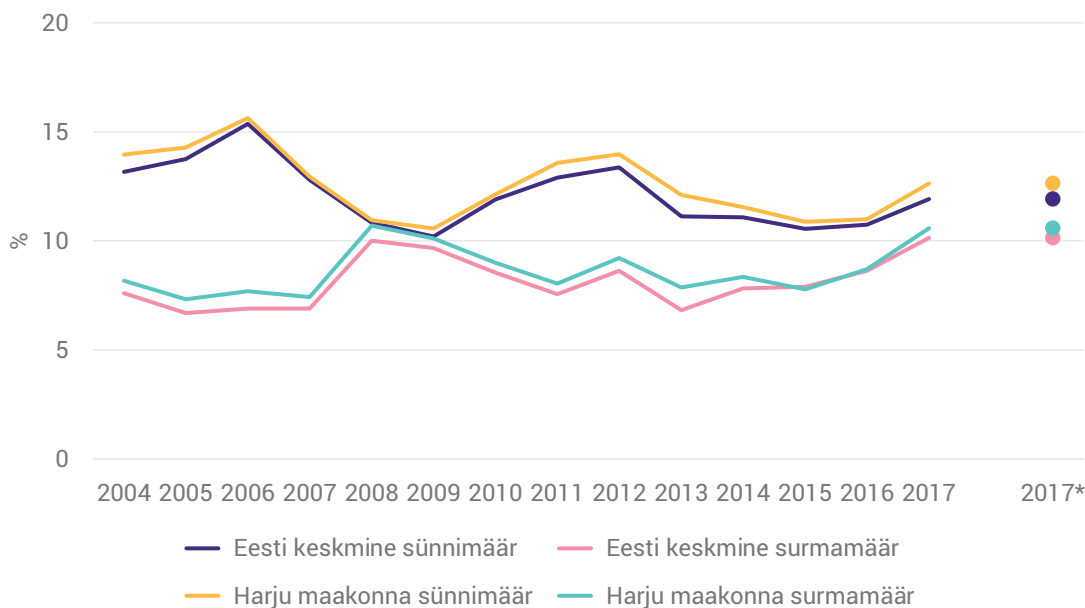
Tabel 3. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Harju maakonnas (v.a Tallinn), 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	1587	1186
Mäetööstus	1	0
Töötlev tööstus	118	77
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	9	5
Ehitus	202	135
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	246	200
Veondus ja laondus	103	88
Majutus ja toitlustus	53	22
Info ja side	100	70
Finants- ja kindlustustegevus	36	25
Kinnisvaraalaane tegevus	94	76
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	235	193
Haldus- ja abitegevused	133	76
Haridus	45	41
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	19	20
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	75	66
Muud teenindavad tegevused	118	92

Ettevõtete sünni- ja surmamäära varasemat dünaamikat uurides tuleb arvesse võtta, et tulenevalt haldusreformist on andmed varasemate aastate kohta olemas üksnes vana haldusjaotuse järgi.

Harju maakonna (sh Tallinna) ettevõtete sünni- ja surmamäära trendid on käinud sama rada Eesti keskmistega (joonis 11). Aktiivsus on nii sünni- kui ka surmamäära puhul ja nii Harjumaal kui ka Eestis keskmiselt kasvanud alates 2015. aastast.

Joonis 11. Harju maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

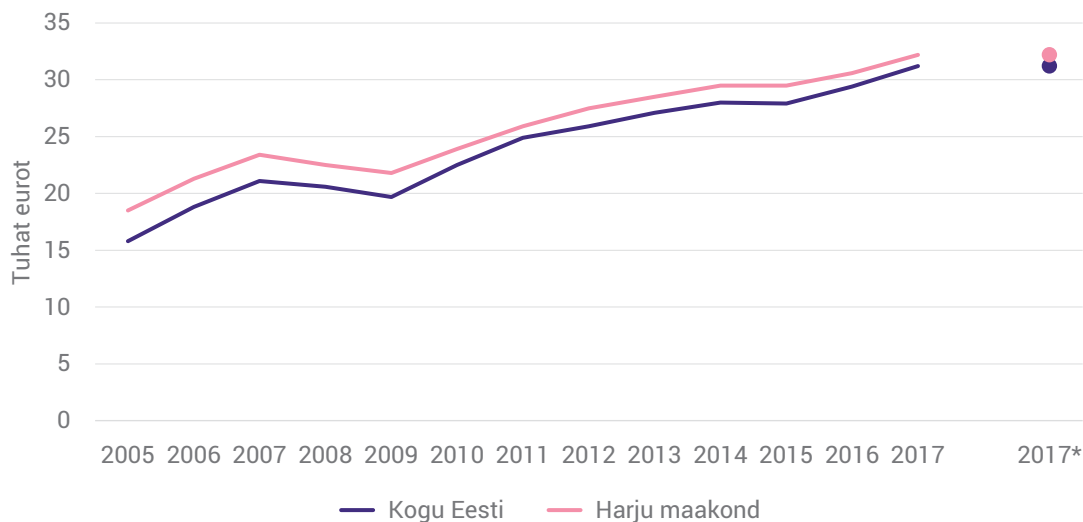

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Harju maakonna (v.a Tallinna) ettevõtete tootlikkus on vaatlusperioodi viimastel aastatel olnud samal tasemel Eesti keskmise näitajaga (joonis 12). 2017. aastal loodi maakonnas hõivatu kohta 31 000 eurot.

Joonis 12. Harju maakonna (v.a Tallinna) ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Harju maakonna suurima töötajate arvuga tegevusalad on töötlev tööstus (üle 21 000 töötaja), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (ligi 13 000 töötajat) ning veendus ja laondus ligi 10 000 töötajaga (lisa 5 tabel 1). Maakonnas levinumad ametid peegeldavad sealset üldist majandusolukorda. Kuna maakonna suurima töötajate arvuga tegevusala on töötlev tööstus, siis on teiste maakondadega võrreldes seal rohkem tööstusega seotud ametikohti nii oskus- kui ka lihttöölise tasemel (tabel 4). Samuti on iseloomulikuna linnalähedasele piirkonnale 10 levinuma ameti seas arve- ja laoametnikud. Kõige levinum amet Harju maakonnas on mootorsõidukijuht.

Tabel 4. Harju maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	5287
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veenduslihttöölised	4825
Metallitöötluste, masinaehituse jms alade oskustöötajad	4483
Ehitustöölised, v.a elektrikud	4326
Pedagoogika tippspetsialistid	3722
Arve- ja laoametnikud	3703
Müüjad	3615
Äri- ja haldusalal töötavad keskastme spetsialistid	3604
Seadme- ja masinaoperaatorid	3358
Juhid tegevusalade järgi	2982

Harju maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast) ning teenindus- ja müügitöötajaid (9%). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (18%), seadme- ja masinaoperaatoreid (17%) ja lihttöölisi (10%).

Harju maakonna kõrgharidusega töötajatest 71% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 6% kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 5% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 45% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 28% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 16% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 5. Harju maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	253	1965	2909	60	5127
Tippspetsialistid	80	1367	5642	41	7089
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	292	2764	2769	45	5825
Ametnikud	425	2638	1665	46	4728
Teenindus- ja müügitöötajad	659	2782	1174	75	4615
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	71	190	48	18	309
Oskustöötajad ja käsitöölised	1755	5880	1578	749	9213
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	1667	5823	1470	346	8960
Lihttöölised	1234	3210	926	271	5370

Harju maakonna madalamalt tasustatud tegevusalade seas on esikohal loome- kunsti- ja meelelahutustegevus (tabel 6). Silma paistab, et märkimisväärne hulk selle tegevusala töötajatest on kõrgharidusega. Kõrgharidusega inimeste osakaal on küllaltki suur ka tegevusaladel nagu „juriidilised toimingud ja arvepidamine“ ning „organisatsioonide tegevus“. Madala keskmise palgaga on ka rõivatootmise ja turvatöö valdkond, samuti teenindus. Madala haridusega töötajaid on väljatoodutest rohkem tegevusaladel nagu „toidu ja joogi serveerimine“ ning „hoonete ja maastike hooldus“.

Tabel 6. Harju maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Loome-, kunsti- ja meelelahutustegevus	666	540	6%	27%	67%	64
Rõivatootmine	678	597	9%	60%	30%	86
Turvatöö ja juurdlus	706	695	4%	61%	35%	74
Muu teenindus	717	589	11%	64%	25%	242
Sotsiaalhoolekanne majutuseta	754	754	13%	52%	35%	163
Juriidilised toimingud ja arvepidamine	787	645	3%	28%	69%	202
Kalapüük ja vesiviljelus	848	917	11%	50%	39%	66
Organisatsioonide tegevus	858	693	4%	30%	66%	101
Hoonete ja maastike hooldus	893	703	19%	60%	21%	411
Toidu ja joogi serveerimine	900	784	20%	58%	22%	812

Harju maakonna madalamalt tasustatud ametite seas on koristajad ja abilised (keskmine töine tulu 725 eurot) ning erinevad abi- ja lihttöölised (tabel 7). Teiste maakondadega võrreldes teenivad Harju maakonna vähe tasustatud ametites töötajad siiski rohkem. Silma paistab, et kõrgharidusega töötajaid on (vähe tasustatud ametite seas) rohkelt liht- ja arvutiametnike grupis. Suhteliselt rohkem on madala

haridustasemega töötajaid põllumajanduse lihttöölise ning aia- ja põllusaaduste kasvatajate seas (vastavalt 27% ja 23%).

Tabel 7. Harju maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	725	637	19%	59%	22%	780
Toitlustuse abitöölised	742	714	20%	58%	22%	434
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	835	770	27%	57%	16%	157
Isikuhooletustöötajad	861	830	14%	63%	23%	940
Prügivedajad jms lihttöölised	884	823	21%	60%	19%	495
Isikuteenindajad	922	843	13%	62%	25%	1015
Müüjad	964	865	17%	59%	25%	2361
Turule orienteeritud aia- ja põllusaaduste kasvatajad	1017	965	23%	63%	14%	270
Liht- ja arvutiametnikud	1039	1038	5%	52%	43%	559
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	1086	1000	18%	61%	20%	1980

Tabel 8. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Harju maakonnas (v.a Tallinn)

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	58,5%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	78,9%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	17,1%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,5%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	4,0%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	11,4%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	24,1%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	41,7%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	85,4%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	76,9%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	16,3%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	24,1%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	4,2%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	10,7%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	65,5%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	80,0%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	84,9%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	5,0%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Riigikeeleoskusega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	5,1%	7,6%	–	–		–	–
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	75,3%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	61,7%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	75,2%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	82,1%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	13,2%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	12,6%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	10,6%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	28,6%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	19,2%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	16,3%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	15,3%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui linna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Harju maakonna hõive näitajad on Eesti keskmisega võrreldes kõrgemad nii erinevates vanuse- kui ka rahvusgruppides. Muu Eestiga võrreldes on väiksem madala haridustasemega inimeste osatähtsus kesk- ja vanemaealiste seas ning kutseharidusega inimeste osatähtsus. Madala haridustasemega inimesi on aga Eesti keskmisega võrreldes rohkem nooremas vanusegrupis. Eesti keskmisega võrreldes on rohkem kõrgharidusega elanikke.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on üks Eesti kõrgemaid. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas jääb Eesti keskmisele natuke alla.

Nii ettevõtete sünni- kui ka surmamäär on Eesti keskmisega võrreldes suuremad. Rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid. Samal ajal on suurem ka lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas.

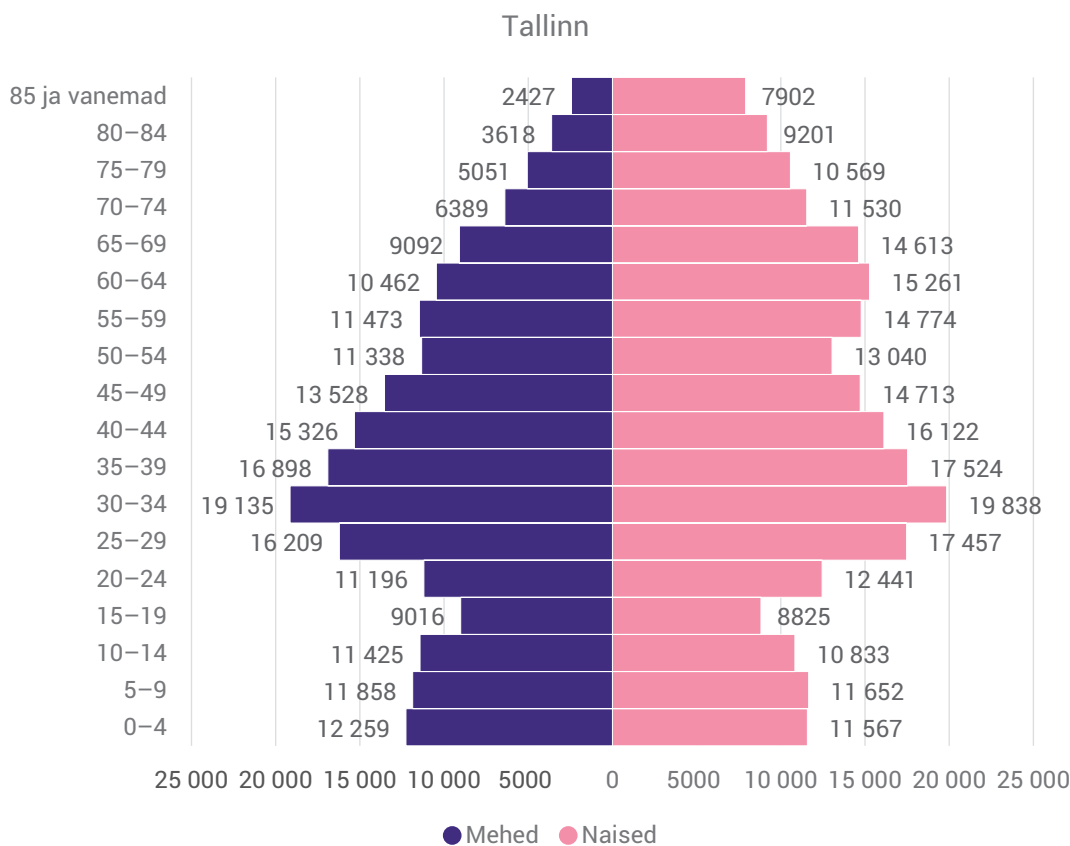
Kuigi Harju maakonna näitajad on üldiselt head, siis saab ka selle maakonna sees välja tuua veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Riigikeeleoskusega elanikud
- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud mitte-eestlased
- Madala haridustasemega lihttöölised
- Kõrgharidusega töötajad madalamat haridustaset eeldaval töökohal

Tallinn

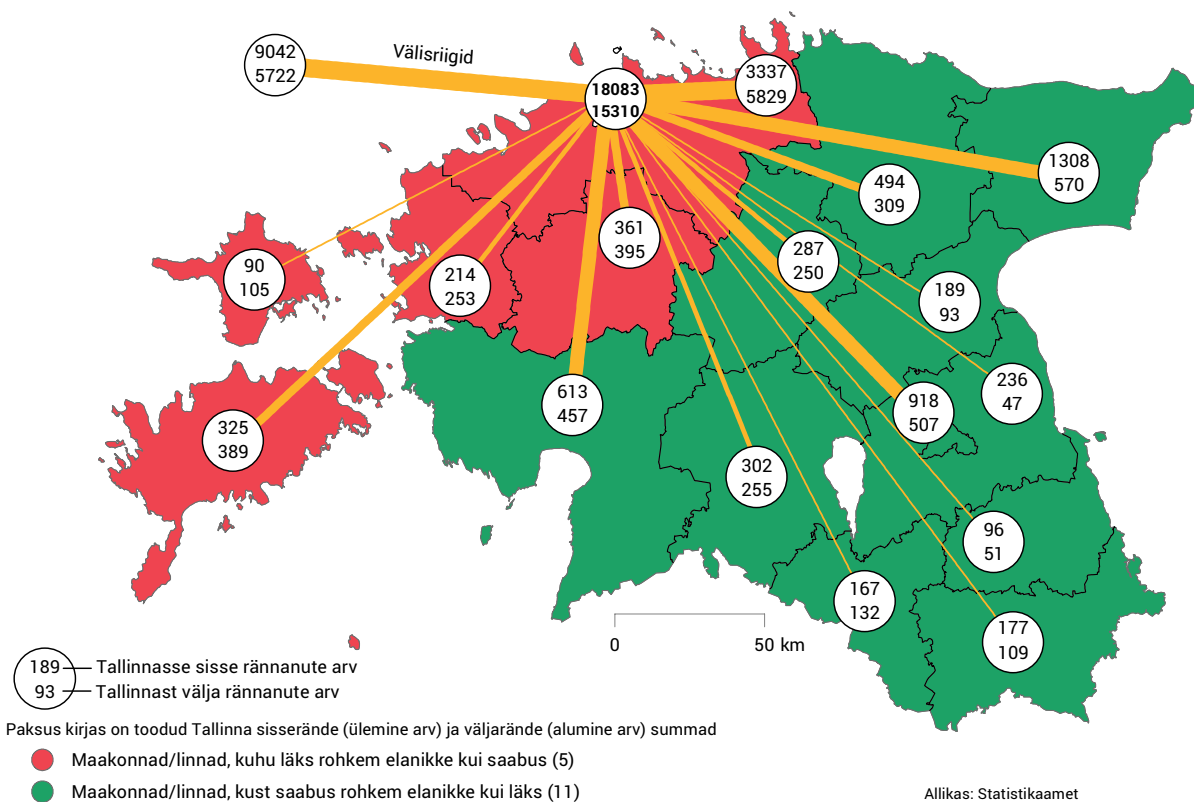
1. jaanuari 2019 seisuga elas Tallinnas 434 562 elanikku ehk 32,8% kogu Eesti rahvastikust. Elanikkonnast 45,3% on mehed ja 54,7% naised, sellega on naiste osakaal Tallinna rahvastikust suurem kui Eestis keskmiselt (kogu Eesti peale kokku on naiste osakaal rahvastikust 52,8%). Jooniselt 13 selgub, et naiste arv ületab Tallinnas meeste arvu kõigis vanusegruppides alates 20. eluaastast (Eestis üldiselt on piiriks, kus naised meestest rohkem 50. eluaastad). Kogu Eestiga võrreldes on erinevus eriti suur 20ndates eluaastates naiste ja meeste puhul. Tööealiste (20–64-aastased) inimeste osakaal on muu Eestiga võrreldes Tallinnas veidi suurem (61,4% Tallinnas vs. 59,2% kogu Eestis).

Joonis 13. Tallinna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Tallinna linna rändesaldo oli 2019. aastal positiivne: sisse rändas 18 083 ja välja 15 310 inimest (kaart 2). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Harju maakond ja välisriigid. Sisseränne oli küllaltki suur ka Ida-Virumaalt. Lääne-Eesti maakondadega oli Tallinna rändesaldo aga negatiivne. See tähendab, et Läänemaale, Raplamaale, Hiiumaale ja Saaremaale lahkus rohkem elanikke kui sealt Tallinna saabus.

Kaart 2. Tallinna linna ränne, 2019. Linna kohal antud ülemine arv näitab linna sisse rännanute arvu, alumine linnast välja rännanute arvu

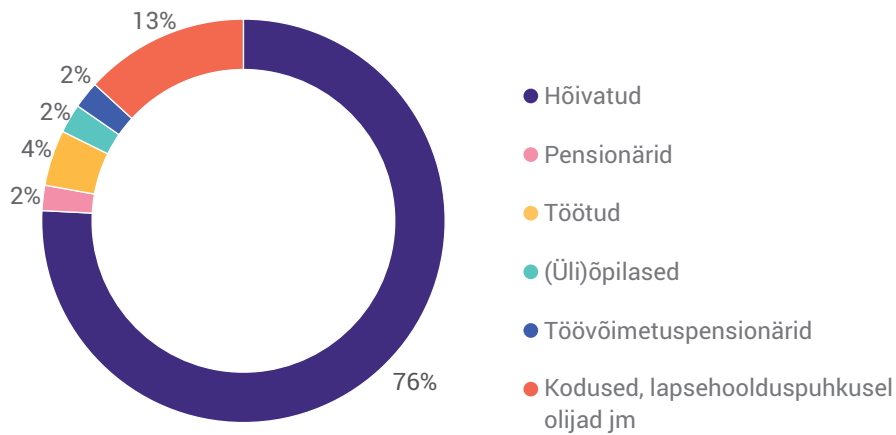

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

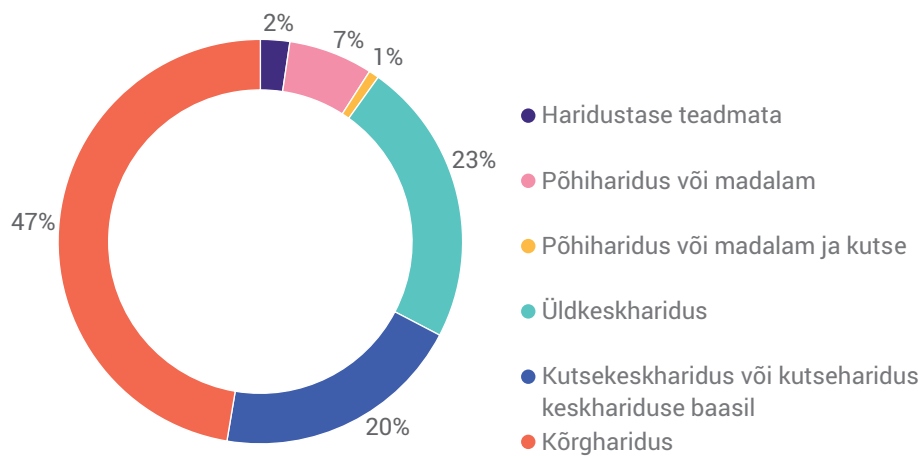
Tabel 9. Tallinna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	266 735	202 215	11 938	52 582
20–34	96 276	68 493	3673	24 110
35–54	118 489	95 126	5482	17 881
55–64	51 970	38 596	2783	10 591

Tallinnas elab 2018. aasta seisuga 20–64-aastaseid inimesi 266 735 (61% Tallinna kogurahvastikust). Tallinna puhul hakkab silma kõige noorema vanuserühma – 20–34-aastaste – suur osatähtsus (36%), kellest on majanduslikult mitteaktiivsed neljandik (tabel 9). 35–54-aastaseid on 44% ja 55–64-aastaseid 19%. Hõivatute osatähtsus on suurim 35–54-aastaste hulgas (80%).

Joonis 14. Tallinna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

20–64-aastaste hõivatute osatähtsus on Tallinnas 76%, töötute osatähtsus 4% ja majanduslikult mitteaktiivseid on 20% (joonis 14). Koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid on 13% ning vanadus- ja töövõimetuspensionäre 4%.

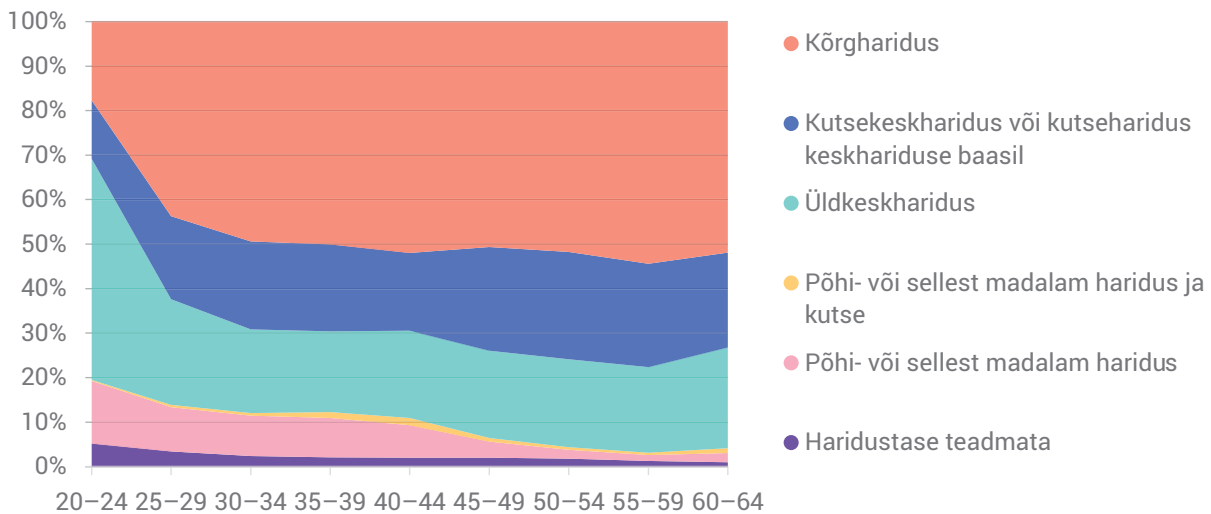
Joonis 15. Tallinna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

20–64-aastaste hulgas on kõrgharitud 47% ja kutseharidus on igal viiendal. Põhi- või madalama haridusega on 8%.

Tallinna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 8,1%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 1161 ja 783 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (vastavalt 1388 ja 1457 eurot) (lisa 1 tabel 1).

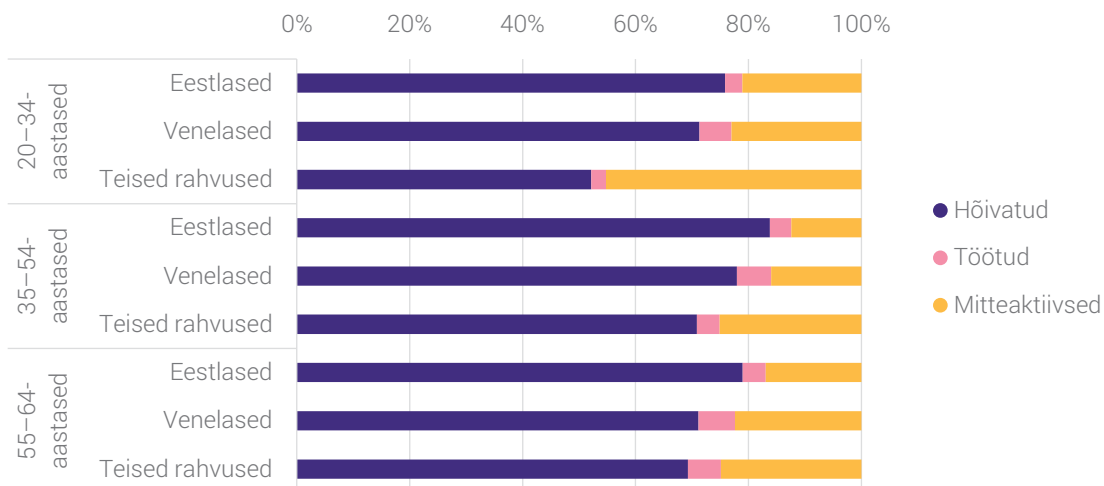
Joonis 16. Tallinna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Võrreldes Harjumaaga on Tallinnas märgatavalt rohkem kõrgharidusega inimesi, 30–64-aastaste hulgas iga teine (joonis 16). See-eest on vähem kutseharidusega inimesi, kus 25–64-aastaste seas on kutseharidusega keskmiselt iga viies.

Keskharidusega inimesi on 25–64-aastaste seas paar protsendipunkti vähem kui kutseharidusega inimesi. Madala haridusega inimesi on kõige enam 25–39-aastaste seas, kus nende osatähtsus on umbes 10%.

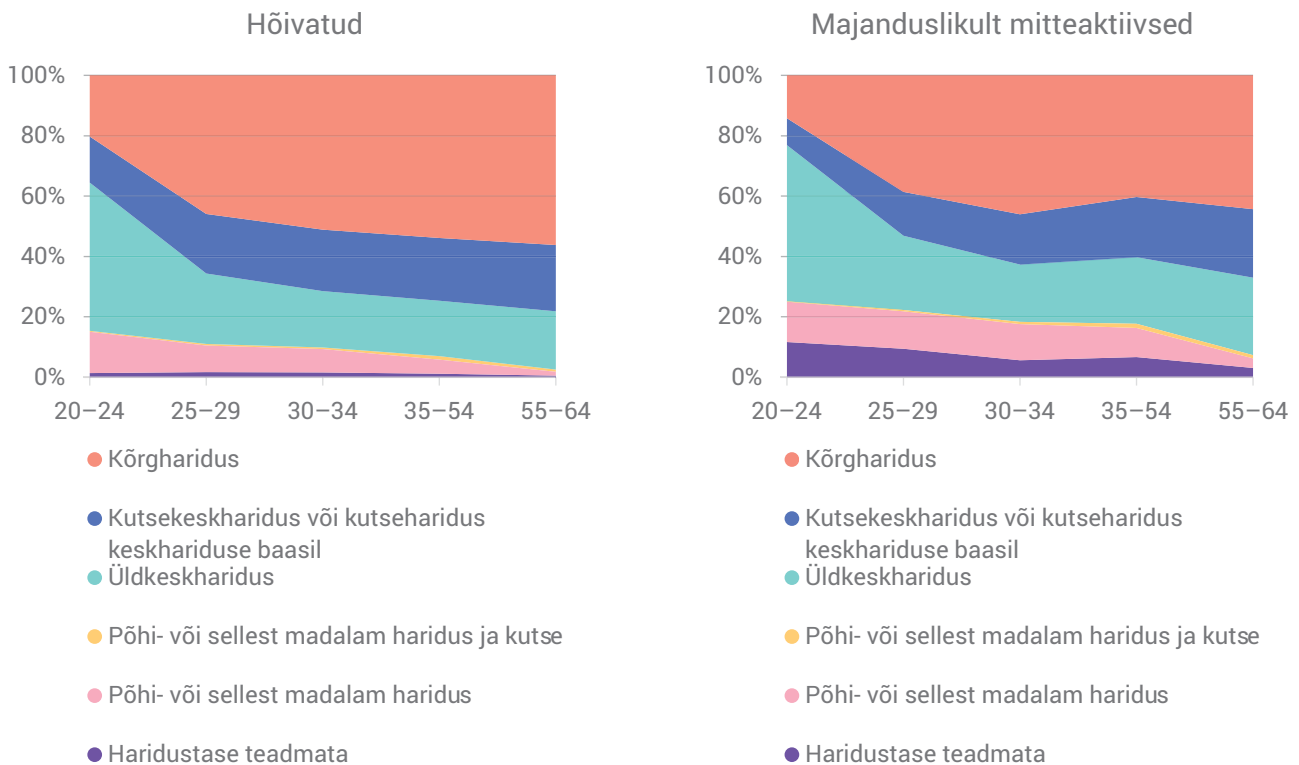
Joonis 17. Tallinna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

Tallinnas elab märgatavalt rohkem teistest rahvustest inimesi kui ülejäänud Eestis. Eestlasi on 53%, venelasi 36% ja teistest rahvustest inimesi 11%. Võrreldes mitte-eestlastega on eestlaste hulgas hõivatute osatähtsus suurem ja töötute osatähtsus väiksem (joonis 17).

Hõiveseisundi poolest on suurimad erinevused noorimas vanuserühmas, kus 20–34-aastaste hulgas on hõivatuid eestlaste seas 76%, venelaste seas 71% ja teistest rahvustest inimeste seas 52%. Vanemates vanuserühmades vahe väheneb, kuid siiski on hõivatuid teistest rahvustest inimeste seas kõige vähem. Kõigis vanuserühmades on töötus suurim venelaste hulgas (6%).

Joonis 18. Tallinna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Tallinnas on kutseharidus hõivatute 25–64-aastaste hulgas igal viiendal ja mitteaktiivsete seas on kutseharidusega inimeste osatähtsus natuke väiksem (joonis 18). Kõrgharitud on märgatavalt rohkem hõivatute hulgas: 25–29-aastaste seas 46% ja 55–64-aastaste seas 56%. Mitteaktiivsete seas on kõrgharitud taas kord kõige rohkem 30–34-aastaste rühmas (46%).

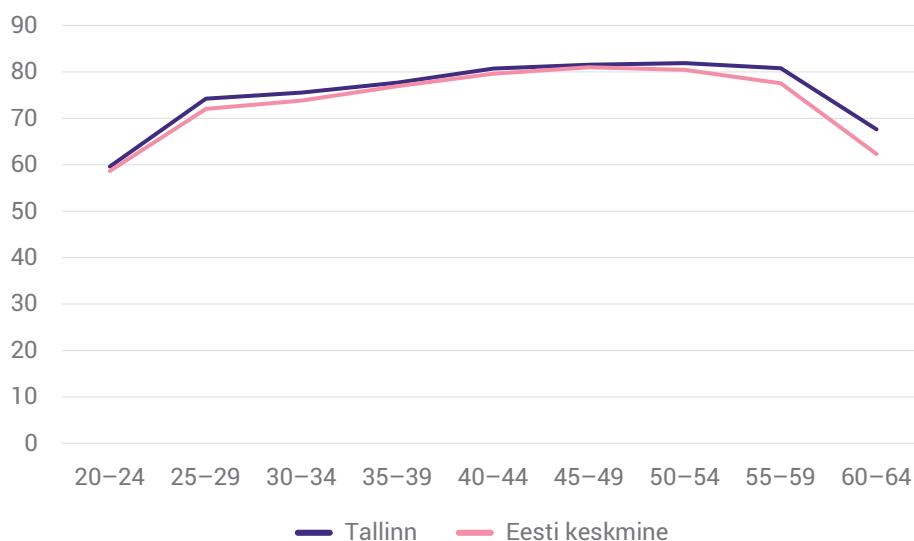
Tallinnas on madala haridusega inimesi mitteaktiivsete seas veidi rohkem, 20–54-aastaste seas umbes 12%. Hõivatute hulgas jääb nende osatähtsus alla 10%.

Keskharidusega inimesi on hõivatute ja mitteaktiivsete seas peaaegu ühepalju, 25–64-aastaste hulgas ligikaudu iga viies.

Hõivemäär

Tallinna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 75,8%. Eesti keskmisega (74,1%) võrreldes on Tallinna hõivemäär kõrgem, ülejäänud Harju maakonnaga (78,9%) võrreldes aga madalam. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (81–82%) on vanuserühmas 40–59. Vanuselised erinevused võrreldes Eesti keskmisega ilmnevad eelkõige vanemas eas – 55–59-aastaste tallinlaste hõivemäär on enam kui 3% võrra kõrgem ja 60–64-aastaste oma enam kui 5% võrra kõrgem kui eakaaslaste keskmine näitaja. Viimasest võib järeldada, et kuigi hõivemäär langeb alates 60. eluaastast järsult, toimub Tallinna elanike tööturul lahkumine keskmisest aeglasemalt.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega, seda eelkõige vanemates vanuserühmades. Tallinnas on seos haridustaseme ja hõivemäära vahel nõrgem kui mujal Eestis, aga see ilmneb siingi. Näiteks 55–64-aastastest kõrgharidusega tallinlastest töötab 78,5%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest 58,5%. Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 19. Tallinna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

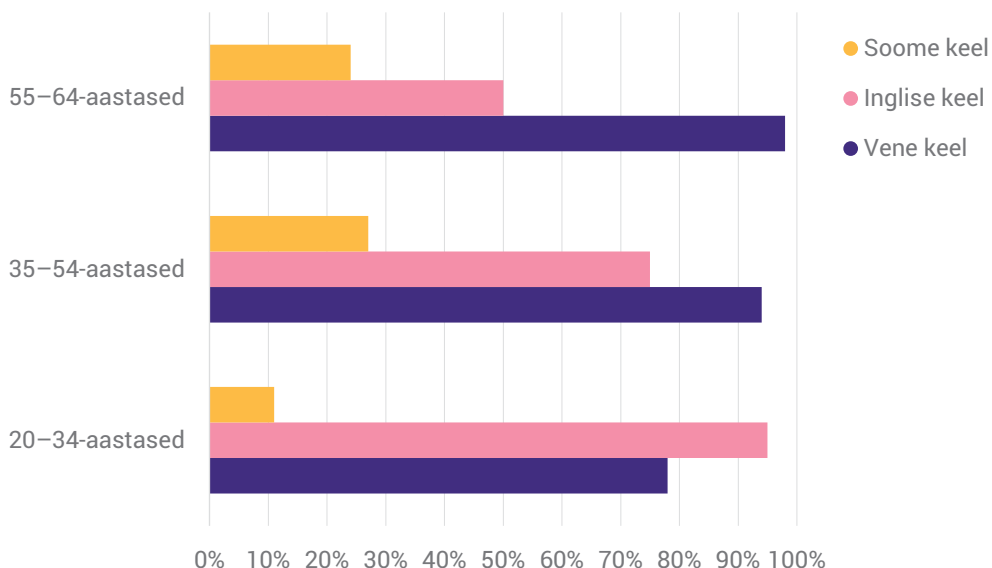
Tervis

Tallinna 20–64-aastaste elanike hulgas on puudega inimesi 14 949, mis hõlmab vaid 5,6% selles vanuserühmas tallinlastest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puudega inimestest 45,4% on registrite põhjal tööga hõivatud, 18,6% töötud ja 36,0% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puudega isikute hõivest on lisas 4.

Keeleoskus

Tallinna 20–64-aastastest elanikest ei valda riigikeelt ligikaudu 6%.

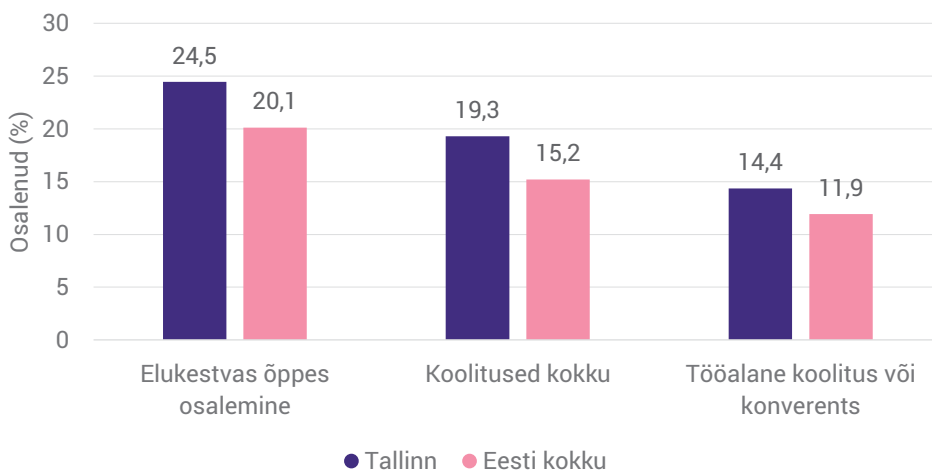
Tallinna elanike võõrkeeleoskus on parem kui riigis keskmiselt. Näiteks inglise keelt valdavad pooled 55–64-aastased elanikud, riigis keskmiselt on see näitaja 37% (joonis 20). 35–54-aastaste hulgas valdab inglise keelt kolmveerand Tallinna elanikest ehk võrdset riigi keskmise näitajaga. Ka vene keele oskus on Tallinnas suhteliselt parem, näiteks 20–34-aastaste hulgas on valdajate osakaal 78%, riigis keskmiselt kaks kolmandikku. Mida vanemad Tallinna elanikud, seda parem on nende soome keele oskus võrreldes Eesti keskmisega. Vähemalt 35-aastaste hulgas oskab soome keelt iga neljas Tallinna elanik.

Joonis 20. Tallinna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Tallinna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 19,3% (joonis 21). See on rohkem kui Eestis keskmiselt. Töölasel koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril käinute osakaal oli 14,4%. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui kõik koolitused kokku) on osalenud 24,5% Tallinna vastajatest. See on Eestis keskmisest tublisti kõrgem tulemus.

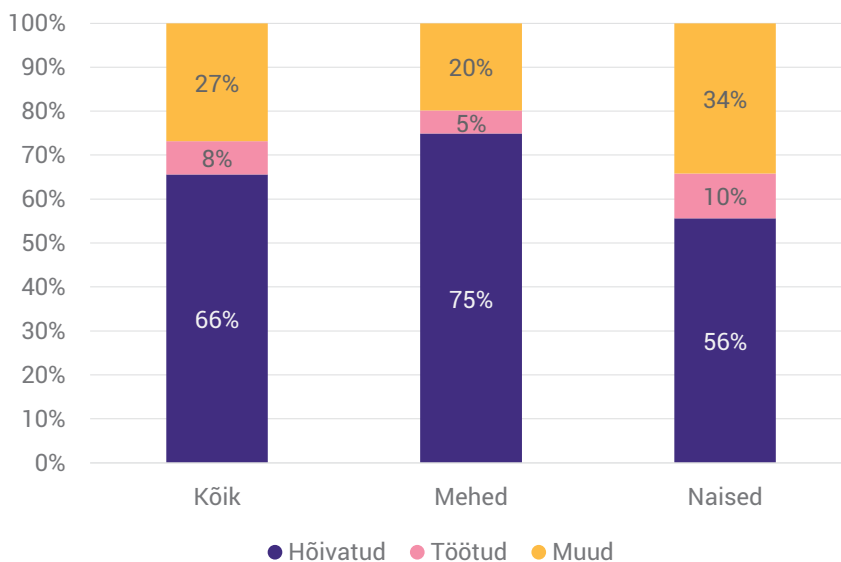
Joonis 21. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Tallinnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Tallinnas on Eestis väikseim ehk 9% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Sealt nähtub, et kõige rohkem on Tallinna madala haridusega väikelapsevanemate seas 30–34-aastaseid inimesi. Hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 22. Sarnaselt Harjumaaga on Tallinna madala haridusega väikelapsevanematest hõives küllaltki suur osa.

Joonis 22. Tallinna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Eesti pealinn on ühtlasi ka riigi majanduskeskus. 2019. aastal oli linnas registreeritud 57 752 majanduslikult aktiivset ettevõtet, moodustades kogu riigi näitajast 43% (tabel 10). Arvestades, et Tallinnas on riigi keskmisega võrreldes suhteliselt rohkem ettevõtteid kui elanikke, siis oli linna ettevõtlusaktiivsus 133 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. Nagu riigis keskmiselt, moodustasid ka Tallinnas mikroettevõtted 94% kõigi ettevõtete arvust. Olulisemateks tegevusaladeks olid hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus, kus kummaski tegutses 18% ettevõtetest, aga ka info ja side (11%).

Tabel 10. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Tallinnas ja Eestis kokku, 2019

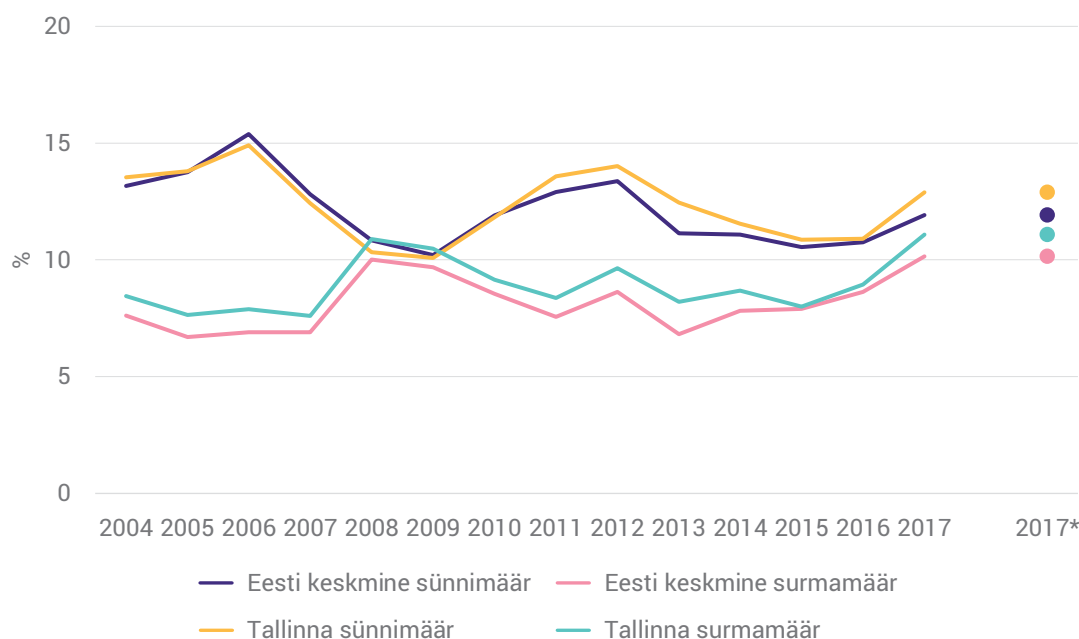
	Tallinn	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	57 752	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	377	11 561
Mäetööstus	20	157
Töötlev tööstus	3143	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	115	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	91	316
Ehitus	4762	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	10 411	22 002
Veondus ja laondus	3700	8711
Majutus ja toitlustus	1606	4088
Info ja side	6150	9247
Finants- ja kindlustustegevus	1736	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	4556	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	10 332	18 790
Haldus- ja abitegevused	3501	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	2	2
Haridus	1052	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	845	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	2332	4787
Muud teenindavad tegevused	3021	7923

Ettevõtteid sünnib Tallinnas tunduvalt enam kui sureb. 2017. aastal loodi Tallinnas 6248 ning tegevuse lõpetas 5371 ettevõtet (tabel 11).

Tabel 11. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Tallinnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	6248	5371
Mäetööstus	0	1
Töötlev tööstus	304	272
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	6	5
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	5	9
Ehitus	485	446
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	1154	1064
Veondus ja laondus	350	434
Majutus ja toitlustus	190	146
Info ja side	789	438
Finants- ja kindlustustegevus	321	258
Kinnisvaraala tegevus	320	344
Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus	1082	845
Haldus- ja abitegevused	464	369
Haridus	105	104
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	61	60
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	264	243
Muud teenindavad tegevused	348	333

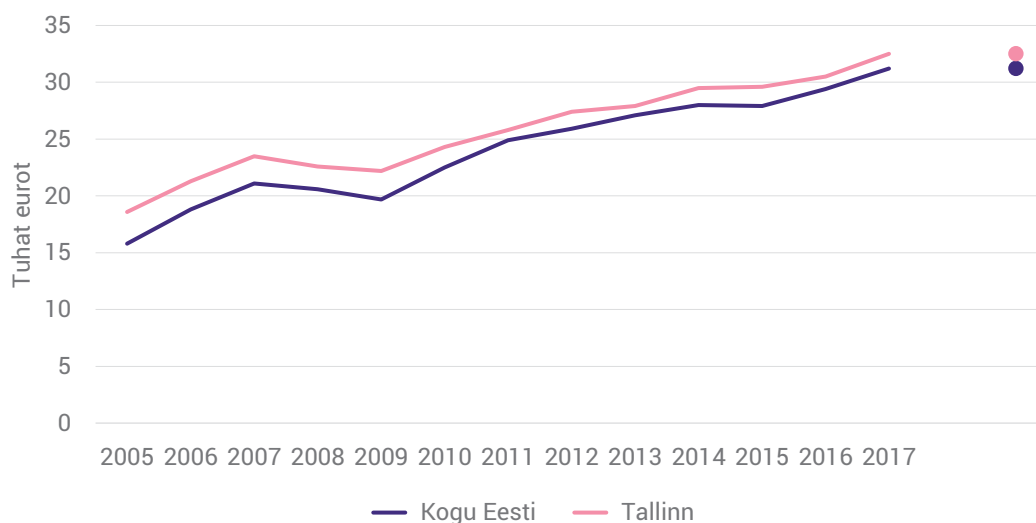
Nii sünni- kui ka surmamäär on Tallinna ettevõtetes veidi kõrgem kui riigis keskmiselt (joonis 23). Alates 2015. aastast on Tallinna ettevõtete sünni- ja surmamäär kasvanud ning isegi kiiremini kui Eestis keskmiselt.

Joonis 23. Tallinna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Arvestades Tallinna mõju Eesti majanduses on linna ja riigi ettevõtete keskmine tootlikkus kasvanud käsikäes ning pidevalt mõnevõrra ületanud riigi keskmist (joonis 24). 2017. aastal oli Tallinna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete töövõljalikus hõivatuga kohta lisandväärtuse alusel 32 500 eurot.

Joonis 24. Tallinna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Suurima töötajate arvuga tegevusalad Tallinnas on „hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont“ (rohkem kui 43 000 töötajat), „töötlev tööstus“ (ligi 28 000 töötajat) ning „haldus- ja abitegevused“ veidi vähem kui 23 000 töötajaga (lisa 4 tabel 1). Sellest tulenevalt on ka Tallinna enam levinud ametid seotud teenindussektoriga (tabel 12). Kõrgel kohal selles nimekirjas on äri- ja haldusala keskastme ja tippspetsialistid ning IKT tippspetsialistid. Populaarseim amet Tallinnas on müüja.

Tabel 12. Tallinna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Müüjad	20 277
Äri- ja haldusalal töötavad keskastme spetsialistid	18 156
Äri- ja haldusala tippspetsialistid	15 140
Isikuteenindajad	13 693
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tippspetsialistid	11 384
Juhid äri- ja haldusalal	10 874
Pedagoogika tippspetsialistid	10 542
Klienditeenindajad	10 184
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	9759
Ehitustöölised, v.a elektrikud	9587

Tallinna linna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem oskustöötajaid ja käsitöölisi (9% töötajaskonnast) ning seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (6%). Keskmisest rohkem on tippspetsialiste (18%).

Tallinna kõrgharidusega töötajatest 83% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 8% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 2% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 27% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Teenindus- ja müügitöötajaid on nende hulgas küllaltki palju (28%)

ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 26% Tallinna linna madala haridusega töötajatest. Teiste maakondadega võrreldes on kõrgemat haridustaset eeldavatel ametikohtadel töötavate inimeste osakaal Tallinna madala haridusega töötajate seas märkimisväärselt kõrge.

Tabel 13. Tallinna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	524	6013	12 983	450	19 520
Tippspetsialistid	360	8258	36 032	1415	44 650
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	878	10 667	14 078	606	25 623
Ametnikud	1112	8976	8450	837	18 538
Teenindus- ja müügitöötajad	3034	15 019	6535	521	24 588
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	11	78	40	1	129
Oskustöötajad ja käsitöölised	2175	10 279	3502	1743	15 956
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	1327	7093	2228	691	10 648
Lihttöölised	1610	5271	2039	736	8920

Tallinna vähem tasustatud tegevusalade sekka kuuluvad teenindusega seotud tegevusalad (muu teenindus, esemete parandus, toidu ja joogi serveerimine), kuid ka mõned tootmisega seotud tegevusalad (tabel 14). Suure kõrgharitude osakaaluga paistavad silma tegevusalad nagu sotsiaalhoolekanne majutuseta (kõrgharidusega töötajate osakaal üle poole) ning rõivatootmine. Madala haridusega töötajaid on rohkem toidu ja joogi serveerimise alal (15%).

Tabel 14. Tallinna vähe tasustatud tegevusalade töötajate tööne tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine tööne tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Muu teenindus	781	608	7%	61%	31%	1683
Arvutite ning tarbeesemete ja kodutarvete parandus	857	666	11%	57%	32%	312
Toidu ja joogi serveerimine	895	794	15%	65%	21%	5996
Rõivatootmine	899	773	5%	49%	46%	1058
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	902	836	7%	61%	32%	159
Hoonete ja maastike hooldus	982	836	13%	57%	30%	2040
Sotsiaalhoolekanne majutuseta	1030	921	4%	39%	57%	653
Tekstiilitootmine	1069	980	7%	54%	39%	439
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	1126	951	11%	55%	34%	14 758
Maismaaveondus ja torustransport	1153	1101	9%	64%	27%	5577

Vähe tasustatud ametite esireas on abi- ja lihttöölised, kelle tööne tulu jääb keskmiselt alla 800 euro (tabel 15). Erinevate alade liht- ja abitöölise seas on ka madala haridustasemega töötajaid kõige rohkem.

Tabel 15. Tallinna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toitlustuse abitöölised	693	655	18%	58%	24%	1002
Koristajad ja abilised	715	672	15%	57%	29%	3081
Prügivedajad jms lihttöölised	755	660	15%	59%	26%	1031
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	788	798	15%	59%	26%	68
Isikuhooldustöötajad	836	823	11%	57%	32%	2578
Turule orienteeritud aia- ja põllusaaduste kasvatajad	863	816	6%	64%	30%	94
Isikuteenindajad	960	913	12%	66%	22%	8066
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	966	904	10%	62%	28%	2677
Müüjad	974	885	13%	59%	28%	12 020
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	1010	930	22%	61%	17%	3738

Tabel 16. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Tallinnas

Näitaja	Linna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	61,4%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Höivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	75,8%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,7%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	2,3%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetus pensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	4,2%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	7,6%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	20,0%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	47,4%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Höivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	83,8%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Höivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	78,0%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste höivatute seas	9,2%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	12,8%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste höivatute seas	2,0%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	4,2%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	64,6%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	77,6%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	81,0%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	5,6%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Riigikeeleoskusega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	6,3%	7,6%	-	-		-	-
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	75,3%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	78,3%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	74,2%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	80,8%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	9,6%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	12,9%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	11,1%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	16,7%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	14,6%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	26,1%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	19,3%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud linna konkurentsivõimenäitajat maakondade omadega. Linna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui linna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Eesti keskmisega võrreldes on Tallinna tööealiste inimeste osatähtsus elanikkonnast suurem. Kõrgem on hõivemäär (sh erinevates vanuse- ja rahvusgruppides) ning väiksem majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus rahvastikust. Pensionäride osakaal tööealisest rahvastikust on Eesti keskmisega võrreldes väiksem. Üldiselt on Tallinnas muu Eestiga võrreldes palju vähem madala hariduse või kutseharidusega elanikke. Kõrgharidusega elanike osatähtsus on aga suurem. Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes väiksem.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on keskmisest kõrgem. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on samuti kõrge.

Nii ettevõtete sünni- kui ka surmamäär on Eesti üldise tasemega võrreldes kõrgemad. Silmapaistvalt palju on madala haridustasemega inimesi kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täiendkoolituses osalenute osatähtsus on Eesti kõrgeim.

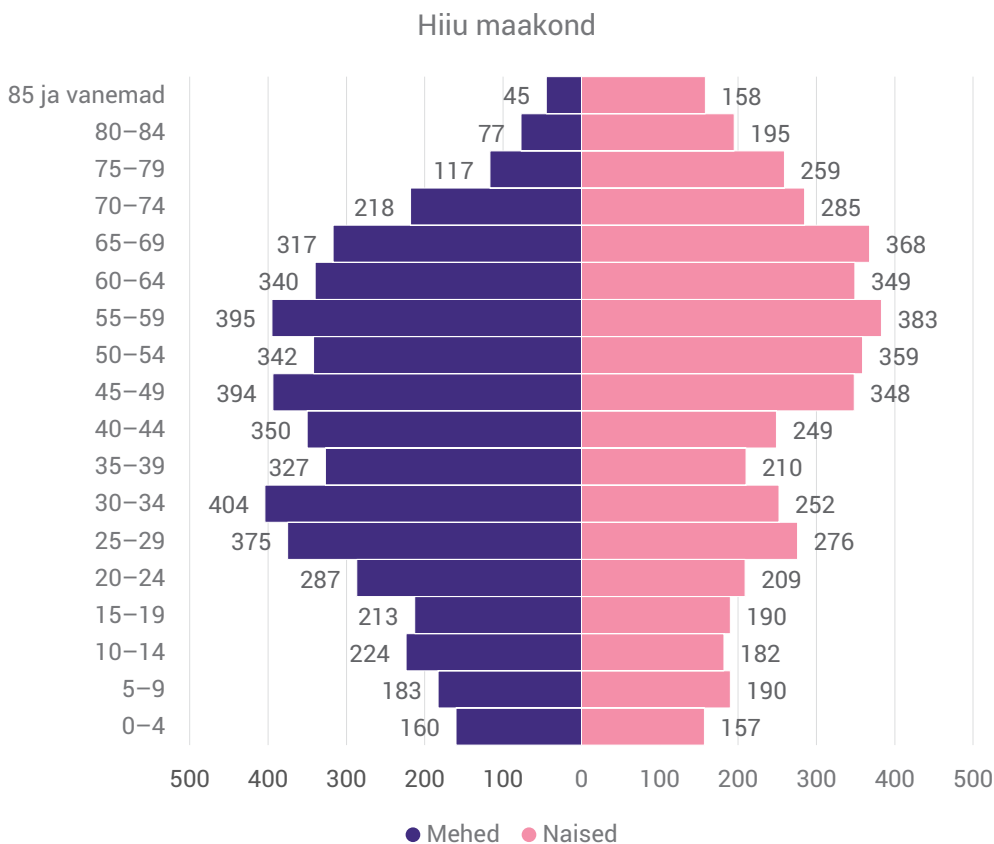
Ka Tallinna linna näitajad on üldiselt head, kuid sarnaselt Harjumaaga saab siingi välja tuua veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Riigikeeleoskusega elanikud
- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud mitte-eestlased
- Kõrgharidusega mitteaktiivsed elanikud
- Kõrgharidusega töötajad madalamat haridustaset eeldaval töökohal

Hiiu maakond

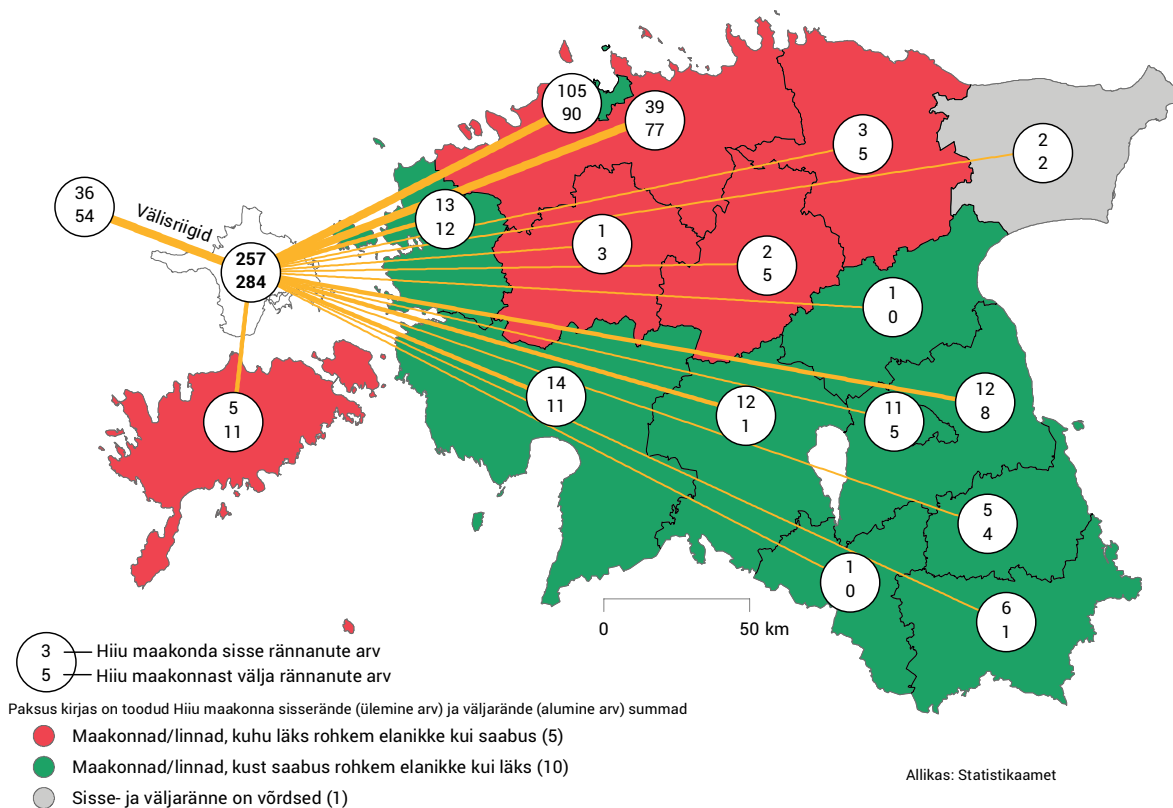
Hiiu maakonnas elas 1. jaanuari 2019 seisuga 9387 inimest (ehk 0,7% Eesti rahvastikust). Neist 50,8% olid mehed ja 49,2% naised. Sellega on meeste osakaal Hiiumaal kõrgem kui Eestis keskmiselt (47,2%), Hiiumaa on isegi kõige suurema meeste osakaaluga maakond Eestis. Jooniselt 25 selgub, et Hiiumaal on meeste ja naiste arvude vahe meeste kasuks suurim vanusevahemikus 20–49 aastat. Üldise rahvastiku vanusstruktuuri puhul on näha, et noori on proportsionaalselt vähem kui mujal Eestis: alla 10-aastaste noorte osakaal rahvastikust on Hiiumaal 16%, Eestis üldiselt 21%. Keskmisest veidi suurem on aga 65-aastaste ja vanemate inimeste osakaal: Hiiumaal 21,7% ja Eestis üldiselt 19,8%. Samuti on keskmisest suurem 20–65-aastaste inimeste osakaal, vastavalt 62,3% ning 59,2%.

Joonis 25. Hiiu maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Hiiu maakonna rändesaldo oli 2019. aastal negatiivne: sisse rändas 257 ja välja 284 inimest (kaart 3). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn, Harjumaa ja välisriigid. Seejuures Tallinnast saabus Hiiumaale rohkem inimesi kui Hiiumaalt Tallinna elama asus.

Kaart 3. Hiiu maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

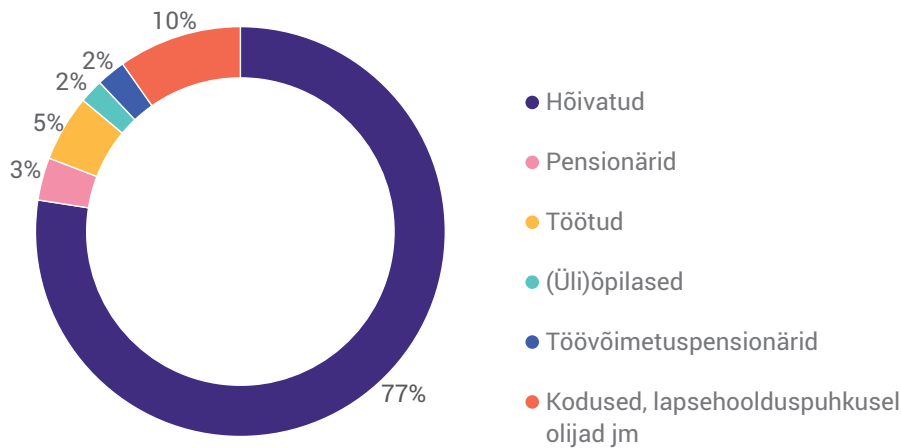

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

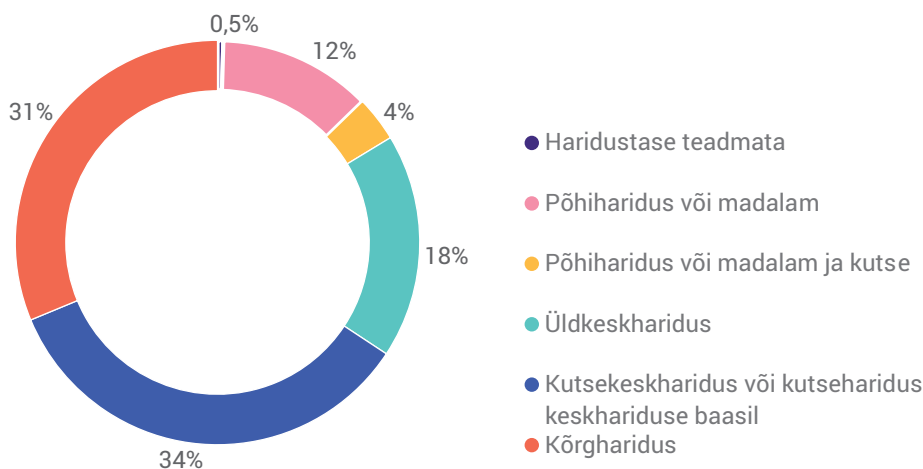
Tabel 17. Hiiu maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	5849	4531	306	1012
20–34	1803	1334	86	383
35–54	2579	2141	127	311
55–64	1467	1056	93	318

2018. aasta seisuga on Hiiumaal 20–64-aastaseid 5849, mis on 62% Hiiumaa kogurahvastikust. Nendest 44% on 35–54-aastaseid, 31% 20–34-aastaseid ja 25% 55–64-aastaseid (tabel 17). 35–54-aastastest on hõivatuid 83%.

Joonis 26. Hiiu maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

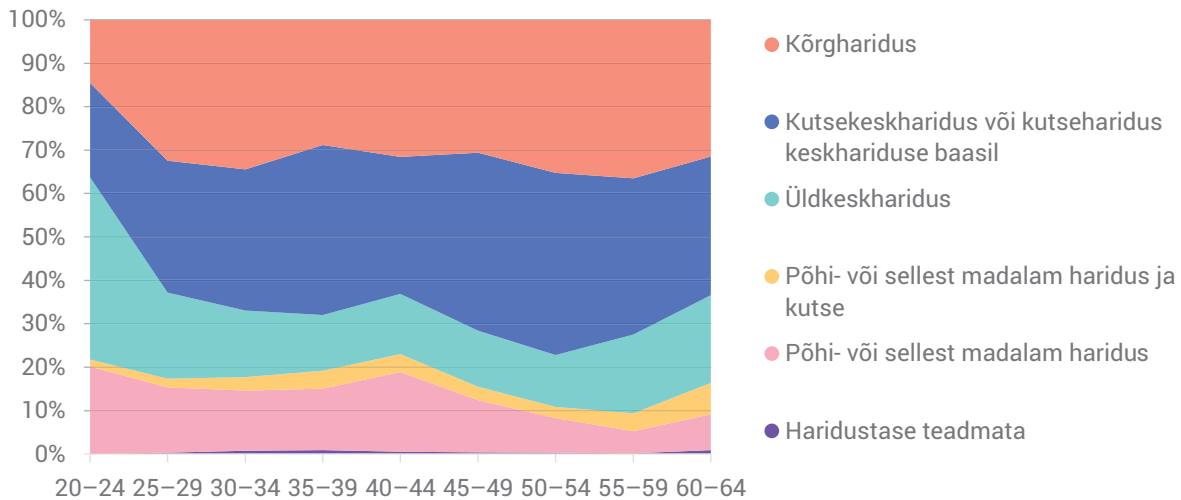
Hõivatuid on Hiiumaa 20–64-aastaste hulgas 77%, töötuid 5% ja majanduslikult mitteaktiivseid 17% (joonis 26). Majanduslikult mitteaktiivse rahvastiku hulgas on vanadus- ja töövõimetuspensionäre 5% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 9%.

Joonis 27. Hiiu maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Haridustaseme järgi on 20–64-aastaste hulgas kõige rohkem kutseharidusega inimesi (34%) ning seejärel kõrgharidusega inimesi (31%). Põhi- või madalama haridusega on 16%.

Hiiu maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 7,8%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu tublisti madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 829 ja 1082 eurot). Silma paistab, et nii õppijate kui mitteõppijate keskmine töine tulu selles vanusegrupis oli üks Eesti kõrgemaid. Ka 35–54-aastaste seas teenivad õppijad mitteõppijatest vähem (vastavalt 1184 ja 1201 eurot), kuid vahe on vähenenud. Samuti on märgata, et mõlemas grupis on Hiiumaal vanusega kaasnev palgakasv väiksem kui Eestis tervikuna (lisa 1 tabel 1).

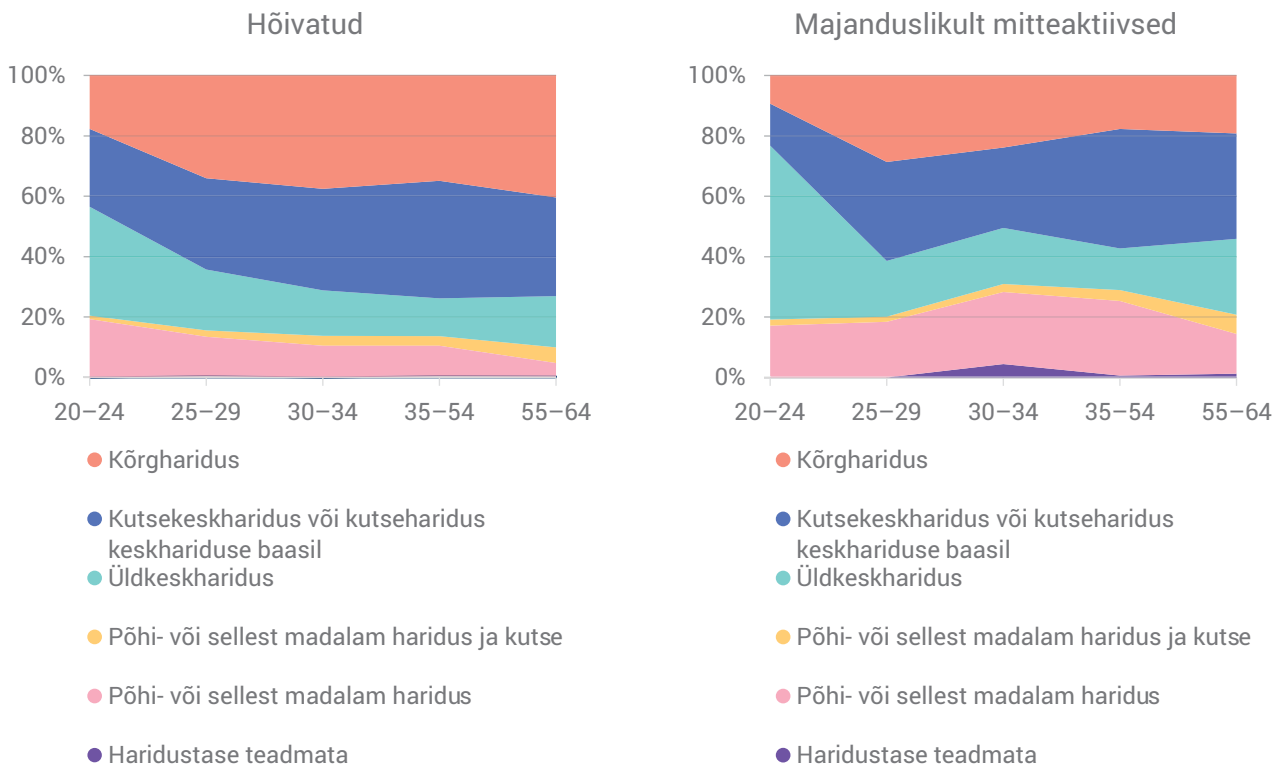
Joonis 28. Hiiu maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Hiiumaa 25–64-aastaste seas on kõrgharidusega keskmiselt iga kolmas inimene (joonis 28). Kutseharidusega elanike osatähtsus on samas vanuserühmas 35%, üle 40% ulatub nende osatähtsus vaid 45–54-aastaste seas. Keskhariidusega inimesi on 35–54-aastaste hulgas 13%, teistes vanuserühmades mõnevõrra rohkem. Madala haridusega inimesi on kõige enam 20–44-aastaste seas, umbes iga viies.

2018. aasta andmetel on Hiiumaa rahvastikust 98% eestlased. Kuna teiste rahvuste esindajaid on Hiiumaal väga vähe, ei ole võimalik eestlaste ja teiste rahvuste hõiveseisundit vanuseti võrrelda. Siiski saab öelda, et üldiselt on eestlaste seas hõivatuid rohkem kui mitte-eestlaste seas.

Joonis 29. Hiiu maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Hiiumaal on nii hõivatute kui ka majanduslikult mitteaktiivsete hulgas silmatorkavalt palju kutseharidusega inimesi (joonis 29). Hõivatute 25–64-aastaste seas on kutseharidus igal kolmandal. Mitteaktiivsete hulgas on neid natukene rohkem, 35–54-aastaste mitteaktiivsete seas on kutseharidusega inimesi 40%.

Kõrgharidusega inimesi on 25–64-aastaste hõivatute seas sama palju kui kutseharidusega inimesi. Majanduslikult mitteaktiivsete hulgas on neid märgatavalt vähem. Kõige rohkem on mitteaktiivsete seas kõrgharitud 25–29-aastaste hulgas, 29%.

Keskharidusega inimesi on kõige enam 20–24-aastaste mitteaktiivsete seas (58%). 25–54-aastaste seas jääb nende osatähtsus 14–18% juurde. Samas vanuses hõivatute seas on keskharidusega inimesi ligikaudu 5 protsendipunkti vähem.

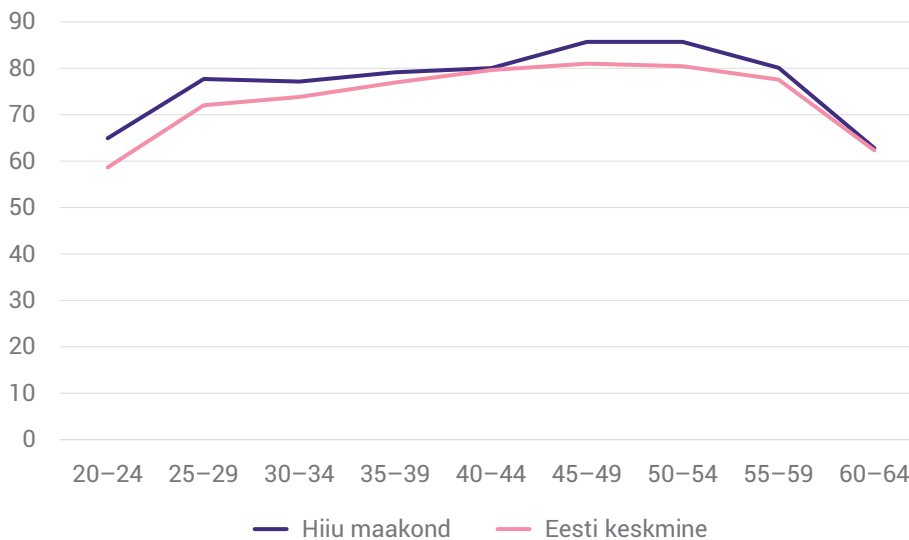
Mitteaktiivsete hulgas paistab silma ka madala haridustasemega inimeste suur osakaal, 30–54-aastaste seas iga neljas.

Hõivemäär

Hiiu maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 77,5%, mis on Harju maakonna järel paremuselt teine tulemus. Eesti keskmine registreeritud hõivemäär selles vanuserühmas on 74,1%. Vanuserühmiti võrreldes ületab Hiiumaa näitaja Eesti keskmist eelkõige noorte hulgas (20–24-aastastest tööturul hõivatud 64,9% ja 25–29-aastastest 77,7%) ning aktiivseimas tööeas (45–54-aastastest 85,7%). Sarnaselt ülejäänud Eestiga langeb registreeritud hõivemäär järsult alates 60. eluaastast – 55–59-aastastest töötab 80,1%, 60–64-aastastest aga ainult 62,8%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, Hiiu maakonna 55–64-aastastest kõrgharidusega elanikest töötab 85%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest ainult 57%. Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisas 3.

Joonis 30. Hiiu maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

Hiiu maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puudega inimesi 305, mis hõlmab vaid 5,2% maakonna selles vanuserühmas elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puudega inimestest ainult 36,4% on registreeritud põhjal tööga hõivatud, 20,7% töötud ja 42,9% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puudega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

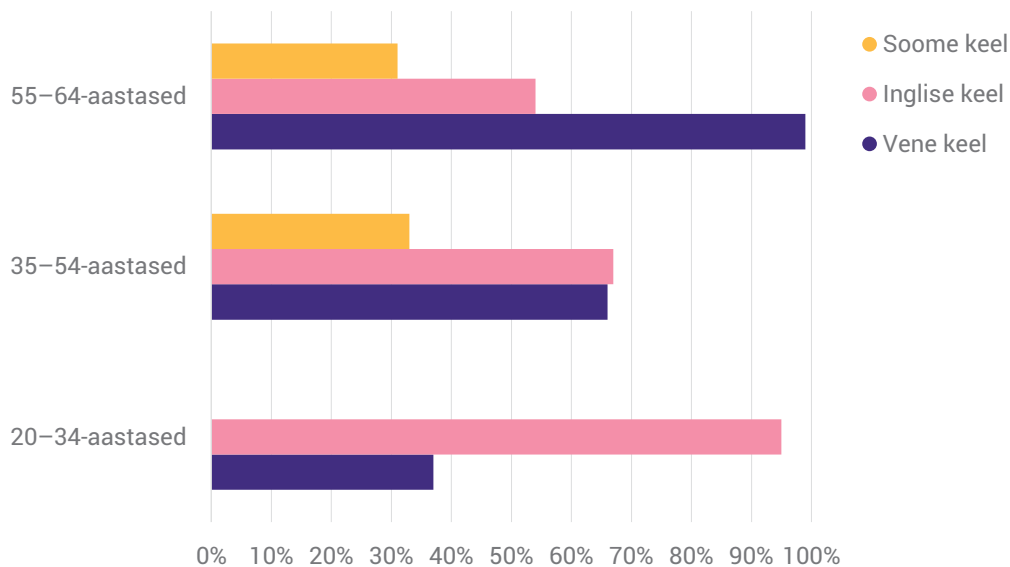
Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Hiiu maakonna kohta avaldatud eesti keele oskuseta 20–64-aastaste osatähtsust ega soome keele oskajate osatähtsust 20–34-aastaste hulgas.

Inglise keele oskus on Hiiumaal suhteliselt kõrge, võrreldes riigi keskmisega on osatähtsus eriti kõrge vanemas vanuserühmas, kus enam kui pooled valdavad inglise keelt (joonis 31). Kui vanimas vanuserühmas

on vene keele valdamisega kõik hästi, siis kahes nooremas vanuserühmas jäävad näitajad riigi keskmisele alla – 20–34-aastaste hulgas 37% (riigis keskmiselt 66%) ning 35–54-aastaste seas 66% (riigis keskmiselt 91%). Soome keele oskus oli nii 35–54- aastaste kui ka 55–64-aastaste seas kolmandiku juures, ületades sellega Eesti keskmist.

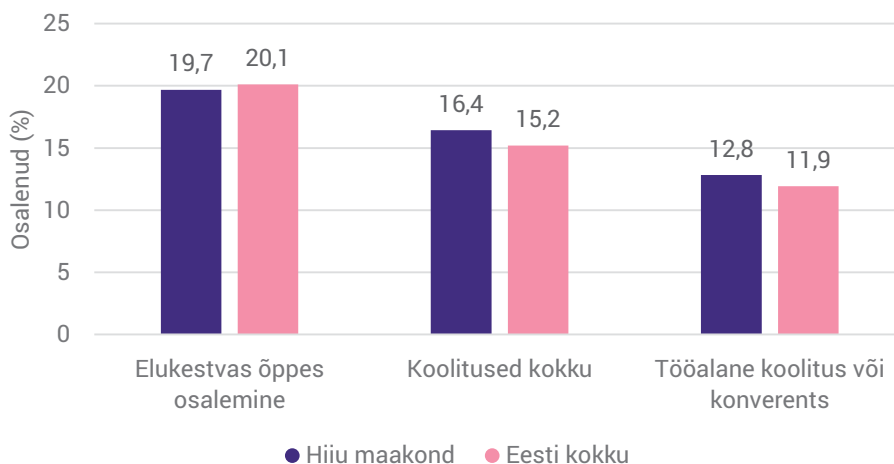
Joonis 31. Hiiu maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

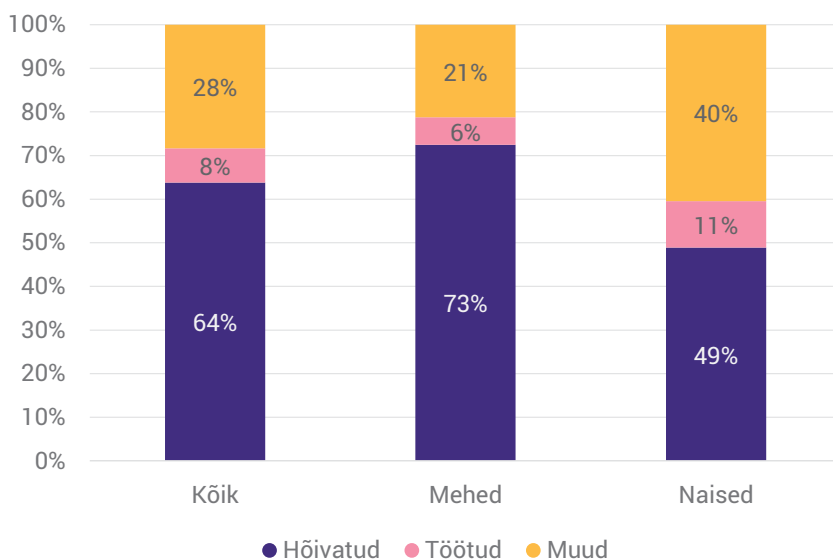
ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Hiiu maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 16,4% (joonis 32). Töölasel koolitusel oli käinud 12,8% vastajatest. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 19,7% Hiiu maakonna vastajatest. Nimetatud näitaja poolest on Hiiu maakond Eesti keskmise taseme lähedal.

Joonis 32. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Hiiu maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Hiiu maakonnas on 16% (lisa 2). Eesti võrdluses on see pigem madal. Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 33. Kummagi puhul Hiiu maakond Eesti keskmisest eriti palju ei erine.

Joonis 33. Hiiu maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018**Ettevõtlus**

Eesti maakondadest kõige väiksema ettevõtete arvuga Hiiumaal tegutses 2019. aastal 999 majanduslikult aktiivset ettevõtet, moodustades vähem kui 1% kõigist Eesti ettevõtetest (tabel 18). Elanike arvule taandades ei olnud tase madal – ettevõtlusaktiivsus oli 106 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta, samal ajal kui Eesti keskmine näitaja oli 101. Veidi enam kui veerand Hiiumaa ettevõtetest tegutses põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalal. Valdav enamus – 97% – Hiiu maakonna aktiivsetest ettevõtetest olid 2019. aastal vähem kui 10 töötajaga.

Tabel 18. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Hiiu maakonnas ja Eestis kokku, 2019

	Hiiu maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	999	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	262	11 561
Mäetööstus	4	157
Töötlev tööstus	72	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	2	316
Ehitus	98	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	97	22 002
Veondus ja laondus	49	8711
Majutus ja toitlustus	76	4088
Info ja side	24	9247
Finants- ja kindlustustegevus	8	2326
Kinnisvaraala tegevus	37	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus	111	18790
Haldus- ja abitegevused	44	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	13	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	15	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	40	4787
Muud teenindavad tegevused	45	7923

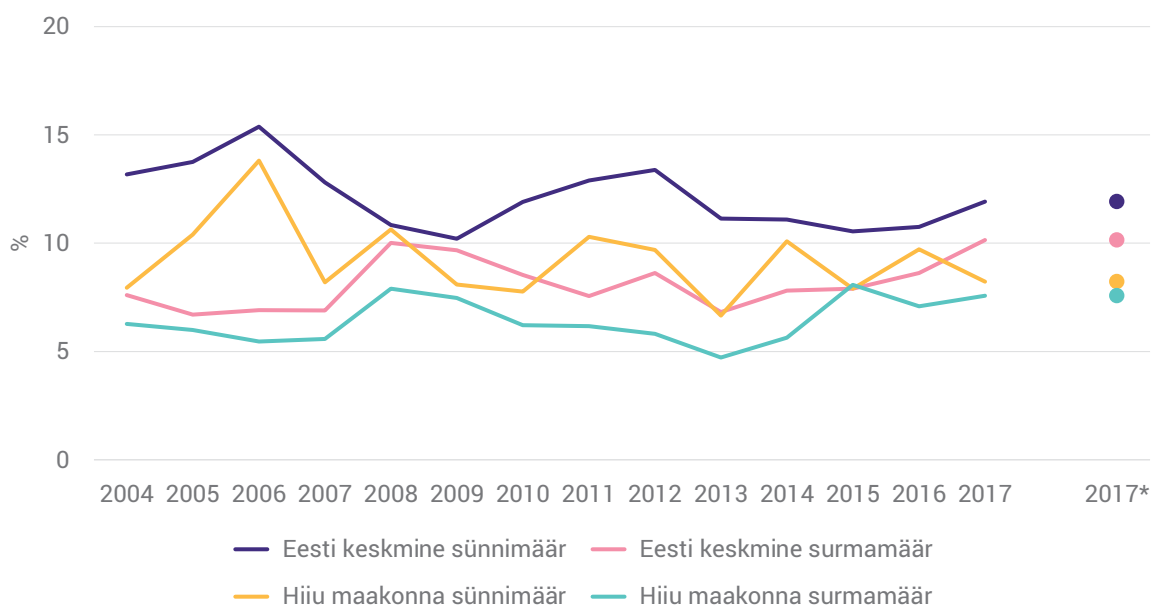
2017. aastal alustas Hiiumaal tegevust 51 uut ettevõtet, enim ehituse ning majutuse ja toitlustuse valdkonnas (tabel 19). Tegevuse lõpetas 47 ettevõtet, kõige rohkem muude teenindavate tegevuste tegevusalal.

Tabel 19. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Hiiu maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	51	47
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	4	6
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	0
Ehitus	8	3
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	6	3
Veondus ja laondus	2	1
Majutus ja toitlustus	9	4
Info ja side	4	5
Finants- ja kindlustustegevus	1	1
Kinnisvaraalane tegevus	2	4
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	4	6
Haldus- ja abitegevused	1	2
Haridus	1	1
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	0	0
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	6	4
Muud teenindavad tegevused	3	7

Hiiu maakonna ettevõtete sünnimäär on aastatel 2004–2017 püsinud madalamal kui riigi keskmine näitaja (joonis 34). Sarnane olukord on olnud ka surmamääraga (kui 2015. aasta erandit mitte arvestada). Hiiumaa ettevõtete sünnimäär on tõenäoliselt ettevõtete vähesuse tõttu üsna kõikumine, kuid majandusbuumi (2016. aasta) tasemele pole hiljem jõudnud. Surmamäär on aga võrreldes varasemate aastatega alates 2015. aastast suhteliselt kõrgele jäänud.

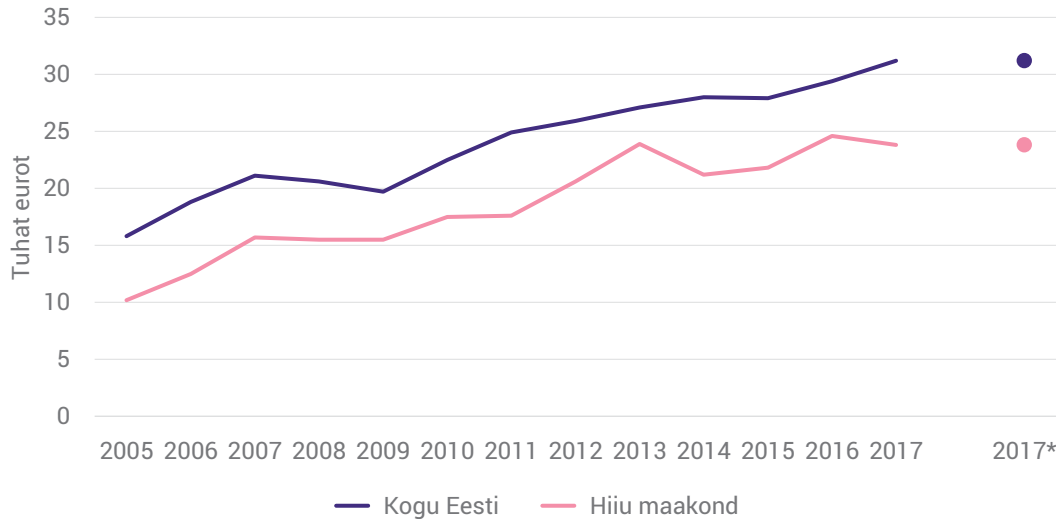
Joonis 34. Hiiu maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete seas on Hiiumaa ettevõtete tootlikkus jäänud madalamaks kui riigis keskmiselt (joonis 35). 2017. aastal oli Hiiu maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel 23 800 eurot, Eesti keskmine aga 31 200 eurot.

Joonis 35. Hiiu maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Hiiu maakonna suurima töötajate arvuga tegevusalad on töötlev tööstus (alla 700 töötaja), haridus ning hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (kumbki üle 300 töötaja; lisa 4 tabel 1). Hiiu maakonna enam levinud ametid on küllaltki sarnased teiste suurematest linnadest kaugemate maakondadega (tabel 20). Rohkem on töötajaid müüjate ja mootorsõidukite juhtide ametigruppides, silma paistavad ka õpetajad. Tööstuse tegevusala ametitest on levinumate seas koostajad. Teistest maakondadest eristub Hiiu maakond sellega, et enam levinud ametite hulgas on loodus- ja inseneriteaduste keskastme spetsialistid.

Tabel 20. Hiiu maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Müüjad	219
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	217
Pedagoogika tippspetsialistid	204
Koostajad	173
Seadme- ja masinaoperaatorid	140
Isikuteenindajad	127
Koristajad ja abilised	117
Ehitustöölised, v.a elektrikud	107
Loodus- ja inseneriteaduste keskastme spetsialistid	97
Juhid tegevusalade järgi	96

Hiiu maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (15% maakonna töötajaskonnast). Eesti keskmisest kaks korda rohkem on seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (22%).

Hiiu maakonna kõrgharidusega töötajatest 77% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 9% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või

müügitöötajana ning 2% lihttöolisena. Madala haridusega töötajatest 48% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 23% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 11% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 21. Hiiu maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus, keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	3	69	86	–	158
Tippspetsialistid	3	63	246	–	312
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	20	105	111	1	236
Ametnikud	8	64	39	1	111
Teenindus- ja müügitöötajad	55	196	58	1	309
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	13	24	7	–	44
Oskustöötajad ja käsitöölised	59	172	23	–	254
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	102	318	40	2	460
Lihttöölised	47	106	12	1	165

Järgmiste tabelite (22 ja 23) puhul peab tõlgendamisel olema ettevaatlik. Kuigi keskmine töine tulu tundub küllaltki suur, siis tegelikult ei peegelda see kõigi tegevus- ja ametialade palka. Kuna tegemist on väikese maakonnaga, ei saa paljude madalamalt tasustatud tegevus- ja ametialade palku siin konfidentsiaalsusreeglite tõttu näidata.

Tegevusalade lõikes on väljatoodutest madalama keskmise töise tuluga hoonete ehituse valdkond.

Tabel 22. Hiiu maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus, keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Hoonete ehitus	841	758	25%	64%	12%	69
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	895	826	10%	65%	26%	167
Maismaaveondus ja torustransport	966	868	17%	68%	15%	113
Elektriseadmete tootmine	979	919	20%	67%	13%	205
Eriehitustööd	1006	937	21%	64%	15%	61

Ametigruppide lõikes teenivad Hiiu maakonnas madalamat töist tulu isikuhooldustöötajad ja isikuteenindajad, samuti mõned tööstuse valdkonna töötajad (tabel 23). Kõrgharidusega töötajaid on väljatoodutest enim õigus-, sotsiaal-, kultuuri jms alade keskastme spetsialistide seas. Madala haridusega töötajaid nii isikuteenindajate, seadme- ja masinaoperaatorite kui ka lihttöölise hulgas.

Tabel 23. Hiiu maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate tõine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine tõine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus, keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Isikuhooldustöötajad	744	673	24%	55%	22%	51
Isikuteenindajad	768	733	28%	56%	16%	93
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	770	739	21%	73%	6%	63
Õigus-, sotsiaal-, kultuuri- jms alade keskastme spetsialistid	831	800	10%	50%	40%	60
Müüjad	832	804	10%	71%	19%	161
Koostajad	851	832	15%	76%	9%	139
Ehitustöölised, v.a elektrikud	890	852	26%	68%	6%	77
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduislihttöölised	918	857	32%	63%	5%	73
Arve- ja laoametnikud	954	990	10%	56%	34%	50
Seadme- ja masinaoperaatorid	1033	1013	29%	61%	10%	130

Tabel 24. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Hiiu maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	62,3%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	77,5%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	17,3%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,9%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	5,7%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	15,9%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	34,5%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	31,3%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	83,2%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas		76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	15,2%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	20,2%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	9,7%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	19,5%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	64,7%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	78,6%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	87,1%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	5,2%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	66,6%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	37,3%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	77,7%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	80,1%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	18,4%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	8,2%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	7,6%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	22,5%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	15,2%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	11,0%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	16,4%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Eesti keskmisega võrreldes on Hiiu maakonnas suurem 20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas. Hõivemäär on samuti teiste maakondadega võrreldes suurem ning majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus väiksem. Madala haridustasemega elanike osatähtsus on Eesti keskmisega võrreldes suurem, eriti vanemas vanusegrupis. Rohkem on ka madala haridustasemega lapsevanemaid. Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas on üks Eesti väiksemaid.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on sarnane Eesti keskmisega. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on küllaltki madal.

Ettevõtete sünni- ja surmamäär on Eesti keskmisega võrreldes madalam. Pisut rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid. Teiste maakondadega võrreldes vähem on madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal.

Kokkuvõtlikult võib Hiiu maakonnas välja tuua järgmisi veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

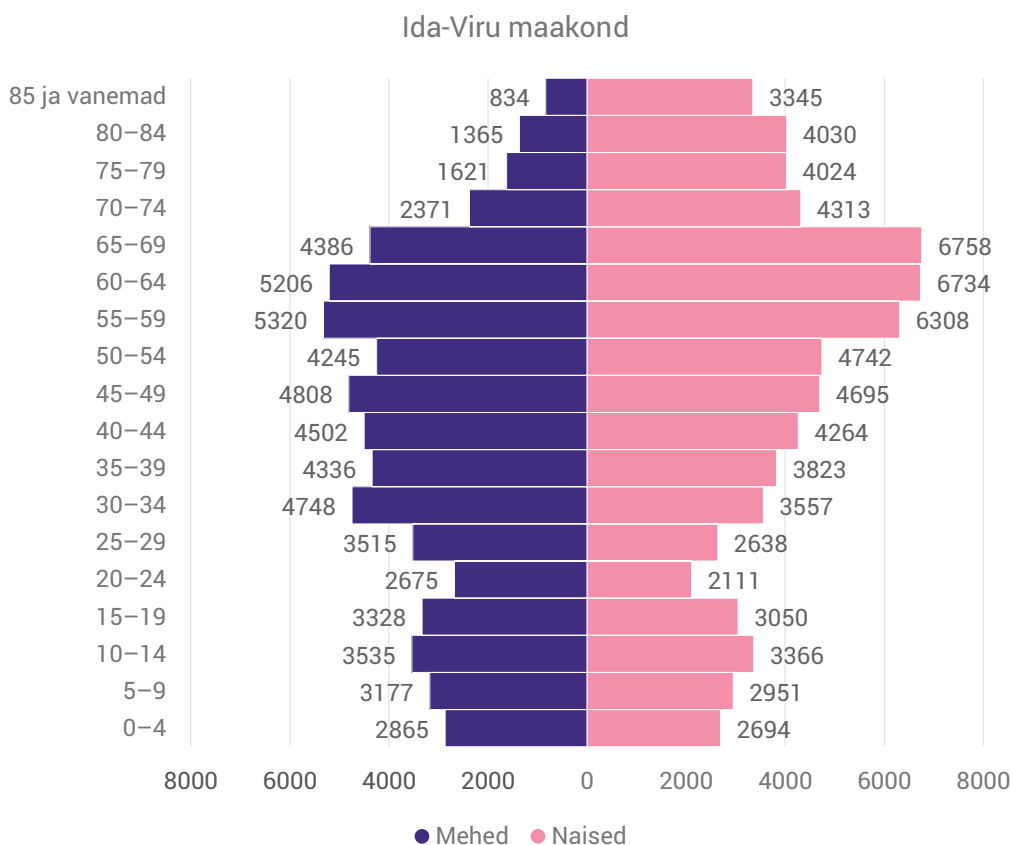
- Vanemaealised inimesed
- Madala haridustasemega elanikud, eriti vanemaealised
- Puuduva või halva vene ja inglise keele oskusega elanikud

Ida-Viru maakond

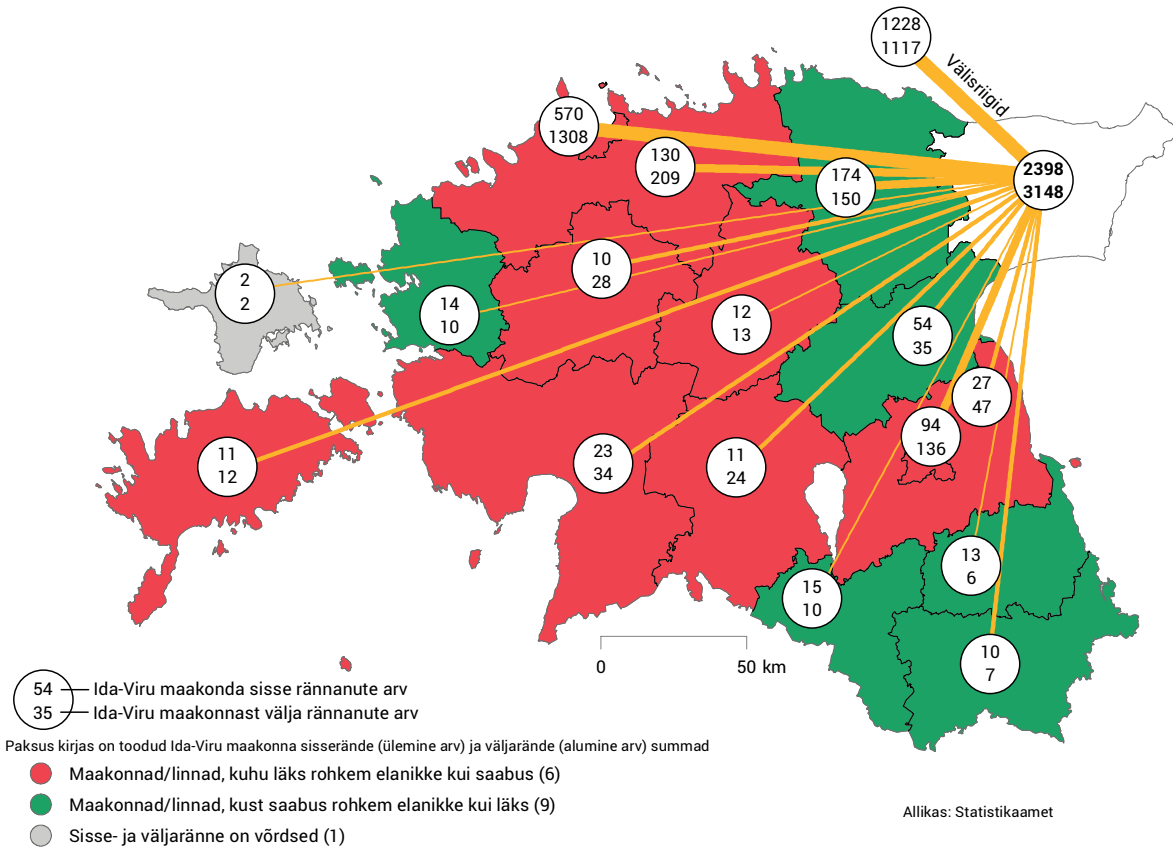
Ida-Virumaa rahvaarv seisuga 1. jaanuar 2019 oli 136 240 ehk 10,3% Eesti elanikkonnast. Meeste osakaal rahvastikust oli 46,1% ning naised oli 53,9%. Eesti keskmisega võrreldes oli naiste osakaal Ida-Virumaal umbes ühe protsendipunkti võrra kõrgem. Mehi oli naistest rohkem kõigis vanusegruppides kuni 50. eluaastani. Rahvastikupüramiidilt (joonis 36) paistab silma kesk- ja vanemaaliste suur osakaal. 65-aastaste ja vanemate elanike osakaal Ida-Virumaal oli 24,3% (Eestis üldiselt 19,8%).

Joonis 36. Ida-Viru maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Ida-Viru maakonna rändesaldo oli 2019. aastal negatiivne: sisse rändas 2398 ja välja 3148 inimest (kaart 4). Nii sisse- kui ka väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn ja välisriigid. Seejuures välisrände saldo oli Ida-Virumaal positiivne. Ka naabermaakondadest Lääne-Virumaalt ja Jõgevamaalt saabus rohkem inimesi, kui sinna lahkus.

Kaart 4. Ida-Viru maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

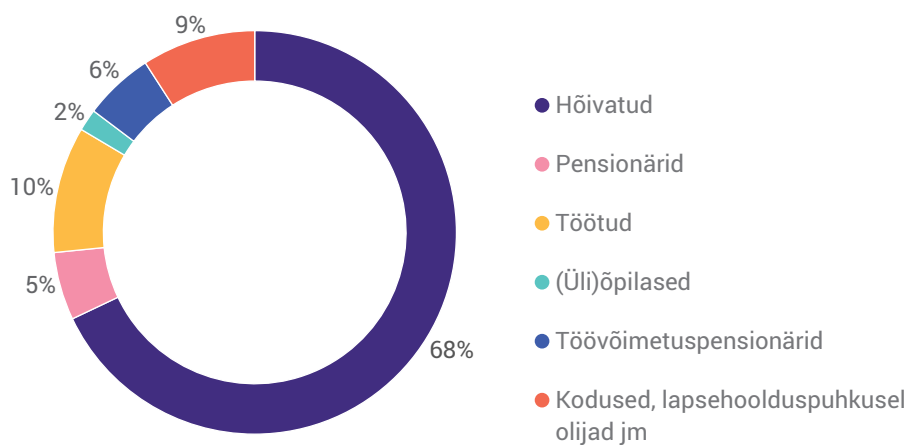

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

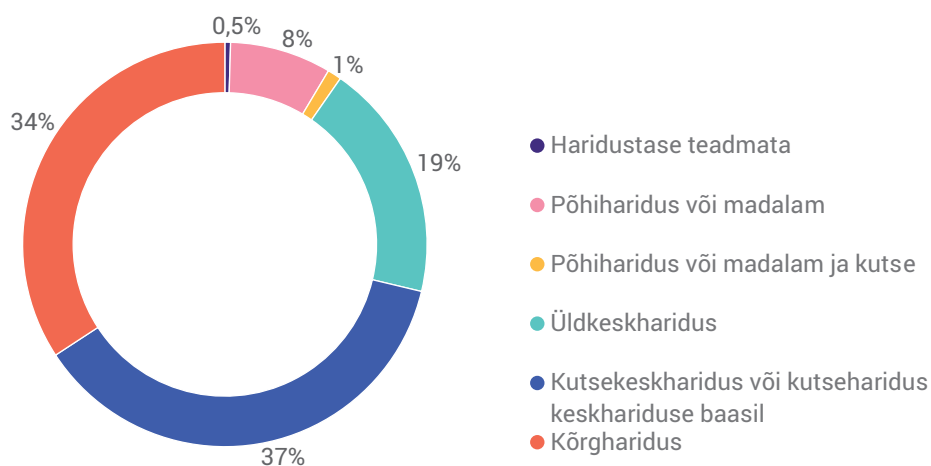
Tabel 25. Ida-Viru maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	78 227	53 160	7917	17 150
20–34	19 244	12 113	2097	5034
35–54	35 415	26 510	3538	5367
55–64	23 568	14 537	2282	6749

2018. aastal seisuga on Ida-Virumaal 20–64-aastaseid inimesi 78 227, mis on 57% Ida-Virumaa kogurahvastikust. Eelkõige paistab silmanoo, et 20–34-aastaste väiksem osatähtsus (25%), 35–54-aastaseid on 45% ja 55–64-aastaseid 30% (tabel 25). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 75% ning töötuid 10%.

Joonis 37. Ida-Viru maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

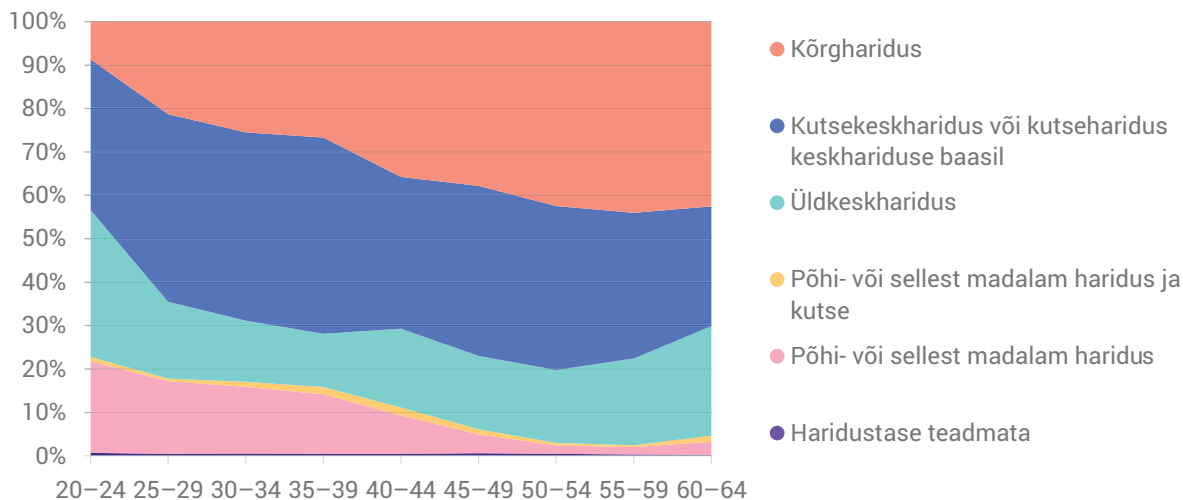
Ida-Virumaa paistab 20–64-aastaste hulgas silma töötute suure osatähtsusega (10%), hõivatuid on 68% ja majanduslikult mitteaktiivseid 22% (joonis 37). Võrreldes teiste maakondadega on rohkem ka vanadus- ja töövõimetuspensionäre (11%).

Joonis 38. Ida-Viru maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

20–64-aastaste hulgas on 37% kutsehariduse omandanuid ning 34% kõrgharitud. Põhi- või madalama haridusega on 9%.

Ida-Viru maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 4,7%, mis on Eesti kõige väiksem osakaal. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 656 ja 804 eurot). 35–54-aastaste hulgas aga teenivad õppijad juba mitteõppijatest rohkem (vastavalt 983 ja 923 eurot) (lisa 1 tabel 1).

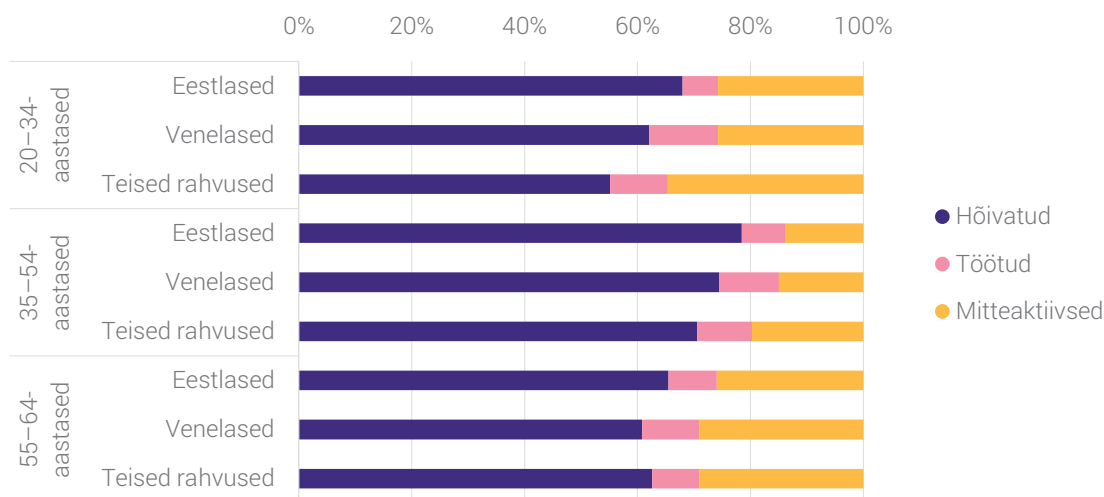
Joonis 39. Ida-Viru maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Ida-Virumaal on kõige rohkem kutseharidusega inimesi. 25–39-aastaste seas on nende osatähtsus keskmiselt 44%, teistes vanuserühmades jääb nende osatähtsus alla 40% (joonis 39). Kõrgharidusega inimesi on kõige rohkem 50–64-aastaste seas, üle 40%.

Keskharidusega inimesi on enamasti ikka üle 17% ning kõige vähem on neid 30–39-aastaste seas. Madala haridusega inimesi on kõige enam 20–39-aastaste seas ning üle 40-aastaste hulgas nende osatähtsus üha väheneb.

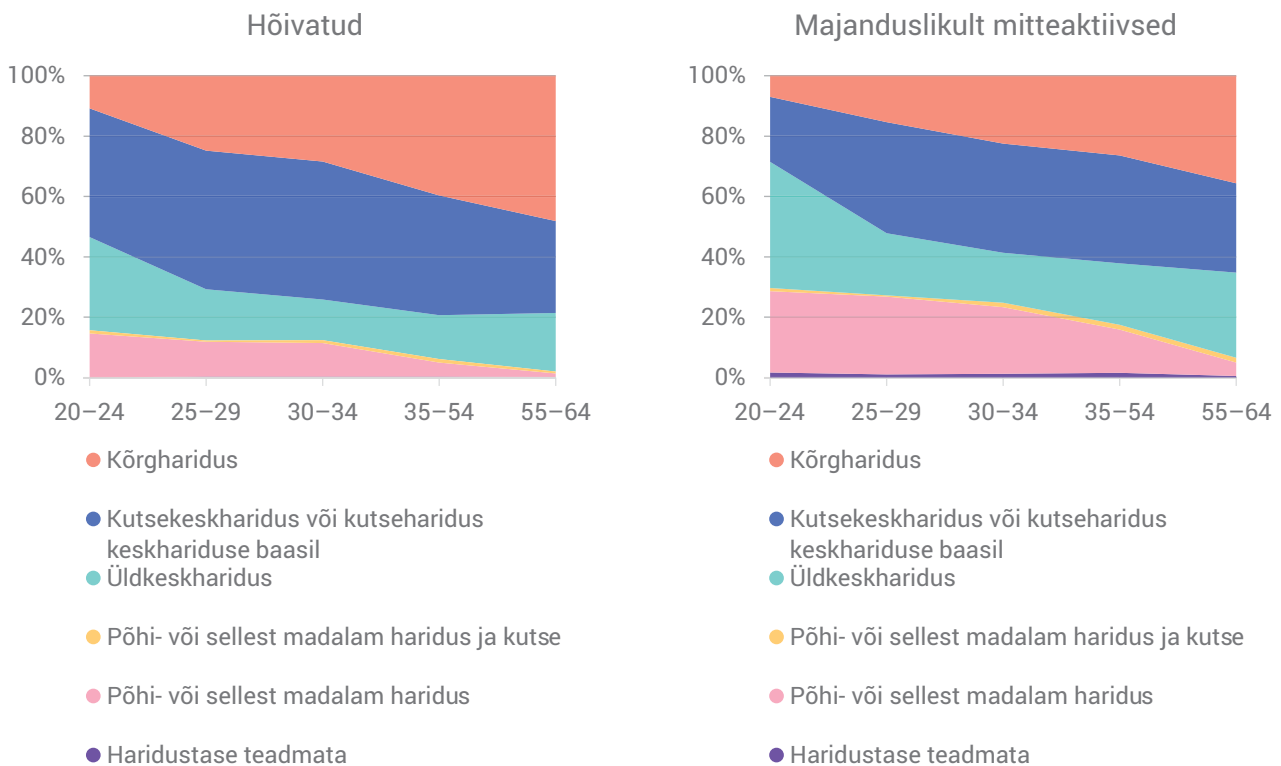
Joonis 40. Ida-Viru maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

Ida-Virumaa elanikest on 18% eestlased, 74% venelased ja 8% muust rahvusest. 20–34-aastaste eestlaste hulgas on hõivatuid 68% ja töötuid 6%, venelaste hulgas vastavalt 62% ja 12% (joonis 40).

Hõivatuid on kõige rohkem 35–54-aastaste hulgas: eestlaste seas 78%, venelaste hulgas 74% ja muust rahvusest inimeste seas 71%. Kõige vanemas vanuserühmas on erinevused eestlaste ja mitte-eestlaste hõiveseisundis suhteliselt väikesed.

Joonis 41. Ida-Viru maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Ida-Virumaa hõivatute hulgas on kõige rohkem kutseharidusega inimesi (joonis 41). 25–34-aastaste hulgas on peaaegu iga teine kutseharidusega ja kõrgharidus on igal neljandal. 35–54-aastaste seas on kutse- ja kõrgharidusega inimesi ühepalju: 40%. Madala haridusega inimesi on hõivatute 20–34-aastaste hulgas natuke alla 15%.

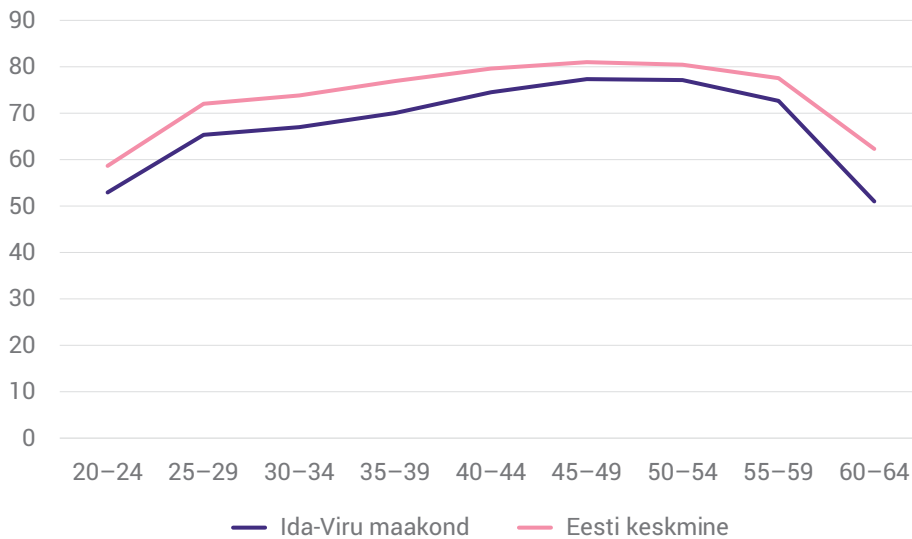
Majanduslikult mitteaktiivsete inimeste seas paistab samuti silma kutseharidusega inimeste suurem osatähtsus. 25–54-aastaste mitteaktiivsete hulgas on kutseharidusega inimesi 36%. Kõrgharidusega inimesi on 25–29-aastaste seas 15%, kuid vanuse kasvades kasvab ka kõrgharidusega inimeste osatähtsus. 55–64-aastaste seas on neid 36%. Madala haridusega inimeste osatähtsus on suurem nooremate vanuserühmade seas. 20–34-aastaste hulgas on põhi- või sellest madalam haridustase igal neljandal.

Hõivemäär

Ida-Viru maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on Eesti madalaim – 68,0%. Eesti keskmine hõivemäär samas vanuserühmas on umbes 6% võrra kõrgem – 74,1%. Ida-Virumaa näitaja jääb Eesti keskmisest maha kõikides vanuserühmades, eriti 60–64-aastaste hulgas (Ida-Virumaal on selles vanuserühmas hõivatuid 51,0%, Eestis keskmiselt 62,3%). Viimasest võib järeldada, et kuigi hõivemäär langeb alates 60. eluaastast järsult kõikjal Eestis, toimub Ida-Virumaal tööturul lahkumine keskmisest kiiremini. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (u 77%) on Ida-Virumaal vanuserühmas 45–54.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. Enamikus maakondades esineb selline tugev seos eelkõige vanemates vanuserühmades, Ida-Virumaal aga on seos pea sama tugev ka noorte hulgas. 20–34-aastaste põhi- või madalama haridusega inimeste hõivemäär on 44,4%, sama vanadel kesk- ja kutsehariduse omandanud noortel 69,0% ja kõrgharidusega noortel 74,2%. Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 42. Ida-Viru maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

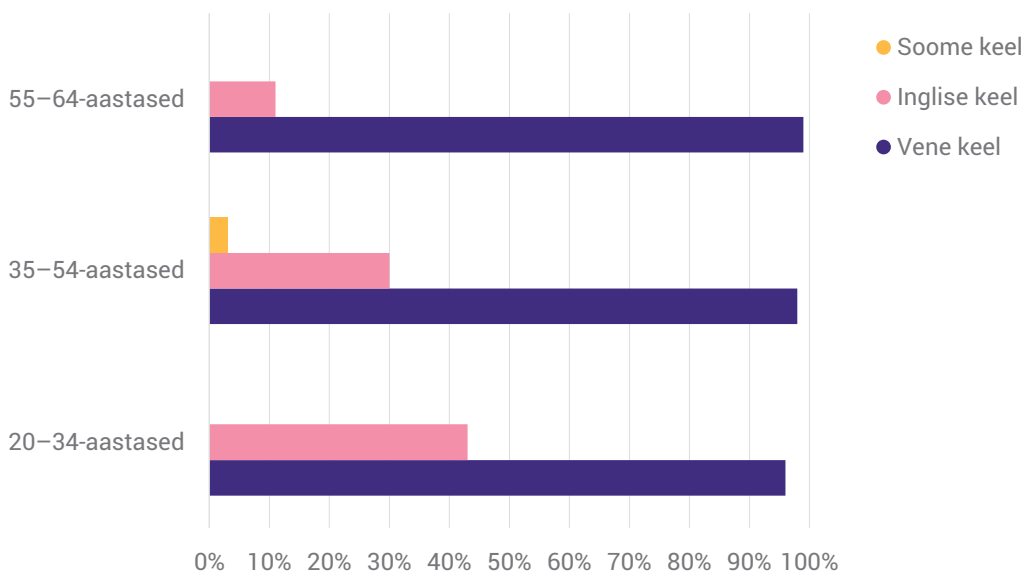
Ida-Viru maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puudega inimesi 10 490, mis hõlmab 13,4% maakonna antud vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puudega inimestest 39,2% on registreeritud põhjal tööga hõivatud, 22,1% töötud ja 38,7% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puudega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

Vähene riigikeeleoskus on Ida-Virumaal tõsine probleem ehk 60% 20–64-aastastest Ida-Viru maakonna elanikest ei valda eesti keelt. Probleem süveneb vanuse kasvades. Kui noorimas vanuserühmas on mitteamajanduslike osatähtsuse 29%, siis 35–54-aastaste seas 63% ja 55–64-aastaste hulgas 89%.

Võrreldes riigi keskmisega on Ida-Virumaal kõikides vanuserühmades väga madal ka inglise keele oskus (joonis 43). Nii riigikeele kui ka inglise keele vähene oskus võib osutuda tõsiseks probleemiks tööturul. Kuna paljud Ida-Viru maakonna elanikud on pärit venekeelsetest peredest, on vene keele oskus kõigis vanuserühmades Eestis keskmisest kõrgem. Soome keele oskajate osatähtsuse väljatoomise kohta on piisavalt andmeid üksnes 35–54-aastaste vanuserühmast, neid oli kõigest 3%.

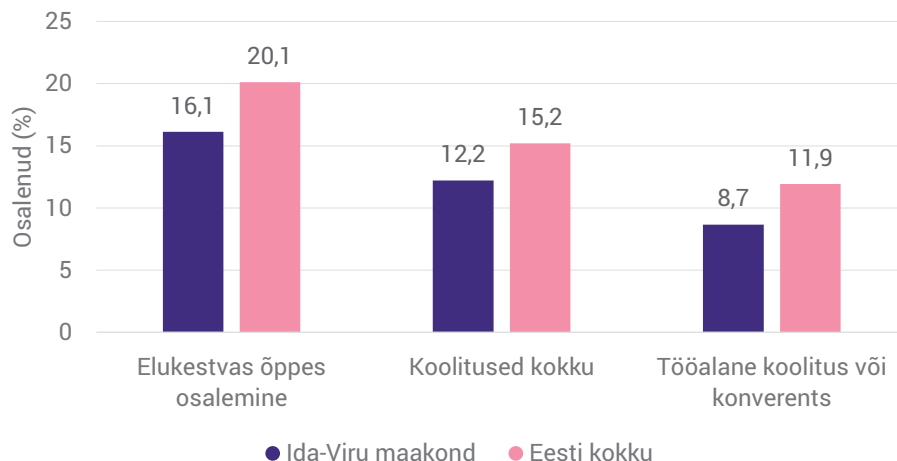
Joonis 43. Ida-Viru maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Ida-Viru maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 12,2% (joonis 44). See jääb alla Eesti keskmisele näitajale. Töölasel koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril oli osalenud 8,7% Ida-Viru maakonna vastajatest. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 16,1% Ida-Viru maakonna vastajatest.

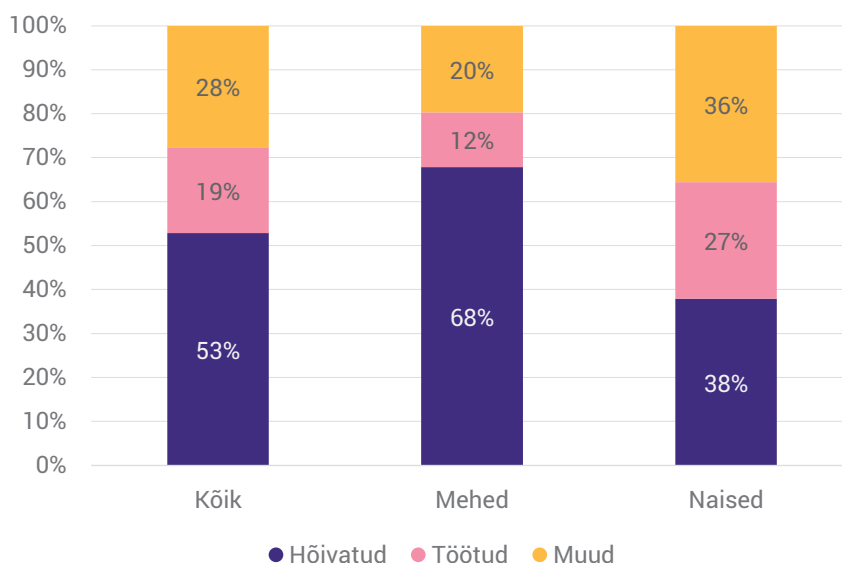
Joonis 44. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Ida-Viru maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Ida-Virumaal on 14% (lisa 2). Tegemist on Eesti keskmisest pisut madalama osakaaluga. Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on antud joonisel 45. Hõive osas on näha, et Ida-Virumaal on hõivatute osakaal madala haridusega väikelapsevanemate seas küllaltki väike, naiste seas isegi alla 40%. Küllaltki suur on aga töötute osakaal, seda samuti eriti naiste seas.

Joonis 45. Ida-Viru maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

2019. aastal tegutses Ida-Viru maakonnas 6411 majanduslikult aktiivset ettevõtet, mis moodustas 4,8% Eesti aktiivsetest ettevõtetest (tabel 26). Maakonna ettevõtlusaktiivsus oli kaks korda madalam kui riigis keskmiselt ehk 2019. aastal tegutses 1000 elaniku kohta 47 majanduslikult aktiivset ettevõtet. Sarnaselt kogu riigiga oli Ida-Virumaal peamiseks tegevusalaks hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont, kus tegutses 1473 ettevõtet. 93% ettevõtetest olid mikroettevõtted ehk vähem kui 10 töötajaga.

Tabel 26. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Ida-Viru maakonnas ja Eestis kokku, 2019

	Ida-Viru maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	6411	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	447	11 561
Mäetööstus	7	157
Töötlev tööstus	584	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	15	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	31	316
Ehitus	715	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	1473	22 002
Veondus ja laondus	673	8711
Majutus ja toitlustus	198	4088
Info ja side	162	9247
Finants- ja kindlustustegevus	37	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	282	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	475	18 790
Haldus- ja abitegevused	224	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	126	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	143	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	129	4787
Muud teenindavad tegevused	690	7923

Ida-Virumaal sündis 2017. aastal 595 ning lõpetas tegevuse 611 ettevõtet (tabel 27). Nii sündide kui ka surmade poolest oli aktiivseim tegevusala hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont, kus alustas tegevust 141 ning lõpetas tegevuse 167 ettevõtet.

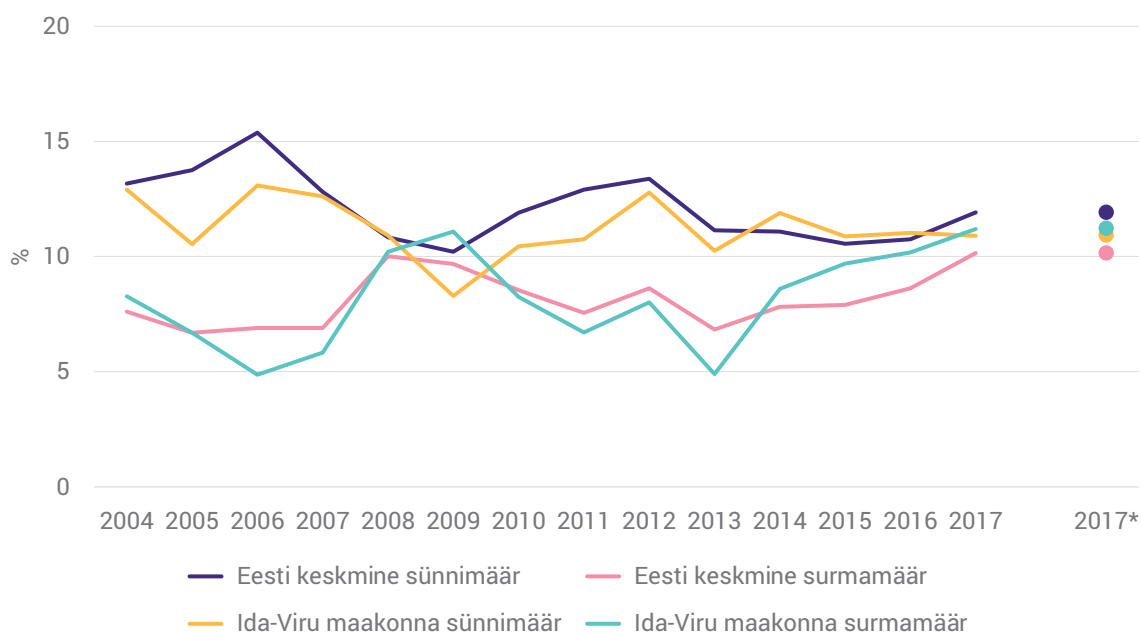

Tabel 27. Sünninud ja surnud ettevõtete arv Ida-Viru maakonnas 2017. aastal (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sünninud	Surnud
Tegevusalad kokku	595	611
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	69	65
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	0
Ehitus	100	75
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	141	167
Veondus ja laondus	58	56
Majutus ja toitlustus	15	14
Info ja side	15	18
Finants- ja kindlustustegevus	1	4
Kinnisvaraalaane tegevus	21	23
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	53	44
Haldus- ja abitegevused	21	16
Haridus	11	12
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	7	11
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	22	20
Muud teenindavad tegevused	61	86

Üldjoontes on Ida-Viru maakonna ettevõtete sünni- ja surmamäär kõikunud võrreldavas taktis (joonis 46), olulisim erinevus sünnimäära puhul riigi keskmisest esines vaatlusperioodi algul esinenud majandusbuumi ajal. Alates 2015. aastast on Ida-Virumaa ettevõtete sünnimäär püsunud stabiilsena, surmamäär aga kasvanud.

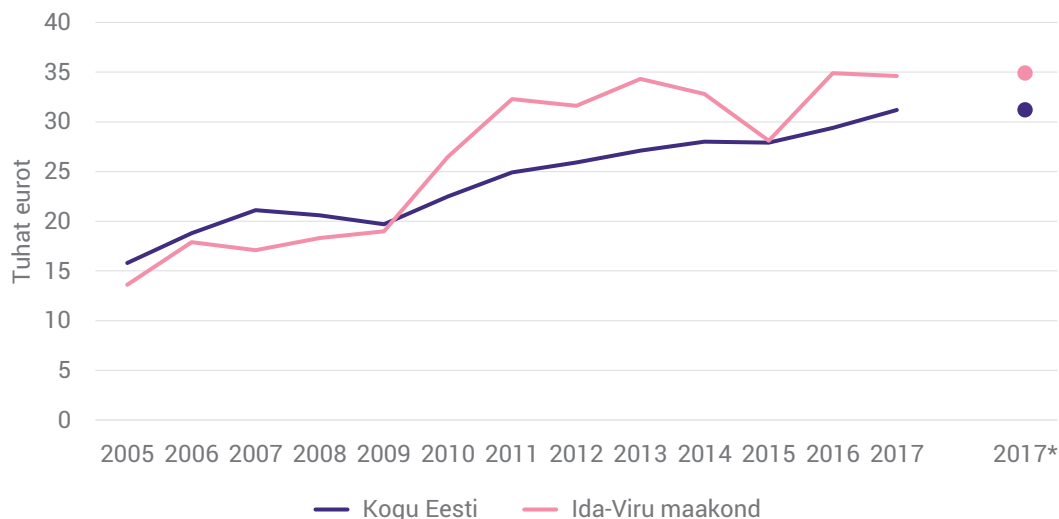
Joonis 46. Ida-Viru maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Ida-Viru maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete seas on tootlikkus olnud alates majanduskriisist kõrgem (joonis 47). 2017. aastal oli nendes loodud lisandväärtus hõivatu kohta 34 900 eurot.

Joonis 47. Ida-Viru maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Suurima töötajate arvuga tegevusalad Ida-Viru maakonnas on töötlev tööstus (üle 10 000 töötaja), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (üle 6000 töötaja) ning haridus (üle 5000 töötaja, lisa 4 tabel 1). Ida-Viru maakonna enam levinud ametid on seotud teeninduse ja tööstusega (tabel 28). Teistest maakondadest eristub Ida-Viru maakond sellega, et enam levinud ametite hulgas on loodus- ja inseneriteaduste keskastme spetsialistid. Kõige sagedamini esinev amet on müüja.

Tabel 28. Ida-Viru maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Müüjad	3854
Metallitöötuse, masinaehituse jms alade oskustöötajad	3334
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	2995
Seadme- ja masinaoperaatorid	2940
Pedagoogika tippspetsialistid	2807
Koristajad ja abilised	2081
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	1726
Prügivedajad jms lihttöölised	1682
Isikuteenindajad	1652
Loodus- ja inseneriteaduste keskastme spetsialistid	1524

Teiste maakondadega võrreldes paistab Ida-Virumaal silma kõrgharidusega lihttöölise suur osakaal.

Ida-Viru maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (18%) ning seadme- ja masinaoperaatoreid (17%).

Ida-Viru maakonna kõrgharidusega töötajatest 64% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. See protsent on teiste Eesti maakondadega võrreldes küllaltki väike. 12% sealsest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 5% lihttöölisena.

Madala haridusega töötajatest 47% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 27% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 8% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 29. Ida-Viru maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	37	867	1484	19	2388
Tippspetsialistid	15	851	4593	36	5459
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	44	1516	1836	15	3396
Ametnikud	53	972	934	9	1959
Teenindus- ja müügitöötajad	327	3651	1698	28	5676
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	31	60	29	2	120
Oskustöötajad ja käsitöölised	448	4311	1322	133	6081
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	474	4058	1244	63	5776
Lihttöölised	364	2037	688	35	3089

Ida-Viru maakonna palgatase on teiste maakondadega võrreldes üldiselt madalam. See paistab välja ka vähe tasustatud tegevusalade nimekirjast (tabel 30). Madalaima keskmise töise tuluga grupid on kinnisvaraala tegevus ja teenindus (kõik alla 600 euro). Küllaltki madalad on sissetulekud ka mitmetel tootmise tegevusaladel (näiteks elektriseadmete tootmine või rõivatootmine). Teiste maakondadega võrreldes on Ida-Virumaal kõrgharidusega töötajate osakaal pea kõigil vähe tasustatud tegevusaladel küllaltki suur. See viitab asjaolule, et maakonnas on küllaltki palju kõrgharidusega inimesi, kes ei leia oma oskustele sobivat ja tasuvat rakendust. Madala haridusega töötajaid on rohkem hoonete ehituse tegevusalal.

Tabel 30. Ida-Viru maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Kinnisvaraala tegevus	572	537	5%	54%	41%	504
Muu teenindus	590	536	10%	62%	28%	250
Toidu ja joogi serveerimine	596	540	10%	67%	23%	414
Elektriseadmete tootmine	704	617	8%	63%	29%	423
Rõivatootmine	711	646	6%	63%	31%	1051
Posti- ja kullerteenus	715	678	4%	56%	40%	140
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	715	657	8%	59%	33%	160
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	720	632	6%	61%	32%	3245
Majutus	730	619	7%	64%	29%	396
Hoonete ehitus	759	650	13%	61%	26%	375
Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	785	659	2%	41%	58%	305

Vähe tasustatud ametite hulka kuuluvad Ida-Viru maakonnas koristajad ning mitmesugused abi- ja lihttöölised (tabel 31). Küllaltki madalad on sissetulekud ka müüjatel ja isikuteenindajatel. Madala haridusega töötajate osakaal on suurim põllumajanduse lihttöölise hulgas, nende seas on ka kõige vähem kõrgharidusega töötajaid.

Tabel 31. Ida-Viru maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate tõine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine tõine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus, keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	561	554	8%	65%	27%	1089
Toitlustuse abitöölised	578	579	12%	63%	25%	195
Prügivedajad jms lihttöölised	639	567	11%	66%	23%	741
Isikuteenindajad	665	599	5%	68%	27%	1033
Müüjad	674	613	7%	64%	30%	2871
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	684	637	16%	70%	14%	125
Koostajad	732	622	9%	65%	26%	668
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	745	664	6%	65%	29%	1411
Isikuhooldustöötajad	747	715	5%	63%	32%	1061
Ehitustöölised, v.a elektrikud	796	717	13%	68%	18%	926

Tabel 32. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Ida-Viru maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	57,4%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Höivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	68,0%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	21,9%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,8%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	11,0%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	9,2%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	37,0%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	34,2%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Höivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	78,5%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Höivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	74,5%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste höivatute seas	12,0%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	26,2%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste höivatute seas	1,9%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	6,0%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	46,6%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	70,4%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	76,0%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	13,4%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Riigikeeleoskusega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	60,2%	7,6%	–	–		–	–
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	30,4%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	95,6%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	65,3%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	72,6%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	13,6%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	10,9%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	11,2%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	36,0%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	20,3%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	8,3%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	12,2%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Teiste maakondadega võrreldes on Ida-Viru maakonnas 20–64-aastaste osakaal üks madalmaid. Märkimisväärselt madalam on hõivemäär, seda erinevates vanuse- ja rahvusgruppides. Rohkem on tööealises elanikkonnas majanduslikult mitteaktiivseid, vanadus- ja töövõimetuspensionäre. Madala haridustasemega elanikke on Ida-Virumaal keskmisest vähem. Kutseharidusega elanike osakaalu poolest on Ida-Virumaa Eestis esikohal. Kõrgharidusega elanikke on aga keskmisest vähem. Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes suurem.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eestis kõige madalam. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on Eesti kõrgeim.

Ettevõtete sünnimäär on Eesti keskmisega võrreldes madalam, ettevõtete surmamäär kõrgem. Muude maakondadega võrreldes on rohkem kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid. Samuti on suurem lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas. Palju vähem on madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täiendkoolituses osalenute osatähtsus on Eesti keskmisega võrreldes väiksem.

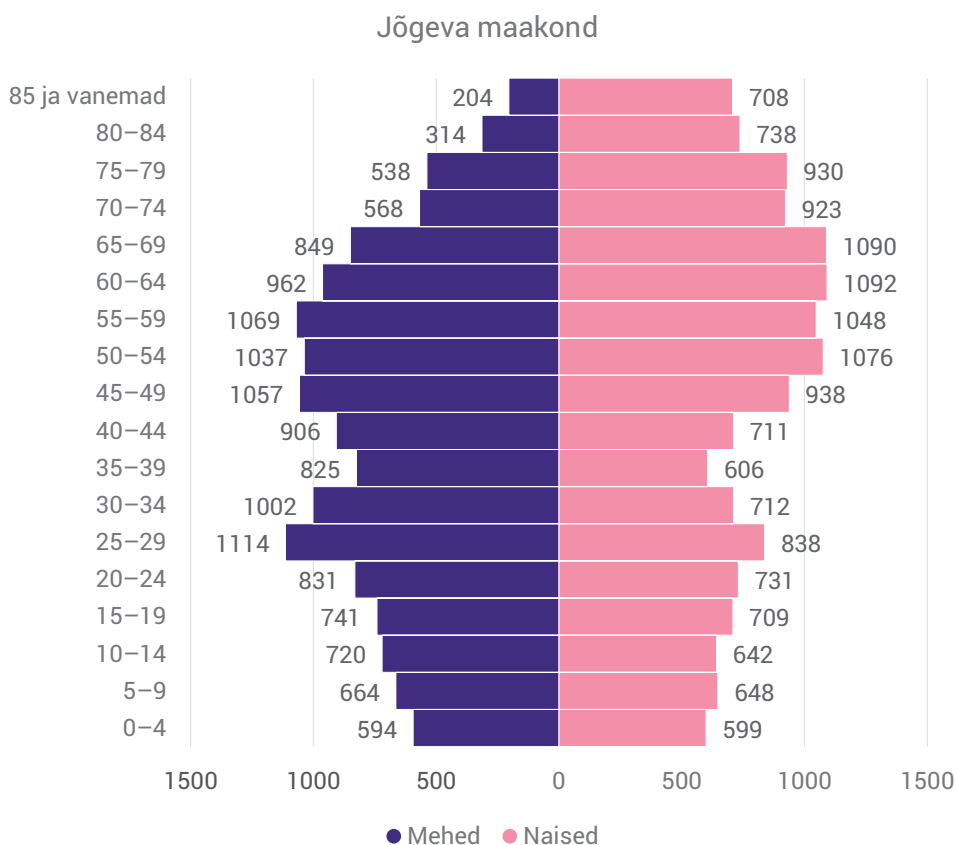
Kokkuvõtlikult võib Ida-Viru maakonnas välja tuua järgmisi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Riigikeeleoskuseta elanikud
- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud inimesed, eriti kutse- ja kõrgharidusega inimeste seas
- Vanemaealised (eriti kõrgema haridustasemega) inimesed
- Vanadus- ja töövõimetuspensionärid
- Puuetega inimesed
- Puuduva või halva inglise keele oskusega elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Kõrgharidusega töötajad madalamat haridustaset eeldaval töökohal
- Elukestvas õppes mitteosalevad inimesed

Jõgeva maakond

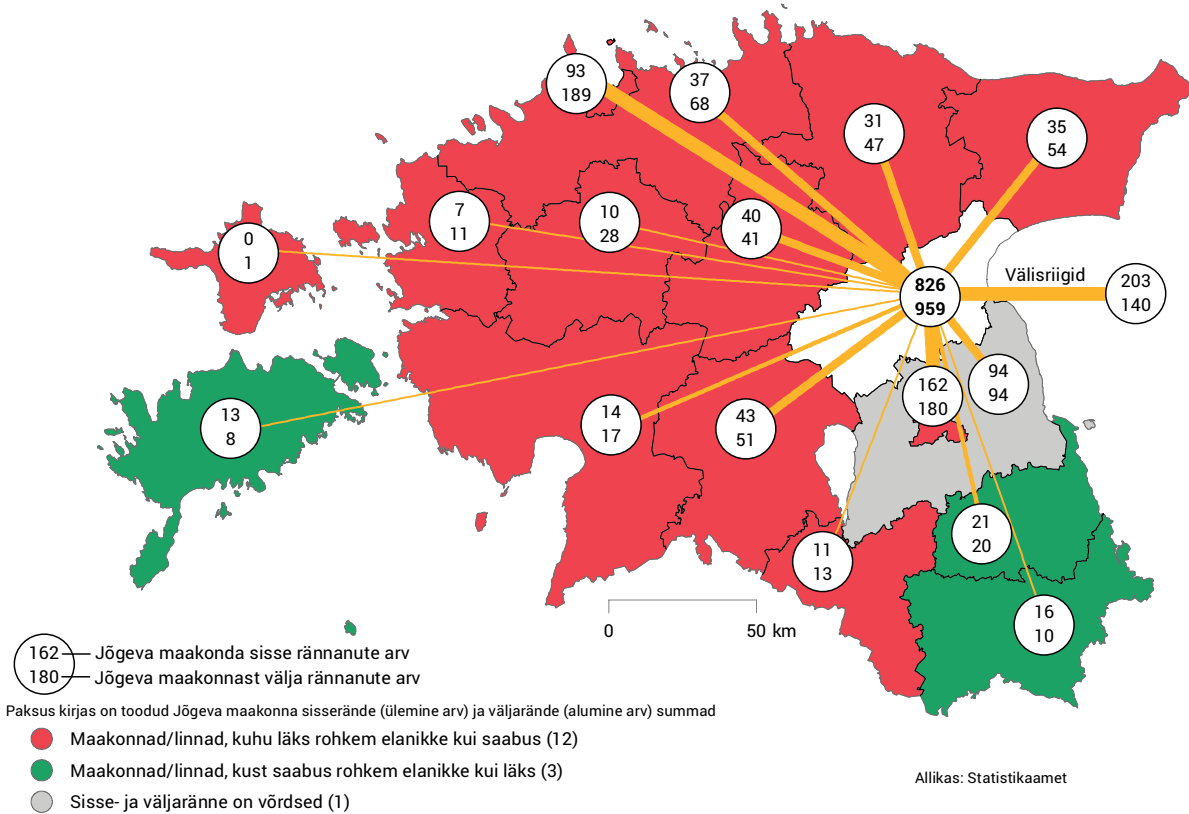
Jõgeva maakonnas elas 1. jaanuari 2019 seisuga 28 734 inimest ehk 2,2% Eesti elanikest. Neist 48,7% olid mehed ning 51,3% naised. Naiste osakaal on Jõgevamaal Eesti keskmisega (52,8%) võrreldes veidi väiksem. Jooniselt 48 selgub, et mehi on Jõgeva maakonnas naistest rohkem vanusegruppides 5-49 aastat, samuti 55–59-aastaste seas. Jõgeva maakonna elanikest 23,9% moodustavad 65-aastased ja vanemad inimesed (Eestis üldiselt on nende osakaal 19,8%). Tunduvalt vähem on 15-aastaseid ja nooremaid: Jõgeva maakonnas 13,5% ning Eestis keskmiselt 16,4%.

Joonis 48. Jõgeva maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Jõgeva maakonna rändesaldo oli 2019. aastal negatiivne: sisse rändas 826 ja välja 959 inimest (kaart 5). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tartu ja Tallinna linn ning välisriigid. Välisrände saldo oli Jõgeva maakonnas positiivne.

Kaart 5. Jõgeva maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

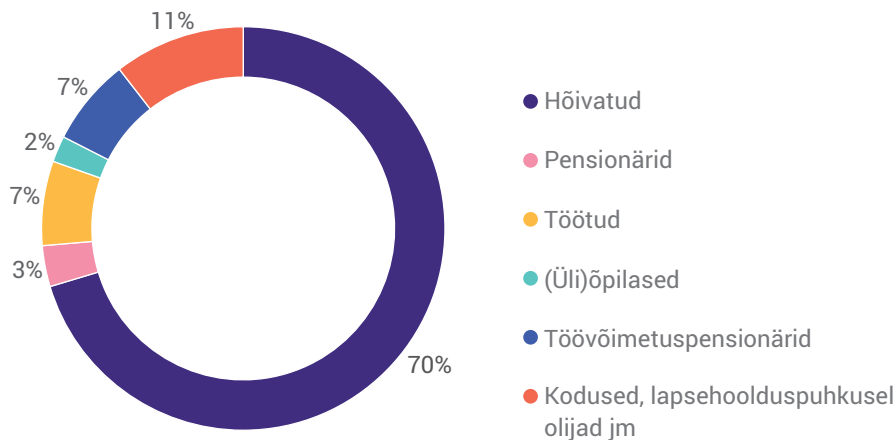
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

Tabel 33. Jõgeva maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

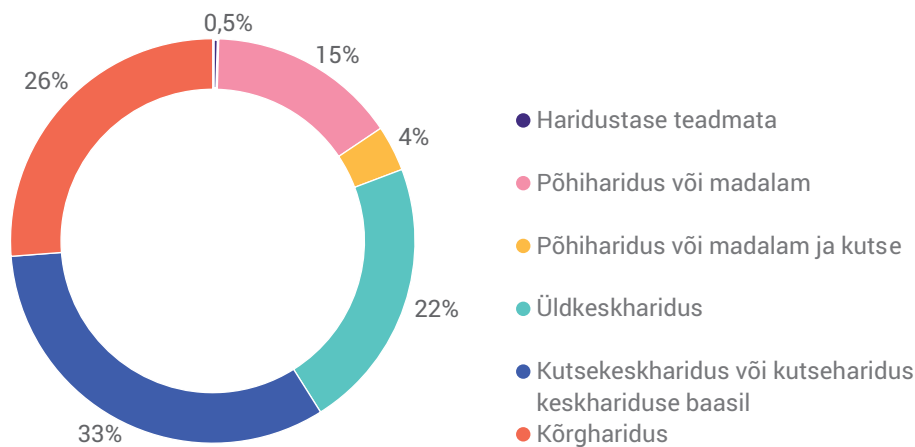
Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	16 555	11 647	1120	3788
20–34	5228	3641	241	1346
35–54	7156	5438	468	1250
55–64	4171	2568	411	1192

2018. aasta seisuga on Jõgevamaal 20–64-aastaseid 16 555 (58% Jõgevamaa kogurahvastikust). Nendest 35–54-aastaseid on 43%, 20–34-aastaseid 32% ja 55–64-aastaseid 25% (tabel 33). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 76% ja töötuid 7%. Töötute osatähtsus on suurim 55–64-aastaste seas (10%) ning selles vanusegrupis on ka kõige rohkem majanduslikult mitteaktiivseid (29%).

Joonis 49. Jõgeva maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

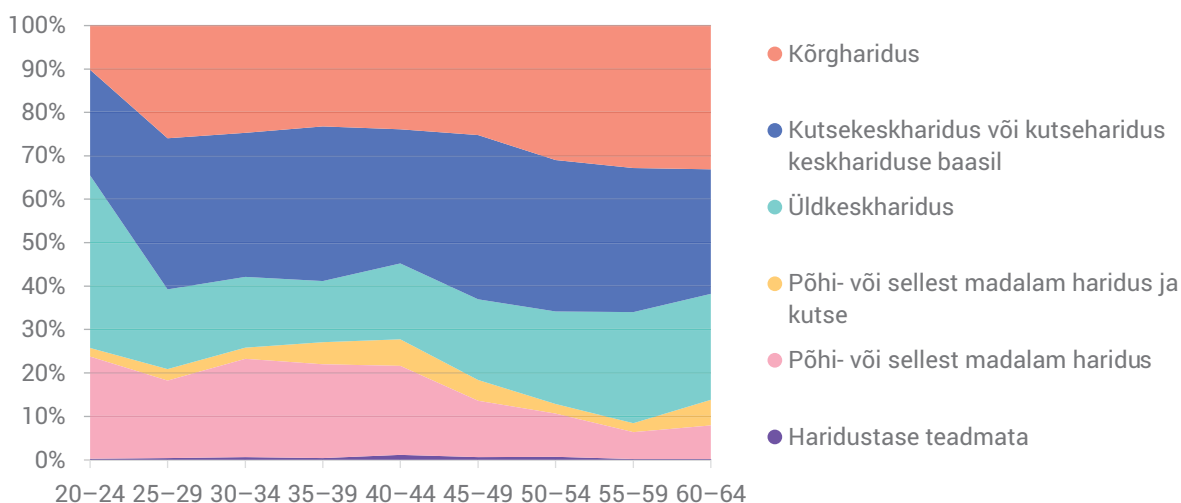
Jõgevamaa 20–64-aastaste hulgas on hõivatuid 70%, töötuid 7% ja majanduslikult mitteaktiivseid 23% (joonis 49). Majanduslikult mitteaktiivse rahvastiku hulgas on vanadus- ja töövõimetuspensionäre ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid ühepalju.

Joonis 50. Jõgeva maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Jõgevamaal on kõige rohkem kutsehariduse omandanuid, keda on kolmandik rahvastikust. Kõrgharidusega inimesi on 26% ning põhi- või madalama haridusega 19%.

Jõgeva maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 7,1%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 639 ja 901 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest veidi enam (lisa 1 tabel 1).

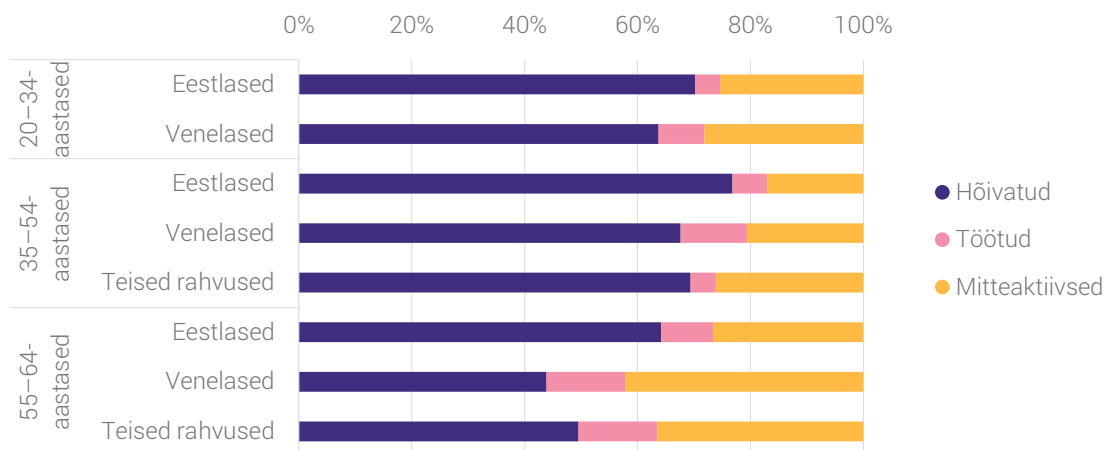
Joonis 51. Jõgevamaa maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Jõgevamaa 50–64-aastaste elanike seas on kõrgharidusega iga kolmas inimene, nooremate seas on kõrgharidus igal neljandal (joonis 51). Kutseharidusega inimesi on kõige rohkem 25–59-aastaste hulgas, keskmiselt 34%.

Keskharidusega inimesi on 24–49-aastaste seas alla 20% ning teistes vanusegruppides üle 20%. Madal haridustase on 20–44-aastaste seas igal neljandal ning vanemate elanike seas nende osatähtsus väheneb.

Joonis 52. Jõgevamaa maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

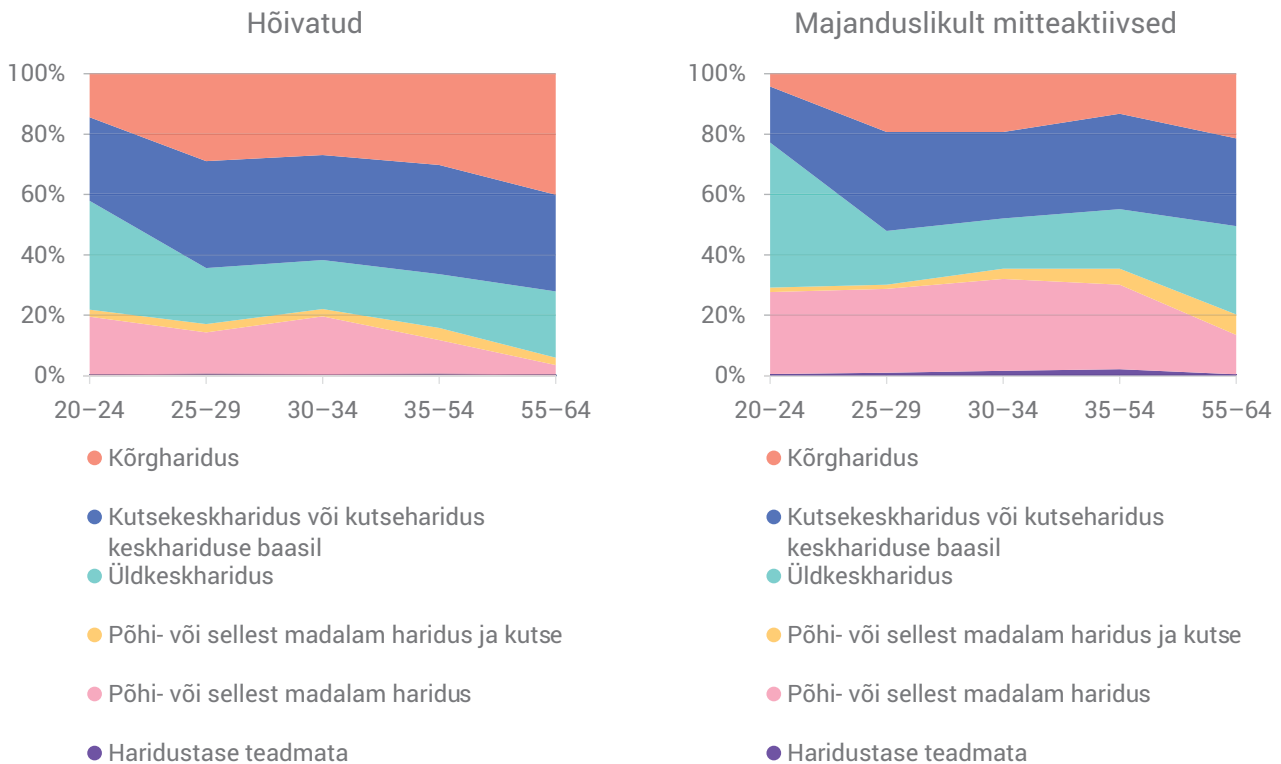

Jõgevamaa rahvastikust on eestlasi 91%, venelasi 7% ja teistest rahvustest inimesi 2%. Hõiveerinevused on suuremad kõige nooremas ja kõige vanemas vanuserühmas (joonis 52). Noorte, 20–34-aastaste, seast on hõivatud 70% eestlastest ja 64% venelastest. Töötus on suurim venelaste seas (8%).

Ka 35–54-aastaste hulgas paistab silma venelaste suur töötute osatähtsus (8%). Hõivatud on 77% eestlastest, 68% venelastest ja 69% muu rahvuse esindajatest.

Töötute osatähtsus on suurim kõige vanemas vanuserühmas: eestlaste seas 9% ja mitte-eestlastest hulgas 14%.

Joonis 53. Jõgeva maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Jõgevamaa hõivatute hulgas on kutseharidus igal kolmandal (joonis 53). Kõrgharidusega inimeste osatähtsus kasvab koos vanusega. Kui 25–34-aastaste hulgas on kõrgharitud veidi alla 30%, siis 55–64-aastaste seas on neid 40%. Madal haridustase on 20–34-aastaste hulgas ligikaudu igal viiendal.

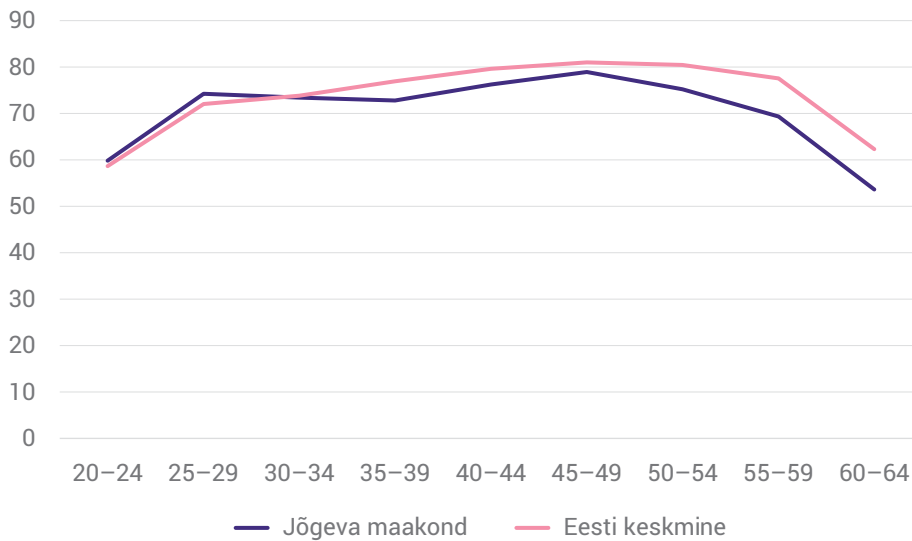
Majanduslikult mitteaktiivsete seas on kutseharidusega inimesi 30%. 25–34-aastaste ja 55–64-aastaste seas on kõrgharidus igal viiendal. Mitteaktiivse rahvastiku seas on madala haridustasemega inimesi märgatavalt rohkem kui eespool käsitletud maakondades. 20–54-aastaste seas on põhi- või sellest madalam haridustase igal kolmandal.

Hõivemäär

Jõgeva maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 70,4%. See näitaja jääb Eesti keskmisest hõivemäärast (74,1%) maha ligi 4% võrra. Nooremate elanike võrdluses on Jõgevamaa hõivemäär Eesti keskmisega võrdne või isegi veidi kõrgem, aga vanuse kasvades hakkab maakonna näitaja keskmisele alla jääma. Kui üldiselt langeb hõivemäär järsult alates 60. eluaastast, siis Jõgevamaal algab tööturul lahkumine varem. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (78,9%) on Jõgevamaal 45–49-aastaste seas. Vanuserühmas 50–54 on hõivatuid 75,2%, vanuserühmas 55–59 juba 69,3% ja 60–64-aastastel langeb hõivemäär 53,6%-ni.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. Jõgevamaal väljendub see seos eriti tugevasti just vanemas vanuserühmas. 55–64-aastastest kõrgharidusega Jõgeva maakonna elanikest töötab 74,8%, samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest aga ainult kolmandik (33,4%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisas 3.

Joonis 54. Jõgeva maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

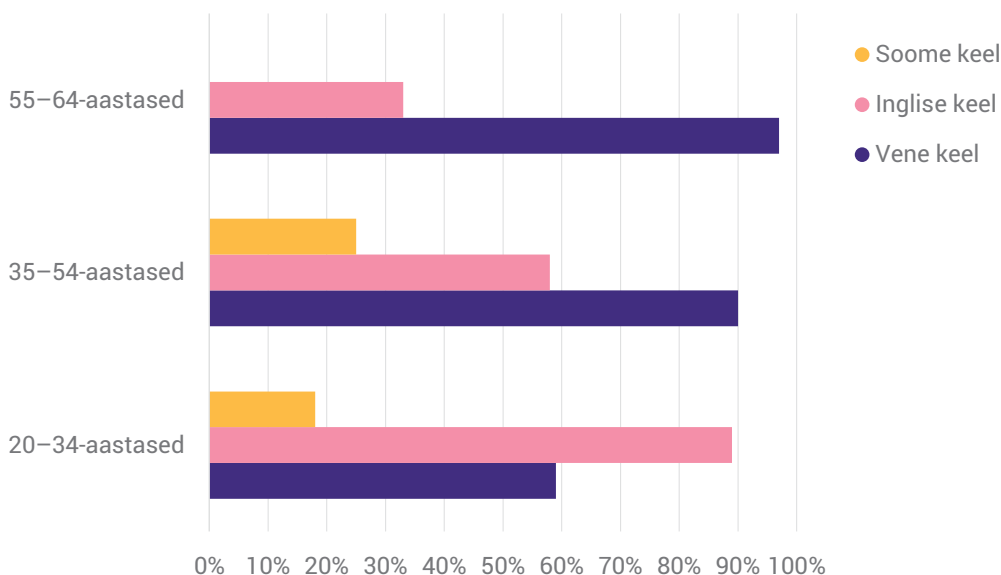
Jõgeva maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 3092, mis hõlmab ligi viiendiku (18,7%) maakonna selle vanuserühma elanikest. Kogu Eestis on 20–64-aastaste seas puuetega inimesi keskmiselt 8,7%. Jõgevamaa puuetega inimestest 43,4% on registrite põhjal tööga hõivatud, 18,6% töötud ja 38% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Jõgeva maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust ning soome keele oskajate osatähtsust 55–64-aastaste hulgas.

Kui noorimasse vanuserühma kuuluvate Jõgevamaa elanike inglise keele oskus on samal tasemel Eesti keskmisega, siis vanemates rühmades on see pisut madalam (joonis 55). Vene keele oskusega on olukord teine – kahes vanemas vanuserühmas puudub erinevus riigi keskmisega, kuid nooremate seas jääb näitaja natuke keskmisele alla. Soome keele oskus on 20–34- ja 35–54-aastaste hulgas pigem kõrgem, kuid mitte oluliselt.

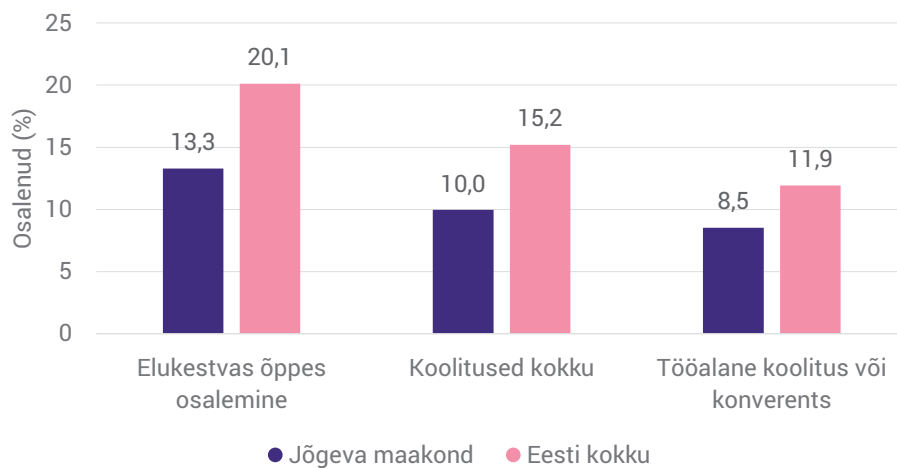
Joonis 55. Jõgeva maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Jõgeva maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 10% (joonis 56). Töölasel koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril oli osalenud 8,5% Jõgeva maakonna vastanutest. Mõlemad näitajad jäävad märgatavalt alla Eesti keskmisele, seega muude maakondadega võrreldes osaletakse Jõgevamaal täiendkoolituses suhteliselt vähe. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui ka koolitused kokku) on osalenud 13,3% Jõgeva maakonna vastajatest.

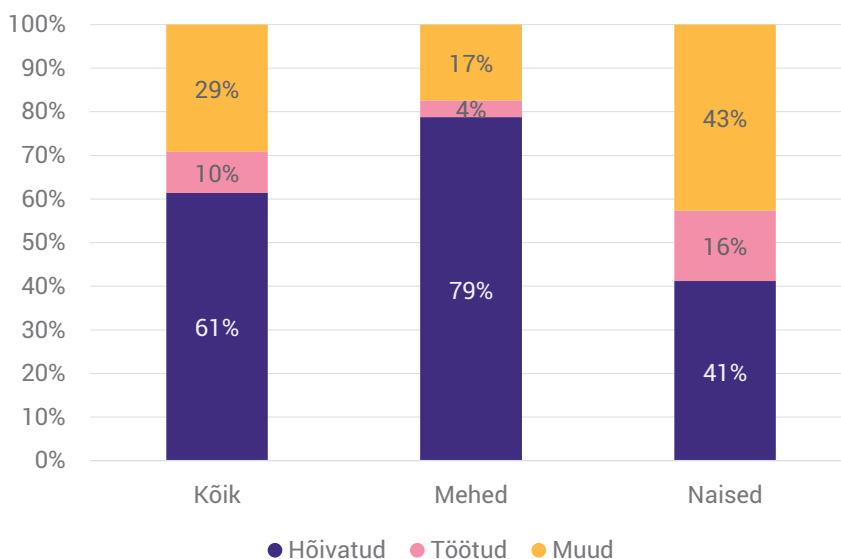
Joonis 56. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Jõgeva maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Jõgevamaal on 24% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 57. Viimaselt paistab silma hõivatute küllaltki madal osakaal naiste seas.

Joonis 57. Jõgeva maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

2019. aasta seisuga oli Jõgeva maakonnas 2277 majanduslikult aktiivset ettevõtet, mis moodustas 1,7% kogu Eesti näitajast (tabel 34). Ettevõtlusaktiivsus on Jõgeva maakonnas madalam kui riigis keskmiselt. 2019. aastal tegutses seal 79 majanduslikult aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. Sarnaselt riigi keskmisega oli valdav enamus sealsetest ettevõtetest vähem kui 10 töötajaga. Mis aga eristab maakonna ettevõtlusmaastikku riigi keskmisest on primaarsektori tähtsus. 34% Jõgeva maakonnas registreeritud ettevõtetest tegutses põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalal. Olulisel kohal on ka hulgi- ja jaekaubanduse; mootorsõidukite ja mootorrattaste remondi ning ehituse tegevusala.

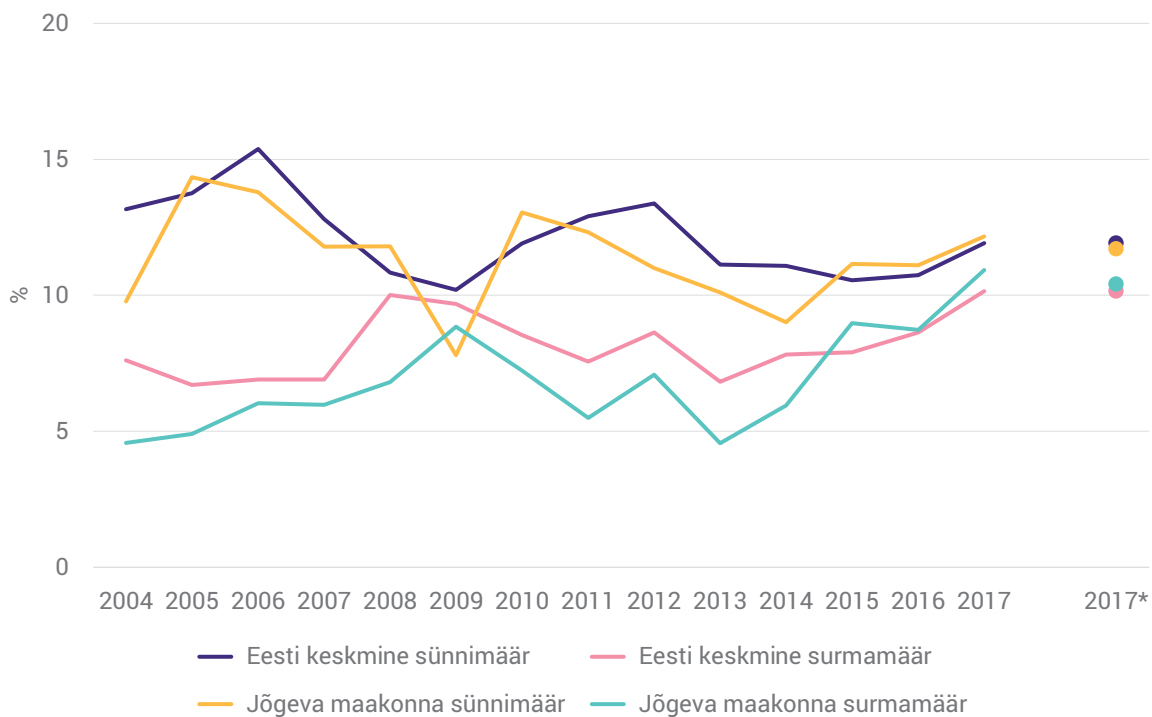
Tabel 34. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Jõgeva maakonnas ja Eestis kokku, 2019

	Jõgeva maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	2277	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	772	11 561
Mäetööstus	6	157
Töötlev tööstus	177	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	6	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	7	316
Ehitus	262	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	273	22 002
Veondus ja laondus	107	8711
Majutus ja toitlustus	57	4088
Info ja side	37	9247
Finants- ja kindlustustegevus	11	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	66	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	153	18 790
Haldus- ja abitegevused	86	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	26	2273
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	36	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	53	4787
Muud teenindavad tegevused	142	7923

Jõgeva maakonnas tekkis 2017. aastal juurde 154 ning tegevuse lõpetas 137 ettevõtet (tabel 35). Arvestamata primaarsektorit oli nii sündijaid kui ka lahkujaid enim hulgi- ja jaekaubanduse; mootorsõidukite ja mootorrattaste remondi tegevusalal.

Tabel 35. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Jõgeva maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

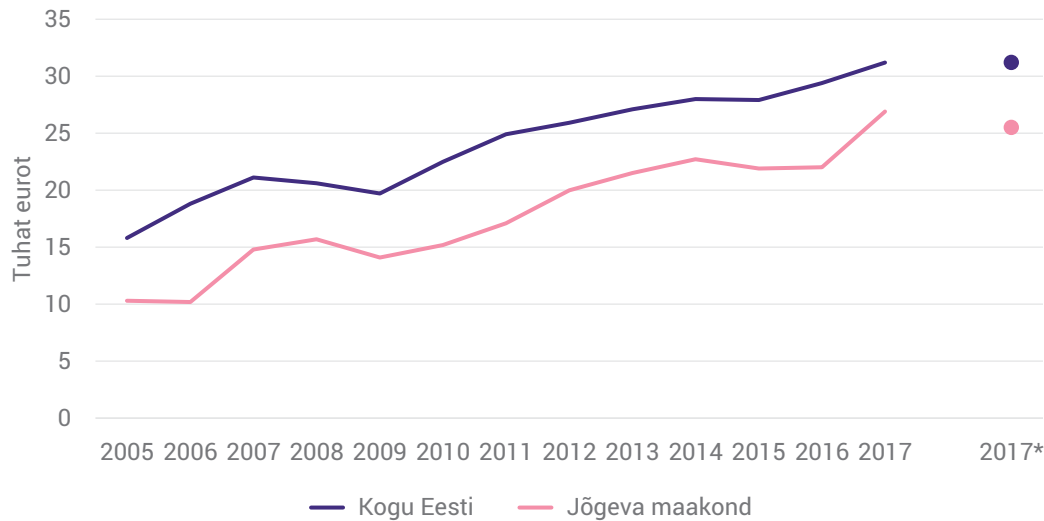
	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	154	137
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	17	11
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1	1
Ehitus	23	12
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	26	33
Veondus ja laondus	5	11
Majutus ja toitlustus	8	3
Info ja side	8	5
Finants- ja kindlustustegevus	2	3
Kinnisvaraalne tegevus	10	3
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	17	20
Haldus- ja abitegevused	12	10
Haridus	2	2
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1	2
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	7	6
Muud teenindavad tegevused	15	15

Joonis 58. Jõgeva maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Tootlikkusnäitaja on püsinud Jõgeva maakonnas madalamal kui riigis keskmiselt (joonis 59). 2017. aastal loodi Jõgeva maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtetes hõivatu kohta lisandväärtust 25 500 euro väärtuses.

Joonis 59. Jõgeva maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Kõige suurema töötajate arvuga tegevusalad Jõgeva maakonnas on töötlev tööstus (üle 2000 töötaja), põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (ligi 1200 töötajat) ning haridus (samuti ligi 1200 töötajat, lisa 4 tabel 1). Jõgeva maakonna töötajate enim levinud ametid on mootorsõidukite juhid ning pedagoogika tippspetsialistid (tabel 36).

Tabel 36. Jõgeva maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	762
Pedagoogika tippspetsialistid	669
Müüjad	656
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	626
Metallitöötajad, masinaehituse jms alade oskustöötajad	462
Ehitustöölised, v.a elektrikud	440
Seadme- ja masinaoperaatorid	434
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	421
Juhid tegevusalade järgi	370
Koristajad ja abilised	313

Jõgeva maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast), tehnikuid ja keskastme spetsialiste (9%) ning ametnikke (4%). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (19%), seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (16%) ning põllumajanduse oskustöötajaid (5% vs. Eestis keskmiselt 1%).

Jõgeva maakonna kõrgharidusega töötajatest 75% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 8% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 4% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 43% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöölisi on 37% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 7% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 37. Jõgeva maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	26	232	274	1	532
Tippspetsialistid	10	147	782	3	939
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	24	268	294	2	586
Ametnikud	17	168	106	1	291
Teenindus- ja müügitöötajad	140	639	150	9	929
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	83	191	40	5	314
Oskustöötajad ja käsitöölised	301	843	123	28	1267
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	252	689	98	10	1039
Lihttöölised	197	399	82	14	678

Madalaimate keskmiste palkadega tegevusalad Jõgeva maakonnas on toidu ja joogi serveerimine ning posti- ja kullerteenus (tabel 38). Kõrgharidusega töötajaid on madalalt tasustatud tegevusalade puhul kõige rohkem spordi- ja vaba aja tegevuste alal (ligi pooled). Madala haridusega töötajaid on rohkem toidu ja joogi serveerimise valdkonnas ning ehituse tegevusalal.

Tabel 38. Jõgeva maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate tõine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine tõine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus, keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toidu ja joogi serveerimine	626	608	32%	56%	12%	81
Posti- ja kullerteenus	692	682	8%	63%	29%	65
Tekstiilitootmine	725	665	15%	69%	15%	65
Tööhõive	790	640	15%	64%	21%	66
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	801	741	15%	66%	20%	591
Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	818	778		53%	47%	64
Mootorsõidukite ja mootorrataste hulgi- ja jaemüük ning remont	883	692	21%	64%	15%	66
Eriehitustööd	883	800	31%	57%	13%	206
Hoonete ehitus	914	808	30%	60%	10%	174
Hoolekandeesutuste tegevus	919	890	12%	63%	25%	194

Kõige vähem tasustatud ametite hulka kuuluvad Jõgeva maakonnas toitlustuse abitöölised ning koristajad ja abilised (tabel 39). Mõlemal juhul jääb keskmine tõine tulu alla 600 euro. Kõrgharidusega töötajaid on rohkem lihtametnike seas, madala haridusega töötajaid lihttöölise seas.

Tabel 39. Jõgeva maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus, keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toitlustuse abitöölised	589	582	18%	71%	10%	49
Koristajad ja abilised	597	580	18%	61%	21%	182
Isikuteenindajad	715	656	15%	65%	20%	188
Müüjad	745	715	16%	68%	15%	487
Isikuhooldustöötajad	754	725	11%	73%	16%	232
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduislihttöölised	781	740	35%	54%	10%	248
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	784	731	38%	56%	6%	158
Lihtametnikud ja arvutiametnikud	900	880	5%	57%	38%	56
Ehitustöölised, v.a elektrikud	963	896	30%	62%	8%	314
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	965	867	22%	67%	11%	510

Tabel 40. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Jõgeva maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	57,6%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	70,4%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	22,9%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	2,1%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	10,3%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	18,8%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	32,7%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	26,2%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	76,8%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	67,7%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	16,8%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	29,2%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	5,9%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	19,8%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	55,2%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	73,8%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	82,1%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	18,7%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	58,2%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	58,5%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	74,2%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	69,3%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	30,2%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	12,2%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	10,9%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	25,3%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	18,8%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	7,3%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	13,3%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Jõgeva maakonnas on tööealise elanikkonna osatähtsus pisut väiksem kui Eestis keskmiselt. Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes väiksem, eriti venelaste hulgas, majanduslikult mitteaktiivsete, puuetega inimeste ning pensionäride osatähtsus on suurem. Eesti keskmisega võrreldes on hõivemäär kõrgem vaid nooremas vanusegrupis. Madala haridustasemega inimesi on teiste maakondadega võrreldes rohkem, nii noorte kui ka pensionieelikute seas. Kutseharidusega inimesi on Eesti keskmisega võrreldes rohkem, kõrgharidusega elanikke vähem. Samas on kõrgharidusega elanike hõivemäär Eesti keskmisega võrreldaval tasemel. Madala haridusega lapsevanemaid on Eesti keskmisega võrreldes samuti rohkem.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas jääb Eesti keskmisele alla. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on samuti keskmisest madalam.

Nii ettevõtete sünni- kui ka surmamäär on Eesti keskmisega võrreldes kõrgemad. Rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid, kuid vähem on madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täienduskoolituses osalenute osatähtsus 20–64-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes madalam.

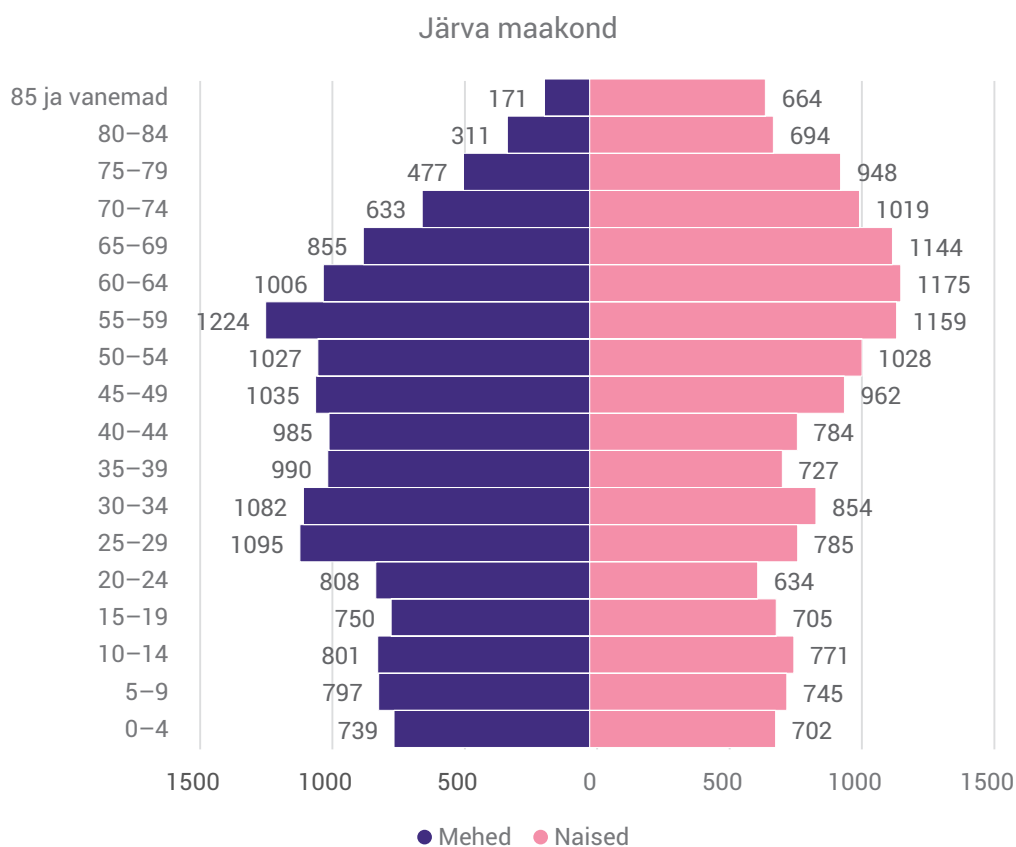
Üldiselt on Jõgeva maakond vaadatud näitajate seisukohalt Eesti võrdluses üks kehvemas seisus olevatest maakondadest. Eriti võib Jõgeva maakonnas välja tuua järgmisi gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud inimesed
- Vanemaealised inimesed
- Vanadus- ja töövõimetuspensionärid
- Puuetega inimesed
- Madala haridustasemega elanikud
- Puuduva või halva inglise keele oskusega elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Elukestvas õppes mitteosalejad

Järva maakond

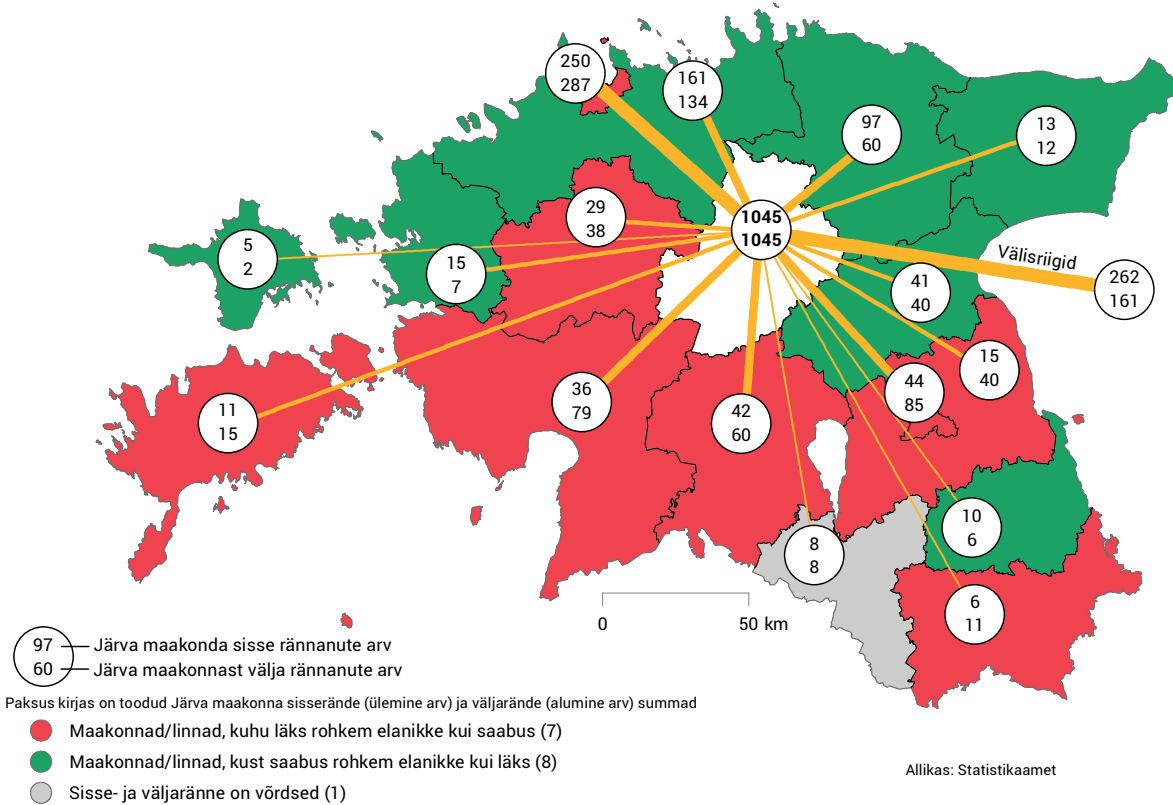
1. jaanuari 2019 seisuga elas Järva maakonnas 30 286 inimest ehk 2,3% Eesti rahvastikust. Nendest 48,8% olid mehed ja 51,2% naised. Meeste osakaal oli Eesti keskmisega võrreldes 1,6 protsendipunkti võrra suurem. Joonisel 60 selgub, et mehi on Järvamaal naistest rohkem peaaegu kõigis vanusegruppides kuni 60. eluaastani. Vanusegruppi 65-aastased ja vanemad kuulub 22,8% Järva maakonna elanikest (Eestis üldiselt 19,8%), alla 15-aastaseid noori on 15% (Eestis üldiselt 16,4%). Eesti keskmisega võrreldes on veidi väiksem ka tööealise (20–64-aastased) elanikkonna osakaal, moodustades 57,3% Järvamaa elanikest (Eestis üldiselt 59,2%).

Joonis 60. Järva maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Järva maakonnas oli 2019. aastal sisse- ja väljarändajate arv sama suur ehk 1045 (kaart 6). Nii sisse- kui ka väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn, Harjumaa ja välisriigid. Põhjapoolsete maakondadega (v.a Tallinn) oli Järva maakonna rändesaldo valdavalt positiivne. See tähendab, et Harjumaale ja Lääne-Virumaale lahkus vähem elanikke kui sealt Järvamaale saabus. Ka välisrände saldo oli positiivne.

Kaart 6. Järva maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

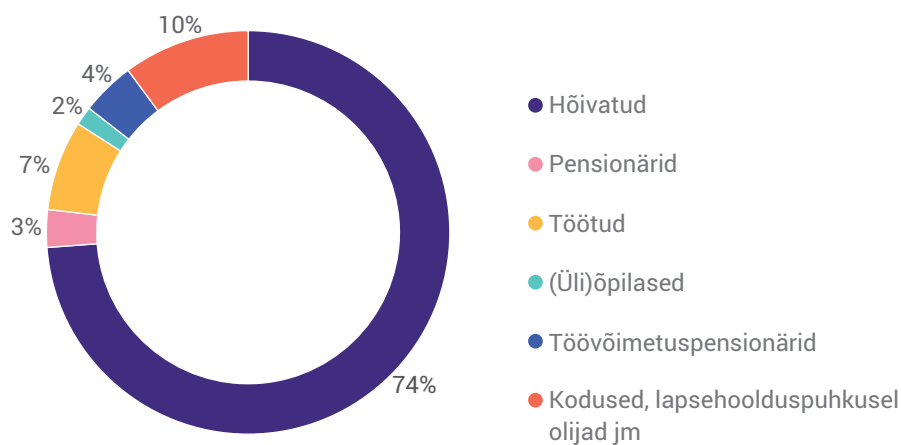

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

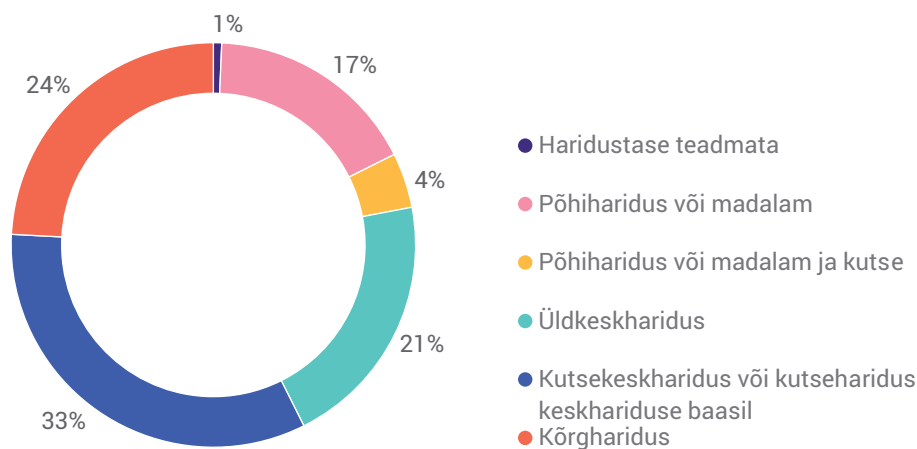
Tabel 41. Järva maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	17 360	12 813	1256	3291
20–34	5258	3700	319	1239
35–54	7538	5960	527	1051
55–64	4564	3153	410	1001

2018. aasta seisuga on Järvemaal 20–64-aastaseid 17 360 (57% maakonna elanikest). Nendest 35–54-aastaseid on 43%, 20–34-aastaseid 30% ja 55–64-aastaseid 26% (tabel 41). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 76%. Töötuid on kõige rohkem 55–64-aastaste seas (9%).

Joonis 61. Järva maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatus järgi, detsember 2018

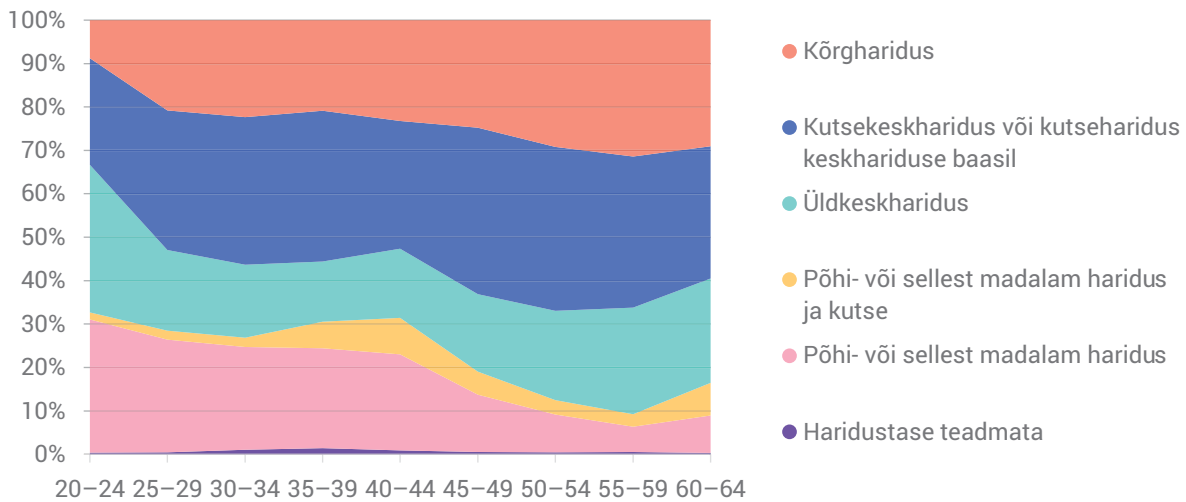
Järvamaa 20–64-aastastest on hõivatuid 74%, töötuid 7% ja majanduslikult mitteaktiivseid 19% (joonis 61). Majanduslikult mitteaktiivse rahvastiku hulgas on vanadus- ja töövõimetuspensionäre 7% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 10%.

Joonis 62. Järva maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Kolmandik Järvamaa elanikest on omandanud kutsehariduse ja peaaegu iga neljas on omandanud kõrghariduse. Keskhariduse ja põhi- või madalama haridusega inimesi on ühepalju, 21%.

Järva maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 6,3%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et nii 20–34-aastaste kui 35–53-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel. Vahe on suurem siiski nooremas vanusegrupis (lisa 1 tabel 1).

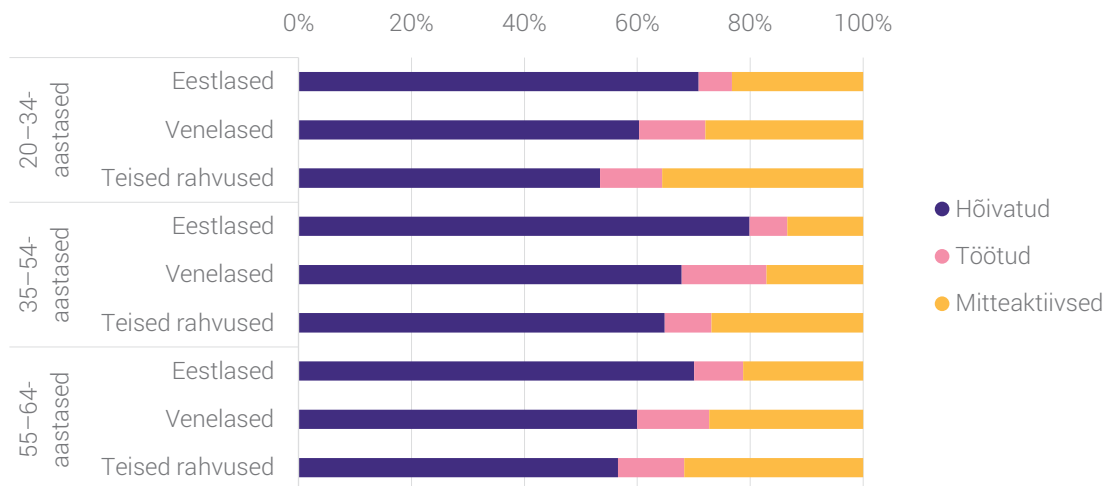
Joonis 63. Järva maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Järvamaal on kõrgharidusega inimesi kõige rohkem 50–64-aastaste seas, keskmiselt 30% (joonis 63). Alla 50-aastaste seas on kõrgharitud keskmiselt 22%. Kutseharidusega inimesi on kõigis vanuserühmades rohkem, umbes iga kolmas.

Keskharidusega inimesi on lisaks noortele rohkem ka 55–64-aastaste hulgas, üle 24%. Madala haridusega inimesi on 20–44-aastaste hulgas üle 25%. Vanemates vanuserühmades on neid vähem.

Joonis 64. Järva maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

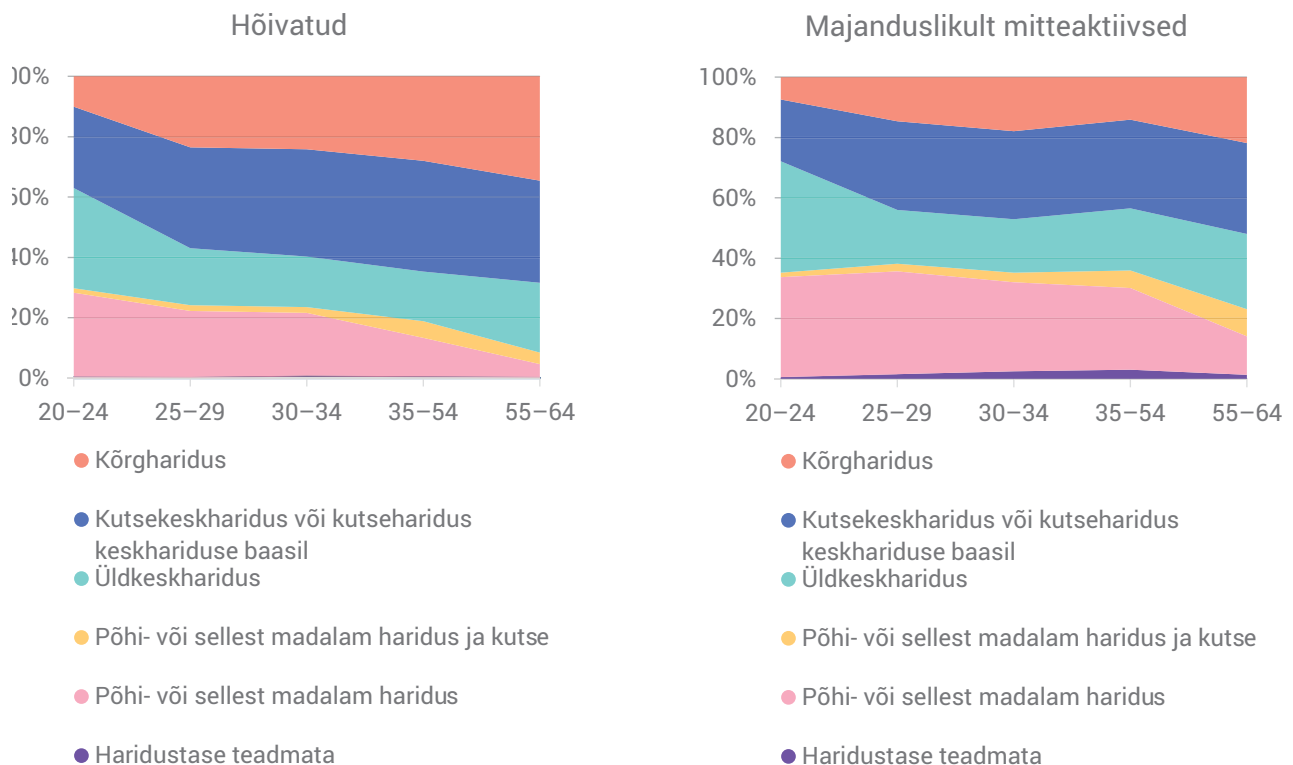
Järvamaa inimestest on eestlasi 95%, venelasi 2% ja muust rahvusest inimesi 3%. Erinevused hõiveseisundis on suuremad eelkõige kahes nooremas vanusegrupis (joonis 64). 20–34-aastaste seas on eestlastest hõivatud 71% ja töötud 6%, venelastest hõivatud 60% ja töötud 12% ning teistest rahvustest inimestest vastavalt 53% ja 11%.

35–54-aastaste seas on hõivatuid kõige rohkem eestlaste seas, 80%. Venelaste seas on neid 68% ja teistest rahvustest inimeste seas 65%.

Töötus on suurim kõige vanemas vanuserühmas, kus eestlastest on töötuid 9%, venelastest 13% ja teistest rahvustest inimestest 12%.

Joonis 65. Järva maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

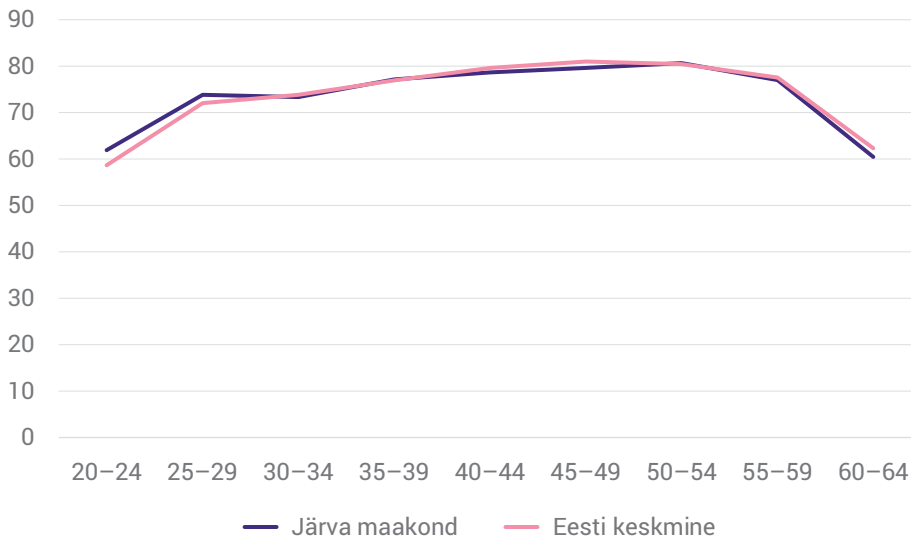
Omandatud kõrgeima haridustaseme poolest jaguneb Järvamaa rahvastik sarnaselt Jõgevamaa rahvastikuga. Hõivatute seas on kolmandikul kutseharidus, kõrgharidus on neljandikul rahvastikust (joonis 65). Vanuse kasvades kasvab ka kõrgharitudite osatähtsus. 55–64-aastaste seas on kõrgharitudid 35%. Suhteliselt suur on madala haridusega inimeste osatähtsus 20–34-aastaste seas – iga neljas.

Majanduslikult mitteaktiivsete hulgas on märkimisväärne madala haridusega inimeste suur osatähtsus ehk umbes kolmandik 20–54-aastastest. Kutseharidusega inimesi on 30% ja kõrgharidus on vähem kui viiendikul inimestest.

Hõivemäär

Järva maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 73,8%, mis on väga lähedane Eesti keskmisele näitajale (74,1%). Ka vanuserühmiti ei ole suuri erinevusi võrreldes Eesti keskmisega – vaid noorimas ehk 20–24-aastaste vanuserühmas on Järva maakonna hõivemäär keskmisest üle 3% võrra kõrgem (61,9%). Kõrgeim registreeritud hõivemäär (79–81%) on vanuserühmas 40–54. Alates 60. eluaastast hõivemäär langeb järsult – 55–59-aastastest töötab 77,0%, 60–64-aastastest aga ainult 60,4%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Järva maakonna elanikest töötab 78,9%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest vähem kui pooled (47,2%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 66. Järva maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

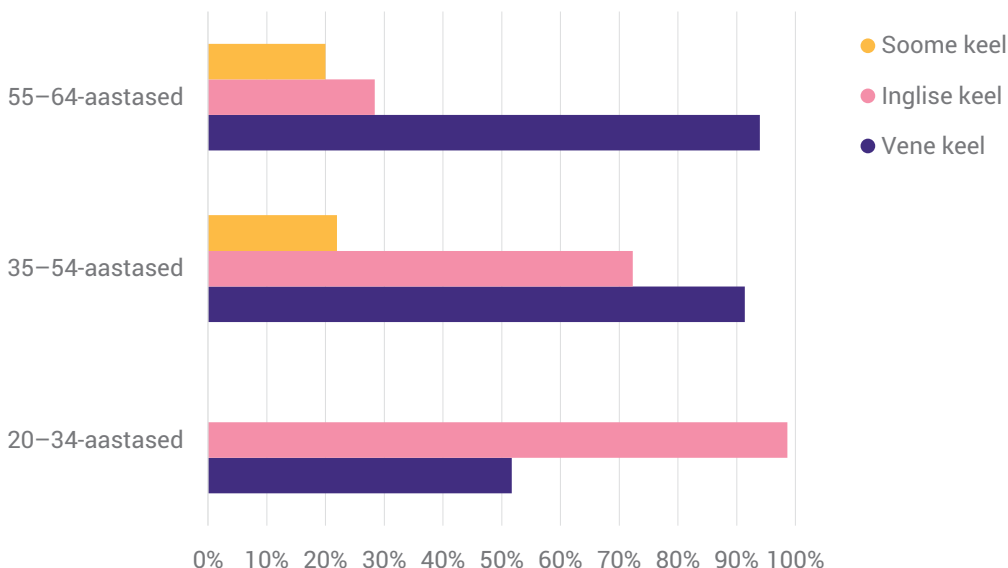
Tervis

Järva maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puudega inimesi 1748, mis hõlmab 10,1% maakonna selle vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puudega inimestest ainult 35,3% on registrite põhjal tööga hõivatud, 25,3% töötud ja 39,4% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puudega isikute hõivest on lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Järva maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust ega soome keele oskajate osatähtsust 20–34-aastaste hulgas.

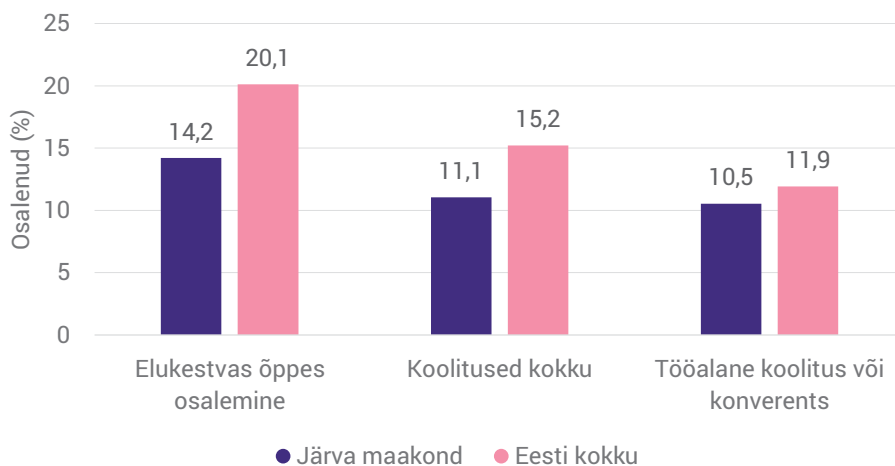
Nooremates vanuserühmades on inglise keele oskus Järva maakonnas parem kui riigis keskmiselt, 20–34-aastaste hulgas koguni 99% (joonis 67). 55–64-aastaste hulgas on inglise keele valdamine riigi keskmisest madalam. Vene keele oskus seevastu jääb noorimas vanuserühmas alla riigi keskmise – 52%. Vanemate vanuserühmade hulgas on vene keele valdajate osatähtsus võrreldav riigi keskmisega. Soome keele oskajate osatähtsus on 35–54- ja 55–64-aastaste hulgas ligikaudu viiendiku juures ega erine riigi keskmisest.

Joonis 67. Järva maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Järva maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 11,1% (joonis 68). Seda on vähem kui Eestis keskmiselt. 10,5% Järva maakonna vastajatest oli osa võtnud tööalasest koolitusest, kursusest, seminarist või konverentsist ning 14,2% osalenud elukestvas õppes, mis hõlmab nii tasemeharidust kui ka koolitusi kokku.

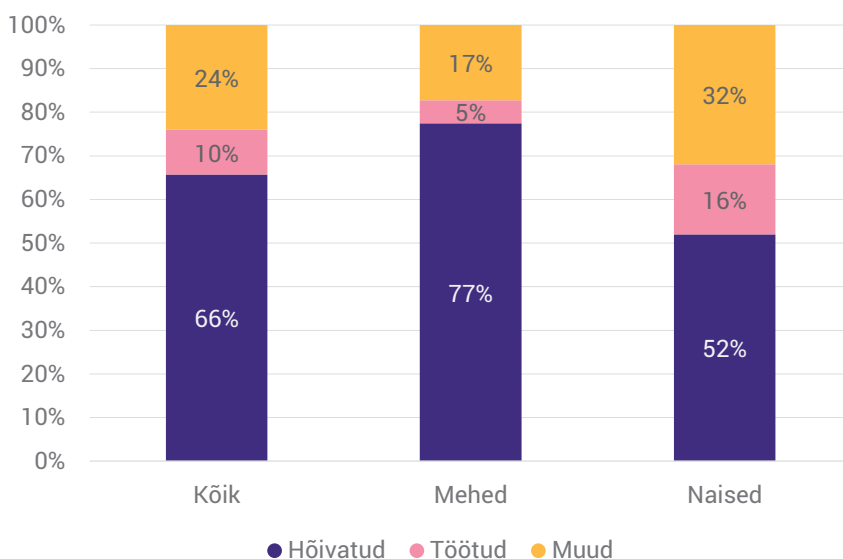
Joonis 68. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Järva maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Järvamaal on üks Eesti kõrgemaid, 29% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus joonisel 69 näitab, et hõivatuid on nende seas Eesti keskmisega võrreldes suhteliselt rohkem.

Joonis 69. Järva maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Järva maakonnas tegutses 2019. aastal 2310 majanduslikult aktiivset ettevõtet (tabel 42). Kõigist Eesti ettevõtetest moodustas see 1,7%. Ettevõtlusaktiivsus oli maakonnas madalam kui riigis keskmiselt ehk 2019. aastal tegutses Järva maakonnas 1000 elaniku kohta 76 aktiivset ettevõtet. Ettevõtete tegevusalade struktuur on mõnevõrra erinev riigi keskmisest. Ligikaudu veerand ettevõtetest tegutseb põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalal. Olulisteks on veel ehitus ning hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont.

Tabel 42. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Järva maakonnas ja Eestis kokku, 2019

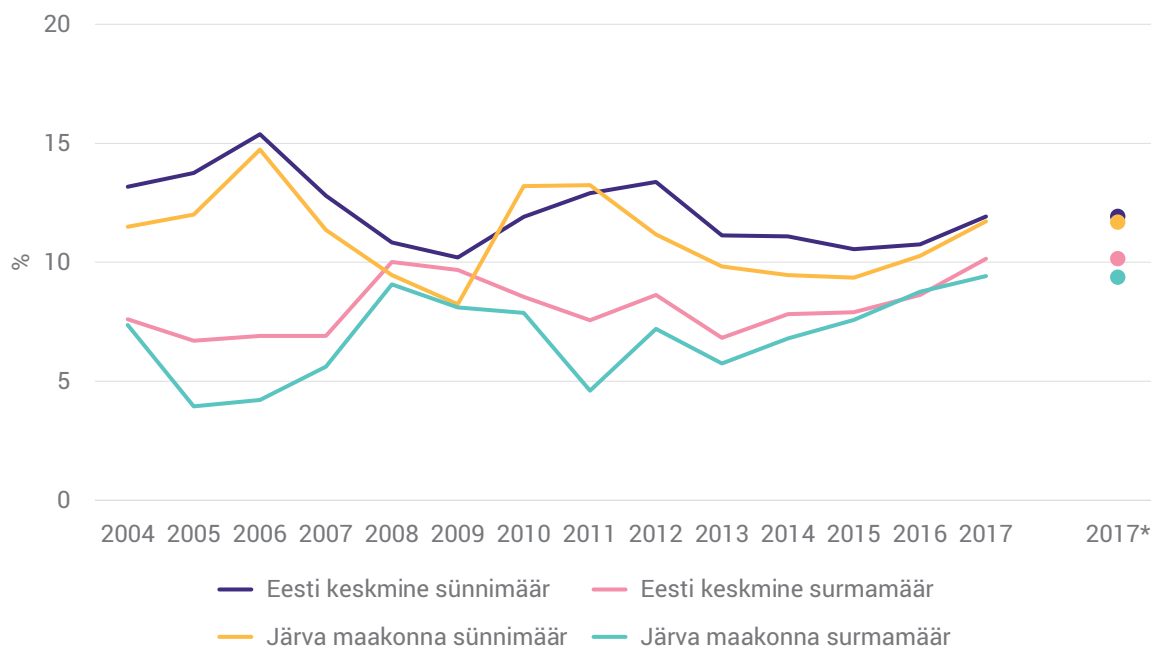
	Järva maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	2310	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	555	11 561
Mäetööstus	6	157
Töötlev tööstus	187	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	36	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	9	316
Ehitus	295	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	291	22 002
Veondus ja laondus	133	8711
Majutus ja toitlustus	71	4088
Info ja side	59	9247
Finants- ja kindlustustegevus	17	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	80	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	189	18 790
Haldus- ja abitegevused	104	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	20	2273
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	37	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	62	4787
Muud teenindavad tegevused	159	7923

2017. aastal alustas Järva maakonnas tegevust 181 ning lõpetas tegevuse 145 ettevõtet (tabel 43). Enim kasvas ehitusettevõtete arv: neid tekkis 48 ja suri 19.

Tabel 43. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Järva maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	181	145
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	22	17
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	1
Ehitus	48	19
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	27	23
Veondus ja laondus	9	14
Majutus ja toitlustus	8	3
Info ja side	6	6
Finants- ja kindlustustegevus	3	2
Kinnisvaraala tegevus	2	6
Kutse-, teadus- ja tehnikalaane tegevus	16	16
Haldus- ja abitegevused	12	11
Haridus	0	1
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	3	5
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	11	8
Muud teenindavad tegevused	14	13

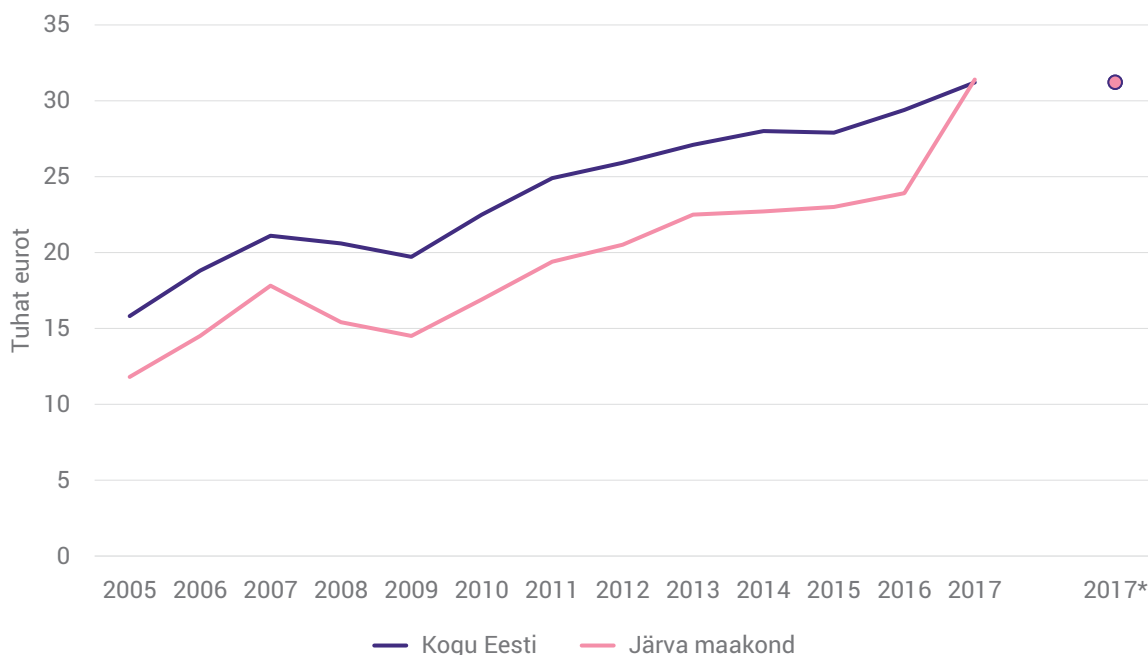
Järva maakonnas on ettevõtete sünnimäär ületanud surmamäära (joonis 70). Võrreldes riigi keskmisega on nii ettevõtete sünni- kui ka surmamäär olnud pigem madalam kui riigis keskmiselt.

Joonis 70. Järva maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Järva maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete võime luua väärtust kasvas oluliselt 2017. aastal (joonis 71). Kui varasematel aastatel püsis Järva maakonna ettevõtete lisandväärtus hõivatu kohta riigi keskmisest tunduvalt madalamal, siis 2017. aastaks jõudis see riigi keskmisega samale tasemele – 31 400 euroni hõivatu kohta (haldusreformi järgse haldusjaotuse alusel).

Joonis 71. Järva maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Suurima töötajate arvuga tegevusalad Järva maakonnas on töötlev tööstus (ligi 3000 töötajat), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (1300 töötajat) ning haridus (üle 1200 töötaja, lisa 4 tabel 1). Järva maakonna töötajate kõige levinum amet on mootorsõidukijuht (tabel 44). Sarnaselt teiste väiksemate maakondadega järgnevad pedagoogid ja müüjad.

Tabel 44. Järva maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	1127
Pedagoogika tippspetsialistid	744
Müüjad	684
Metallitöötluse, masinaehituse jms alade oskustöötajad	586
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	560
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	510
Äri- ja haldusalal töötavad keskastme spetsialistid	436
Ehitustöölised, v.a elektrikud	427
Juhid tegevusalade järgi	382
Seadme- ja masinaoperaatorid	380

Järva maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (18%), seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (19%) ja lihttöölisi (11%).

Järva maakonna kõrgharidusega töötajatest 75% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 8% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 4% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 43% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 29% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 7% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 45. Järva maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	30	264	254	1	548
Tippspetsialistid	10	224	884		1118
Tehnikud ja keskkastme spetsialistid	37	424	352	3	813
Ametnikud	49	275	139	4	463
Teenindus- ja müügitöötajad	190	630	152	8	972
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	81	149	44	15	274
Oskustöötajad ja käsitöölised	352	947	133	42	1432
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	410	974	126	43	1510
Lihttöölised	314	494	87	53	895

Järva maakonna kõige vähem tasustatud tegevusalad on rõivatootmine, posti- ja kullerteenus ning toidu ja joogi serveerimine (tabel 46). Kõrgharidusega töötajaid on rohkem spordi- ja vaba aja tegevuste alal (41%), madala haridusega töötajaid toidu ja joogi serveerimise valdkonnas.

Tabel 46. Järva maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Rõivatootmine	704	614	12%	73%	15%	66
Posti- ja kullerteenus	735	747	12%	69%	18%	49
Toidu ja joogi serveerimine	782	676	27%	60%	13%	144
Tekstiiltootmine	829	772	20%	67%	12%	83
Kinnisvaraalaane tegevus	836	675	20%	60%	19%	103
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	882	775	17%	62%	21%	554
Hoolekandeesutuste tegevus	892	880	22%	60%	18%	173
Mootorsõidukite ja mootorrattaste hulgi- ja jaemüük ning remont	988	919	18%	68%	14%	145
Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	991	888	6%	52%	41%	82
Maismaaveondus ja torustransport	1028	941	20%	68%	12%	469

Järva maakonna (piisava arvu töötajatega ametigruppide) kõige vähem tasustatud ametigrupp on koristajad ja abilised, kus keskmine töine tulu jääb alla 600 euro (tabel 47). Madalalt tasustatud tegevusalade seas paistab suure kõrgharidusega töötajate osakaaluga silma liht- ja arvutiametnike grupp. Madala haridusega töötajaid on rohkem lihttöölise seas.

Tabel 47. Järva maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	594	567	26%	60%	14%	184
Prügivedajad jms lihttöölised	701	669	27%	60%	13%	114
Isikuhooldustöötajad	757	697	18%	66%	15%	249
Isikuteenindajad	770	724	21%	65%	15%	229
Müüjad	833	745	19%	65%	15%	484
Muud teenindusala lihtametnikud	902	817	7%	77%	16%	56
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonuduslihttöölised	920	887	38%	55%	7%	392
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	955	833	23%	68%	9%	436
Liht- ja arvutiametnikud	998	924	6%	50%	44%	72
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	999	979	44%	48%	8%	162

Tabel 48. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Järva maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	57,3%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	73,8%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,0%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,5%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	7,3%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	21,3%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	33,2%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	24,2%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	79,9%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	67,8%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	24,0%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	36,6%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	8,4%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	21,8%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	61,8%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	77,4%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	83,8%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	10,1%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	72,3%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	51,7%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	73,8%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	77,0%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	38,4%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	11,7%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	9,4%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	25,0%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	21,3%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	8,6%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	14,2%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Järva maakonnas on 20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnast üks Eesti väiksemaid. Samuti on pisut väiksem õpilaste ja üliõpilaste osatähtsus nimetatud vanusegrupis. Madala haridustaseme või kutseharidusega elanikke on Eesti keskmisega võrreldes rohkem, kõrgharidusega elanikke jälle vähem. Seejuures on madala haridustasemega inimeste osakaal Järvamaal 55–64-aastaste hõivatute või mitteaktiivsete seas kaks korda kõrgem kui Eestis keskmiselt. Madala haridustasemega lapsevanemaid on Järva maakonnas võrreldes teiste maakondadega kõige rohkem. Hõivemäär on erinevate haridustasemete puhul Eesti keskmisega võrreldes natuke kõrgem. Hõivatute osakaal 35–54-aastaste venelaste seas on aga teiste maakondadega võrreldes madalam.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes kõrgem. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on keskmisest madalam.

Ettevõtete sünnimäära poolest on Järva maakond Eesti keskmise lähedal, surmamäär on keskmisest madalam. Küllaltki palju on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid, samuti on kõrge lihttööliste osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas. Samal ajal on Järva maakonnas Eesti keskmisega võrreldes palju vähem madala haridustasemega inimesi, kes töötavad kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täiendkoolituses osalenute osatähtsus on Eesti keskmisega võrreldes madalam.

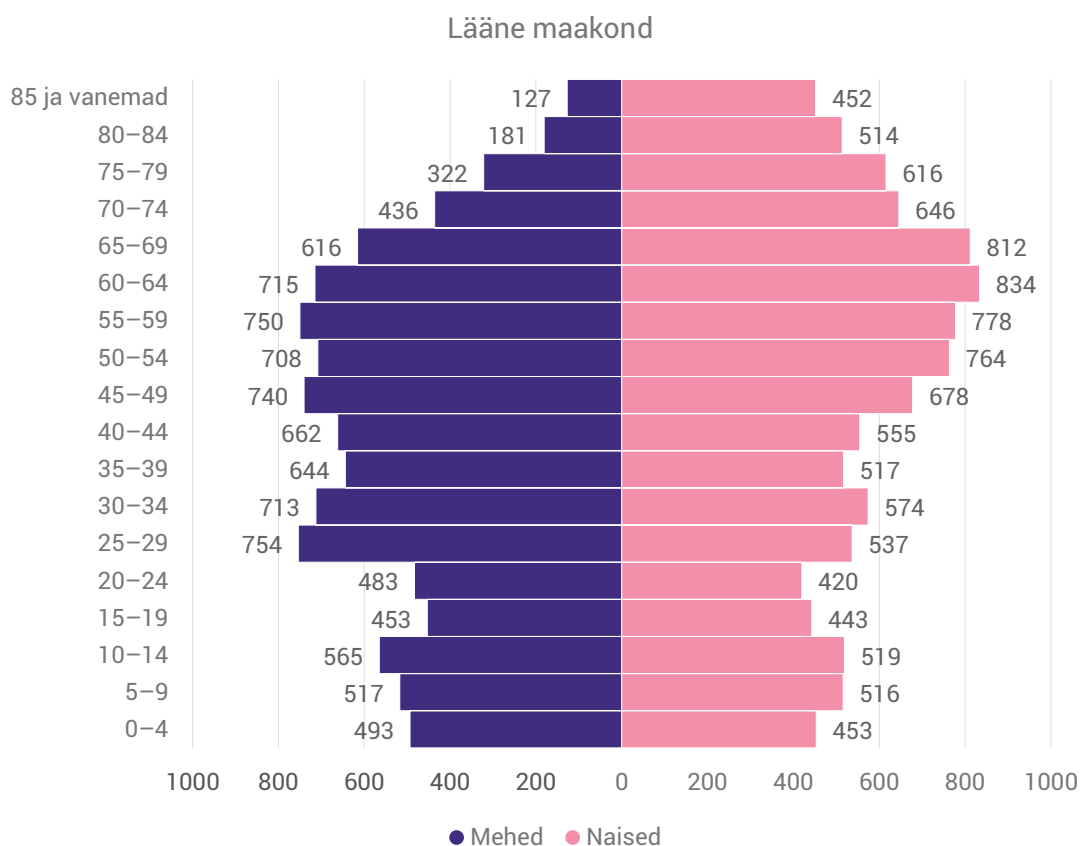
Võrreldes eelmise uuringukorraga on Järva maakond vaadatud näitajate seisukohalt Eesti võrdluses liikunud tahapoole ning on mitmel juhul ka Eestis kõige halvemal positsioonil. Eeskätt võib välja tuua järgmisi grupe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud inimesed, eriti vanemaealised
- Vanadus- ja töövõimetuspensionärid
- Puuetega inimesed
- Madala haridustasemega elanikud, eriti madala haridustasemega noored
- Mitte-eestlastest elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Lihttöölised
- Elukestvas õppes mitteosalejad

Lääne maakond

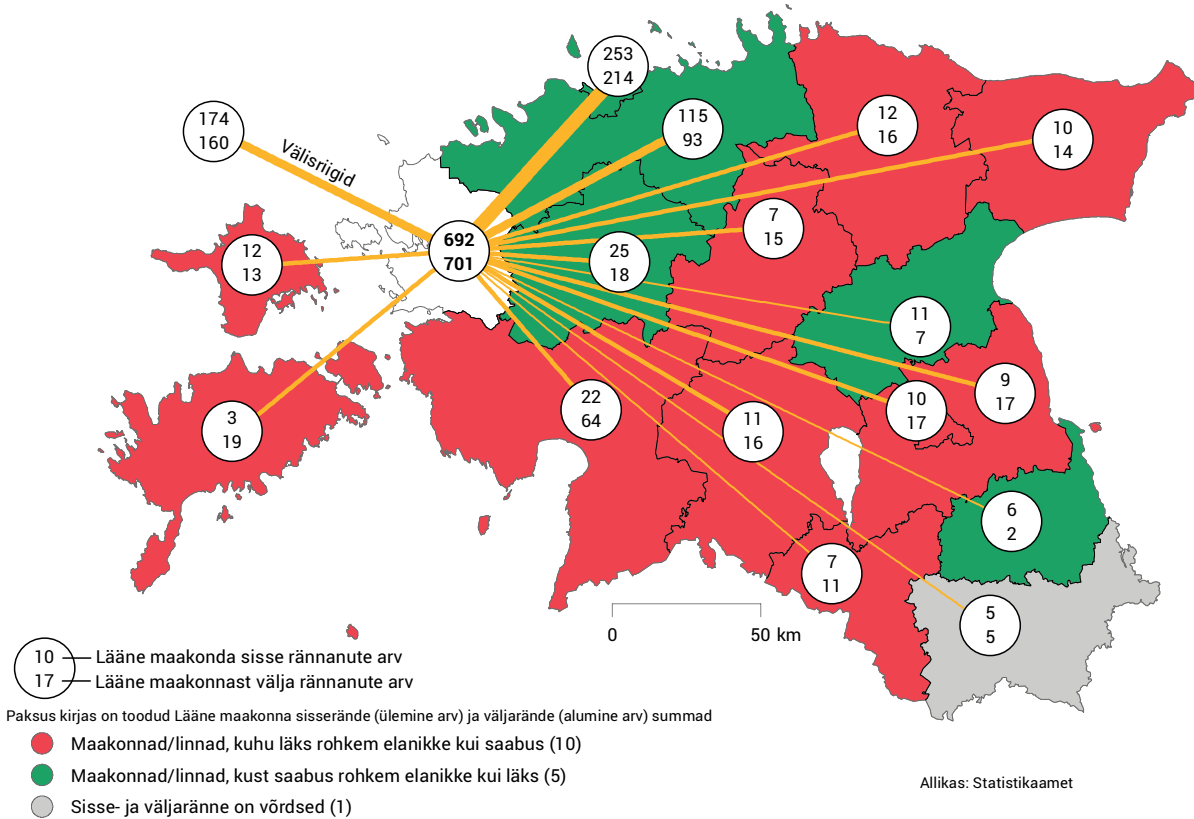
1. jaanuari 2019 seisuga elas Lääne maakonnas 20 507 inimest ehk 1,5% Eesti rahvastikust. Sealsetest elanikest 48,2% olid mehed ja 51,8% naised. Meeste osakaal on umbes ühe protsendipunkti võrra suurem kui Eestis keskmiselt. Joonisel 72 kujutatud rahvastikupüramiidilt on näha, et meeste arv on Lääne maakonnas naiste arvust suurem kuni 50. eluaastani. Teiste maakondadega võrreldes on Läänemaal suurem 65-aastaste ja vanemate elanike osakaal (23% vs. 19,8% Eestis üldiselt) ning väiksemad nii vanusegrupi 20–64 osakaal (Läänemaal 57,7% vs. Eestis keskmiselt 59,2%) kui noorte osakaal (vastavalt 19,3% vs. 21% alla 20-aastaste puhul).

Joonis 72. Lääne maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Lääne maakonna rändesaldo oli 2019. aastal negatiivne: sisse rändas 692 ja välja 701 inimest (kaart 7). Nii sisse- kui ka väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn, Harjumaa ja välisriigid. Nende paikadega oli Läänemaa rändesaldo ka positiivne. See tähendab, et Harjumaale, Tallinna, välisriikidesse ja ka Raplamaale lahkus vähem elanikke kui sealt Läänemaale saabus.

Kaart 7. Lääne maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

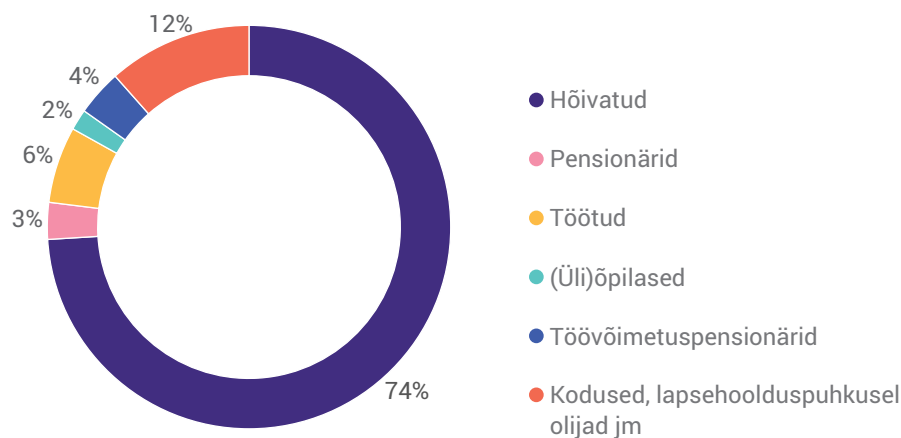
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

Tabel 49. Lääne maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	11 826	8754	725	2347
20–34	3481	2401	153	927
35–54	5268	4151	328	789
55–64	3077	2202	244	631

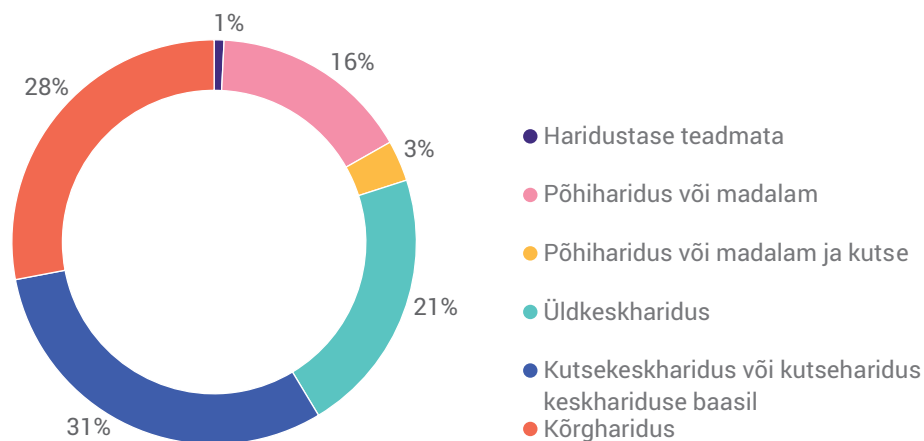
2018. aasta seisuga on Läänemaal 20–64-aastaseid inimesi 11 826 (58% maakonna elanikest). Nendest 35–54-aastaseid on 45%, 20–34-aastaseid 29% ja 55–64-aastaseid 26% (tabel 49). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 79%.

Joonis 73. Lääne maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

Läänemaa 20–64-aastaste seas on hõivatuid 74%, töötuid 6% ja majanduslikult mitteaktiivseid 20% (joonis 73). Vanadus- ning töövõimetuspensionäre on 7%.

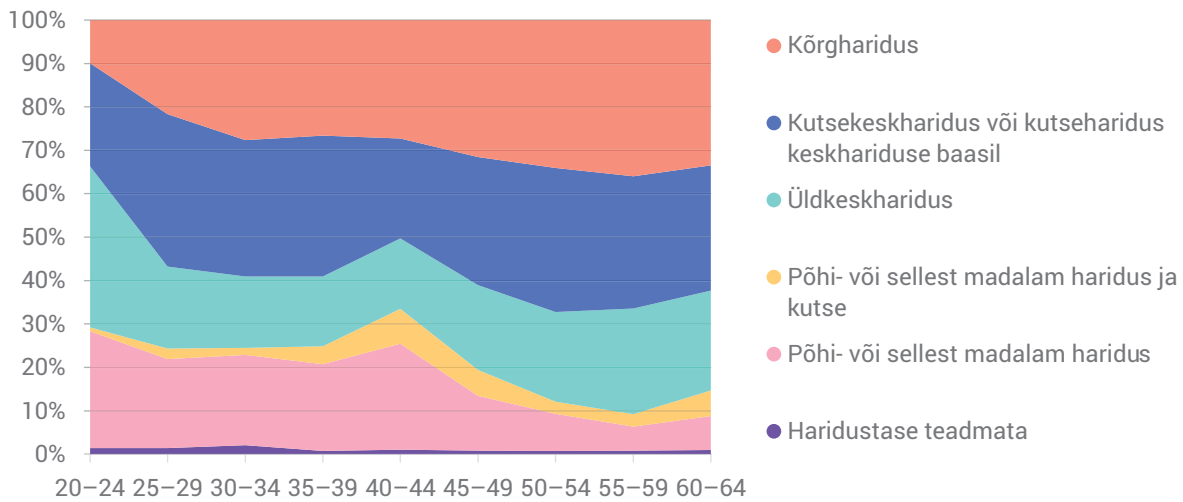
Joonis 74. Lääne maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

20–64-aastastest on 30% kutseharidusega ning kõrgharitud on veidi vähem. Põhi- või madalama haridusega on iga viies.

Lääne maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 6,1%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 637 ja 919 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

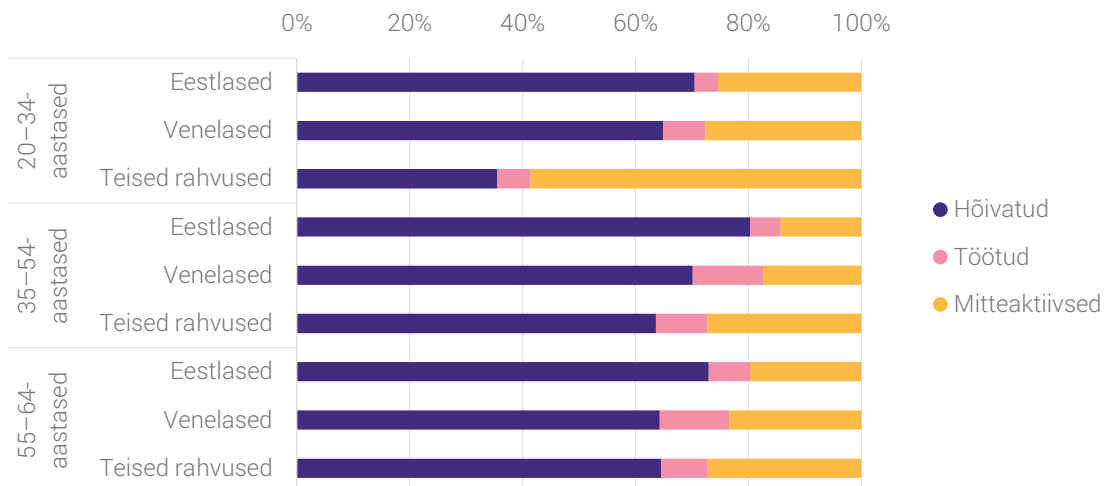
Joonis 75. Lääne maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

45–64-aastaste Läänemaa elanike seas on kõrgharitud üle 30%, nooremate puhul on neid vähem (joonis 75). Kutseharidus on keskmiselt igal kolmandal, kuid väiksem on nende osatähtsus kõige nooremate ja 40–44-aastaste seas.

Keskharidusega inimesi on 25–49-aastaste seas keskmiselt 17% ning teistes vanuserühmades rohkem. Madala haridusega inimesi on kõige rohkem 20–44-aastaste seas, kus nende osatähtsus on üle 20%.

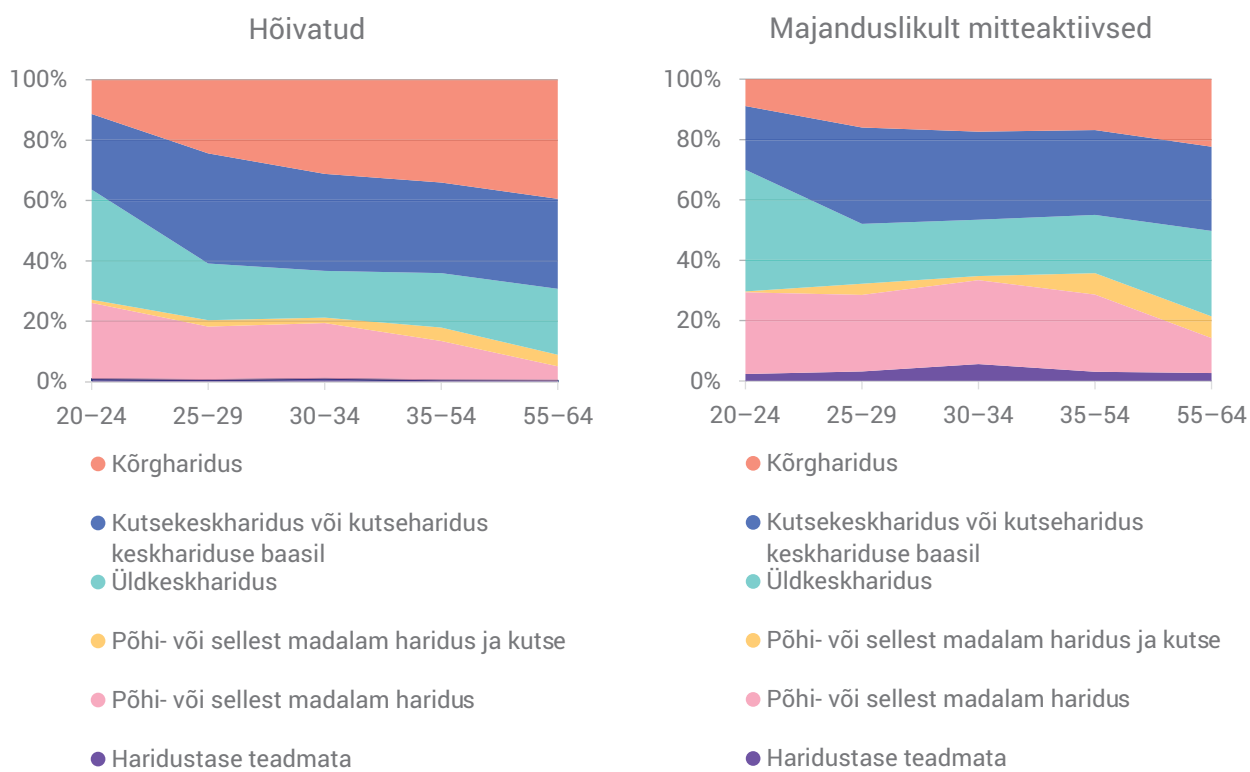
Joonis 76. Lääne maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

Läänemaa elanikest on 88% eestlased, 8% venelased ja 4% teiste rahvuste esindajad. Noorte puhul hakkab silma teistest rahvustest inimeste suur mitteaktiivsete osatähtsus, mis on 59% (joonis 76). Eestlaste ja venelaste puhul on see vastavalt 25% ja 28%. Eestlastest on hõivatud 70%, venelastest 65% ja teiste rahvuste esindajatest 36%.

35–64-aastaste hulgas on hõiveseisundi erinevused väiksemad. 35–54-aastastest on hõivatud eestlasi 80%, venelasi 70% ja muu rahvuse esindajaid 64%. Silma hakkab mitte-eestlaste suurem töötute osatähtsus. 55–64-aastaste venelaste seas on töötuid 12%, muust rahvusest inimeste seas 8% ja eestlaste seas 7%.

Joonis 77. Lääne maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Läänemaa hõivatute seas on kutseharidusega inimesi kõige rohkem 20–24-aastaste seas, 36% (joonis 77). Kõrgharidusega inimesi on vähem, kuid vanuse kasvades nende osatähtsus kasvab. 55–64-aastaste hulgas on kõrgharitud 39%. 20–34-aastaste hulgas on märkimisväärne madala haridusega inimeste osatähtsus, ligikaudu iga viies.

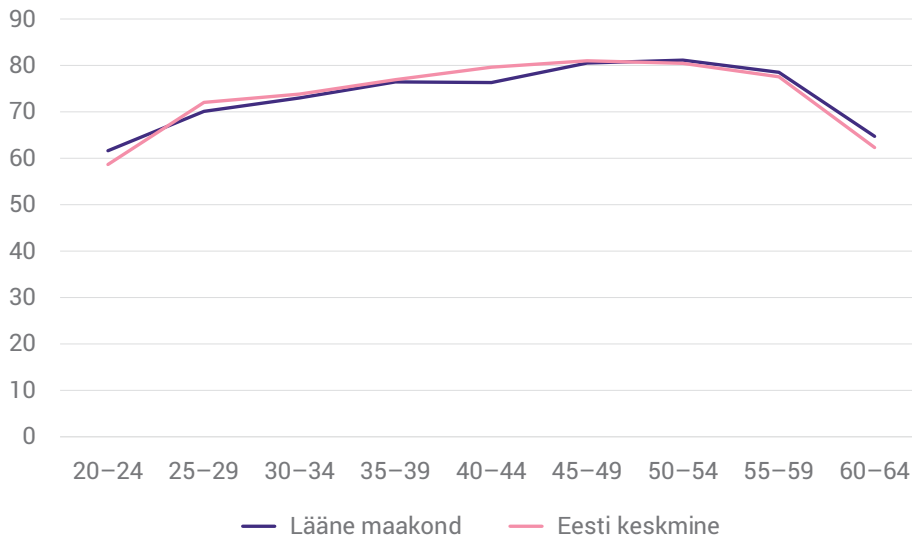
Majanduslikult mitteaktiivsete inimeste hulgas domineerivad kutsehariduse omandanud inimesed, 25–64-aastaste seas umbes 30%. 25–54-aastaste seas on keskharidusega inimesi 20% ja kõrgharidusega inimesi 17%. Madal haridustase on 20–54-aastaste hulgas igal neljandal.

Hõivemäär

Lääne maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 74,0%, mis on väga lähedane Eesti keskmisele näitajale (74,1%). Vanuserühmiti ei ole suuri erinevusi võrreldes Eesti keskmisega, kuid võib siiski märgata, et 40–44-aastaste hulgas on Läänemaa hõivemäär keskmisest madalam (76,3%), tööturul vähem aktiivses noorimas ja vanimas vanuserühmas seevastu keskmisest veidi kõrgem (20–24-aastastest hõivatud 61,6% ja 60–64-aastastest 64,7%). Kõrgeim registreeritud hõivemäär (80–81%) on vanuserühmas 45–54.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Lääne maakonna elanikest töötab 81,3%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest ainult 55,1%. Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisas 3.

Joonis 78. Lääne maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

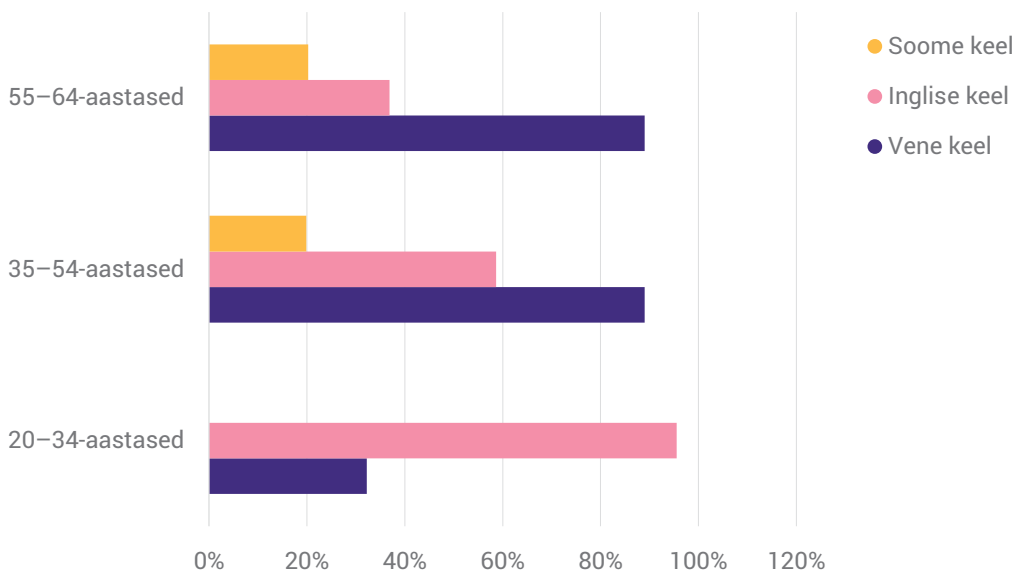
Lääne maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puudega inimesi 931, mis hõlmab 7,9% maakonna selle vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puudega inimestest 39,3% on registrite põhjal tööga hõivatud, 19,4% töötud ja 41,3% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puudega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Lääne maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust ega soome keele oskajate osatähtsust 20–34-aastaste hulgas.

Inglise keele oskus on Lääne maakonnas 20–34-aastaste seas veidi kõrgem, 35–54-aastaste hulgas madalam ja 55–64-aastaste hulgas samal tasemel riigi keskmisega (joonis 79). Vene keele valdajaid oli noorimas vanuserühmas kolmandik, mida on tunduvalt vähem kui Eestis keskmiselt. Vanemates vanuserühmades vene keele oskus nii palju madalam ei olnud. Nii 35–54- kui ka 55–64-aastastest Lääne maakonna elanikest valdab soome keelt viiendik ning olulist erinevust Eesti keskmisega ei esine.

Joonis 79. Lääne maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

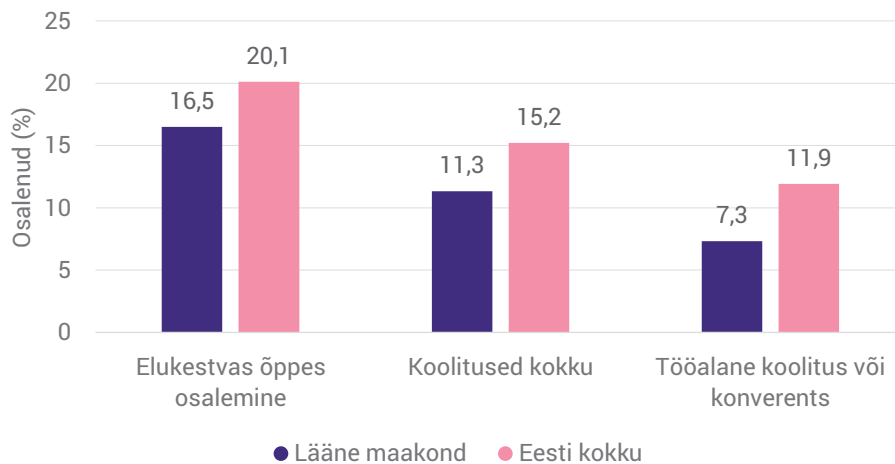

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Lääne maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 11,3% (joonis 80). Töölasel koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril oli osalenud 7,3% vastajatest. Mõlemad näitajad jäävad tunduvalt alla Eesti keskmisele. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 16,5% Läänemaa vastajatest.

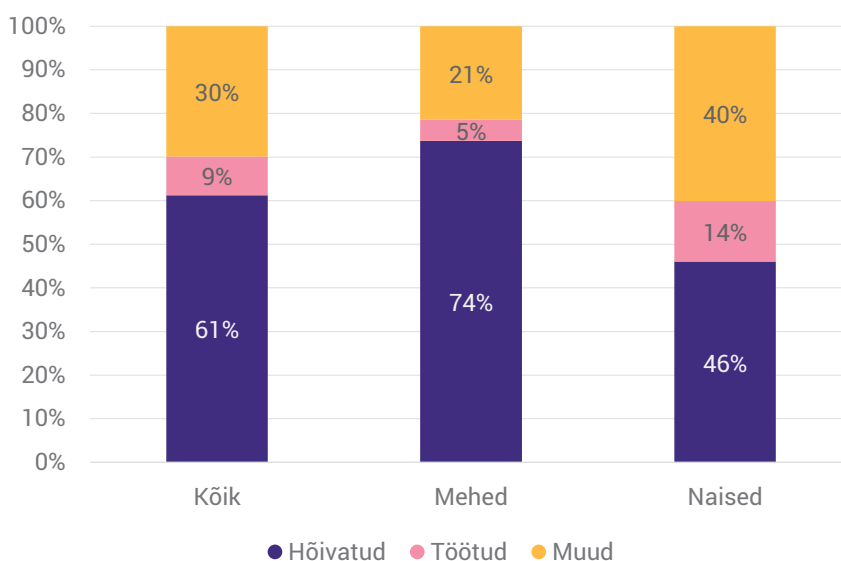
Joonis 80. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Lääne maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Lääne maakonnas on 24% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Teiste maakondadega võrreldes on siinsed madala haridusega väikelapsevanemad õige pisut nooremad. Hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 81.

Joonis 81. Lääne maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Lääne maakonnas tegutses 2019. aastal 1912 majanduslikult aktiivset ettevõtet. Kogu Eesti näitajast moodustas see 1,4% (tabel 50). Lääne maakonna ettevõtlusaktiivsus on veidi madalam kui riigis keskmiselt – 2019. aastal oli maakonnas 93 majanduslikult aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. 96% Lääne maakonna ettevõtetest olid mikroettevõtted ehk vähem kui 10 töötajaga. Pea viiendik ehk 19% Lääne maakonna majanduslikult aktiivsetest ettevõtetest tegutses 2019. aastal primaarsektoris.

Tabel 50. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Lääne maakonnas ja Eestis kokku, 2019

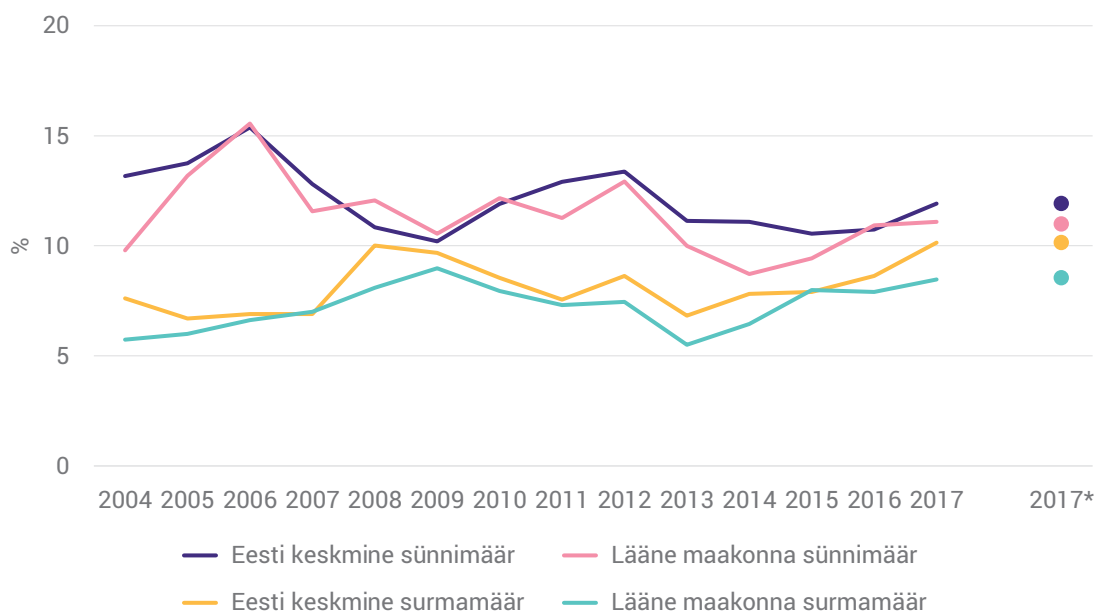
	Lääne maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	1912	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	369	11 561
Mäetööstus	3	157
Töötlev tööstus	152	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	16	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	5	316
Ehitus	214	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	240	22 002
Veondus ja laondus	112	8711
Majutus ja toitlustus	99	4088
Info ja side	56	9247
Finants- ja kindlustustegevus	11	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	96	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	212	18 790
Haldus- ja abitegevused	85	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	21	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	39	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	59	4787
Muud teenindavad tegevused	123	7923

Lääne maakonnas tekkis 2017. aastal 148 uut ettevõtet, neist enim „hulgi- ja jaekaubanduse; mootorsõidukite ja mootorrataste remondi“, „ehituse“ ning „kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse“ valdkonnas (tabel 51). Tegevuse lõpetas 115 ettevõtet, peamiselt „hulgi- ja jaekaubanduse; mootorsõidukite ja mootorrataste remondi“ ning „kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse“ valdkonnas. Antud juhul ei hõlma statistika primaarsektori ettevõtteid.

Tabel 51. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Lääne maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	148	115
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	14	9
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	0
Ehitus	19	14
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	20	17
Veondus ja laondus	8	7
Majutus ja toitlustus	13	12
Info ja side	6	4
Finants- ja kindlustustegevus	0	1
Kinnisvaraalaane tegevus	12	9
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	19	17
Haldus- ja abitegevused	11	9
Haridus	2	3
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1	1
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	7	4
Muud teenindavad tegevused	16	8

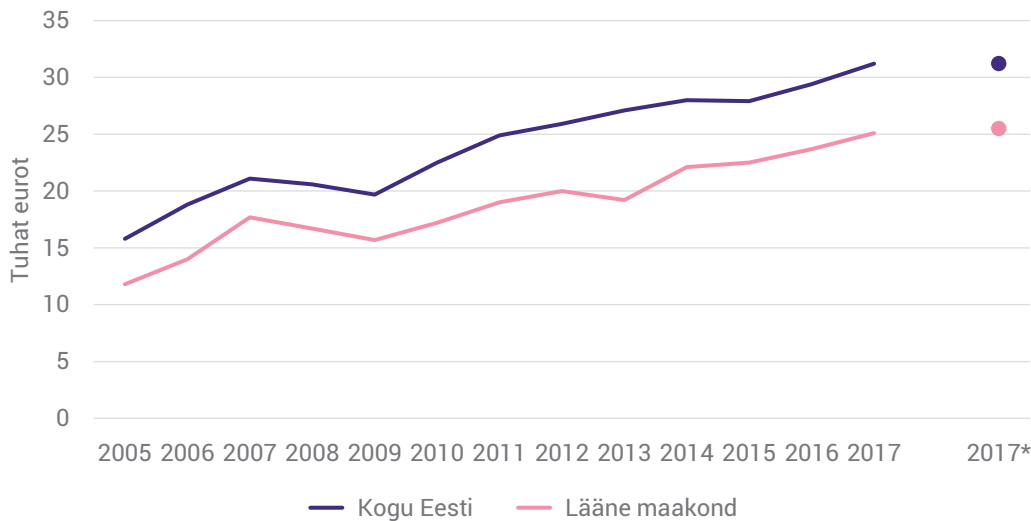
Üldist trendi vaadates ei erine Lääne maakonna ettevõtete sünni- ega surmamäär Eesti keskmisest (joonis 82). Lääne maakonna ettevõtete sünnimäär on aastate 2004–2017 jooksul ületanud surmamäära.

Joonis 82. Lääne maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Lääne maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tootlikkus on püsinud kasvutrendis, kuid jäänud alla Eesti keskmisele (joonis 83). Siiski, võrreldes aastaid 2004 ja 2017, on Lääne maakonna näitaja kasvanud isegi mõnevõrra enam kui riigi keskmine.

Joonis 83. Lääne maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Lääne maakonna kõige suurema töötajate arvuga tegevusalad on töötlev tööstus (üle 1400 töötaja), haridus (ligi 1000 töötajat) ning tervishoid ja sotsiaalhoolekanne (ligi 900 töötajat, lisa 4 tabel 1). Lääne maakonna kõige sagedamini esinevad ametid on seotud teeninduse ja hariduse valdkonnaga (tabel 52). Kõige levinum amet on müüja.

Tabel 52. Lääne maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Müüjad	594
Pedagoogika tippspetsialistid	542
Ehitustöölised, v.a elektrikud	456
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	447
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	400
Isikuteenindajad	383
Seadme- ja masinaoperaatorid	359
Äri- ja haldusalal töötavad keskastme spetsialistid	287
Koristajad ja abilised	287
Isikuhooldustöötajad	266

Lääne maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (16% maakonna töötajaskonnast) ning ametnikke (6%). Keskmisest rohkem on seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (17%).

Lääne maakonna kõrgharidusega töötajatest 74% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 9% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 3% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 42% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 27% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 11% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 53. Lääne maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	28	161	214	1	403
Tippspetsialistid	11	158	627	8	796
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	31	242	256	1	529
Ametnikud	25	136	97	2	258
Teenindus- ja müügitöötajad	179	510	148	9	837
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	17	54	20	8	91
Oskustöötajad ja käsitöölised	223	479	88	35	790
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	209	559	108	12	876
Lihttöölised	159	215	54	8	428

Lääne maakonna vähe tasustatud tegevusalade seas on esimestel kohtadel kinnisvaraala tegevus ning toidu ja joogi serveerimine (tabel 54). Mõlemal juhul jääb keskmine palk alla 700 euro. Esimene nimetatud kategooriatest paistab koos spordi- ja vaba aja tegevuste kategooriaga silma ka suhteliselt suure kõrghariduse osakaaluga. Madala haridustasemega töötajaid on rohkem hoonete ja maastike hoolduse alal.

Tabel 54. Lääne maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate tööine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine tööine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Kinnisvaraala tegevus	671	537	14%	49%	36%	69
Toidu ja joogi serveerimine	684	603	22%	59%	19%	114
Tekstiiltootmine	779	707	19%	62%	19%	58
Rõivatootmine	836	799	12%	55%	32%	161
Eriehitustööd	859	792	22%	60%	18%	144
Hoolekandeesutuste tegevus	862	821	10%	59%	31%	116
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	880	816	23%	59%	18%	457
Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	899	762	22%	42%	36%	59
Mootorsõidukite ja mootorrataste hulgi- ja jaemüük ning remont	925	904	21%	65%	14%	85
Hoonete ja maastike hooldus	929	740	33%	53%	14%	58

Madalamalt tasustatud ametigruppide hulka Lääne maakonnas kuuluvad koristajad ja abilised ning prügivedajad jms lihttöölised (tabel 55). Suhteliselt suure kõrgharidusega töötajate osakaaluga on liht- ja arvutiametnike grupp (kõrgharidusega on seal peaaegu pooled töötajatest). Madala haridusega töötajaid on rohkem lihttöölise seas.

Tabel 55. Lääne maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	610	599	29%	57%	14%	148
Prügivedajad jms lihttöölised	653	618	27%	57%	16%	63
Isikuteenindajad	782	738	20%	57%	23%	240
Isikuhooldustöötajad	795	784	21%	64%	14%	187
Müüjad	815	775	22%	63%	15%	399
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	886	842	45%	46%	9%	119
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	945	860	53%	39%	8%	59
Turule orienteeritud aia- ja põllusaaduste kasvatajad	951	938	21%	58%	21%	72
Klienditeenindajad	965	942	10%	63%	27%	89
Liht- ja arvutiametnikud	975	1083	3%	47%	49%	59

Tabel 56. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Lääne maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	57,7%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	74,0%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,8%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,7%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	6,6%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,3%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	30,0%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	28,6%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	80,3%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	70,1%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	19,8%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	29,2%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	8,5%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	18,7%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	62,8%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	75,4%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	84,4%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	7,9%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	58,6%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	32,2%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	70,1%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	78,5%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	29,4%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	11,1%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	8,5%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	25,9%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	18,0%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	10,8%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	11,3%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

20–64-aastaste osakaal on Lääne maakonnas Eesti keskmisega võrreldes madalam. Õpilaste ja üliõpilaste osatähtsus on teiste maakondadega võrreldes samuti madalam. Suurem on madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas, seda nii noorte (25–29-aastased) kui ka vanemate (55–64-aastased) hulgas. Rohkem on ka kutseharidusega, vähem kõrgharidusega elanikke. Silma paistab madal hõivatute osatähtsus venelaste seas. Hõivemäär on erinevate haridustasemetega puhul kas Eesti keskmise lähedal või sellest kõrgem. Pisut probleemne on aga 25–29-aastaste hõivemäär, mis on Eesti keskmisest pisut madalam. Madala haridustasemega lapsevanemaid on küllaltki palju.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes madalam. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on samuti väga väike.

Ettevõtetesünni- ja surmamäärad on teiste maakondadega võrreldes madalamad. Kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid on natuke rohkem kui Eestis keskmiselt. Vähem on madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täiendkoolituses osalenute osatähtsus on samuti Eesti keskmisega võrreldes madalam.

Lääne maakonnas võib välja tuua järgmisi veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

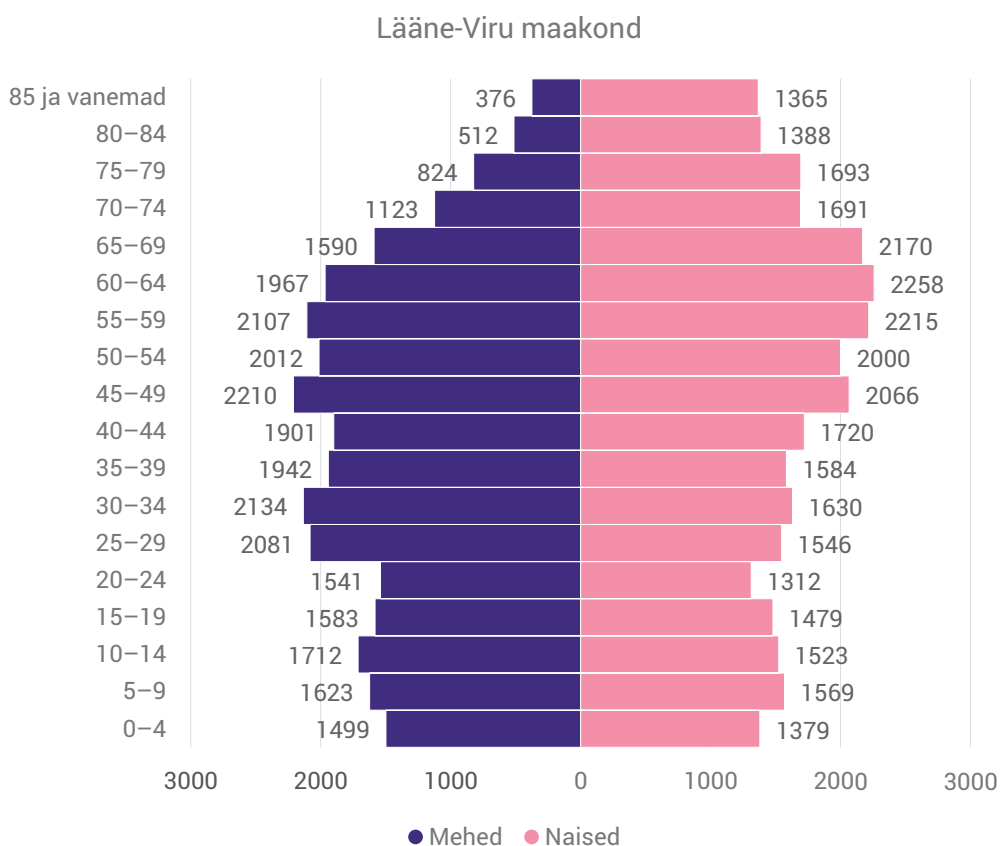
- Majanduslikult mitteaktiivsed või töötud inimesed
- Madala haridustasemega elanikud
- Kutseharidusega mittehõivatud inimesed
- Puuduva või halva võõrkeeleoskusega elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Haridusele mittevastavat tööd tegevad inimesed (mõlemas suunas)
- Elukestvas õppes mitteosalevad inimesed

Lääne-Viru maakond

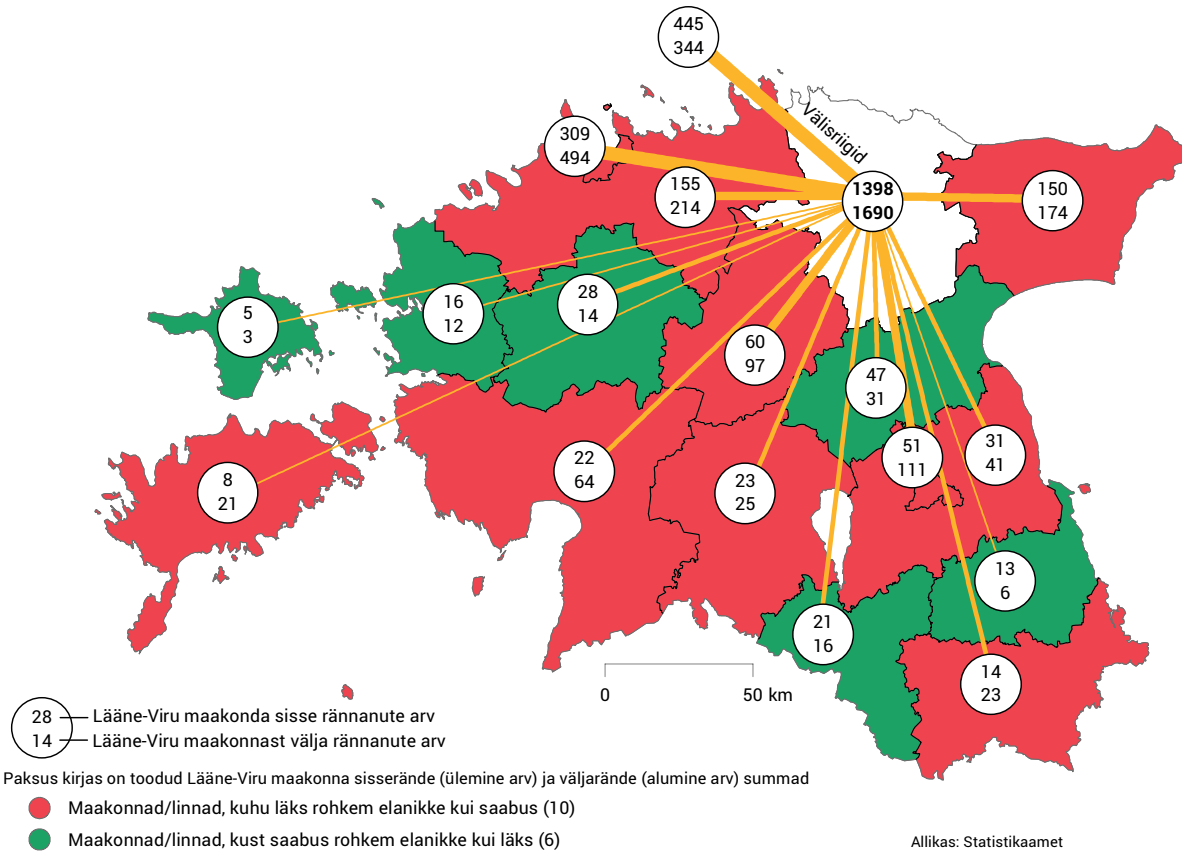
Lääne-Viru maakonnas elas 1. jaanuari 2019 seisuga 59 325 inimest. See on 4,5% Eesti elanikest ning suuruselt on Lääne-Virumaa 5. maakond Eestis (Harju, Tartu, Ida-Viru ja Pärnu maakonna järel). Sealsetest elanikest 48,4% olid mehed ja 51,6% naised. Meeste osakaal oli pisut kõrgem kui Eestis keskmiselt (47,2%). Joonisel 84 on näha, et meeste arv on naiste arvust suurem kuni 55. eluaastani. Vanusegrupi 20–64-aastased osakaal rahvastikust on Lääne-Virumaal 57,7% (Eestis üldiselt 59,2%). Sellest vanemaid on aga muude maakondadega võrreldes proportsionaalselt pisut rohkem: Lääne-Virumaal 21,5%, Eestis üldiselt 19,8%.

Joonis 84. Lääne-Viru maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Lääne-Viru maakonna rändesaldo oli 2019. aastal negatiivne: sisse rändas 1398 ja välja 1690 inimest (kaart 8). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn, Harjumaa, Ida-Virumaa ja välisriigid. Välisrände saldo oli Lääne-Virumaal siiski positiivne.

Kaart 8. Lääne-Viru maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

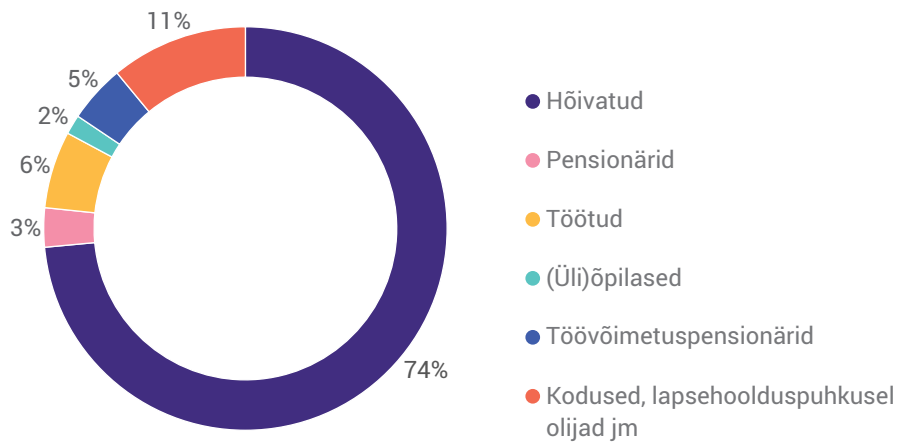

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

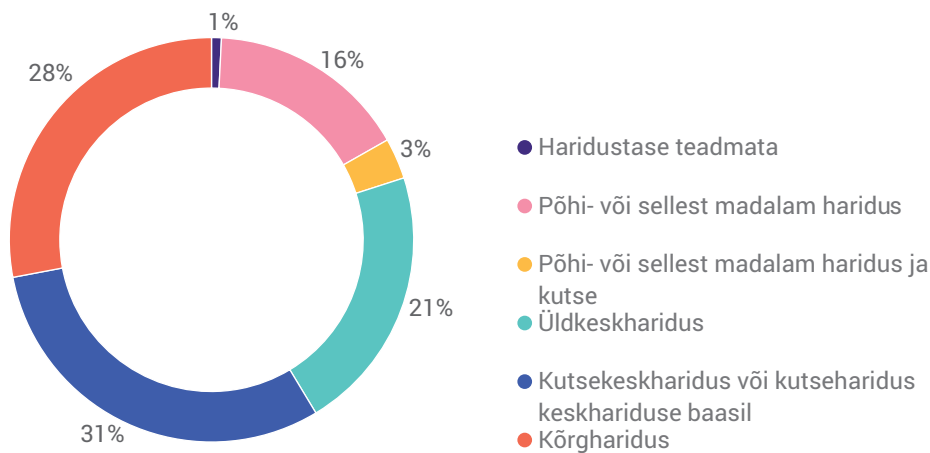
Tabel 57. Lääne-Viru maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	34 226	25 162	2116	6948
20–34	10 244	7147	513	2584
35–54	15 435	12 154	918	2363
55–64	8547	5861	685	2001

2018. aasta seisuga on Lääne-Virumaal 20–64-aastaseid 34 226 (58% maakonna elanikest). Nendest 45% 35–54-aastased, 30% 20–34-aastased ja 25% 55–64-aastased (tabel 57). 35–54-aastaste seas on hõivatuid 79%.

Joonis 85. Lääne-Viru maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

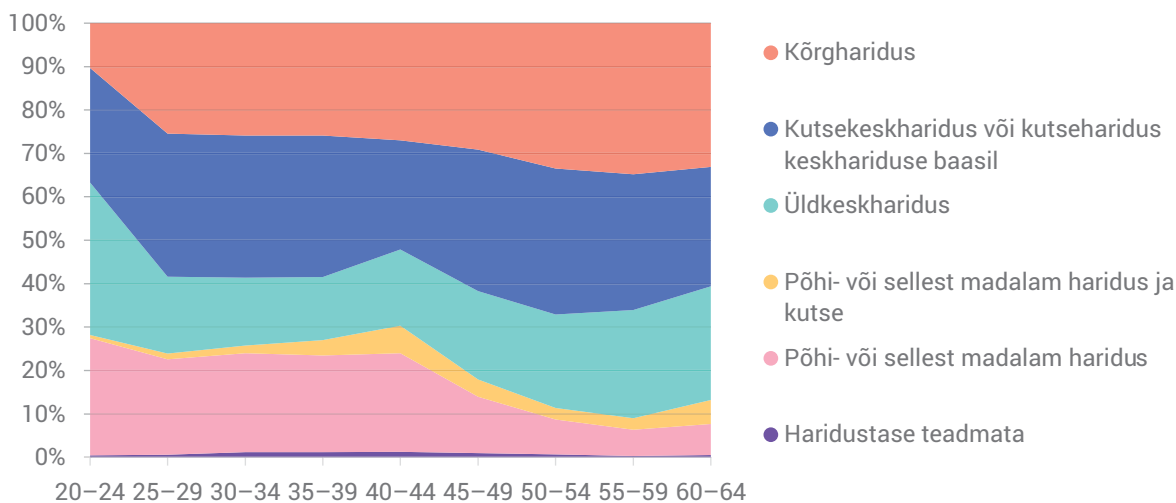
Lääne-Virumaa 20–64-aastastest on hõivatuid 74%, töötuid 6% ja majanduslikult mitteaktiivseid 20% (joonis 85). Majanduslikult mitteaktiivsest rahvastikust on vanadus- ja töövõimetuspensionäre 8% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 11%.

Joonis 86. Lääne-Viru maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Lääne-Virumaa 20–64-aastaste seast on kutseharidusega 31%, kõrgharidusega 28% ja põhi- või madalama haridusega 19%.

Lääne-Viru maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 5,5%. See on üks Eesti madalamaid osakaale. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 729 ja 929 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

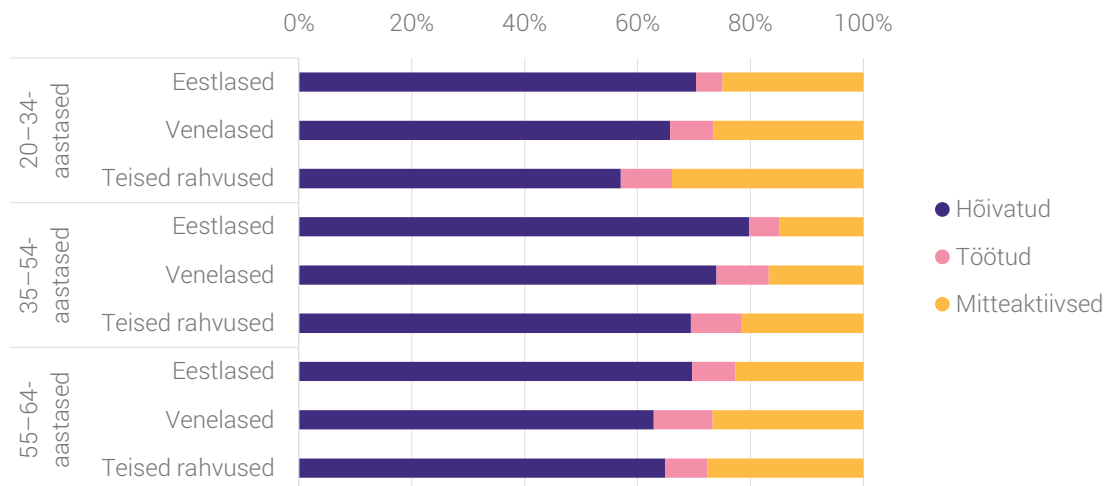
Joonis 87. Lääne-Viru maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Lääne-Virumaal on kõrgharitud kõige rohkem 50–64-aastaste seas, iga kolmas elanik (joonis 87). Alla 50-aastaste seas on kõrgharidus umbes igal neljandal. Kutseharidusega inimesi on kõige rohkem 25–39-aastaste ja 45–59-aastaste hulgas, umbes iga kolmas.

Keskharidusega inimesi on kõige vähem 25–44-aastaste seas, umbes 16%. Teiste vanusegruppide puhul on neid üle 20%. Madal haridustase on 20–44-aastaste hulgas igal neljandal, vanemate inimeste puhul on neid vähem.

Joonis 88. Lääne-Viru maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

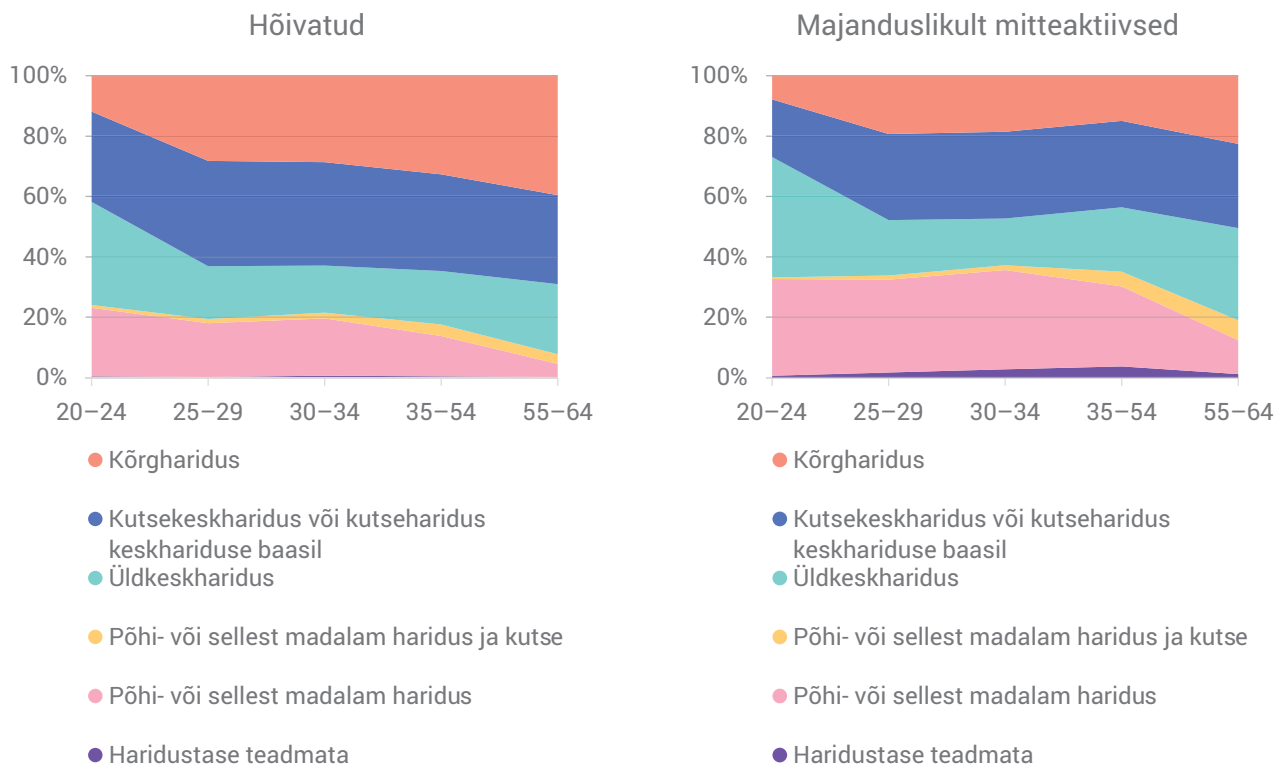

Lääne-Virumaa elanikest on eestlasi 87%, venelasi 10% ja teiste rahvuste esindajaid 4%. 20–34-aastaste vanuserühmas on erinevused hõiveseisundis kõige suuremad (joonis 88). Eestlastest on hõivatud 70%, venelastest 66% ja teiste rahvuste esindajatest 57%. Töötus on suurim mitte-eestlaste hulgas, 8–9%.

Keskmeses vanuserühmas on eestlastest hõivatud 80%, venelastest 74% ja teiste rahvuste inimestest 69%. Töötute osatähtsus on sama, mis nooremas vanuserühmas: eestlastel 5% ja mitte-eestlastel 9%.

55–64-aastaste seas on hõivatuid eestlaste ja venelaste seas ligikaudu sama palju kui kõige nooremas vanuserühmas: eestlastest on hõivatud 70%, venelastest 63% ja muust rahvusest 65%.

Joonis 89. Lääne-Viru maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Lääne-Virumaa hõivatutest on kolmandikul kutseharidus (joonis 89). Kõrghariduse osatähtsus on veidi väiksem, 25–34-aastaste seas 28% ja 55–64-aastaste seas 40%. 20–34-aastaste hulgas on märkimisväärne ka madala haridusega inimeste osatähtsus, umbes viiendik noortest.

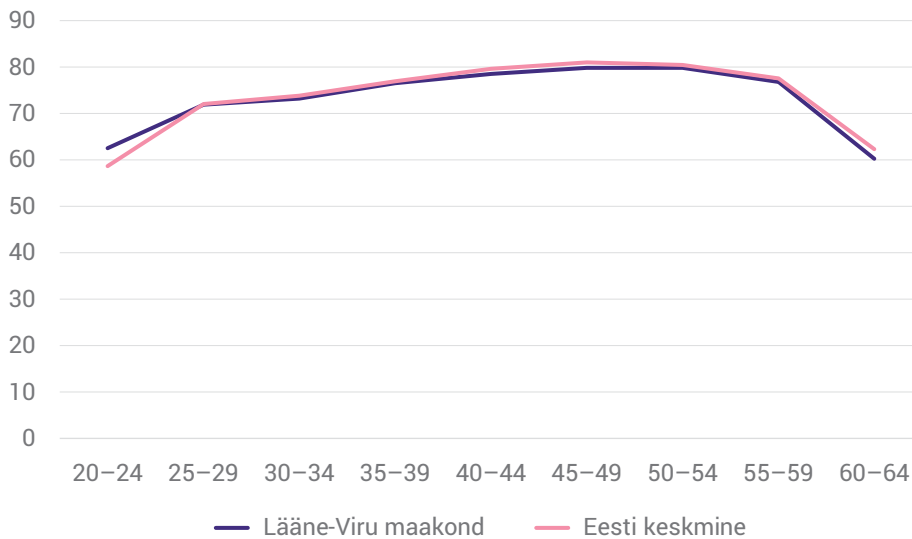
Majanduslikult mitteaktiivsete hulgas on taas kord suur madala haridusega inimeste osatähtsus: 20–34-aastaste seas iga kolmas. Kutseharidusega inimesi on 25–64-aastaste hulgas 29% ja kõrgharidusega inimesi veidi alla 20%. Keskkharidusega inimesi on 25–34-aastaste seas 17%, kuid 35–64-aastaste seas üle 20%.

Hõivemäär

Lääne-Viru maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 73,5%, mis on lähedane Eesti keskmisele näitajale (74,1%). Ka vanuserühmiti ei ole suuri erinevusi võrreldes Eesti keskmisega – vaid noorimas ehk 20–24-aastaste vanuserühmas on Lääne-Viru maakonna hõivemäär keskmisest umbes 4% võrra kõrgem (62,5%). Kõrgeim registreeritud hõivemäär (78–80%) on vanuserühmas 40–54. Alates 60. eluaastast hõivemäär langeb järsult – 55–59-aastastest töötab 76,8%, 60–64-aastastest aga ainult 60,2%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Lääne-Viru maakonna elanikest töötab 79,9%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest vähem kui pooled (48,3%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 90. Lääne-Viru maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

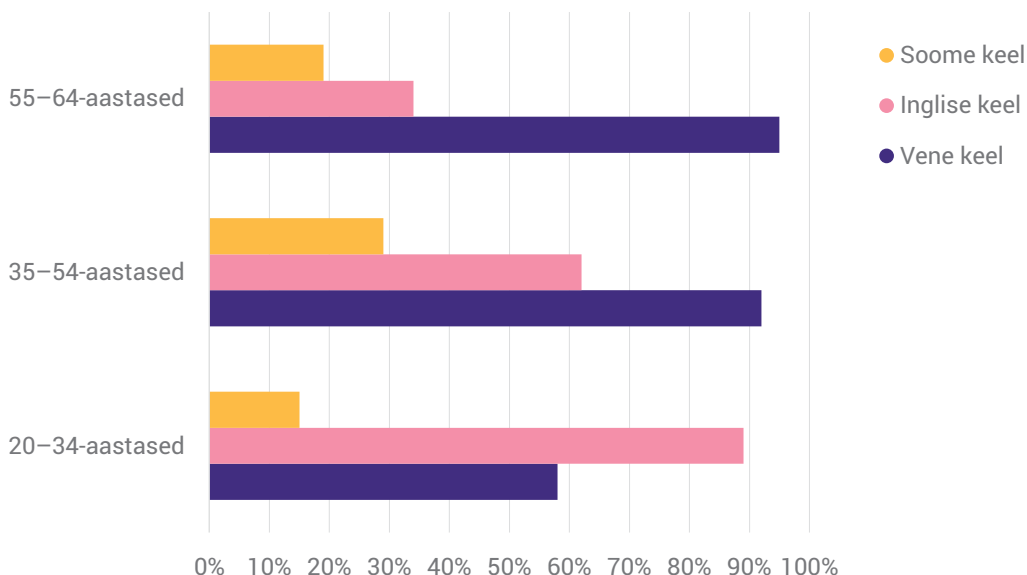
Lääne-Viru maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 3268, mis hõlmab 9,5% maakonna selle vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest 37,5% on registrite põhjal tööga hõivatud, 20,3% töötud ja 42,2% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Lääne-Viru maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust.

Lääne-Viru maakonna elanike võõrkeeleoskus on enamvähem võrreldav riigi keskmiste näitajatega vastavates vanuserühmades (joonis 91). Tööturul konkurentsivõimelisena püsimise seisukohalt kõige olulisem inglise keel on keelepagasis 89%-l 20–34-aastastest, aga üksnes kolmandikul 55–64-aastasest Lääne-Virumaa elanikul. Vene keele oskusega alates 35-aastastest probleeme pole. Soome keele oskus on Lääne-Virumaal pigem kõrgem kui Eestis keskmiselt, valdajate osatähtsus on suurim 35–54-aastaste hulgas.

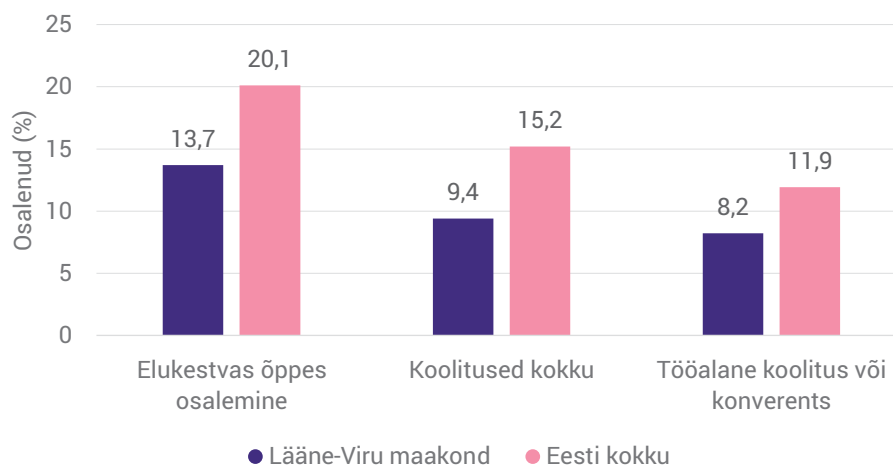
Joonis 91. Lääne-Viru maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Lääne-Viru maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 9,4% (joonis 92). Töölasest koolitusest, kursusest, seminarist või konverentsist oli osa võtnud 8,2% Lääne-Virumaa vastajatest. Mõlemal juhul jääb täiendkoolituses osalejate protsent madalamaks Eesti keskmisest. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 13,7% Lääne-Viru maakonna vastajatest.

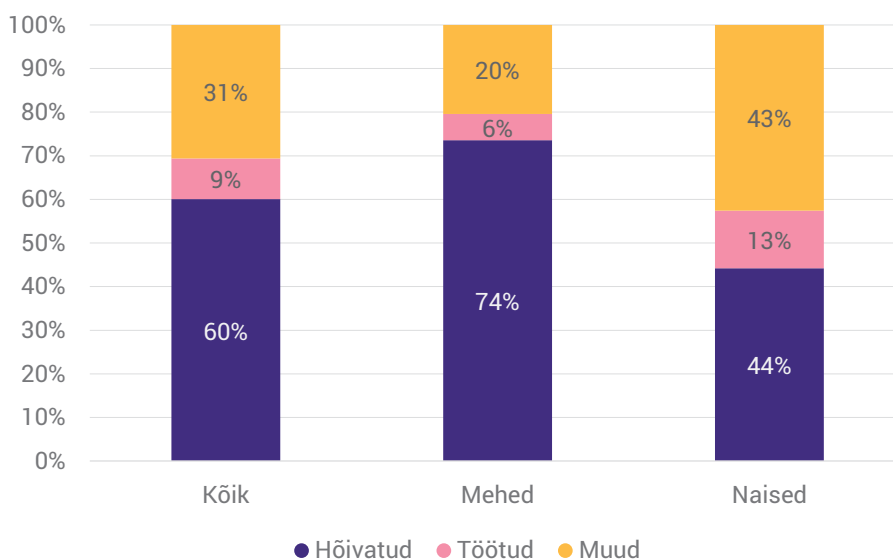
Joonis 92 Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Lääne-Viru maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Lääne-Virumaal on 26% ja sellega Eesti keskmisest kõrgem (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 93 ning näitab, et hõivatud madala haridusega väikelapsevanemate osakaal on Lääne-Virumaal küllaltki väike.

Joonis 93. Lääne-Viru maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Lääne-Viru maakonnas tegutses 2019. aastal 4605 majanduslikult aktiivset ettevõtet, moodustades 3,4% kogu Eesti ettevõtetest (tabel 58). Lääne-Viru maakonnas jääb ettevõtlusaktiivsus riigi keskmisele alla – 1000 elaniku kohta oli seal 2019. aastal registreeritud 78 aktiivset ettevõtet. Mikroettevõtete osatähtsus oli 2019. aastal samal tasemel riigi keskmisega ehk 93%. Viiendik Lääne-Viru maakonna ettevõtetest tegeleb põllumajanduse, metsamajanduse või kalapüügiga. Oluliste tegevusalade hulka kuuluvad veel ehitus ning „hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont“.

Tabel 58. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Lääne-Viru maakonnas ja Eestis kokku, 2019

	Lääne-Viru maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	4605	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	933	11 561
Mäetööstus	12	157
Töötlev tööstus	393	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	14	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	14	316
Ehitus	636	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	586	22 002
Veondus ja laondus	313	8711
Majutus ja toitlustus	142	4088
Info ja side	102	9247
Finants- ja kindlustustegevus	31	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	180	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	430	18 790
Haldus- ja abitegevused	201	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	75	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	101	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	135	4787
Muud teenindavad tegevused	307	7923

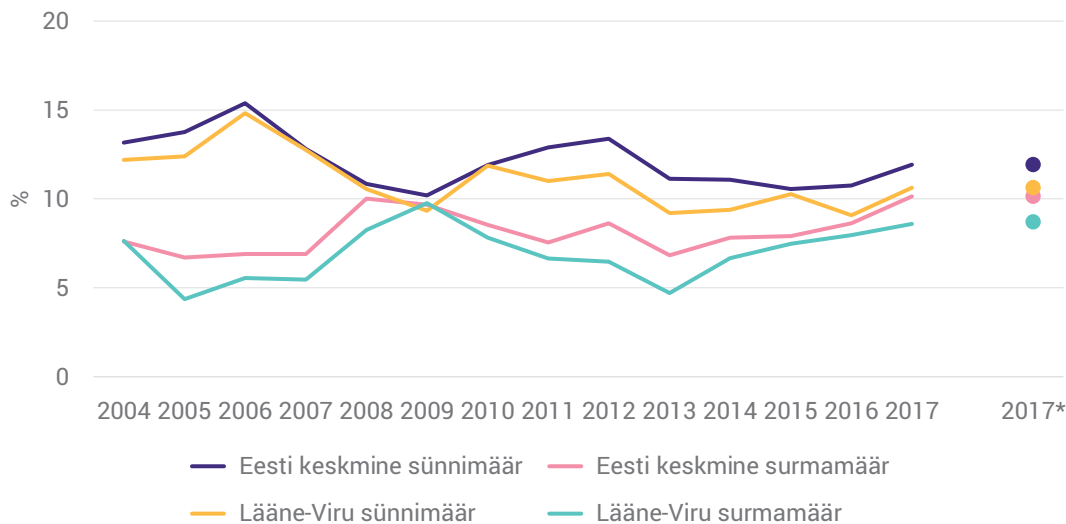
Lääne-Viru maakonnas sündis 2017. aastal 349 ning suri 286 ettevõtet (tabel 59). Primaarsektorit arvestamata tekkis ja lahkus ettevõtteid enim ehituses.

Tabel 59. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Lääne-Viru maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	349	286
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	26	21
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	0
Ehitus	68	47
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	54	43
Veondus ja laondus	15	21
Majutus ja toitlustus	12	6
Info ja side	16	11
Finants- ja kindlustustegevus	5	1
Kinnisvaraalane tegevus	16	14
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	41	43
Haldus- ja abitegevused	30	14
Haridus	8	10
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	7	7
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	18	15
Muud teenindavad tegevused	32	33

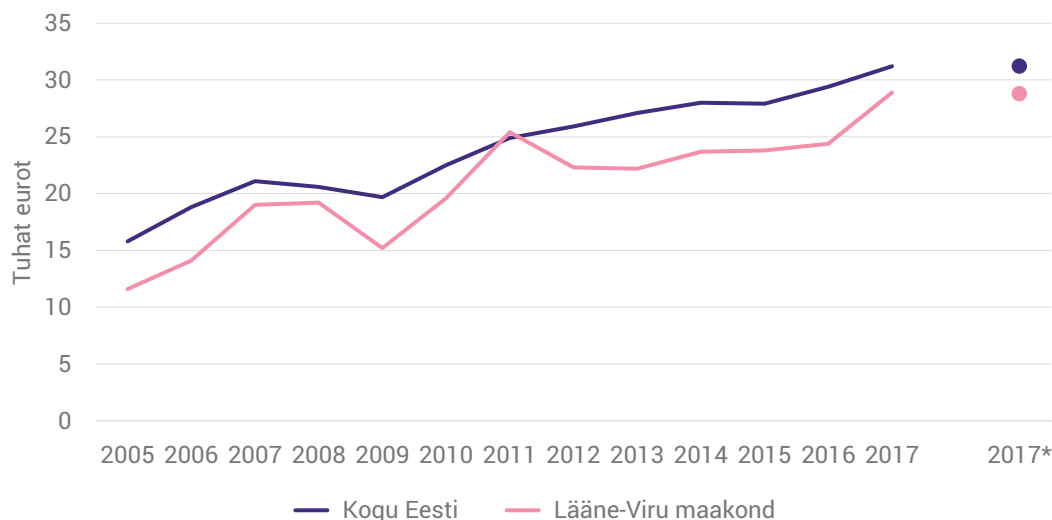
Nii Lääne-Viru maakonna ettevõtete sünni- kui ka surmamäär on jäänud allapoole riigi keskmist (joonis 94).

Joonis 94. Lääne-Viru maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Lääne-Viru maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel jääb alla riigi keskmisele, kuid 2017. aastal vahe vähenes oluliselt, tõustes ligi 29 000 euroni hõivatu kohta (joonis 95). Iseäranis volatiilne oli maakonna näitaja majanduskriisi ajal ja sellest taastudes.

Joonis 95. Lääne-Viru maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Töötajate arvult suurimad tegevusalad Lääne-Viru maakonnas on töötlev tööstus (üle 6000 töötaja), hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont (üle 3000 töötaja) ning haridus (üle 2000 töötaja, lisa 4 tabel 1). Lääne-Viru maakonna töötajate kõige enam levinud ametite seas on mootorsõidukite juhid, müüjad ning ametid kategoorias „toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad“ (tabel 60).

Tabel 60. Lääne-Viru maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	1777
Müüjad	1758
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	1756
Pedagoogika tippspetsialistid	1406
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	1256
Metallitöötajad, masinaehituse jms alade oskustöötajad	1131
Ehitustöölised, v.a elektrikud	1119
Isikuteenindajad	889
Koristajad ja abilised	782
Seadme- ja masinaoperaatorid	766

Lääne-Viru maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (13% maakonna töötajaskonnast) ning tehnikuid ja keskastme spetsialiste (9%). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (21%) ning lihttöölisi (11%).

Lääne-Viru maakonna kõrgharidusega töötajatest 70% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 10% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 5% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 39% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 37% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 10% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 61. Lääne-Viru maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	73	558	648	6	1279
Tippspetsialistid	22	350	1779	5	2151
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	86	654	738	2	1478
Ametnikud	87	485	401	1	973
Teenindus- ja müügitöötajad	374	1550	512	15	2436
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	145	248	76	16	469
Oskustöötajad ja käsitöölised	862	2199	397	100	3458
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	523	1510	262	62	2295
Lihttöölised	529	1043	252	92	1824

Lääne-Viru maakonna vähem tasustatud tegevusalaks on kinnisvaraalne tegevus, kus keskmine töine tulu oli 586 eurot (tabel 62). Järgnevad muu teenindus ning hoonete ja maastike hooldus. Suure kõrgharidusega töötajate osakaaluga paistavad selle maakonna vähe tasustatud tegevusalade seas silma juriidilised toimingud ja arvepidamine ning sotsiaalhoolekanne majutuseta. Madala haridusega töötajaid on rohkem hoonete ja maastike hoolduse tegevusalal.

Tabel 62. Lääne-Viru maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Kinnisvaraalne tegevus	586	540	12%	64%	24%	153
Muu teenindus	629	537	15%	60%	25%	115
Hoonete ja maastike hooldus	682	618	28%	52%	20%	124
Posti- ja kullerteenus	694	677	10%	66%	24%	68
Turvatöö ja juurdlus	728	712	20%	56%	25%	81
Toidu ja joogi serveerimine	735	645	22%	62%	16%	370
Rõivatootmine	747	654	2%	68%	30%	93
Sotsiaalhoolekanne majutuseta	770	690	19%	43%	38%	81
Hoolekandeesutuste tegevus	789	773	21%	56%	24%	250
Juriidilised toimingud ja arvepidamine	811	698	2%	25%	73%	59

Vähem tasustatud ametid Lääne-Viru maakonnas on toitlustuse abitöölised ning koristajad ja abilised (tabel 63). Mõlemal juhul jääb keskmine töine tulu alla 600 euro. Kõrgharidusega töötajate osakaal on suurem liht- ja arvutiametnike seas. Madala haridusega töötajaid on rohkem põllumajanduse lihttöölise seas (peaaegu pooled).

Tabel 63. Lääne-Viru maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toitlustuse abitöölised	602	589	29%	54%	17%	136
Koristajad ja abilised	660	625	23%	60%	17%	429
Isikuhooldustöötajad	766	738	18%	59%	24%	455
Prügivedajad jms lihttöölised	768	694	27%	59%	15%	218
Müüjad	802	737	15%	64%	20%	1261
Isikuteenindajad	806	747	14%	66%	20%	593
Kaitseteenindajad	817	746	15%	61%	24%	128
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	825	769	47%	47%	6%	190
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	830	763	29%	58%	13%	848
Liht- ja arvutiametnikud	876	855	5%	54%	41%	169

Tabel 64. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Lääne-Viru maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	57,7%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	73,5%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	20,3%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,6%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetus pensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	7,8%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,3%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	30,7%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	28,0%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	79,8%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	74,0%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	19,1%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	32,2%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	7,5%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	17,9%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	61,0%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	76,3%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	83,8%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	9,5%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	61,6%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	57,8%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	71,9%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	76,8%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	32,3%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	10,6%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	8,6%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	29,6%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	19,6%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	9,9%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	9,4%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Lääne-Viru maakonnas on 20–64-aastaste osakaal väiksem kui Eestis keskmiselt. Väiksem on ka õpilaste ja üliõpilaste osakaal 20–64-aastaste seas. Madala haridusega elanike osakaal on suurem kui Eestis keskmiselt, nii nooremate kui ka vanemate inimeste hulgas. Samuti on keskmisest rohkem madala haridustasemega lapsevanemaid. Ka kutseharidusega inimeste osakaal on teiste maakondadega võrreldes suurem, kõrgharidusega elanike osakaal jällegi väiksem. Hõivemäär on sarnane Eesti keskmisega.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on keskmisest madalam. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas jääb samuti Eesti keskmisele alla.

Ettevõtete sünni- ja surmamäär on madalamad kui Eestis keskmiselt. Suhteliselt palju on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid. Teiste maakondadega võrreldes vähem on madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täiendkoolituses osalenute osatähtsus on madalam kui Eestis keskmiselt.

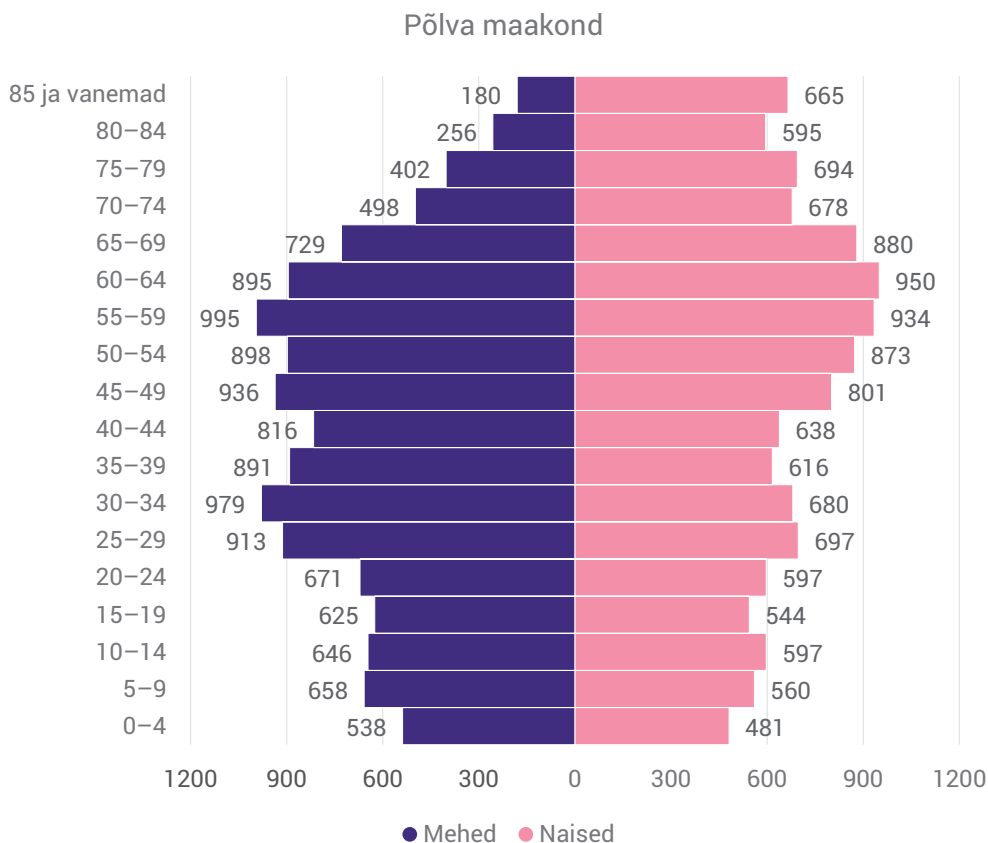
Lääne-Viru maakonnas võib välja tuua järgmisi veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed või töötud inimesed
- Vanadus- ja töövõimetuspensionärid
- Puuetega inimesed
- Madala haridustasemega elanikud
- Puuduva või halva inglise keele oskusega elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Haridusele mittevastavat tööd tegevad inimesed (mõlemas suunas)
- Elukestvas õppes mitteosalevad inimesed

Põlva maakond

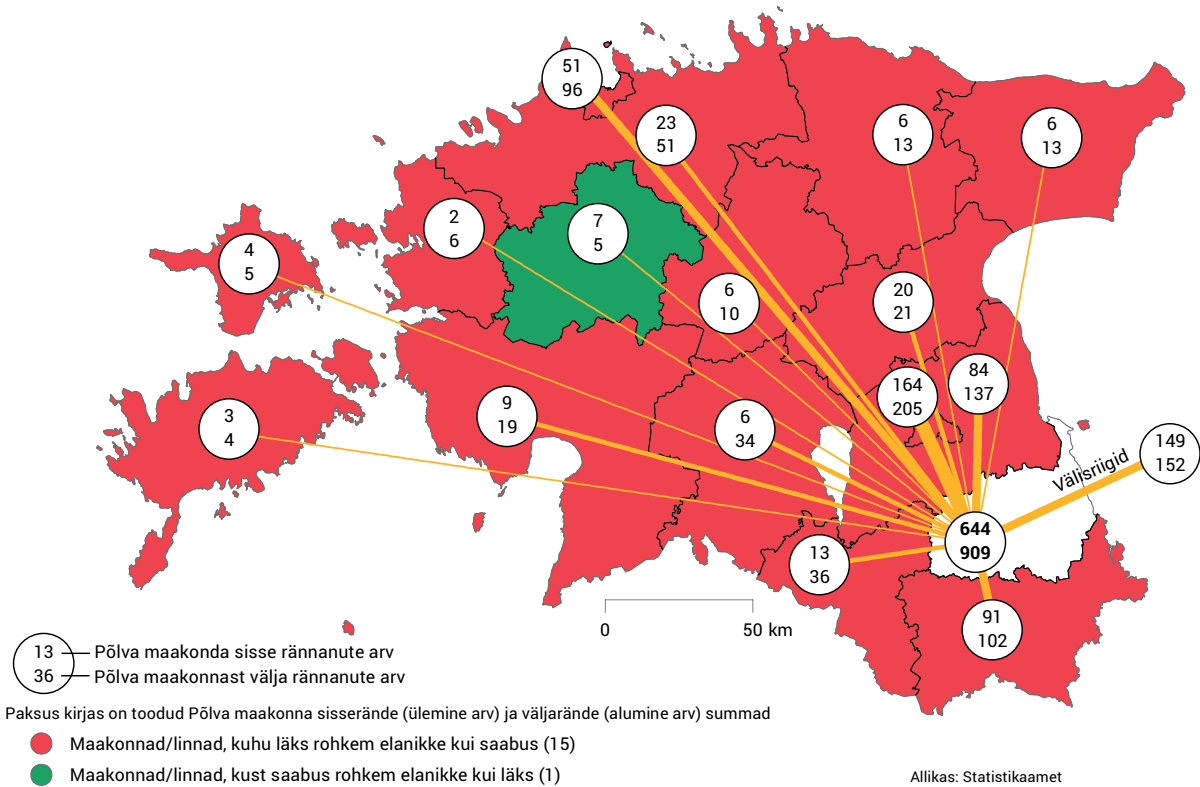
1. jaanuari 2019 seisuga elas Põlva maakonnas 25 006 inimest ehk 1,5% Eesti rahvastikust. Mehi ja naisi oli peaaegu võrdselt: mehi 50,1% ning naisi 49,9%. Joonisel 96 selgub, et mehi on naistest arvuliselt rohkem kuni 60. eluaastani. Eesti keskmisega võrreldes on Põlva maakonnas väiksem alla 15-aastaste noorte osakaal (Põlvamaal 13,9%, kuid Eestis keskmiselt 16,4%) ning suurem 65-aastaste ja vanemate osakaal (Põlvamaal 22,3% ja Eestis üldiselt 19,8%).

Joonis 96. Põlva maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Põlva maakonna rändesaldo oli 2019. aastal negatiivne: sisse rändas 644 ja välja 909 inimest (kaart 9). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tartu linna ja maakond ning välisriigid, samuti Võru maakond.

Kaart 9. Põlva maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

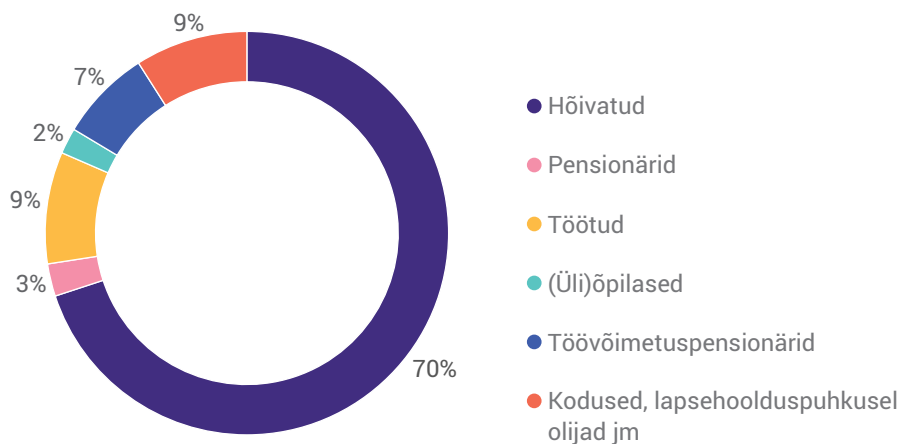
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

Tabel 65. Põlva maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

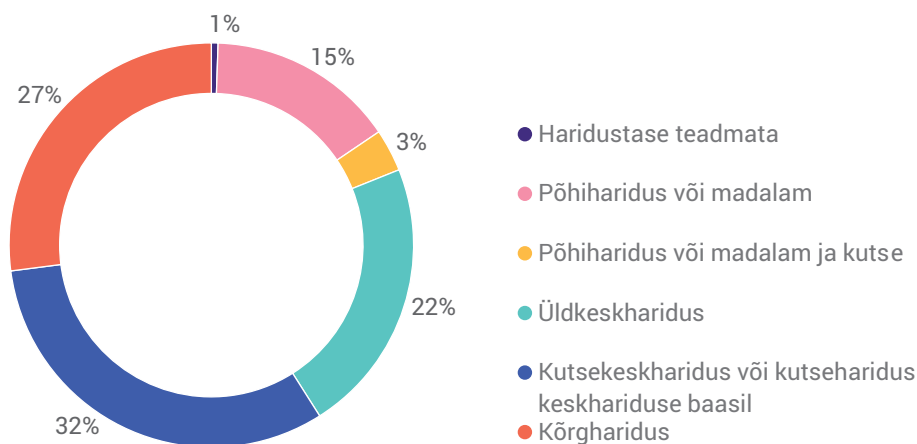
Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	14 780	10 339	1325	3116
20–34	4537	3084	316	1137
35–54	6469	4926	537	1006
55–64	3774	2329	472	973

2018. aasta seisuga elab Põlvamaal 20–64-aastaseid 14 780 (59% maakonna elanikest). Nendest 35–54-aastaseid on 44%, 20–34-aastaseid 31% ja 55–64-aastaseid 26% (tabel 65). 35–54-aastaste seas on hõivatuid 76%. Töötute arv on märgatavalt suurem 55–64-aastaste seas (13%).

Joonis 97. Põlva maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatus järgi, detsember 2018

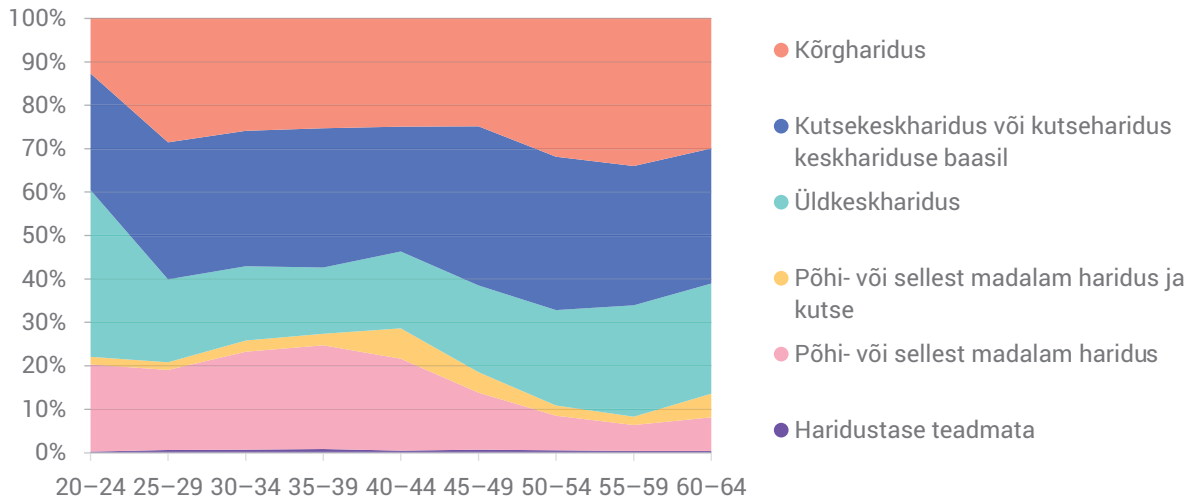
Põlvamaa 20–64-aastastest on hõivatuid 70%, töötuid 9% ja majanduslikult mitteaktiivseid 21% (joonis 97). Vanadus- ja töövõimetuspensionäre on võrreldes teiste maakondadega suhteliselt palju (10%) ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 9%.

Joonis 98. Põlva maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

20–64-aastaste hulgas on kutsehariduse omandanuid 32%, kõrghariduse omandanuid 27% ja põhi- või madalama haridusega 18%.

Põlva maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 6,5%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 643 ja 905 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

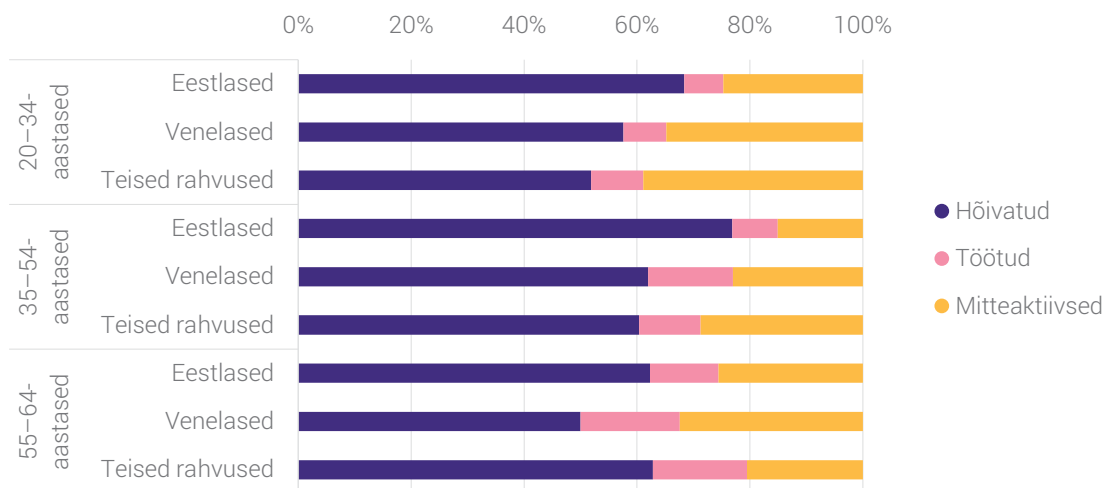
Joonis 99. Põlva maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Põlvamaal on kõrgharitude osatähtsus suurim kolmes kõige vanemas vanuserühmas, 32% (joonis 99). 25–49-aastaste seas on kõrgharitud 26%. Kutseharidusega inimesi on kõigis vanuserühmades enam-vähem ühtlaselt, 30% ringis. Keskkharidusega on 25–44-aastaste hulgas 17% ning sealt vanemate hulgas 23%.

Madala haridusega inimeste osatähtsus on suurim 30–44-aastaste hulgas, üle 25%. Kõige vähem on neid 50–64-aastaste seas, keskmiselt 10%.

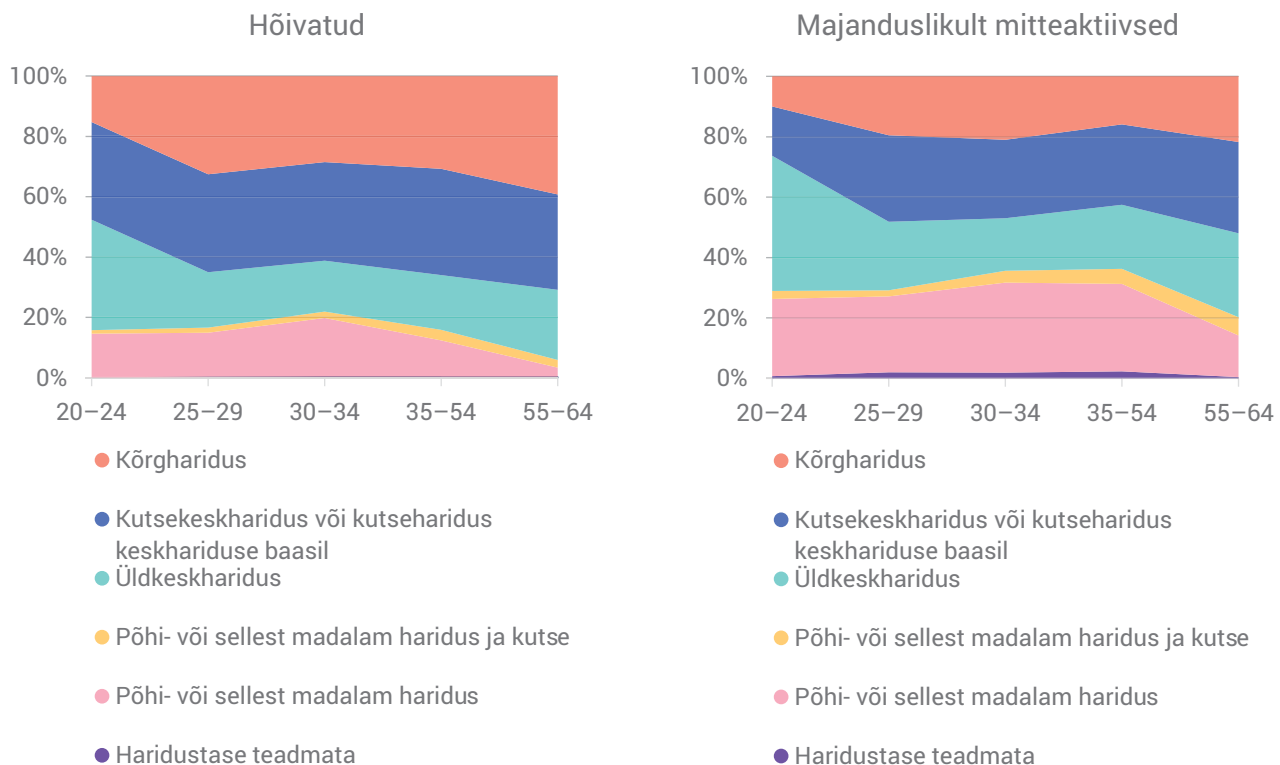
Joonis 100. Põlva maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

Põlvamaa elanike hulgas on eestlasi 95%, venelasi 3% ja teiste rahvuste esindajaid 1%. Hõiveseisundi poolest ilmnevad suured erinevused eestlaste ja mitte-eestlaste vahel (joonis 100). 20–34-aastaste puhul on venelaste ja teiste rahvuste hõivatute osatähtsus vastavalt 58% ja 52%. Eestlaste puhul on see 68%. Vahe ei ole väiksem ka 35–54-aastaste vanuserühmas, kus mitte-eestlastest on hõivatud veidi üle 60%, samas eestlaste seas on hõivatute osatähtsus 77%. Samuti on märkimisväärselt suurem ka mitte-eestlaste töötus: venelaste seas 15% ja teistest rahvustest inimeste seas 11%, samas eestlaste hulgas 8%.

Kõige vanemas vanuserühmas jääb erinevus eestlaste ja venelaste hõives püsima. Eestlastest on hõivatud 62%, venelastest 50% ja muust rahvusest inimestest 63%. Töötute osatähtsus on eestlaste seas 12%, venelaste seas 18% ja teiste rahvuste esindajate seas 17%.

Joonis 101. Põlva maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Hõivatute hulgas on kolmandik inimesi kutseharidusega (joonis 101). Kõrgharidusega inimesi on 25–64-aastaste seas ligikaudu sama palju. Madala haridusega inimesi on kõige rohkem 30–34-aastaste seas, 21%.

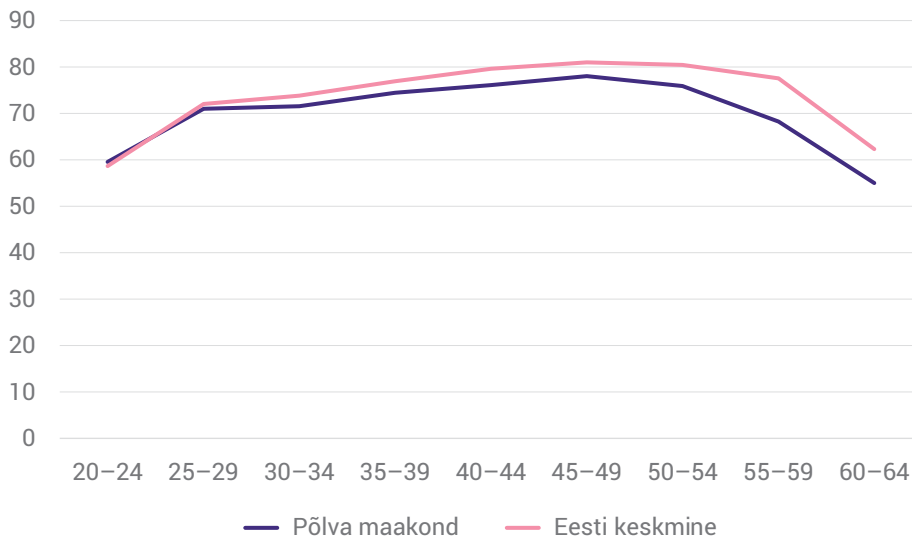
Majanduslikult mitteaktiivsete inimeste hulgas on kõrg- ja kutseharidusega inimesi vähem kui hõivatute seas. 25–64-aastaste hulgas jääb kutseharidusega inimeste osatähtsus veidi alla 30%. 20–54-aastaste hulgas domineerivad aga madala haridusega inimesed, kelle osatähtsus on suurim 30–54-aastaste seas (34%).

Hõivemäär

Põlva maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 70%. See näitaja jääb Eesti keskmisest hõivemäärast (74,1%) maha umbes 4% võrra. Alla 30-aastaste elanike võrdluses on Põlvamaa hõivemäär Eesti keskmisega enam-vähem võrdne, aga vanuse suurenedes hakkab maakonna näitaja keskmisele alla jääma. Kui üldiselt langeb hõivemäär järsult alates 60. eluaastast, siis Põlvamaal algab tööturul lahkumine varem. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (78%) on Põlvamaal 45–49-aastastel. Vanuserühmas 50–54 on hõivatuid pea sama palju (75,9%), aga 55–59-aastaste hulgas vaid 68,2% ja 60–64-aastaste hõivemäär on ainult 55%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. Põlvamaal esineb see seos eriti tugevasti just vanemas vanuserühmas. 55–64-aastastest kõrgharidusega Põlva maakonna elanikest töötab 75,6%, samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest aga ainult kolmandik (33,2%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisas 3.

Joonis 102. Põlva maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

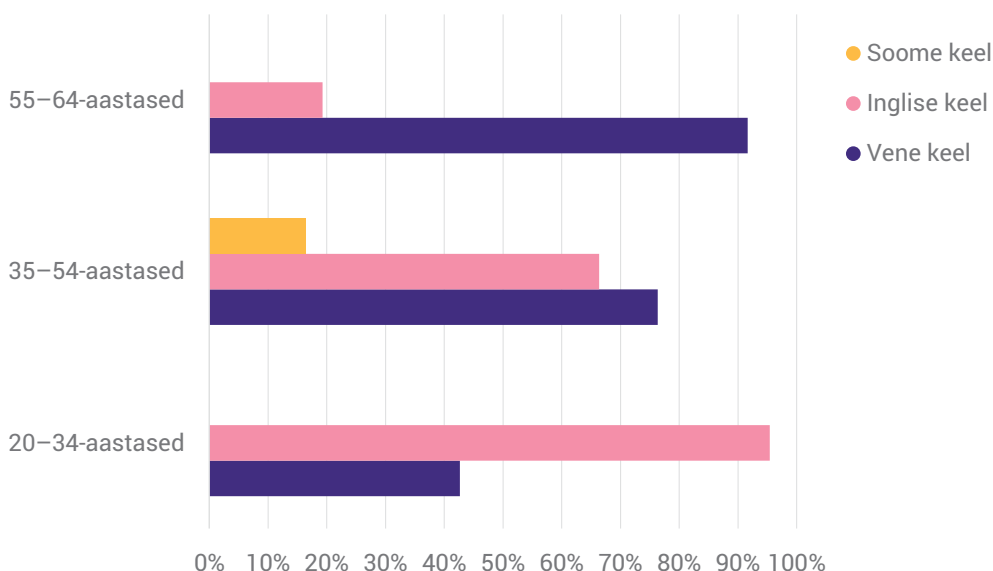
Põlva maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 2915, mis hõlmab ligi viiendiku (19,7%) maakonna selle vanuserühma elanikest. Kogu Eestis on 20–64-aastaste seas puuetega inimesi keskmiselt 8,7%. Põlvamaa puuetega inimestest 41,9% on registreeritud põhjal töoga hõivatud, 22,1% töötud ja 36,0% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Põlva maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust ega soome keele oskajate osatähtsust 20–34- ja 55–64-aastaste hulgas.

Vene keele oskus on Põlvamaal 20–64-aastaste seas madalam kui Eestis keskmiselt (joonis 103). Eriti paistab see silma nooremates vanuserühmades: 20–34-aastaste hulgas oskab vene keelt 43% ja 35–54-aastaste hulgas 76% (Eesti keskmised on vastavalt 66% ja 91%). Inglise keele valdamine vanuse tõustes selgelt väheneb. Noorimas vanuserühmas on inglise keele valdajate osatähtsus 95% (rohkem kui riigis keskmiselt), vanimas aga kõigest 19% (tunduvalt vähem kui riigis keskmiselt). Soome keele oskajate osatähtsus on 35–54-aastaste hulgas tõenäoliselt maakonna asukoha tõttu väiksem kui riigis keskmiselt.

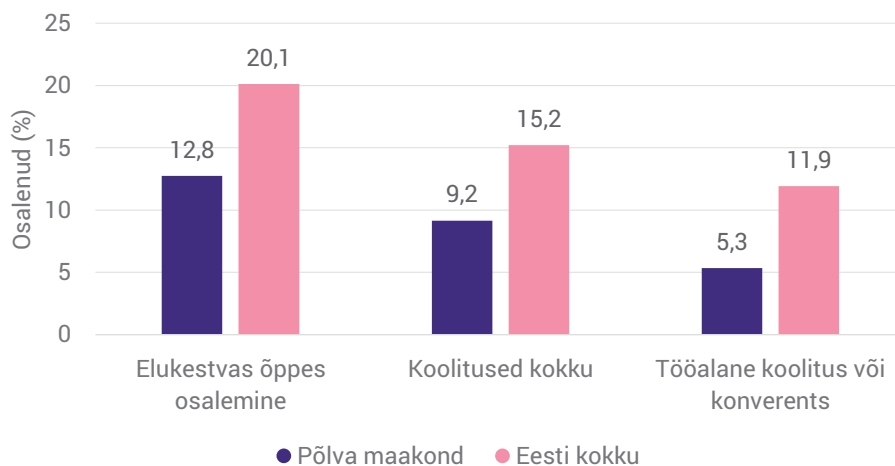
Joonis 103. Põlva maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Põlva maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 9,2% (joonis 104). Seda on vähem kui Eestis keskmiselt. Töölasele koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril oli osalenud 5,3% Põlvamaa vastajatest. See protsent on üle kahe korra väiksem kui Eestis keskmiselt. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 12,8% Põlvamaa vastajatest.

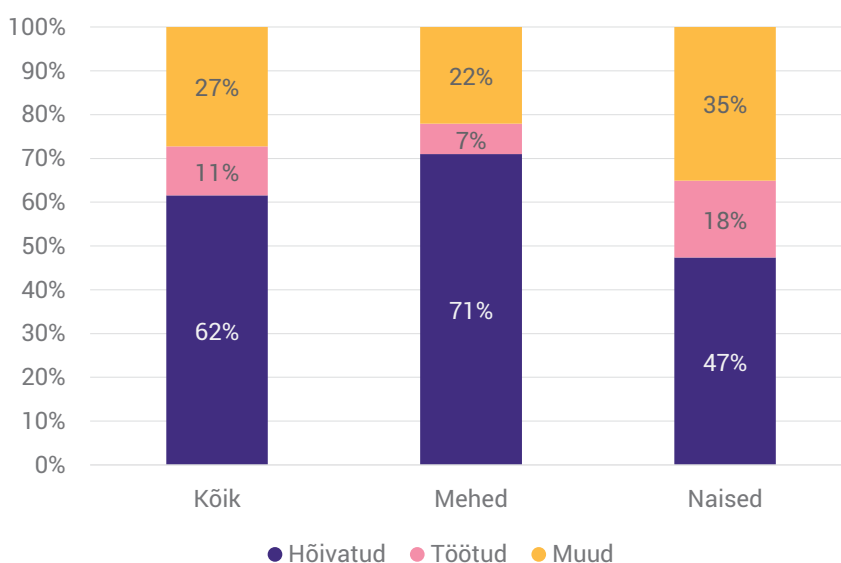
Joonis 104. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Põlva maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Põlvamaal on 24% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on näidatud joonisel 105.

Joonis 105. Põlva maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Põlva maakonnas tegutses 2019. aastal 2040 majanduslikult aktiivset ettevõtet, mis moodustasid 1,5% kõigist Eesti ettevõtetest (tabel 66). Ettevõtlusaktiivsus – mis suhestab ettevõtete arvu elaniku arvuga ning mida väljendab aktiivsete ettevõtete arv 1000 elaniku kohta – oli Põlva maakonnas 82, jäädes Eesti keskmisele mõnevõrra alla. Põlva maakonnas on peamine tegevusala „põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük“, kus tegutses 2019. aastal 589 ehk 29% aktiivsetest ettevõtetest. Riigi keskmine oli samal ajal 9%. Sarnaselt Eesti keskmisega on olulisteks tegevusaladeks veel ehitus ning „hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont“. 96% Põlva maakonna majanduslikult aktiivsetest ettevõtetest on mikroettevõtted ehk vähem kui 10 töötajaga (riigis keskmiselt 94%).

Tabel 66. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Põlva maakonnas ja Eestis kokku, 2019

	Põlva maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	2040	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	589	11 561
Mäetööstus	2	157
Töötlev tööstus	172	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	13	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	5	316
Ehitus	247	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	235	22 002
Veondus ja laondus	135	8711
Majutus ja toitlustus	61	4088
Info ja side	54	9247
Finants- ja kindlustustegevus	11	2326
Kinnisvaraala tegevus	56	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikala tegevus	150	18 790
Haldus- ja abitegevused	75	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	14	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	37	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	49	4787
Muud teenindavad tegevused	135	7923

Põlva maakonnas registreeritud majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv kasvas 2017. aastal ehk sündis 123 ning tegevuse lõpetas 100 ettevõtet (tabel 67). Kõige rohkem tekkis (24) ja lahkus (21) ettevõtteid hulgi- ja jaekaubanduse tegevusalal. Suhteliselt palju sündis ka ehitusettevõtteid (23), samas kui lahkujaid oli ehituse tegevusalal vähem (11).

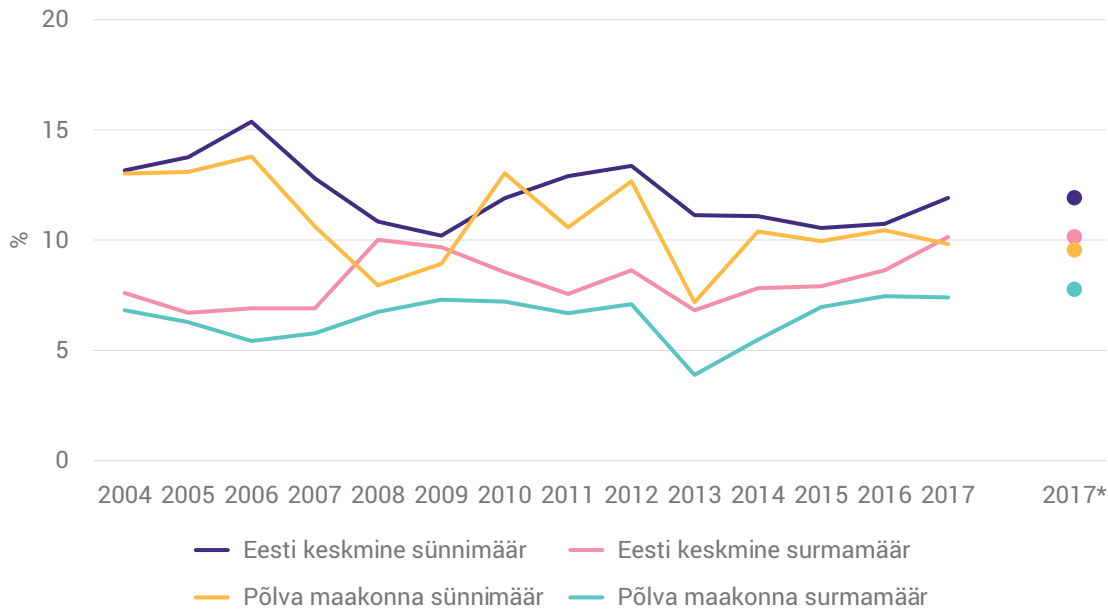
Ettevõtluse demograafia andmete tõlgendamise tuleks suhtuda ettevaatlikult, sest vastavalt EUROSTATis välja töötatud meetodikale, põllumajandusega tegelevaid äriühinguid ja ettevõtjaid see statistikavaldkond ei hõlma.

Tabel 67. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Põlva maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	123	100
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	14	8
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	0
Ehitus	23	11
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	24	21
Veondus ja laondus	9	7
Majutus ja toitlustus	5	2
Info ja side	2	0
Finants- ja kindlustustegevus	1	2
Kinnisvaraalane tegevus	6	6
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	8	7
Haldus- ja abitegevused	6	8
Haridus	2	1
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	3	6
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	7	11
Muud teenindavad tegevused	13	10

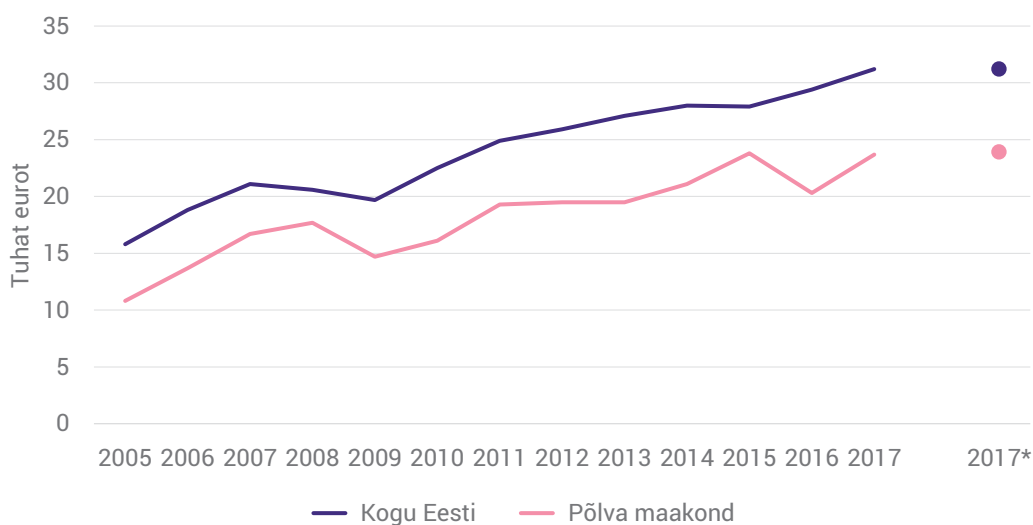
Ettevõtete sünni- ja surmamäära varasemat dünaamikat uurides tuleb arvesse võtta, et tulenevalt haldusreformist on andmed varasemate aastate kohta olemas üksnes vana haldusjaotuse järgi.

Ettevõtete tekkimise ja kadumisega seonduvad trendid on Põlva maakonnas üldjuhul sarnased riigi keskmistega (joonis 106). Siiski on Põlva maakonnas registreeritud ettevõtete sünni- ja surmamäärad olnud märksa volatiilsemad, mis on suuresti tingitud andmete vähesusest – üksikute ettevõtete sünnid ja surmad mõjutavad keskmist näitajat palju. Põlva maakonnas saavutas ettevõtete sünnimäär kõrgeima taseme majandusbuumi ajal 2006. aastal, millele järgnes majanduskriisi tõttu kiire langus. Majanduse taastudes sünnimäär kasvas, kuid 2013. aastal toimus järsk kukkumine ning vaadeldava perioodi madalaim tase. 2013. aastal oli perioodi madalseis ka ettevõtete surmamääras, mistõttu ettevõtete arv jätkas kasvu. Põlva maakonna ettevõtete surmamäär on aastatel 2004–2017 püsinud madalam kui Eesti keskmine ning ka madalam maakonna ettevõtete sünnimäärast.

Joonis 106. Põlva maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Piirkonna konkurentsivõime seisukohalt on ettevõtete arvust tunduvalt olulisem see, kui palju need suudavad väärtust luua. Põlva maakonnas vähemalt 20 hõivatuga ettevõtetes loodud lisandväärtus hõivatu kohta oli 2017. aastal 23 900 eurot (uue haldusjaotuse järgi) (joonis 107). Hoolimata tagasilöökidest 2009. ja 2016. aastal on näitaja olnud pikaajaliselt kasvutrendis. Kuigi Põlva maakonna tööviljakus hõivatu kohta on jäänud alla Eesti keskmisele näitajale, on piirkonna seisukohalt positiivne vähemalt see, et näitaja kasvutempo on olnud Põlva maakonnas veidi kiirem.

Joonis 107. Põlva maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Põlva maakonna kõige suuremad tegevusalad töötajate arvu poolest on töötlev tööstus (üle 1400 töötaja), haridus (ligi 1000 töötajat) ning põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (ligi 900 töötajat, lisa 4 tabel 2). Kolm kõige levinumat ametit Põlva maakonnas on mootorsõidukite juhid, pedagoogid ja müüjad (tabel 68). Teiste maakondadega võrreldes on suhteliselt palju isikuhooldustöötajaid. Samuti paistab silma tervishoiu tippspetsialistide suur arv. Ainsana Eestis on Põlva maakonnas kümne levinuma ameti seas ka aia- ja põllusaaduste kasvatajad.

Tabel 68. Põlva maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	593
Pedagoogika tippspetsialistid	539
Müüjad	524
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	404
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	404
Ehitustöölised, v.a elektrikud	341
Isikuhooldustöötajad	304
Juhid tegevusalade järgi	282
Turule orienteeritud aia- ja põllusaaduste kasvatajad	256
Tervishoiu tippspetsialistid	249

Põlva maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (16% maakonna töötajaskonnast) ning tehnikuid ja keskastme spetsialiste (9%) ja ametnikke (4%). Keskmisest palju rohkem on põllumajanduse oskustöötajaid (5%) ja lihttöölisi (12%).

Põlva maakonna kõrgharidusega töötajatest 75% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 8% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 4% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 44% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 35% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 7% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 69. Põlva maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	12	150	215	2	377
Tippspetsialistid	5	131	649	1	785
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	22	209	229	6	460
Ametnikud	12	115	73	2	200
Teenindus- ja müügitöötajad	117	495	119	2	731
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	79	144	37	10	260
Oskustöötajad ja käsitöölised	193	523	114	20	830
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	162	449	60	13	671
Lihttöölised	181	368	66	16	615

Kõige madalamalt tasustatud tegevusala Põlva maakonnas (nende seas, kus on piisavalt töötajaid) on toidu ja joogi serveerimine (tabel 70). Madala haridusega töötajaid on rohkem ehituse ja mööblitootmise tegevusalal.

Tabel 70. Põlva maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toidu ja joogi serveerimine	576	547	20%	65%	16%	82
Mootorsõidukite ja mootorrataste hulgi- ja jaemüük ning remont	749	586	18%	75%	7%	72
Hoolekandeesutuste tegevus	785	781	18%	62%	21%	165
Mööblitootmine	894	828	24%	63%	13%	160
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	905	781	16%	60%	24%	408
Hoonete ehitus	999	858	30%	58%	11%	197
Toiduainete tootmine	1012	905	18%	59%	24%	257
Maismaaveondus ja torutransport	1103	931	15%	71%	14%	247
Eriehitustööd	1104	1056	21%	65%	14%	179
Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine	1115	1004	21%	60%	20%	426

Kõige vähem tasustatud ametite hulka Põlva maakonnas kuuluvad prügivedajad ja lihttöölised ning koristajad ja abilised (tabel 71), mõlemal juhul jääb keskmine töine tulu alla 600 euro. Madala haridusega töötajaid on antud ametigruppide seas kõige rohkem põllumajanduse lihttöölise hulgas.

Tabel 71. Põlva maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Prügivedajad jms lihttöölised	567	585	29%	60%	11%	63
Koristajad ja abilised	570	558	16%	68%	16%	116
Isikuteenindajad	742	672	17%	68%	14%	166
Müüjad	791	757	17%	66%	17%	340
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	827	789	38%	54%	8%	90
Isikuhooldustöötajad	898	836	14%	71%	15%	220
Toiduainete ja puidutöötledajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölalade töötajad	916	856	21%	61%	18%	343
Õigus-, sotsiaal-, kultuuri- jms alade keskastme spetsialistid	921	970	4%	44%	52%	106
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	925	845	33%	56%	10%	308
Turule orienteeritud metsanduse, kalanduse ja jahinduse oskustöötajad	934	707	31%	61%	7%	54

Tabel 72. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Põlva maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	59,1%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	70,0%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	21,1%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	2,1%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	10,0%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	18,4%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	32,0%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	27,0%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	76,9%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	62,0%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	16,4%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	27,2%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	5,7%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	19,8%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	53,8%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	73,6%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	81,4%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,7%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	66,4%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	42,7%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	71,0%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	68,2%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	29,4%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	9,8%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	7,4%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	25,4%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	23,1%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	6,5%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	9,2%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Hõivatute osakaal ja hõivemäär on Põlva maakonnas madalamad kui Eestis keskmiselt. Eriti suur on erinevus 55-aastaste ja vanemate seas, kus hõivemäär on Eesti madalaim. Ka venelaste seas on hõivatute osakaal Eesti väiksem. Madala haridustasemega elanike osatähtsus on Põlva maakonnas väiksem kui Eestis üldiselt, seda erinevates vanusegruppides. Samuti on keskmisest rohkem madala haridustasemega lapsevanemaid. Kutseharidusega elanike osatähtsus on Eesti keskmisest kõrgem, kõrgharidusega elanike osatähtsus madalam. Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas on Eesti kõrgeim, samuti on suur pensionäride osatähtsus samas vanusegrupis.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on sarnane Eesti keskmisega. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on keskmisest madalam.

Ettevõtete sünni- ja surmamäär on Eesti keskmisega võrreldes madalamad. Rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid. Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas on Eesti kõrgeim. Samal ajal on küllaltki vähe madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täiendkoolitustes osalenute osatähtsus on Eesti keskmisega võrreldes väiksem.

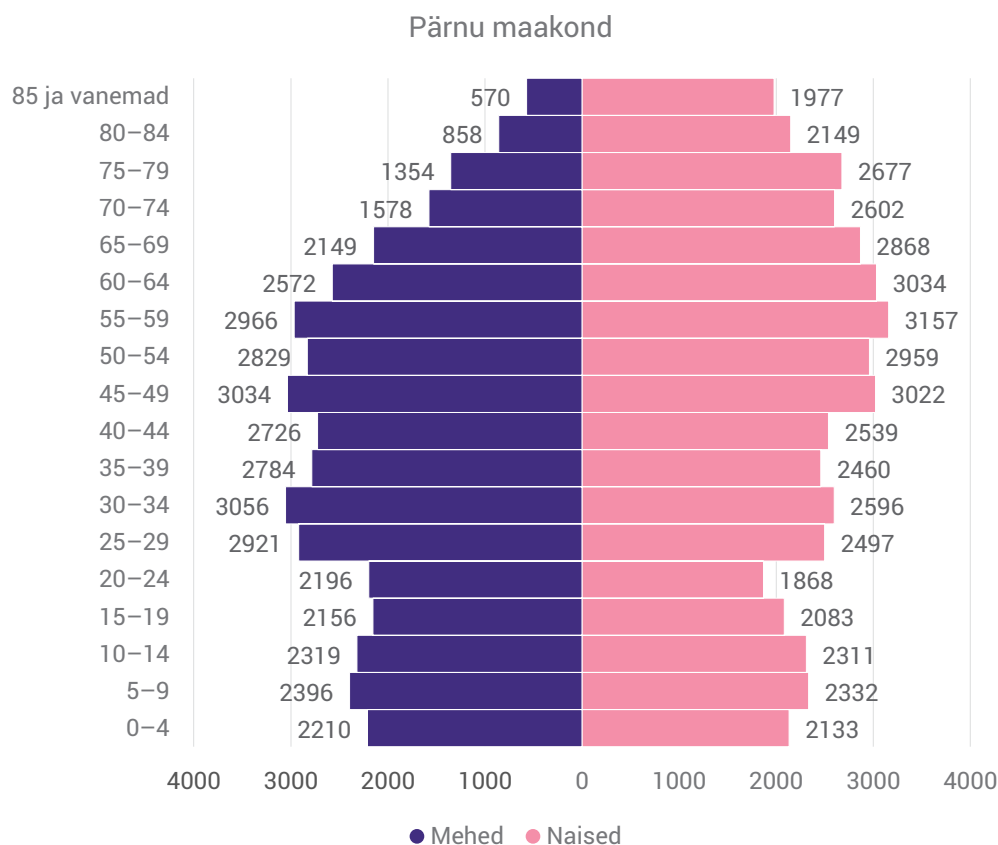
Põlva maakond on vaadatud näitajate seisukohalt Eesti võrdluses üks kehvas seisus olevatest maakondadest. Eeskätt võib Põlva maakonnas välja tuua järgmisi gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud inimesed
- Vanemaealised inimesed
- Vanadus- ja töövõimetuspensionärid
- Puuetega inimesed
- Madala haridustasemega elanikud, eriti vanemaealised
- Puuduva või halva võõrkeele oskusega elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Lihttöölised
- Elukestvas õppes mitteosalejad

Pärnu maakond

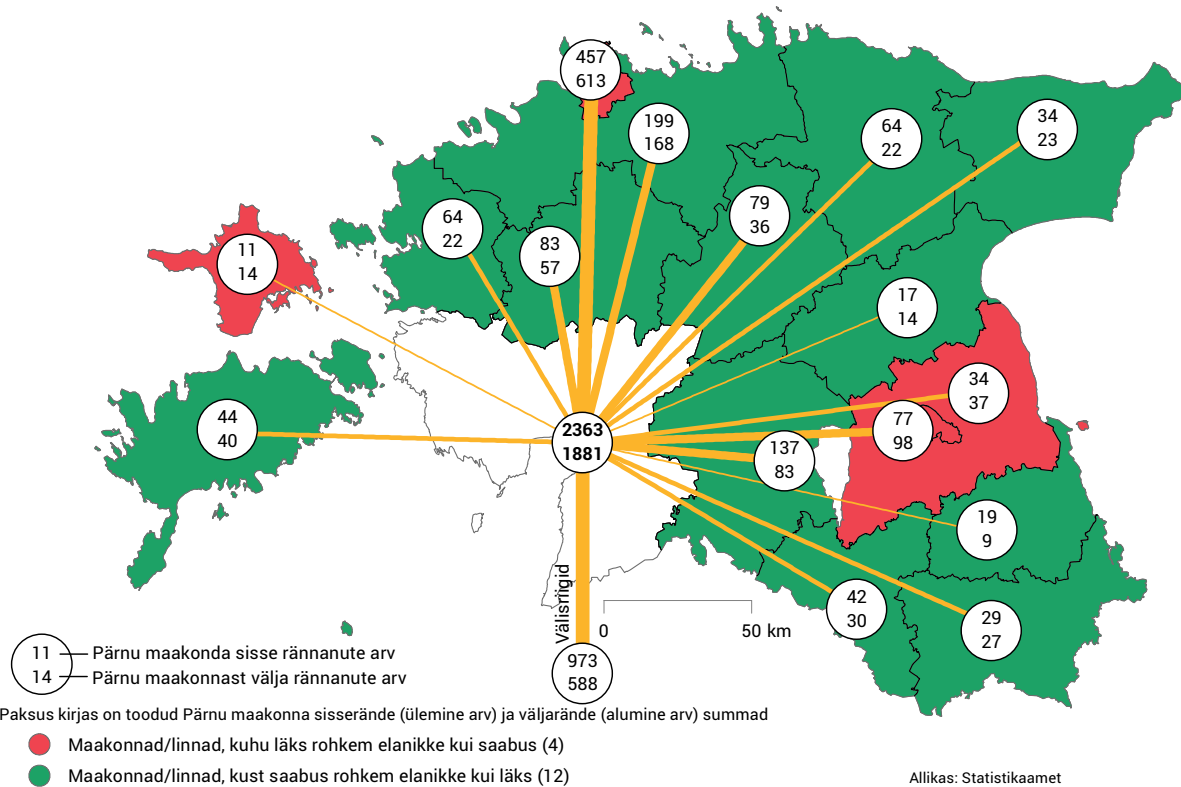
Pärnu maakonnas elas 2019. aasta 1. jaanuari seisuga 85 938 inimest ehk 6,5% kõigist Eesti elanikest. 47,3% elanikest on mehed ja 52,7% naised. Jooniselt 108 võib näha, et meeste arv on naiste arvust suurem kõigis vanusegruppides kuni 50. eluaastani. Eesti keskmisega võrreldes on Pärnu maakonnas natuke rohkem vanemaealisi elanikke: vanusegruppi 65 aastat ja vanemad kuulub seal 21,9% ning Eestis üldiselt 19,8% elanikkonnast. Selle võrra vähem on elanikke vanuses 20–64 aastat, 57,3%.

Joonis 108. Pärnu maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Pärnu maakonna rändesaldo oli 2019. aastal positiivne: sisse rändas 2363 ja välja 1881 inimest (kaart 10). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn ja välisriigid. Enamike maakondadega oli Pärnumaa rändesaldo positiivne, eranditeks on Tallinn, Hiiumaa, Tartu linn ja maakond. Välisrände saldo oli Pärnu maakonnas samuti positiivne.

Kaart 10. Pärnu maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

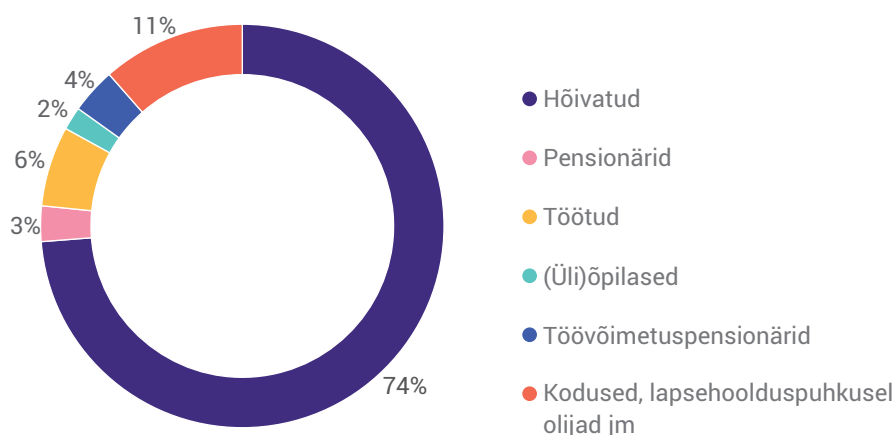

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

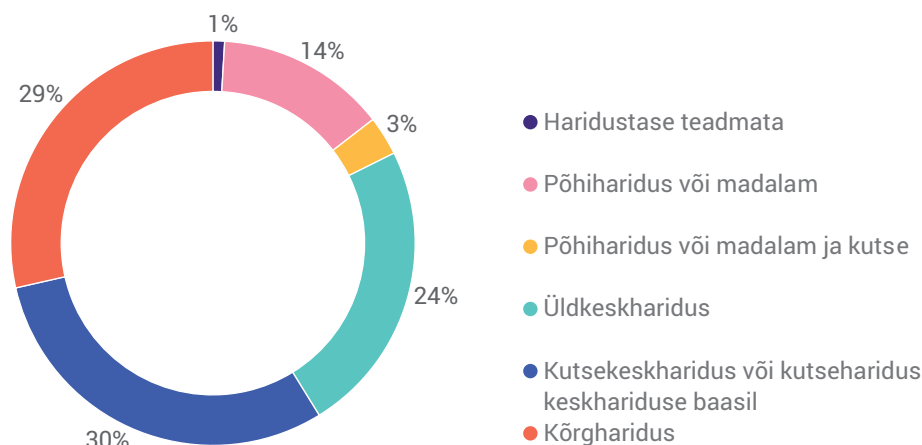
Tabel 73. Pärnu maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	49 216	36 301	3161	9754
20–34	15 134	10 469	844	3821
35–54	22 353	17 704	1339	3310
55–64	11 729	8128	978	2623

2018. aasta seisuga on Pärnumaal 20–64-aastaseid 49 216 (57% maakonna rahvastikust), kellest 35–54-aastaseid on 45%, 20–34-aastaseid 31% ja 55–64-aastaseid 24% (tabel 73). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 79%.

Joonis 109. Pärnu maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

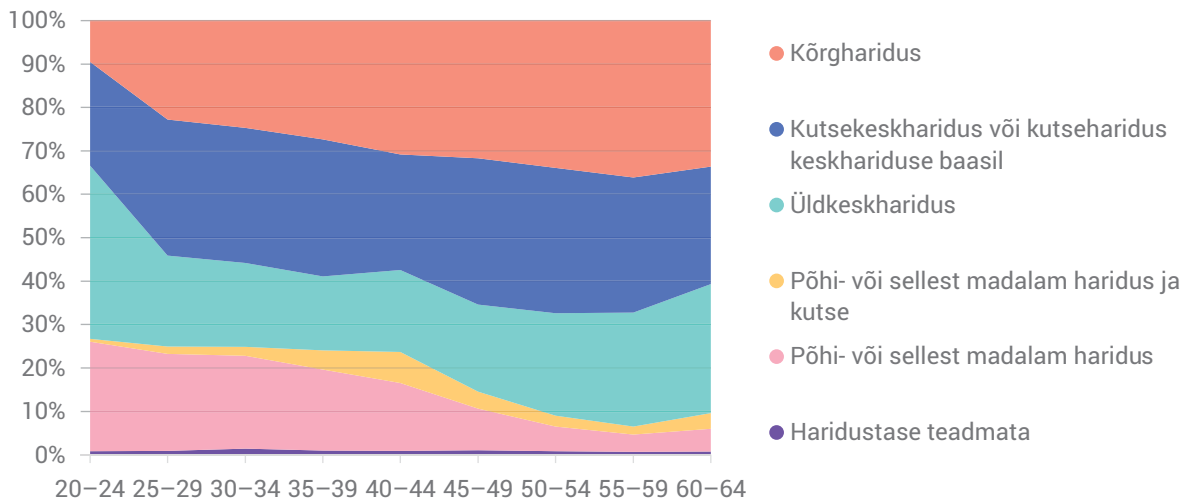
Pärnumaa 20–64-aastaste seas on hõivatuid 74%, töötuid 6% ja majanduslikult mitteaktiivseid 20% (joonis 109). Vanadus- ja töövõimetuspensionäre on 7% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 11%.

Joonis 110. Pärnu maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Pärnumaa 20–64-aastaste seas on kutseharidusega 30% ja kõrgharidusega inimesi 29%. Madala haridusega inimesi on 17%.

Pärnu maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 5,8%. See on üks Eesti madalamaid osakaale. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 615 ja 905 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

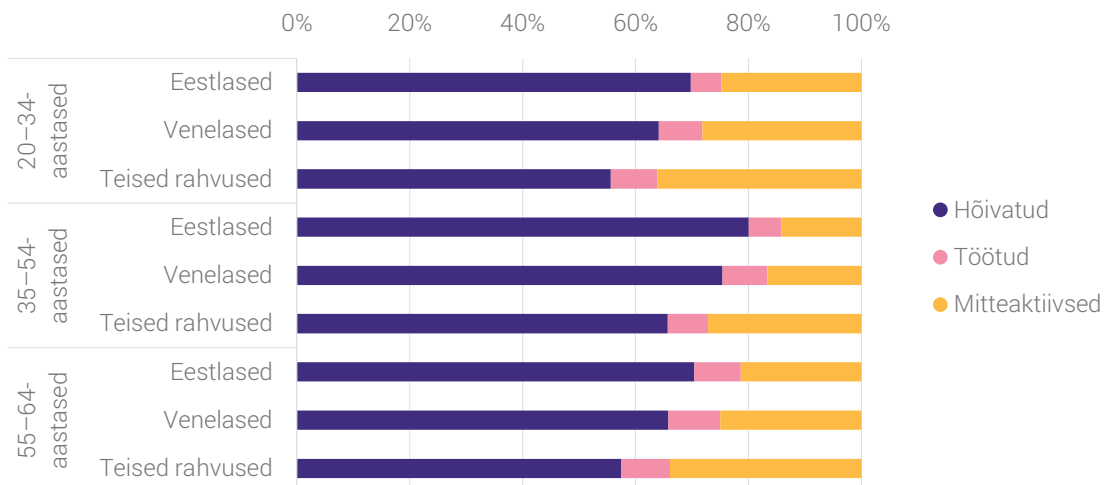
Joonis 111. Pärnu maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Pärnumaa 40–64-aastaste seas on kõrgharidusega inimesi üle 30%, alla 40-aastaste hulgas on neid vähem, umbes 25% (joonis 111). Kutseharidusega on 25–64-aastaste seas ligikaudu iga kolmas.

Lisaks noortele on keskharidusega inimesi rohkem vanemate, 45–64-aastaste seas, üle 20%. Madala haridusega inimesi on märgatavalt rohkem nooremate, 20–34-aastaste hulgas, kus nende osatähtsus on keskmiselt 24%.

Joonis 112. Pärnu maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

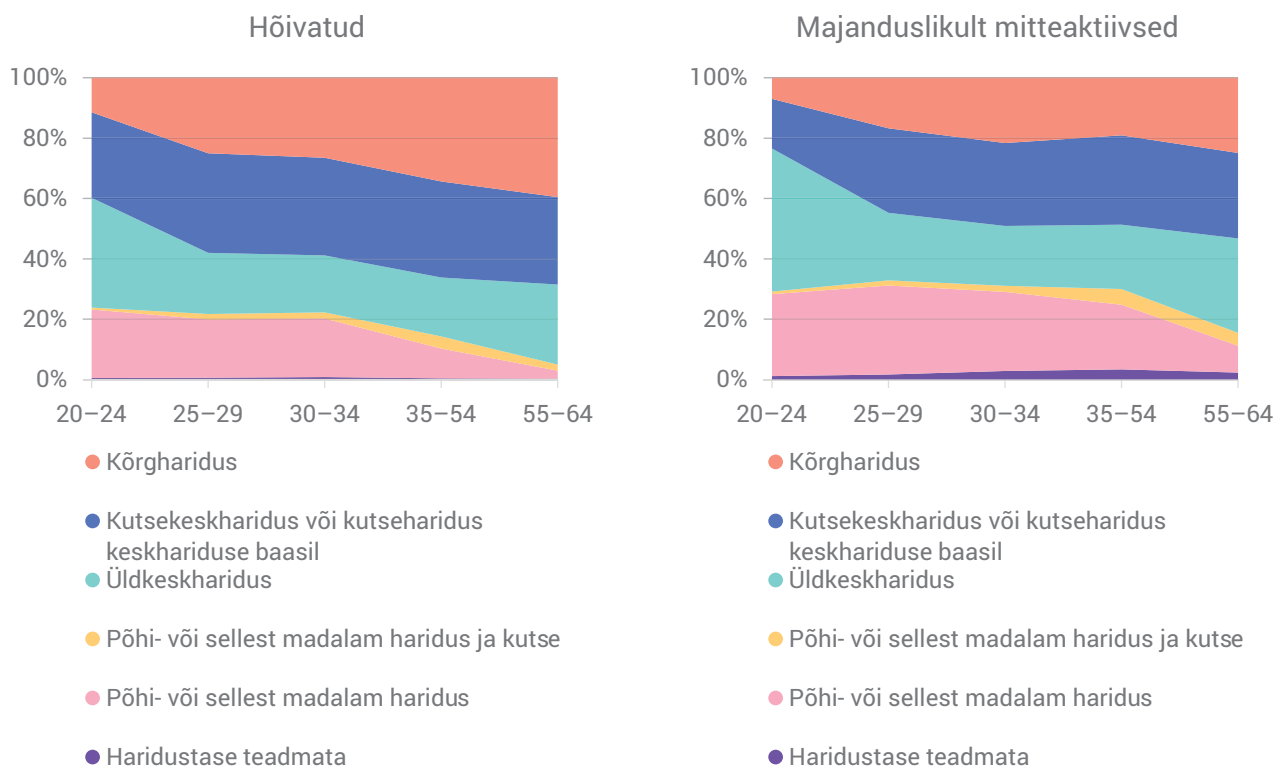

Pärnumaa elanikest on eestlasi 89%, venelasi 7% ja muust rahvusest inimesi 4%. Hõiveseisundi osas esineb kõigis kolmes vanuserühmas sarnane muster, kus mitte-eestlaste seas on hõivatuid vähem kui eestlaste seas (joonis 112). Eestlaste puhul on 20–34-aastaste ja 55–64-aastaste seas hõivatute osatähtsus 70%, venelastel vastavalt 64% ja 66% ning muust rahvusest inimestel 56% ja 57%.

35–54-aastaste seas on eestlastest hõivatud 80%, venelastest 75% ja teistest rahvustest inimestest 66%. Töötute osatähtsus on kõigis rahvusrühmades suhteliselt sama, kuid on suurim kõige vanemas vanuserühmas: eestlaste hulgas 8% ja mitte-eestlaste hulgas 9%.

Joonis 113. Pärnu maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Pärnumaa hõivatute hulgas kõrgharitude osatähtsus vanuse kasvades üha suureneb (joonis 113). 25–29-aastaste seas on kõrgharitud 25% ning 55–64-aastaste seas 39%. Kutseharidusega inimesi on kõigi vanuserühmade lõikes suhteliselt ühtlaselt, 28–33%. Vanemate elanike seas esineb madala haridustasemega inimesi vähem kui nooremate hulgas. 20–34-aastaste hulgas on madala haridusega iga viies.

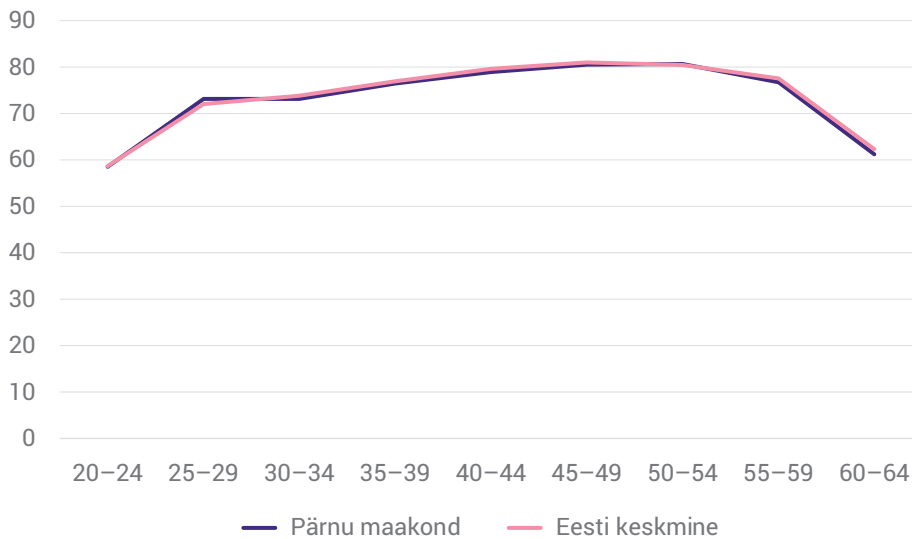
Majanduslikult mitteaktiivsete inimeste puhul domineerivad 20–34-aastaste hulgas madala haridusega inimesed, kelle osatähtsus on ligikaudu 30%. Kutsehariduse omandanuid on 25–64-aastaste seas keskmiselt 28%. Kõrgharidusega inimesi on mitteaktiivsete hulgas vähem kui hõivatute seas, kõrgharidus on keskmiselt igal viiendal.

Hõivemäär

Pärnu maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 73,8%, mis on väga lähedane Eesti keskmisele näitajale (74,1%). Üheski vanuserühmas ei ole suuri erinevusi võrreldes Eesti keskmisega. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (79–81%) on vanuserühmas 40–54, vaadeldud vanusevahemiku madalaim hõivemäär (58,5%) aga noorimatel ehk 20–24-aastastel. Hõivemäär langeb järsult alates 60. eluaastast – 55–59-aastastest töötab 76,7%, 60–64-aastastest aga ainult 61,2%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos väljendub tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Pärnu maakonna elanikest töötab 78,4%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest vähem kui pooled (45,2%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 114. Pärnu maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

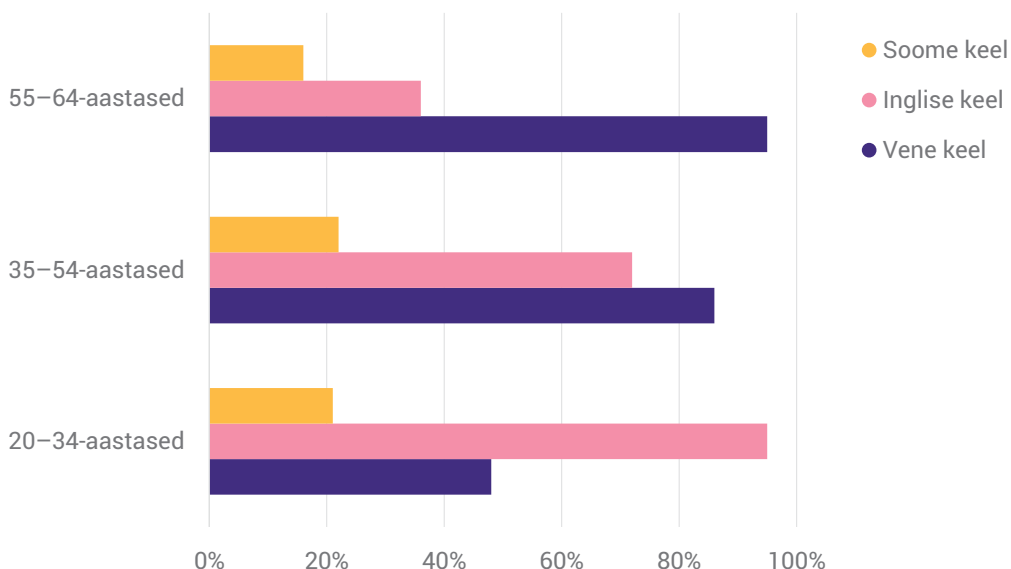
Pärnu maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 4350, mis hõlmab 8,8% maakonna selle vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest 42,6% on registreeritud põhjal töoga hõivatud, 21,0% töötud ja 36,4% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Pärnu maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust.

Pärnu maakonna kahe noorema vanuserühma seas on inglise keele oskus veidi parem kui riigis keskmiselt (joonis 115). Vene keelega on olukord vastupidine. Näiteks 20–34-aastaste hulgas oskavad vene keelt vähem kui pooled Pärnu maakonna elanikest, riigis keskmiselt aga kaks kolmandikku. Soome keele oskus on noorimate hulgas parem kui Eestis keskmiselt – 21%.

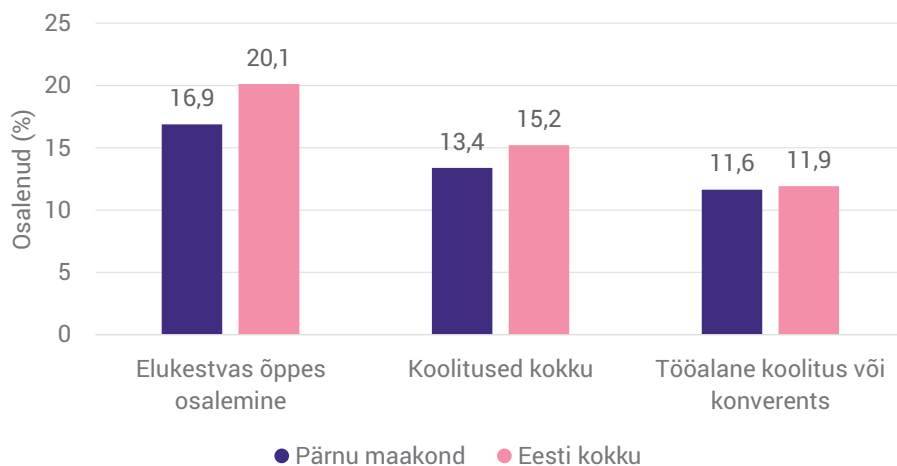
Joonis 115. Pärnu maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Pärnu maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 13,4% (joonis 116). Töölasel koolitusel, kursusel, seminaril või konverentsil oli osalenud 11,6% vastajatest. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 16,9% Pärnu maakonna vastajatest. Seda on vähem kui Eestis keskmiselt.

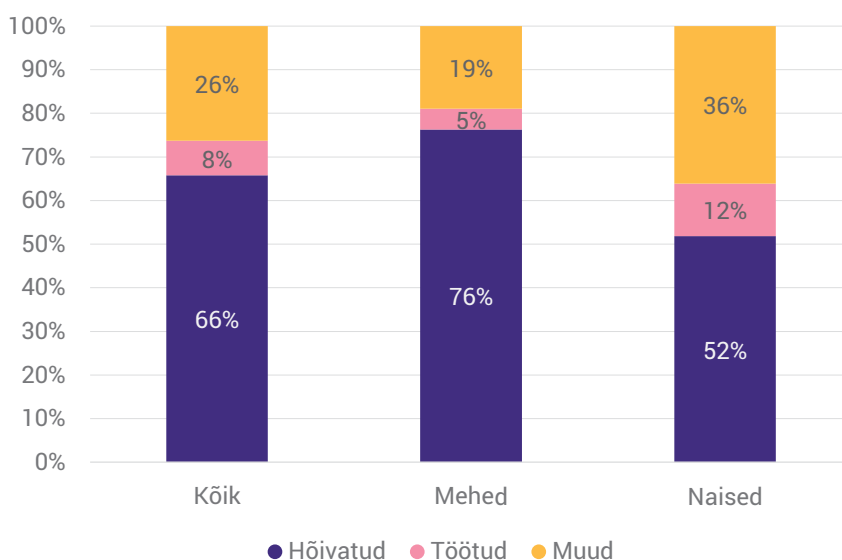
Joonis 116. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Pärnu maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Pärnu maakonnas on 23% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 117.

Joonis 117. Pärnu maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Pärnu maakonnas tegutses 2019. aastal 8150 majanduslikult aktiivset ettevõtet ehk 6,1% kogu Eesti ettevõtetest (tabel 74). Pärnu maakonna ettevõtlusaktiivsus jääb veidi, kuid mitte oluliselt alla riigi keskmisele (vastavalt 95 ja 101 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta 2019. aastal). Nii Eestis keskmiselt kui ka Pärnu maakonnas on 94% aktiivsetest ettevõtetest vähem kui 10 töötajaga. Nagu paljudes teistes maakondades, on ka Pärnu maakonnas peamiseks tegevusalaks põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük.

Tabel 74. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Pärnu maakonnas ja Eestis kokku, 2019

	Pärnu maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	8150	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	1507	11 561
Mäetööstus	18	157
Töötlev tööstus	602	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	39	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	15	316
Ehitus	1072	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	1123	22 002
Veendus ja laendus	566	8711
Majutus ja toitlustus	349	4088
Info ja side	196	9247
Finants- ja kindlustustegevus	38	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	449	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	763	18 790
Haldus- ja abitegevused	360	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	93	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	126	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	271	4787
Muud teenindavad tegevused	563	7923

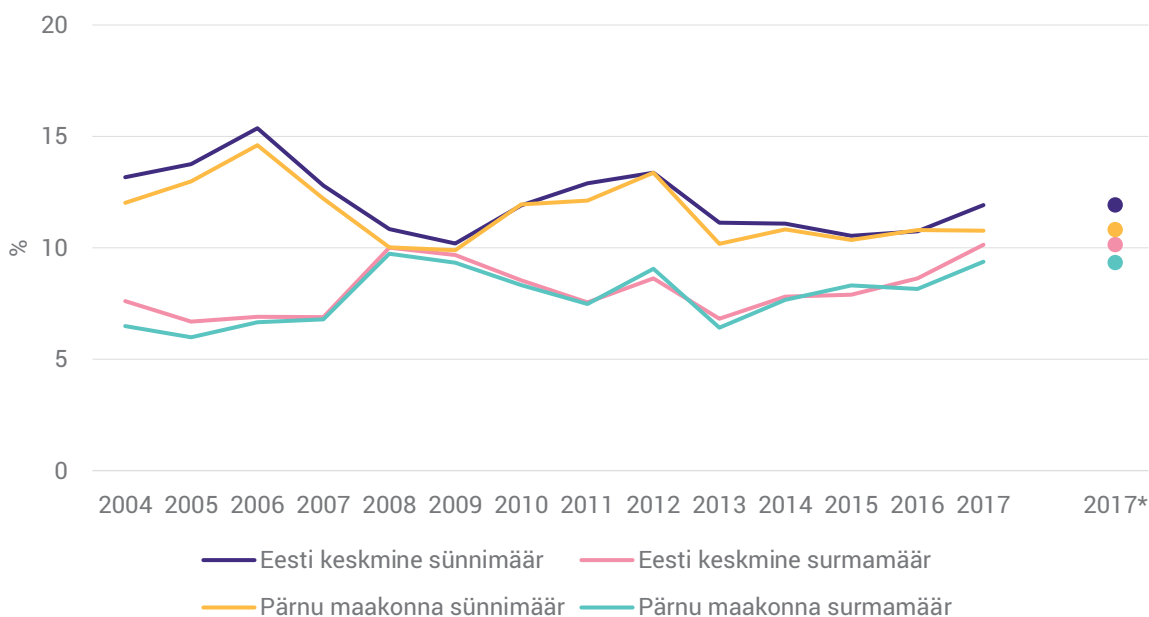
2017. aastal sündis Pärnu maakonnas 639 ettevõtet, neist enim (115) ehituses, ning tegevuse lõpetas 552 ettevõtet, enim „hulgi- ja jaekaubanduse; mootorsõidukite ja mootorrataste remondi“ tegevusalal (101) (tabel 75).

Tabel 75. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Pärnu maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	639	552
Mäetööstus	0	1
Töötlev tööstus	54	48
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1	3
Ehitus	115	78
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	99	101
Veondus ja laondus	46	59
Majutus ja toitlustus	29	30
Info ja side	27	13
Finants- ja kindlustustegevus	9	8
Kinnisvaraalane tegevus	26	29
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	75	54
Haldus- ja abitegevused	46	24
Haridus	16	10
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	5	8
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	37	36
Muud teenindavad tegevused	54	50

Pärnu maakonna ettevõtete sünni- ja surmamäär on kõikunud sarnaselt riigi keskmiste näitajatega (joonis 118). Kui 2013. aastal mõlemad näitajad langesid, siis pärast seda on sünnimäär pigem samale tasemele jäänud, ettevõtete surmamäär aga kasvanud.

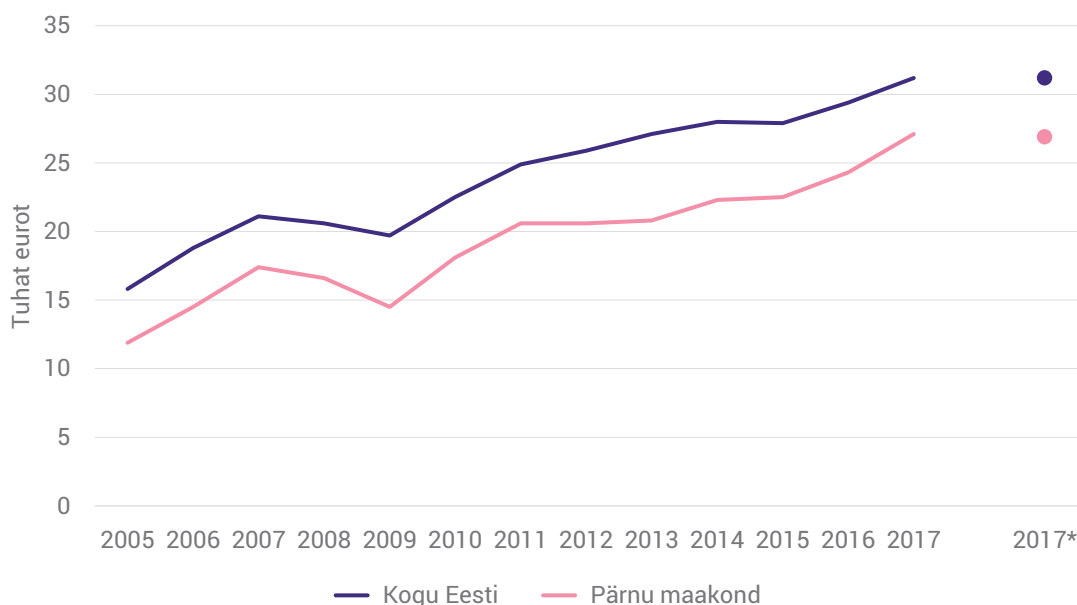
Joonis 118. Pärnu maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Pärnu maakonna ettevõtete tootlikkus on riigi keskmisest madalam ehk maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete töoviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel on püsinud allpool Eesti keskmist (joonis 119).

Joonis 119. Pärnu maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Pärnu maakonna kõige suuremad tegevusalad töötajate arvu poolest on töötlev tööstus (üle 7000 töötaja), hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont (ligi 5000 töötajat) ning ehitus (üle 3600 töötaja, lisa 4 tabel 2). Pärnu maakonna kõige levinum amet on müüja (tabel 76). Nimekirjas on teiste maakondadega võrreldes suhteliselt kõrgel kohal ka ehitustöölised ja isikuteenindajad.

Tabel 76. Pärnu maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Müüjad	2851
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	2424
Ehitustöölised, v.a elektrikud	2293
Pedagoogika tippspetsialistid	1842
Isikuteenindajad	1591
Äri- ja haldusalal töötavad keskastme spetsialistid	1544
Koristajad ja abilised	1395
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	1393
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitööalade töötajad	1378
Metallitööstuse, masinaehituse jms alade oskustöötajad	1299

Pärnu maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast). Keskmisest rohkem on seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (16%). Muus osas on ametigruppide proportsioonid Eesti keskmise lähedal.

Pärnu maakonna kõrgharidusega töötajatest 74% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 9% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 3% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 43% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 30% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 12% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 77. Pärnu maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	129	889	1034	20	2052
Tippspetsialistid	22	556	2679	11	3257
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	155	1453	1130	19	2738
Ametnikud	121	867	540	9	1528
Teenindus- ja müügitöötajad	525	2369	677	48	3571
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	115	276	93	28	484
Oskustöötajad ja käsitöölised	933	2504	421	188	3858
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	902	2493	460	141	3855
Lihttöölised	616	1280	232	64	2128

Kõige madalamalt tasustatud tegevused Pärnu maakonnas on seotud teeninduse ja sotsiaalhoolekandega (tabel 78). Madalalt tasustatud tegevusalade puhul on suurem kõrgharidusega töötajate osakaal tegevusaladel nagu juriidilised toimingud ja arvepidamine (kõrgharidusega on seal kaks kolmandikku töötajatest) ning kinnisvaraalne tegevus. Madala haridusega töötajaid on rohkem sotsiaalhoolekandega seotud tegevusaladel. Need on tegevusalad, kus kesk- või kutseharidusega töötajaid on proportsionaalselt alla poole.

Tabel 78. Pärnu maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate tõine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine tõine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Muu teenindus	602	537	11%	64%	24%	169
Sotsiaalhoolekanne majutuseta	639	705	20%	45%	35%	121
Posti- ja kullerteenus	744	716	15%	65%	20%	99
Toidu ja joogi serveerimine	761	703	18%	68%	15%	658
Hoonete ja maastike hooldus	783	692	17%	64%	19%	193
Kinnisvaraalne tegevus	835	591	9%	47%	44%	262
Hoolekandeasutuste tegevus	842	823	19%	60%	20%	354
Juriidilised toimingud ja arvepidamine	853	742	3%	31%	66%	164
Majutus	879	795	12%	61%	27%	324
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	883	802	14%	63%	23%	2015

Vähem tasustatud ametite hulka Pärnu maakonnas kuuluvad koristajad, mitmesugused abi- ja lihttöölised (tabel 79). Samuti on madalalt tasustatud isikuhooldustöötajad ning isikuteenindajad. Kõrgharidusega töötajaid on rohkem kaitseteenindajate seas, madala haridusega töötajaid prügivedajate ning muude lihttööliste hulgas.

Tabel 79. Pärnu maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	602	597	23%	62%	15%	590
Prügivedajad jms lihttöölised	672	665	32%	58%	10%	240
Toitlustuse abitöölised	686	651	25%	62%	13%	134
Isikuhooldustöötajad	752	737	14%	67%	18%	669
Isikuteenindajad	793	760	14%	69%	18%	971
Kaitseteenindajad	832	762	10%	64%	26%	111
Müüjad	835	780	16%	65%	19%	1822
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	870	825	20%	66%	14%	1091
Käsitöölised ja trükitöötajad	880	824	20%	62%	17%	98
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	906	869	31%	60%	9%	966

Tabel 80. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Pärnu maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	57,3%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	73,8%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,8%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,9%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetus pensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	6,5%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	16,7%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	30,3%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	28,6%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	80,1%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	75,4%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	21,1%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	31,1%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	4,7%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	13,2%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	62,1%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	75,9%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	82,8%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	8,8%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	72,2%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	47,7%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	73,1%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	76,7%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	29,4%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	10,8%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	9,4%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	25,9%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	17,5%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	12,1%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	13,4%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõime näitajad ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Pärnu maakonnas on 20–64-aastaste osatähtsus väiksem kui Eestis keskmiselt. Keskmisega võrreldes on suurem madala haridustasemega inimeste osakaal, seda erinevates vanusegruppides. Ka madala haridusega lapsevanemaid on rohkem kui Eestis üldiselt. Kutseharidusega elanike osakaal 20–64-aastaste seas on keskmisega võrreldes suurem, kõrgharidusega elanike osakaal väiksem. Hõivemäär jääb Eesti keskmisele tasemele.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes kõrgem. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on keskmisest madalam.

Nii ettevõtete sünni- kui surmamäär on Eesti keskmisega võrreldes madalam. Suhteliselt rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid. Eesti keskmisega võrreldes on vähem madala haridusega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Ka täienduskoolituses osalenuid on keskmisega võrreldes vähem.

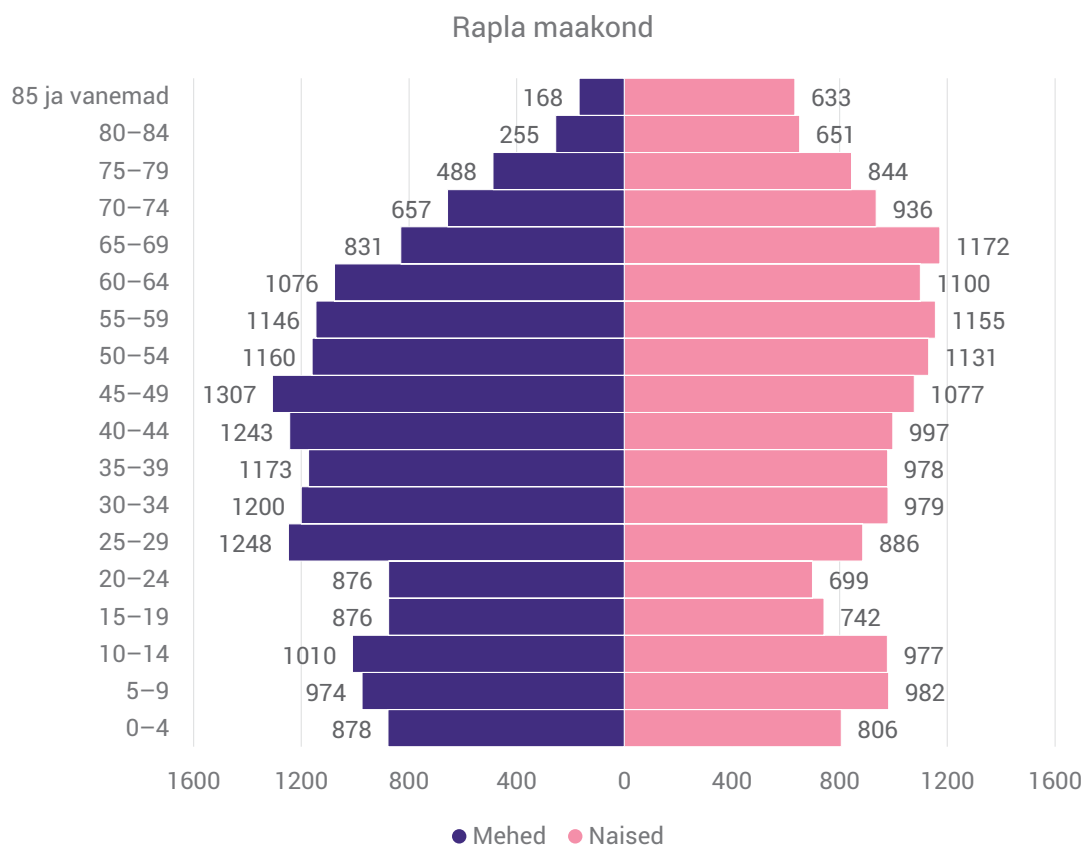
Pärnu maakonnas võib välja tuua järgmisi veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed või töötud inimesed, eriti vanemaealiste hulgas
- Madala haridustasemega elanikud, eriti noored
- Kutse- või kõrgharidusega mittehõivatud inimesed
- Puuduva või halva võõrkeele oskusega elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Haridusele mittevastavat tööd tegevad inimesed (mõlemas suunas)
- Elukestvas õppes mitteosalevad inimesed

Rapla maakond

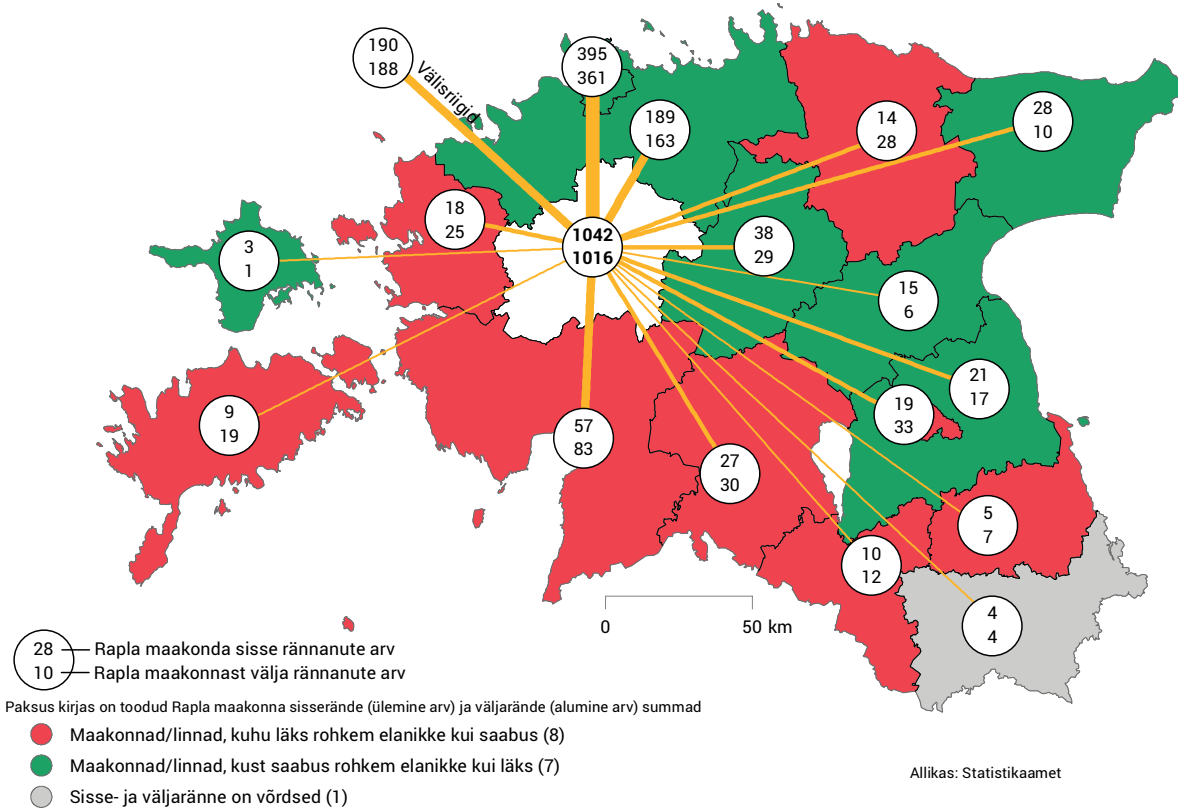
Rapla maakonnas elas 1. jaanuar 2019 seisuga 33 311 elanikku ehk 2,5% kogu Eesti rahvastikust. Nendest 49,7% on mehed ja 50,3% naised, Eestis keskmiselt on meeste osakaal 47,2%. Mehi on naistest enam vanusegruppides 0–4 ning 10–55 aastat (joonis 120). Vanusegruppide proportsioonid üldiselt on lähedased Eesti keskmistele näitajatele. Alla 20-aastaseid elanikke on 21,7%, 20–64-aastaseid 58,3% ning 65-aastaseid ja vanemaid 19,9%.

Joonis 120. Rapla maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Rapla maakonna rändesaldo oli 2019. aastal positiivne: sisse rändas 1042 ja välja 1016 inimest (kaart 11). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn, Harjumaa ja välisriigid. Kõigiga neist on Raplamaa rändesaldo ka positiivne. See tähendab, et Harjumaale, Tallinna, välisriikidesse, aga ka Järvamaale lahkus vähem elanikke kui sealt Raplamaale saabus.

Kaart 11. Rapla maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

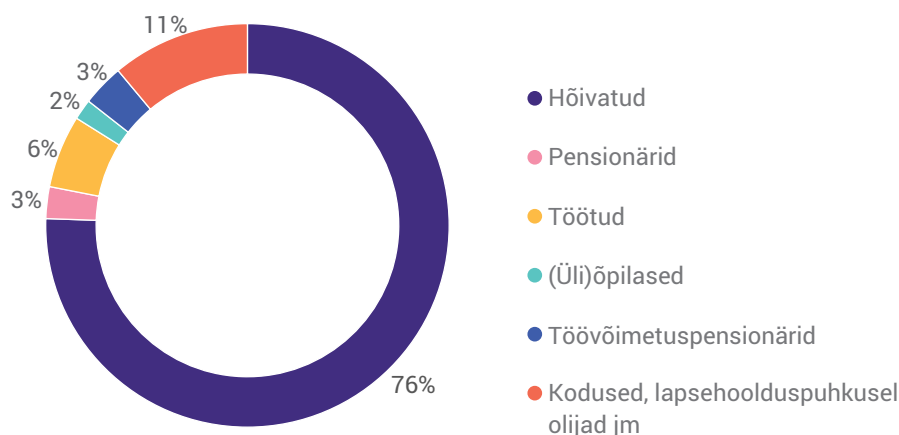

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

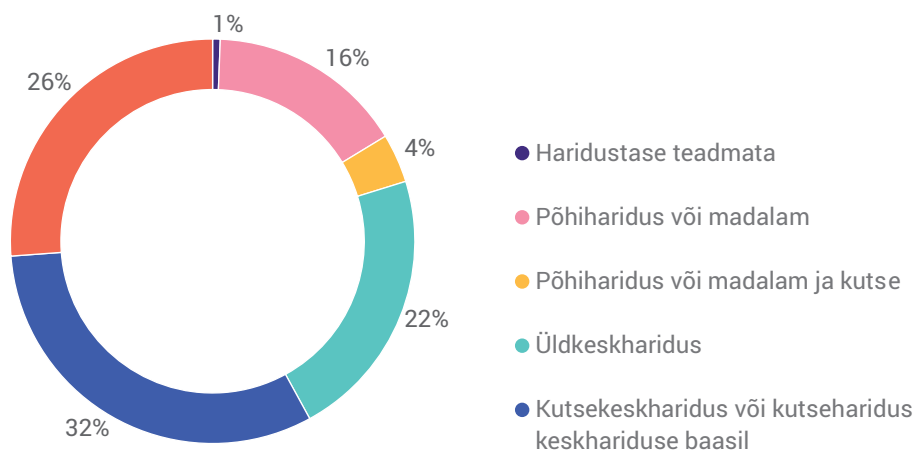
Tabel 81. Rapla maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	19 431	14 678	1133	3620
20–34	5888	4140	283	1465
35–54	9066	7348	516	1202
55–64	4477	3190	334	953

2018. aasta seisuga on Raplemaal 20–64-aastaseid 19 431 (58% maakonna rahvastikust), kellest 35–54-aastaseid on 47%, 20–34-aastaseid 30% ja 55–64-aastaseid 23% (tabel 81). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 81%.

Joonis 121. Rapla maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

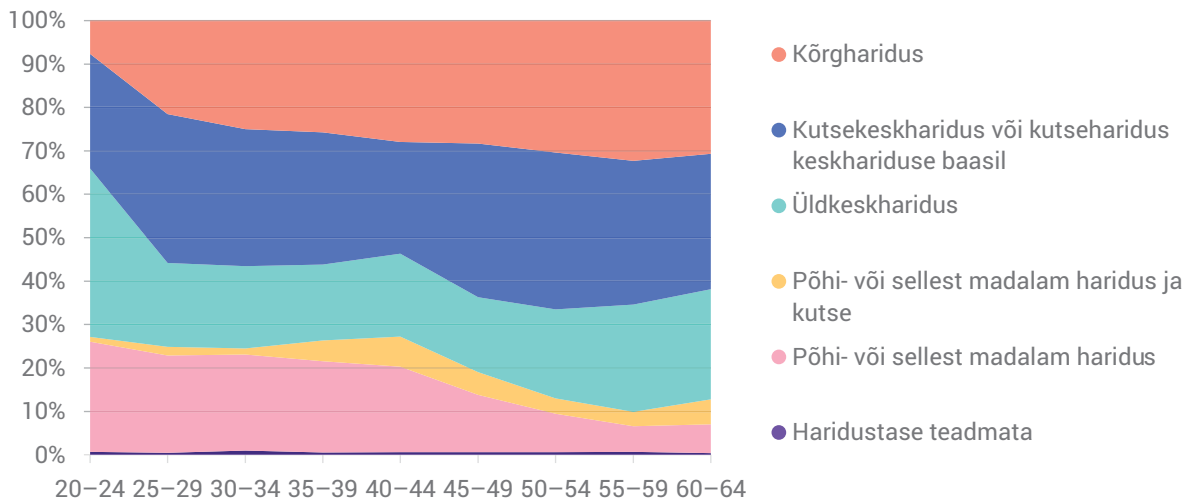
Raplamaa 20–64-aastastest on hõivatuid 76%, töötuid 6% ja majanduslikult mitteaktiivseid 19% (joonis 121). Majanduslikult mitteaktiivsete seas on vanadus- ja töövõimetuspensionäre 6% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 11%.

Joonis 122. Rapla maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

20–64-aastastest on ligikaudu kolmandik kutseharidusega, kõrgharidusega on 26% ning iga viies on põhi- või madalama haridusega.

Rapla maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 6,2%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 750 ja 992 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

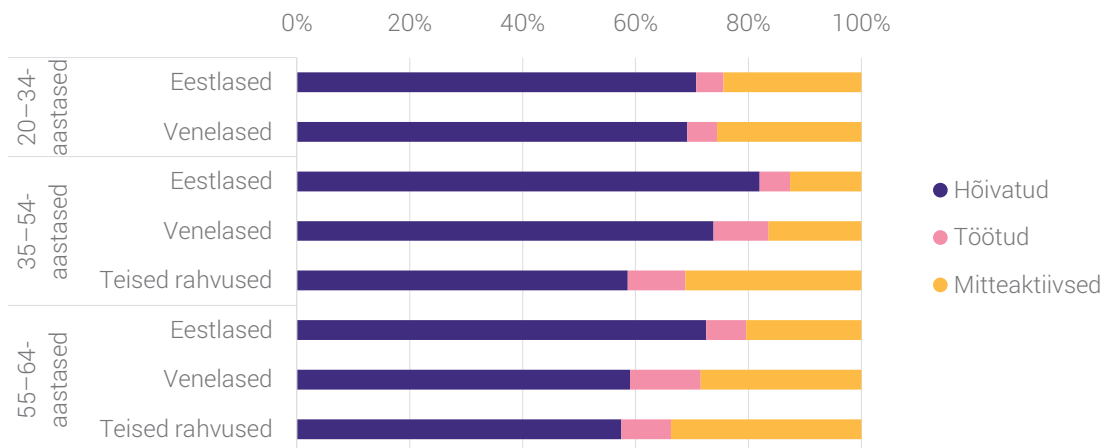
Joonis 123. Rapla maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Raplamaal ulatub 50–64-aastaste hulgas kõrgharidusega inimeste osatähtsus üle 30%, nooremate puhul on kõrgharitud natuke vähem (joonis 123). Kutseharidusega inimesi on kõigis vanuserühmades rohkem, peaaegu iga kolmas.

Keskharidusega on keskmiselt iga viies, kõige nooremate ja kõige vanemate hulgas on neid mõnevõrra rohkem. Madala haridusega on 20–44-aastaste seas iga neljas, vanemate elanike puhul nende osatähtsus langeb märgatavalt.

Joonis 124. Rapla maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

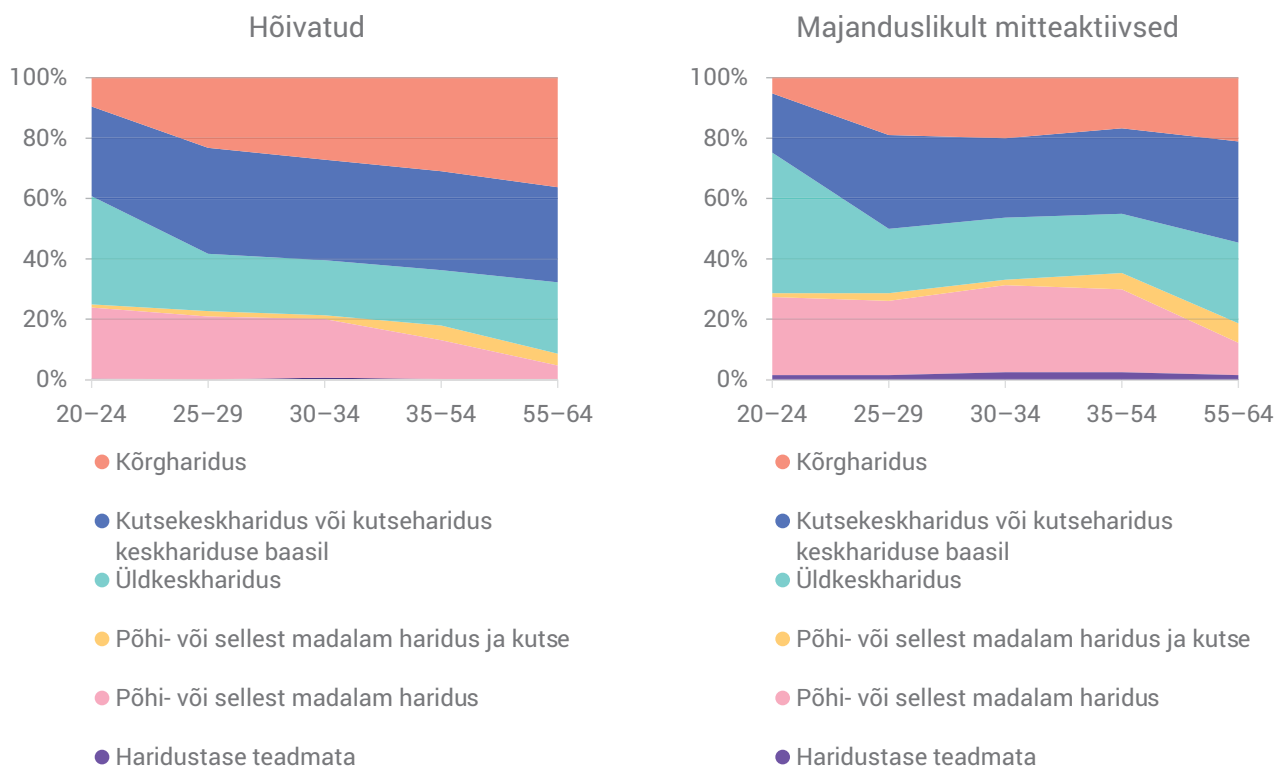

Raplamaa elanikest on eestlasi 94%, venelasi 3% ja teiste rahvuste esindajaid 3%. Noorte eestlaste ja venelaste hulgas on hõivatute osatähtsus vastavalt 71% ja 69%, töötute osatähtsus on mõlema rühma puhul 5% (joonis 124).

35–54-aastaste rühmas on mitteaktiivse rahvastiku osatähtsus kõige väiksem. Eestlastest on hõivatuid 82%, venelastest 74% ja muust rahvusest 59%. Töötuid on märgatavalt rohkem mitte-eestlaste seas (10%).

Kõige vanemas vanusegrupis on mitteaktiivseid ja töötuid rohkem mitte-eestlaste hulgas. Eestlastest on mitteaktiivseid 20% ja töötuid 7%, venelastest on mitteaktiivseid 28% ja töötud 13% ning teiste rahvuste esindajatest vastavalt 34% ja 9%.

Joonis 125. Rapla maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Raplamaa hõivatute osas domineerivad kutseharidusega inimesed, keda on kõigis vanuserühmades ühepalju, umbes kolmandik (joonis 125). Vanuse kasvades kõrghariduse omandanute osatähtsus üha kasvab, teisalt madala haridusega inimeste osatähtsus langeb. 55–64-aastaste seas on kõrgharitud 36% ning põhi- või madalama haridusega 8%.

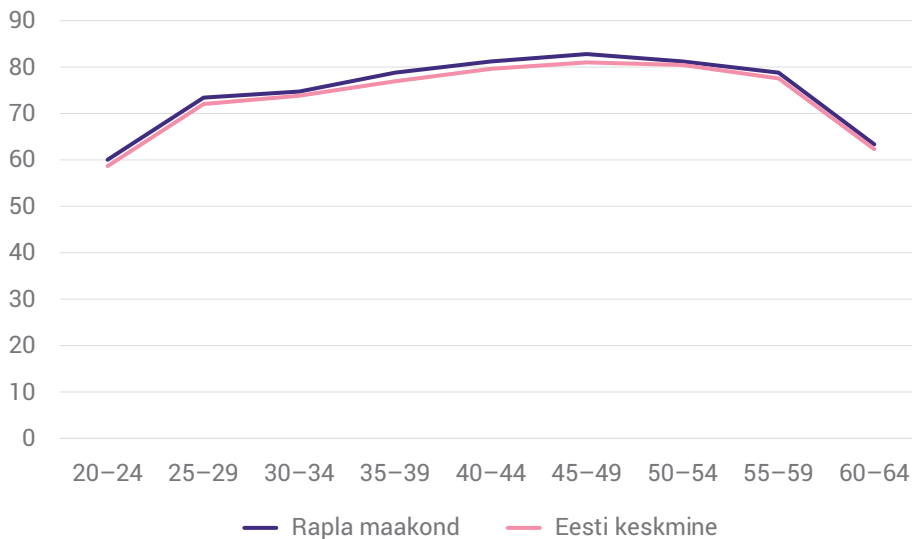
20–54-aastaste majanduslikult mitteaktiivsete inimeste hulgas on 30% kutseharidusega ja 19% kõrgharidusega. Madala haridusega inimeste osatähtsus on suurim 20–54-aastaste seas, keskmiselt 27%.

Hõivemäär

Rapla maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 75,5%, mis on hea tulemus ja ületab Eesti keskmist näitajat (74,1%). Üheski vanuserühmas ei ole suuri erinevusi võrreldes Eesti keskmisega. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (81–83%) on vanuserühmas 40–54 eluaastat. Vaadeldud vanusevahemiku madalaim hõivemäär on noorimas vanuserühmas – 20–24-aastastest on tööturul hõivatud 60,0%. Registreeritud hõivemäär langeb järsult alates 60. eluaastast – 55–59-aastastest töötab 78,8%, 60–64-aastastest aga ainult 63,3%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos väljendub tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Rapla maakonna elanikest töötab 81,9%, aga sama vanuseklassi põhi- või madalama haridusega inimestest ainult 55,3%. Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 126. Rapla maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

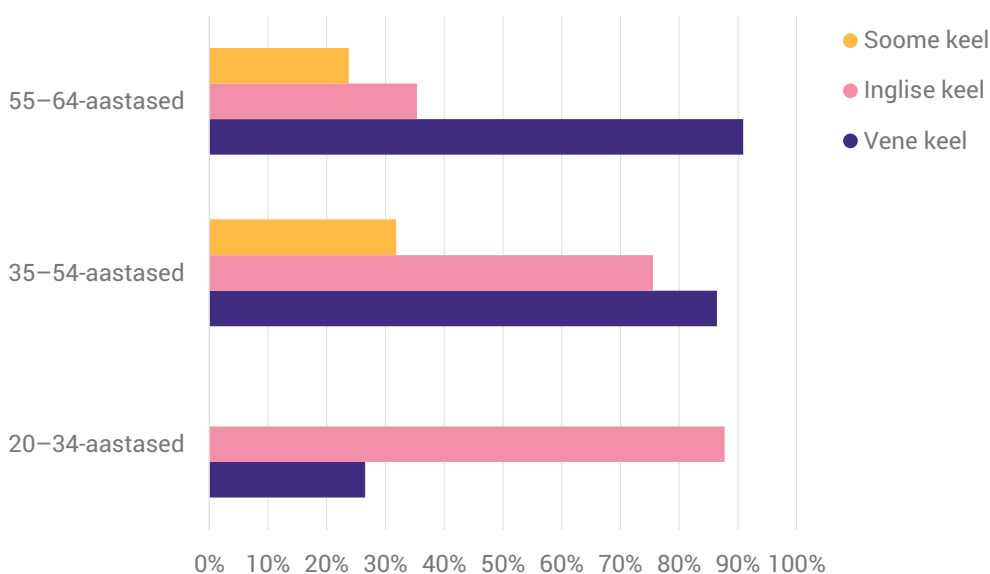
Rapla maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 1547, mis hõlmab 8,0% maakonna selles vanuserühmas elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest 40,7% on registreeritud põhjal tööga hõivatud, 20,8% töötud ja 38,5% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Rapla maakonna kohta avaldatud eesti keele oskuse 20–64-aastaste osatähtsust ega soome keele oskajate osatähtsust 20–34-aastaste hulgas.

Võrreldes riigi keskmisega on Rapla maakonnas inglise keele oskus mõnevõrra parem 35–54-aastaste seas, noorima ja vanima vanuserühma puhul sisulist erinevust pole (joonis 127). Vene keele oskus on Rapla maakonna elanike seas madalam kui riigis keskmiselt, eriti tuntavalt 20–34-aastaste hulgas, kus valdajate osatähtsus oli üksnes ligikaudu veerand. Soome keele valdamine on Rapla maakonnas suhteliselt parem, seda keelt oskab pea kolmandik 35–54-aastastest ja veerand 55–64-aastastest.

Joonis 127. Rapla maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

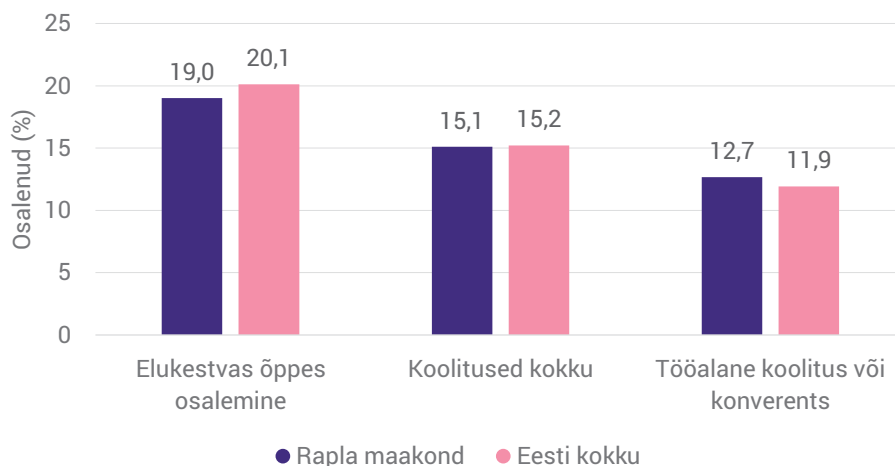

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Rapla maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 15,1% (joonis 128). Töölasel koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril oli osalenud 12,7% vastajatest. Näitajad on lähedased Eesti keskmisele tasemele. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 19% Rapla maakonna vastajatest.

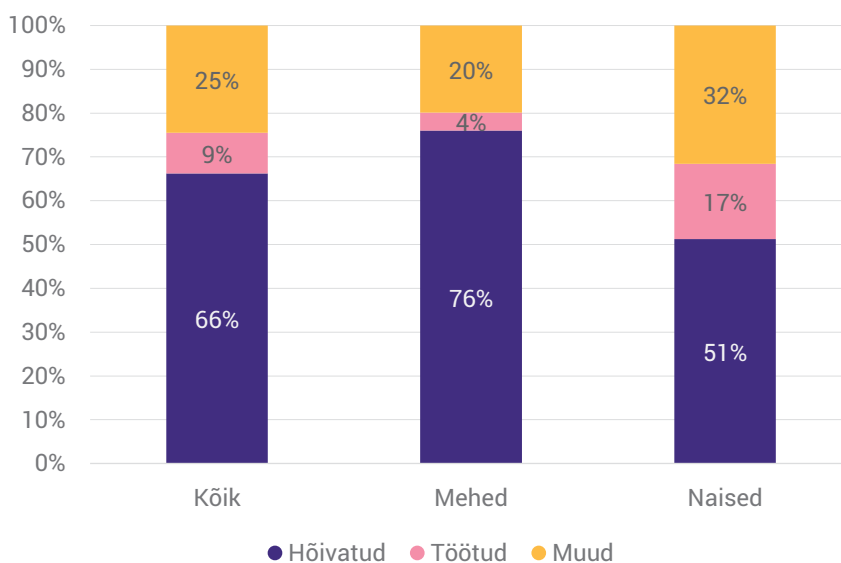
Joonis 128. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Rapla maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Rapla maakonnas on 23% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1 ning sellest on näha, et sealsed väikelapsevanemad on pigem pisut nooremad kui Eestis keskmiselt. Hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 129.

Joonis 129. Rapla maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Rapla maakonnas oli 2019. aastal registreeritud 3069 majanduslikult aktiivset ettevõtet, moodustades Eesti ettevõtete koguarvust 2,3% (tabel 82). Maakonnas oli 1000 elaniku kohta arvestuslikult 92 ettevõtet, mida on veidi vähem kui riigis keskmiselt (101). 95% Rapla maakonna ettevõtetest olid mikroettevõtted. Peamisteks tegevusaladeks olid põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (19%), ehitus (14%) ning hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (13%).

Tabel 82. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Rapla maakonnas ja Eestis kokku, 2019

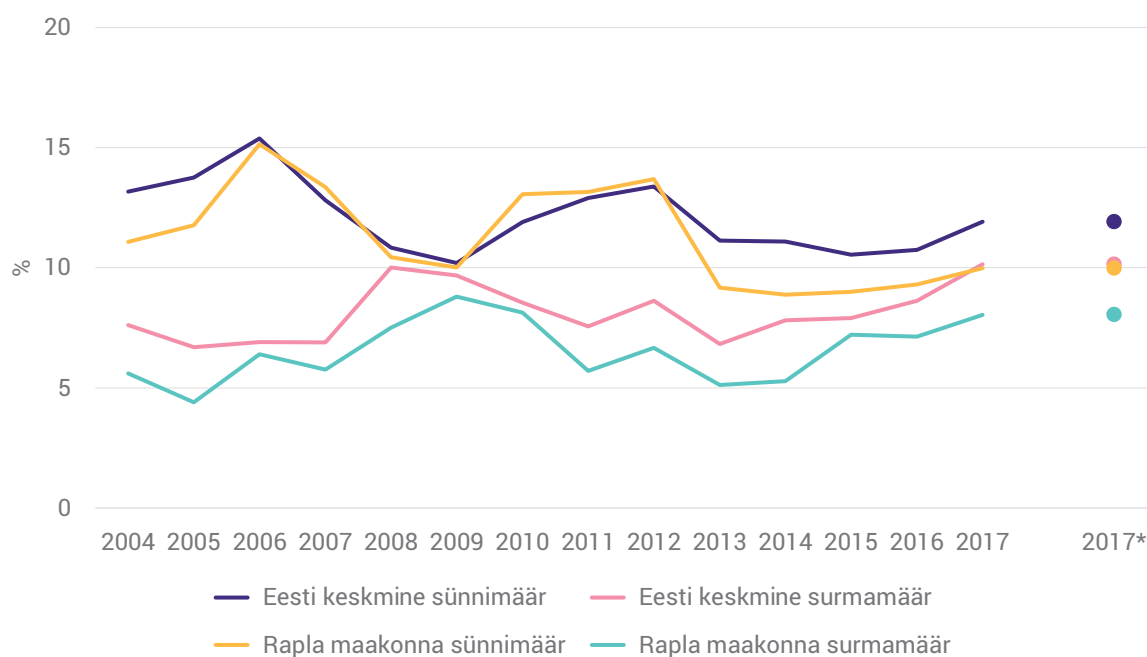
	Rapla maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	3069	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	590	11 561
Mäetööstus	14	157
Töötlev tööstus	297	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	11	316
Ehitus	427	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	396	22 002
Veondus ja laondus	199	8711
Majutus ja toitlustus	68	4088
Info ja side	97	9247
Finants- ja kindlustustegevus	11	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	103	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	334	18 790
Haldus- ja abitegevused	148	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	46	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	43	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	89	4787
Muud teenindavad tegevused	194	7923

Rapla maakonnas alustas 2017. aastal tegevust 218 ettevõtet, neist enim ehituses (tabel 83). Tegevuse lõpetas 176 ettevõtet, enim kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses.

Tabel 83. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Rapla maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	218	176
Mäetööstus	3	1
Töötlev tööstus	24	12
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	0
Ehitus	37	20
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	28	35
Veondus ja laondus	9	6
Majutus ja toitlustus	7	3
Info ja side	7	7
Finants- ja kindlustustegevus	1	0
Kinnisvaraalne tegevus	9	6
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	34	38
Haldus- ja abitegevused	22	14
Haridus	5	7
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	0	0
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	8	10
Muud teenindavad tegevused	24	17

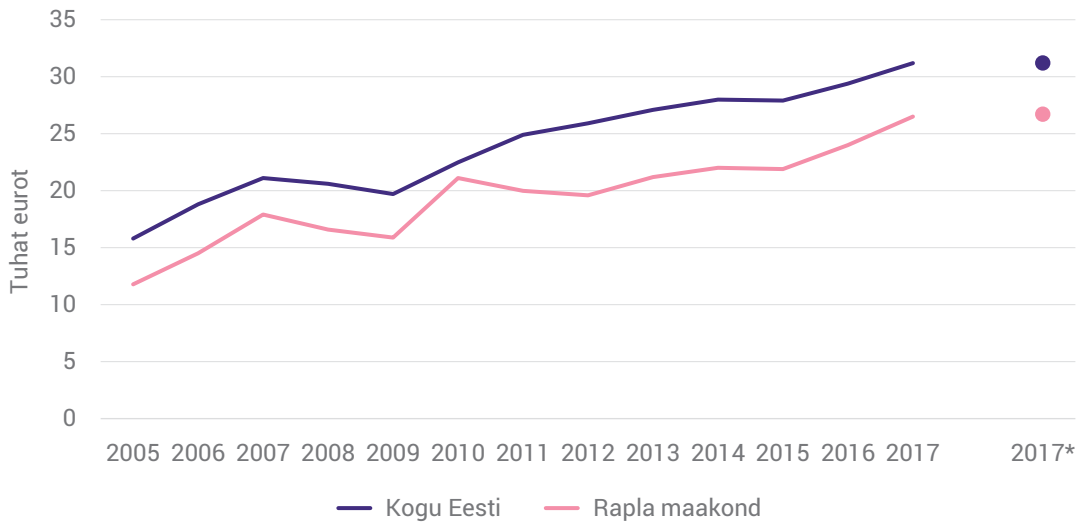
Kui aastatel 2006–2012 kõikus Rapla maakonna ettevõtete sünnimäär samal tasemel riigi keskmisega, siis pärast seda langes maakonna näitaja rohkem ning on jäänud Eesti keskmisele alla (joonis 130). Rapla maakonna ettevõtete surmamäär on kogu vaadeldava perioodi ehk 2004–2017 vältel püsinud Eesti keskmisest madalamal.

Joonis 130. Rapla maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Rapla maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete keskmine tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel oli 2017. aastal 26 700 eurot (haldusreformi järgse seisuga), jäädes sellega kogu perioodi 2005–2017 vältel Eesti keskmisele alla (joonis 131).

Joonis 131. Rapla maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Rapla maakonna kõige suurema töötajate arvuga tegevusalad on töötlev tööstus (ligi 3000 töötajat), ehitus ja haridus (mõlemad üle 1300 töötaja, lisa 4 tabel 2). Rapla maakonna kõige sagedamini esinev amet on mootorsõidukijuht (tabel 84). Teiste maakondadega võrreldes on suhteliselt rohkem ehitustöölisi ja tööstuse lihttöölisi.

Tabel 84. Rapla maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	932
Ehitustöölised, v.a elektrikud	795
Pedagoogika tippspetsialistid	780
Müüjad	685
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	665
Seadme- ja masinaoperaatorid	587
Juhid tegevusalade järgi	496
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	473
Metallitöötajad, masinaehituse jms alade oskustöötajad	456
Koristajad ja abilised	375

Rapla maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast), tehnikuid ja keskastme spetsialiste (9%) ning ametnikke (5%). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (19%), seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (18%) ja lihttöölisi (12%).

Rapla maakonna kõrgharidusega töötajatest 74% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 8% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 4% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 48% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 32% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 9% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 85. Rapla maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	38	302	328	1	668
Tippspetsialistid	7	188	831	–	1026
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	51	322	271	2	644
Ametnikud	27	204	139	4	370
Teenindus- ja müügitöötajad	160	604	166	3	930
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	59	126	38	4	223
Oskustöötajad ja käsitöölised	387	873	146	41	1406
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	386	804	120	25	1310
Lihttöölised	299	489	75	23	863

Rapla maakonna kõige vähem tasustatud tegevusalaks on toidu ja joogi serveerimine (nende valdkondade seas, kus on piisavalt töötajaid, tabel 86). Kõrgharidusega töötajaid on enam spordi- ja vaba aja tegevuste seas, madala haridusega töötajaid rentimise tegevusalal.

Tabel 86. Rapla maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toidu ja joogi serveerimine	664	613	22%	70%	8%	122
Muu teenindus	725	626	10%	69%	21%	58
Hoolekandeesutuste tegevus	773	769	26%	48%	26%	121
Rõivatootmine	853	767	12%	64%	23%	138
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	906	817	17%	63%	20%	558
Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	912	815	12%	38%	51%	85
Maismaaveondus ja torustransport	923	866	18%	68%	14%	416
Rentimine ja kasutusrent	989	853	32%	49%	19%	59
Mootorsõidukite ja mootorrattaste hulgi- ja jaemüük ning remont	998	903	27%	57%	16%	125
Hoonete ehitus	1023	895	25%	62%	12%	269

Kõige vähem tasustatud ametigrupid Rapla maakonnas on koristajad ja abilised ning prügivedajad ja muud lihttöölised (tabel 87). Samuti on vähe tasustatud tegevuste seas teenindusega seotud ametid. Kõige rohkem madala haridusega töötajaid on põllumajanduse lihttöölise hulgas. Silmapaistvalt suur kõrgharidusega töötajate osakaal on klienditeenindajate seas.

Tabel 87. Rapla maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	654	632	30%	58%	11%	194
Prügivedajad jms lihttöölised	716	654	31%	56%	13%	52
Isikuteenindajad	773	692	13%	66%	20%	193
Isikuhooldustöötajad	779	796	17%	63%	20%	245
Müüjad	810	766	19%	65%	16%	485
Klienditeenindajad	821	747	10%	63%	27%	63
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	836	772	52%	40%	9%	81
Õigus-, sotsiaal-, kultuuri- jms alade keskastme spetsialistid	933	874	5%	51%	44%	104
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	964	874	29%	58%	13%	391
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	965	936	34%	59%	8%	505

Tabel 88. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Rapla maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	58,3%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	75,5%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	18,6%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,6%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	5,9%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,6%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	31,8%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	26,2%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	82,0%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	73,8%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	22,6%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	27,1%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	8,4%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	17,2%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	65,4%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	77,5%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	85,1%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	8,0%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	75,5%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	26,5%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	73,4%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	78,8%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	29,0%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	10%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	8%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	25,8%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	21,1%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	8,7%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	15,1%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

20–64-aastaste osatähtsus jääb Rapla maakonnas veidi alla Eesti keskmise. Õpilaste ja üliõpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas jääb Eesti keskmisele pisut alla. Madala haridusega elanike osatähtsus on teiste maakondadega võrreldes suurem, seda erinevates vanusegruppides. Ka madala haridusega lapsevanemaid on rohkem. Hõivatute osatähtsus on Eesti keskmisel või sellest pisut kõrgemal tasemel eestlaste seas, kuid keskmisest madalam venelaste seas. Silmapaistvalt kõrge on kõrgharidusega elanike hõivemäär.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes kõrgem. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on üks madalamaid.

Ettevõtete sünni- ja surmamäär on Eesti keskmisega võrreldes madalam. Kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid on keskmisest rohkem, madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal jällegi vähem. Lihttöölise osatähtsus madala haridusega töötajate hulgas on Eesti keskmisega võrreldes küllaltki kõrge.

Rapla maakonnas võib välja tuua järgmisi veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

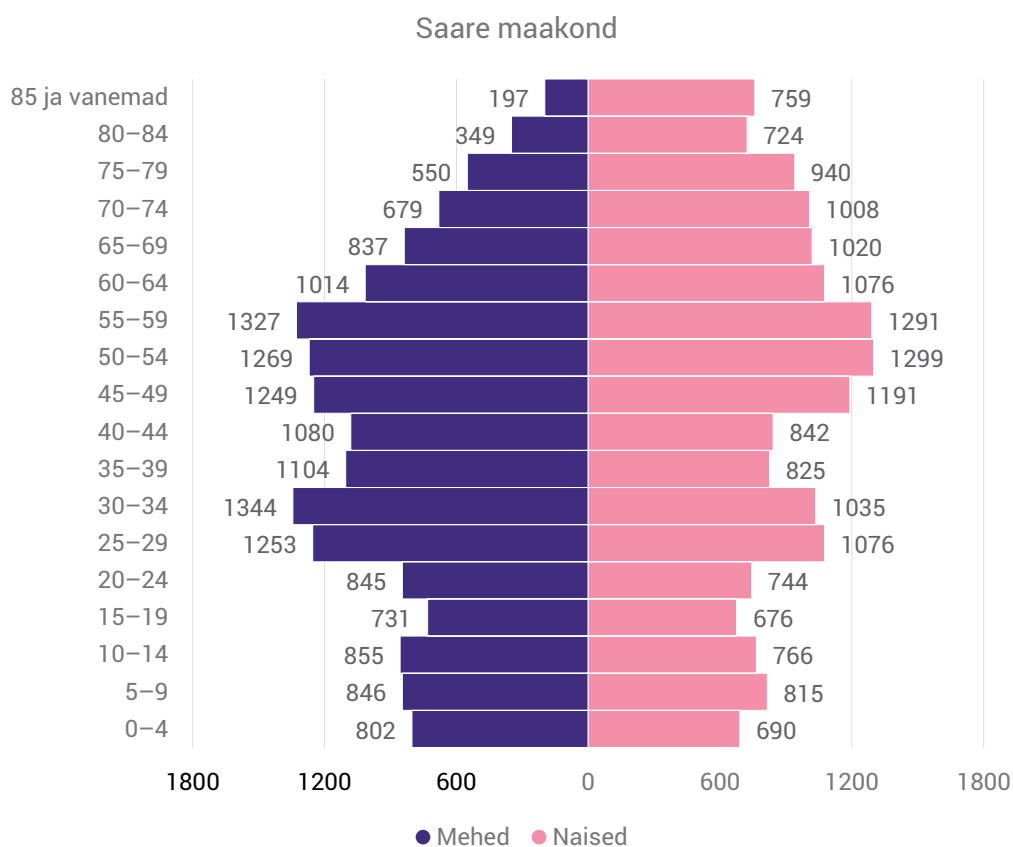
- Madala haridustasemega elanikud
- Puuduva või halva vene keele oskusega noored
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Kõrgharidusega inimesed madalamat haridust eeldaval töökohal
- Lihttöölised

Saare maakond

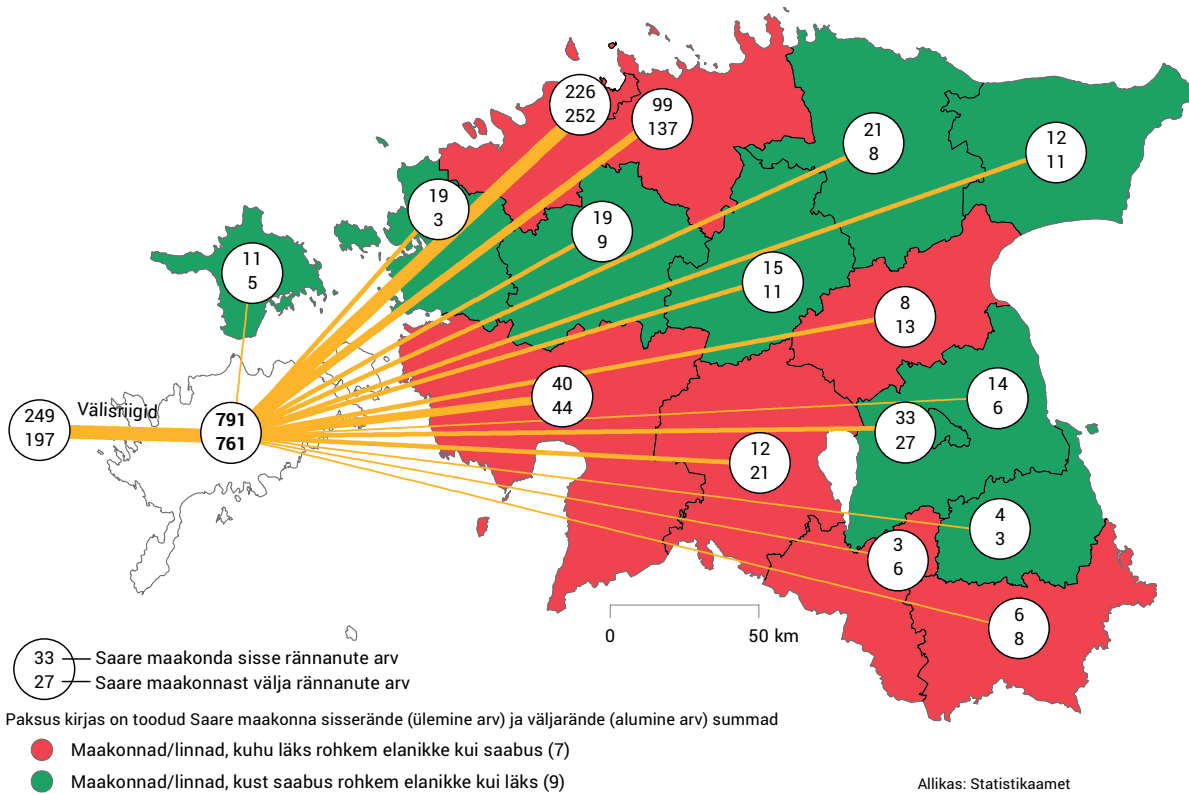
Saare maakonnas elas 1. jaanuari 2019 seisuga 33 108 inimest ehk 2,5% Eesti elanikkonnast. Nendest 49,3% olid mehed ja 50,7% naised. Meeste osakaal on Eesti keskmisega võrreldes natuke suurem – kogu Eesti elanikkonnast moodustavad mehed 47,2%. Jooniselt 132 on näha, et mehi on Saare maakonnas naistest rohkem kõigis vanusegruppides kuni 50. eluaastani ning ka 55–59-aastaste seas. Rahvastiku struktuuri poolest on Saare maakonnas Eesti keskmisega võrreldes vähem nooremaelisi elanikke: alla 20-aastaste osakaal Saaremaal on 18,7%, Eestis keskmiselt 21%. Tööealiste (20–64-aastased) osakaal on 60% ja üle 65-aastaste osakaal 21,3% (Eestis keskmiselt 19,8%).

Joonis 132. Saare maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Saare maakonna rändesaldo oli 2019. aastal positiivne: sisse rändas 791 ja välja 761 inimest (kaart 12). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn ja välisriigid, samuti Harju ja Pärnu maakond. Kui välisrände saldo oli Saare maakonnas positiivne, siis ülejäänud nimetatud maakondadega oli rändesaldo negatiivne. See tähendab, et sinna lahkus Saaremaalt rohkem inimesi, kui nendest maakondadest Saaremaale saabus.

Kaart 12. Saare maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

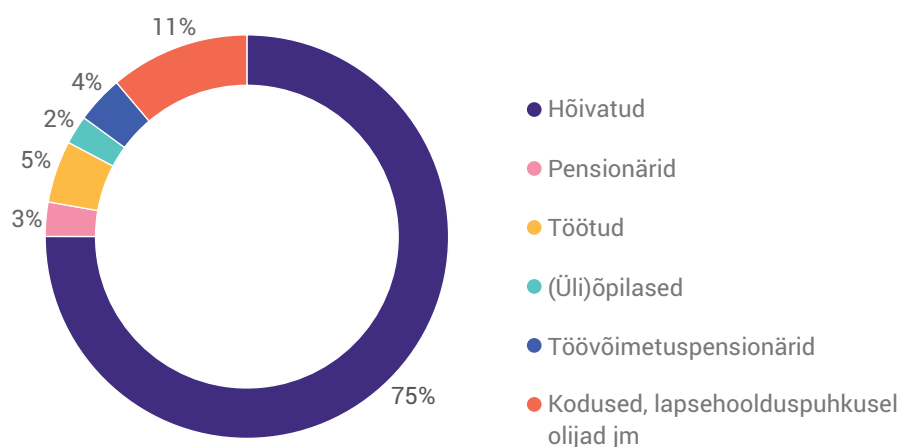

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiline

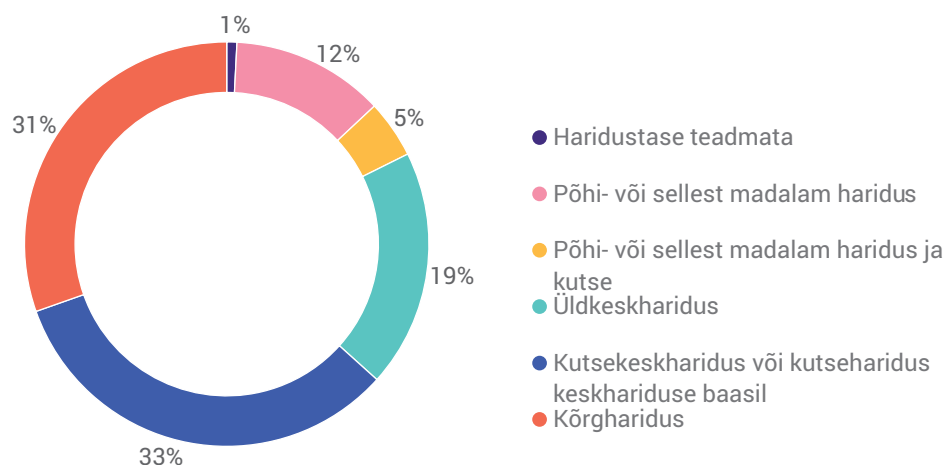
Tabel 89. Saare maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	19 864	14 901	988	3975
20–34	6297	4475	260	1562
35–54	8859	7073	426	1360
55–64	4708	3353	302	1053

2018. aasta seisuga on Saaremaal 20–64-aastaseid 19 864 (60% maakonna rahvastikust), kellest 35–54-aastaseid on 45%, 20–34-aastaseid 32% ja 55–64-aastaseid 24% (tabel 89). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 80%.

Joonis 133. Saare maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

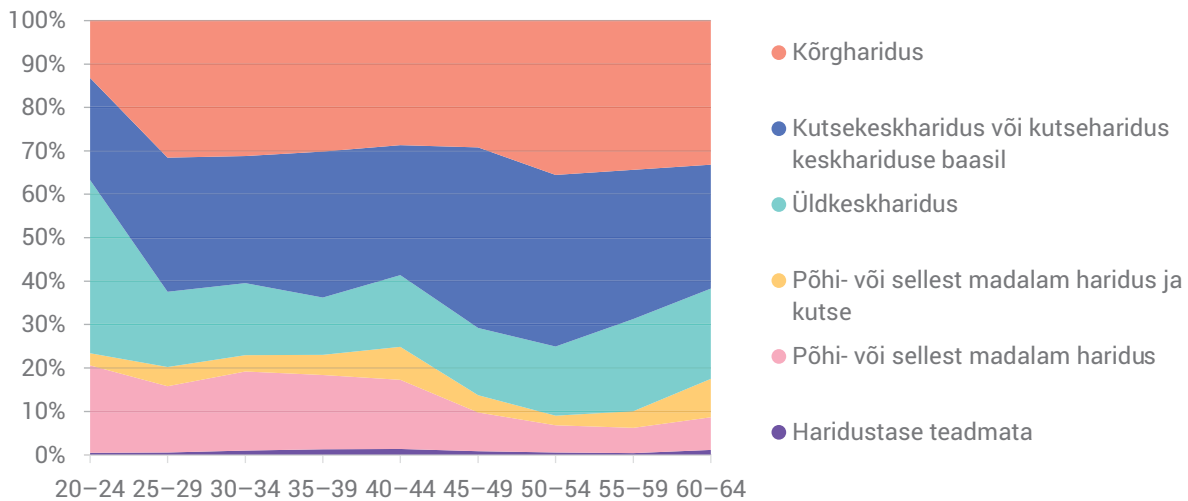
Saaremaa 20–64-aastastest on hõivatuid 75%, töötuid 5% ja majanduslikult mitteaktiivseid 20% (joonis 133). Vanadus- ja töövõimetuspensionäre on 7% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 11%.

Joonis 134. Saare maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

20–64-aastastest Saaremaa elanikest on kolmandik kutseharidusega ja kõrgharidusega inimesi on natuke vähem. Põhi- või madalama haridusega on 17% elanikest.

Saare maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 7,6%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 681 ja 1016 eurot). Ka 35–54-aastaste seas teenivad õppijad mitteõppijatest vähem (vastavalt 956 ja 1154 eurot) ning vahe on Eesti suurim (lisa 1 tabel 1).

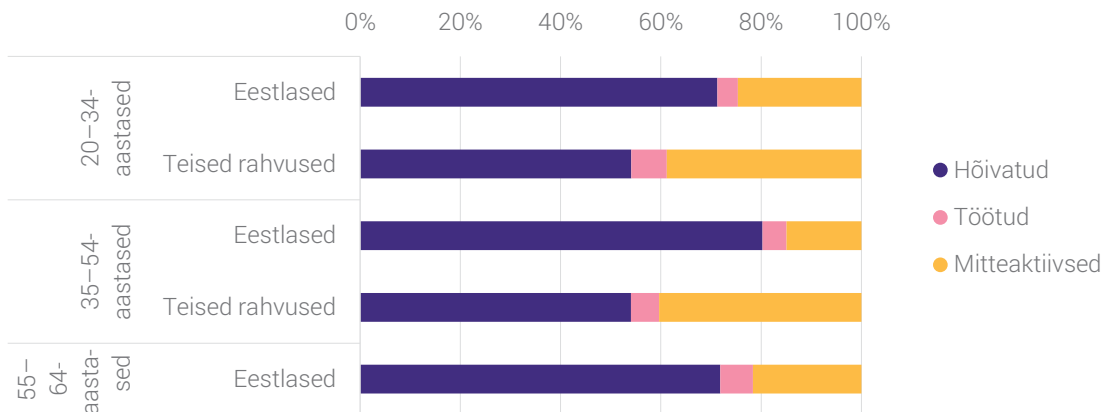
Joonis 135. Saare maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Saaremaa 25–49-aastaste seas on kõrgharitud 30% ja 50–64-aastaste seas 34% (joonis 135). Kutseharidusega inimesi on taas kord rohkem, 25–44-aastaste seas 31% ja vanemate seas kohati isegi 40%.

Keskharidusega inimesi on 25–64-aastaste hulgas keskmiselt 17%. Madala haridusega inimesed jagunevad sarnaselt eelnevate maakondadega. Nooremate, kuni 44-aastaste hulgas on neid üle 20%, edasi aga keskmiselt 12%.

Joonis 136. Saare maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

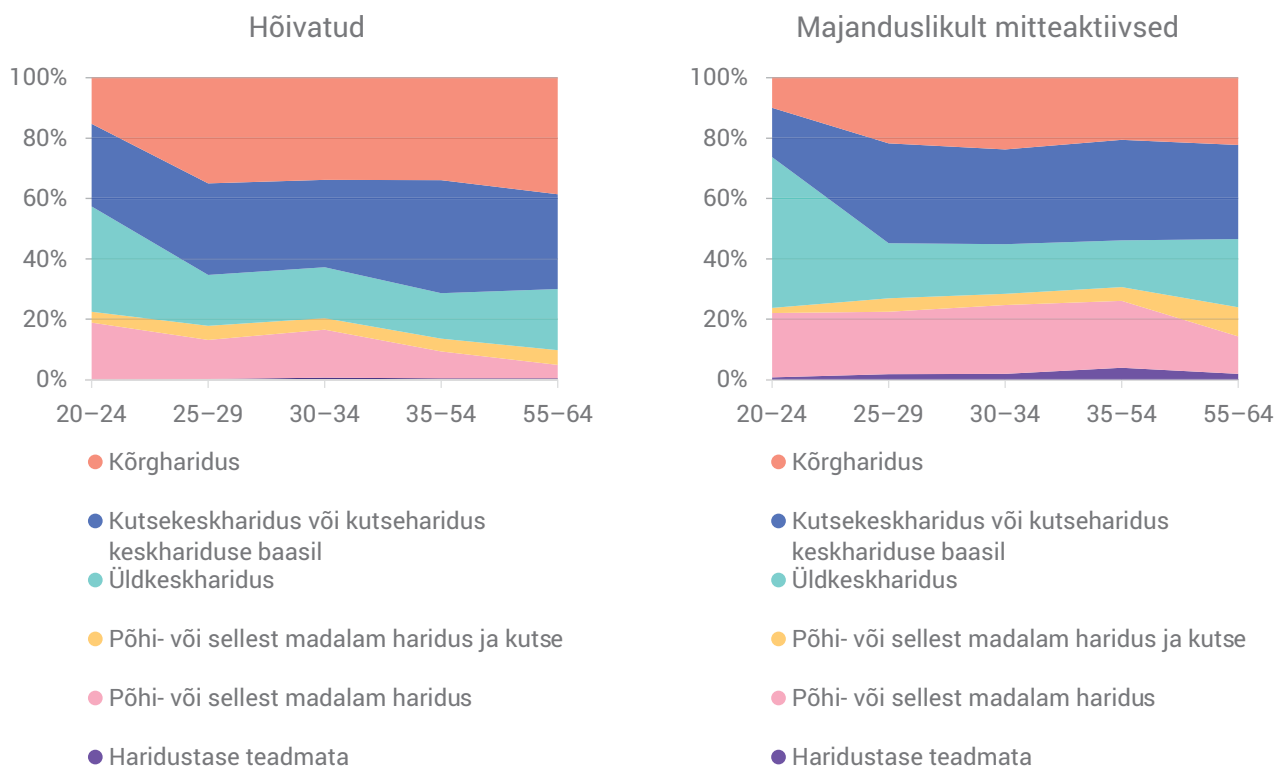

Saaremaal on eestlasi 98%, venelasi 1% ja teiste rahvuste esindajaid 1%. Võrreldes eestlaste ja mitte-eestlaste hõiveseisundit, siis taas kord on teistest rahvustest elanike hulgas hõivatute osatähtsus märkimisväärselt madalam kui eestlaste hulgas (joonis 136). Kõige noorem vanuserühmas on hõivatuid eestlaste seas 71% ja teiste rahvuste hulgas 54%.

Kahes vanemas vanuserühmas on erinevused eestlaste ja mitte-eestlaste vahel suuremad. Töötute osatähtsus on võrreldes eespool käsitletud maakondadega pigem väike, kuid see-eest on suurem jällegi mitteaktiivsete osatähtsus. 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid eestlastest 80% ja muust rahvusest inimestest 54%.

55–64-aastaste seas on eestlastest hõivatud 72%.

Joonis 137. Saare maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Saaremaa hõivatute hulgas domineerivad 25–64-aastaste seas kõrgharidusega inimesed, keskmiselt 35% (joonis 137). Kutseharidusega inimesi on natuke vähem. Madala haridusega inimeste osatähtsus on suurem eelkõige 20–34-aastaste elanike seas, umbes iga viies.

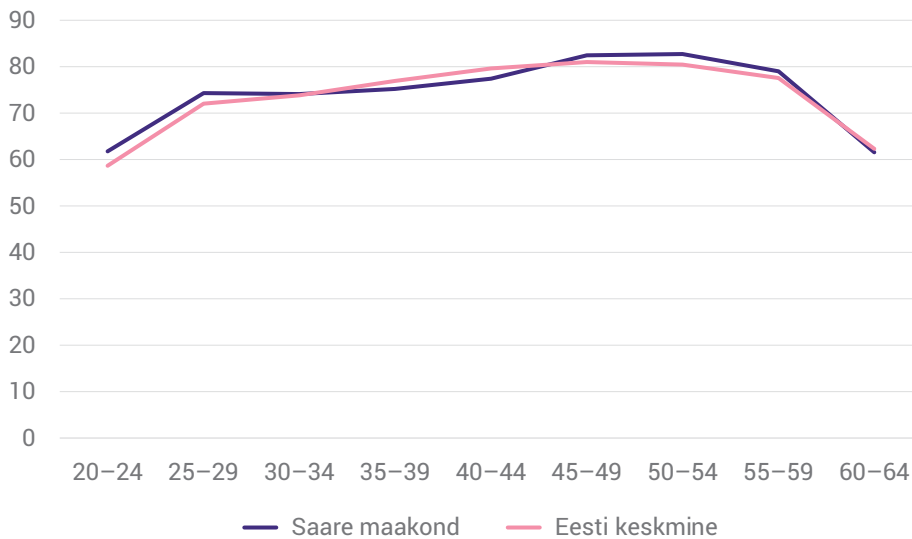
Majanduslikult mitteaktiivsete elanike hulgas on kõige enam kutseharidusega inimesi, 25–64-aastaste hulgas kolmandik. Kõrgharidusega inimeste osatähtsus on väiksem kui hõivatute puhul ning 25–64-aastaste seas on kõrgharidus igal viiendal. Põhi- või madalama haridusega inimesi on rohkem 20–54-aastaste hulgas, kus nende osatähtsus on natuke üle 20%.

Hõivemäär

Saare maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 75,0%, mis on hea tulemus ja ületab veidi Eesti keskmist näitajat (74,1%). Vanuserühmiti ei saa välja tuua selgeid suundumusi võrreldes Eesti keskmisega – sõltuvalt vanuserühmast võib maakonna näitaja olla Eesti keskmisest veidi kõrgem või madalam, aga kõik erinevused jäävad mõne protsendipunkti piiridesse. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (82–83%) on vanuserühmas 45–54. Registreeritud hõivemäär langeb järsult alates 60. eluaastast – 55–59-aastastest töötab 79,0%, 60–64-aastastest aga ainult 61,5%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul tööturul sagedamini hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Saare maakonna elanikest töötab 81,2%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest ainult 52,9%. Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 138. Saare maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

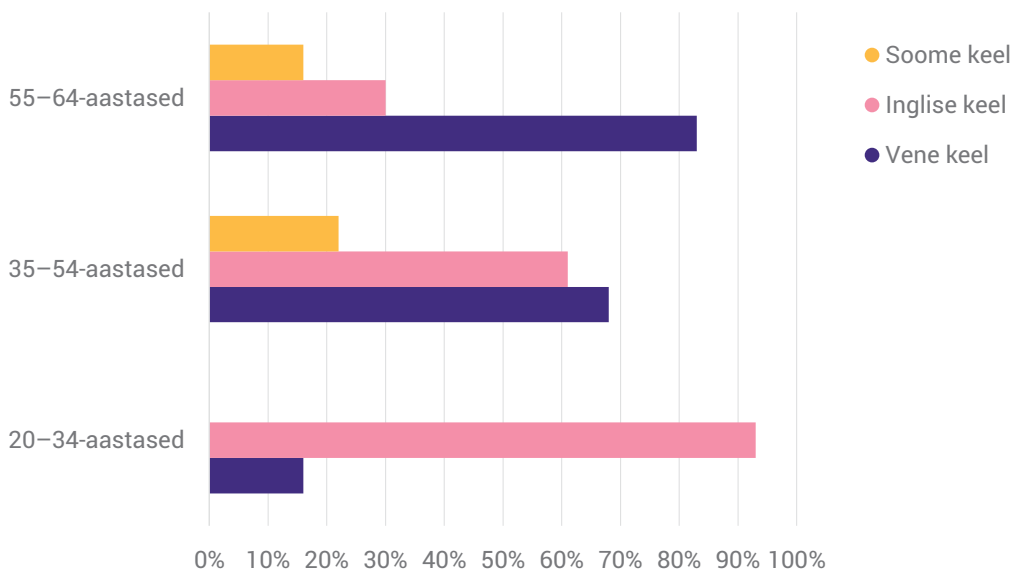
Saare maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 1893, mis hõlmab 9,5% maakonna selle vanuserühma inimestest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest 43,2% on registrite põhjal tööga hõivatud, 17,1% töötud ja 39,7% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Saare maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust ega soome keele oskajate osatähtsust 20–34-aastaste hulgas.

Inglise keele oskus on Saare maakonnas veidi madalam kui Eestis keskmiselt – 35–54-aastaste seas 61% ja 55–64-aastaste hulgas 30% (joonis 139). Vene keele oskus on aga tunduvalt madalam ja eriti drastiliselt noorimate seas. Saare maakonnas valdab vene keelt kõigest 16% 20–34-aastastest. Soome keele oskus on vähemalt 35-aastaste hulgas võrreldav Eesti keskmise tasemega.

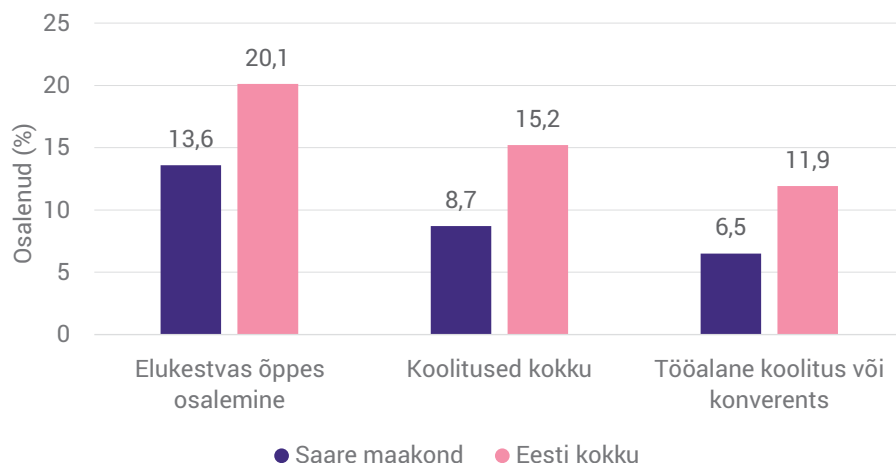
Joonis 139. Saare maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Saare maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 8,7% (joonis 140). Seda on oluliselt vähem kui Eestis keskmiselt. Töölasele koolitusel, kursusel, seminaril või konverentsil oli osalenud 6,5% Saare maakonna vastajatest, osalejate protsent on Eesti keskmisega võrreldes ligi kaks korda madalam. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 13,6% Saare maakonna vastajatest.

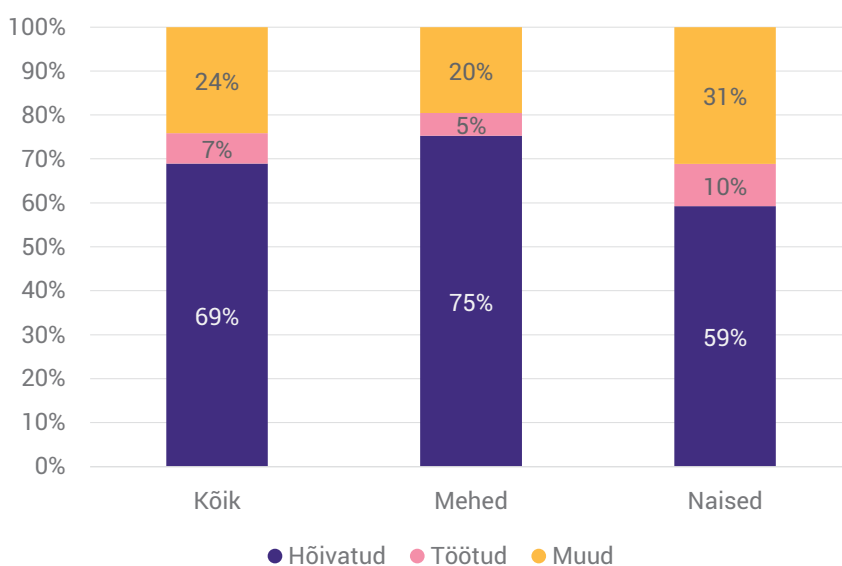
Joonis 140. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Saare maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Saare maakonnas on 21% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus joonisel 141 näitab, et Saare maakonna madala haridusega väikelastevanemate hõive on teiste maakondadega võrreldes pigem kõrge.

Joonis 141. Saare maakonna madala haridusega väikelastevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

2019. aastal tegutses Saare maakonnas 3341 majanduslikult aktiivset ettevõtet (tabel 90). Võrreldes elanike arvuga on neid täpselt sama palju kui riigis keskmiselt – mõlemas oli keskmiselt 101 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. Ka mikroettevõtete osatähtsus on pea samal tasemel kui riigis keskmiselt ehk 95% Saare maakonna ettevõtetest on vähem kui 10 töötajaga. Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügiga tegeleb 23% Saare maakonna ettevõtetest.

Tabel 90. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Saare maakonnas ja Eestis kokku, 2019

	Saare maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	3341	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	753	11 561
Mäetööstus	5	157
Töötlev tööstus	310	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	11	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	7	316
Ehitus	345	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	355	22 002
Veondus ja laondus	138	8711
Majutus ja toitlustus	234	4088
Info ja side	113	9247
Finants- ja kindlustustegevus	21	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	152	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikalaane tegevus	346	18 790
Haldus- ja abitegevused	155	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	31	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	49	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	121	4787
Muud teenindavad tegevused	195	7923

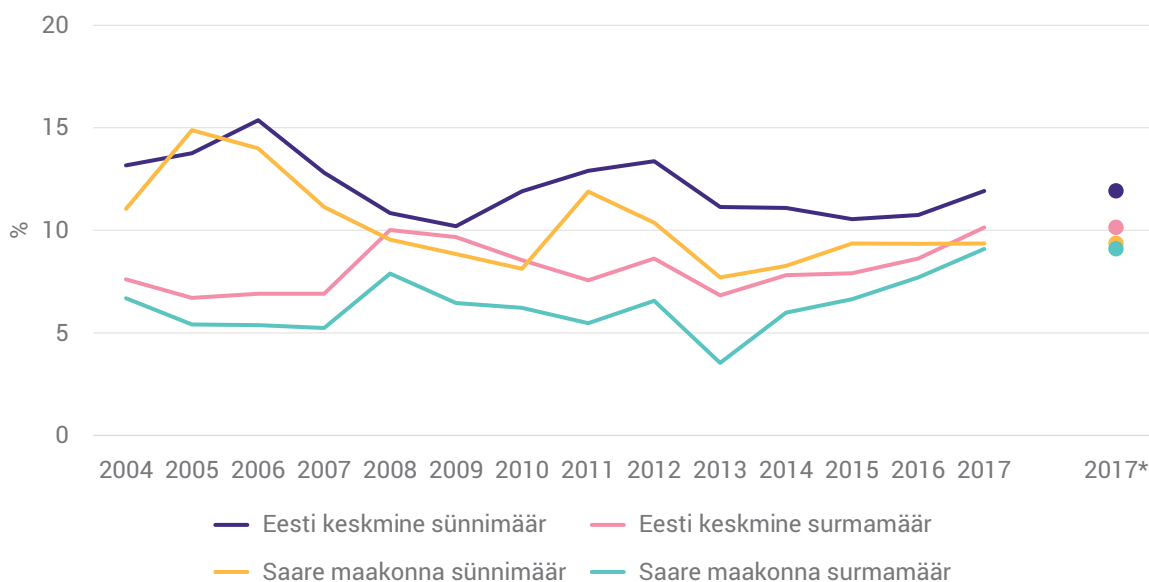
Saare maakonnas loodi 2017. aastal 213 ja tegevuse lõpetas 207 ettevõtet (tabel 91). Sündide ja surmade mõistes aktiivseimad tegevusalad olid „kutse-, teadus- ja tehnikalaane tegevus“, „ehitus“ ning „hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont“.

Tabel 91. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Saare maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	213	207
Mäetööstus	0	1
Töötlev tööstus	21	18
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	0
Ehitus	27	22
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	23	29
Veondus ja laondus	10	14
Majutus ja toitlustus	18	20
Info ja side	11	11
Finants- ja kindlustustegevus	1	1
Kinnisvaraalane tegevus	12	8
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	32	29
Haldus- ja abitegevused	15	15
Haridus	4	7
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2	3
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	19	10
Muud teenindavad tegevused	18	19

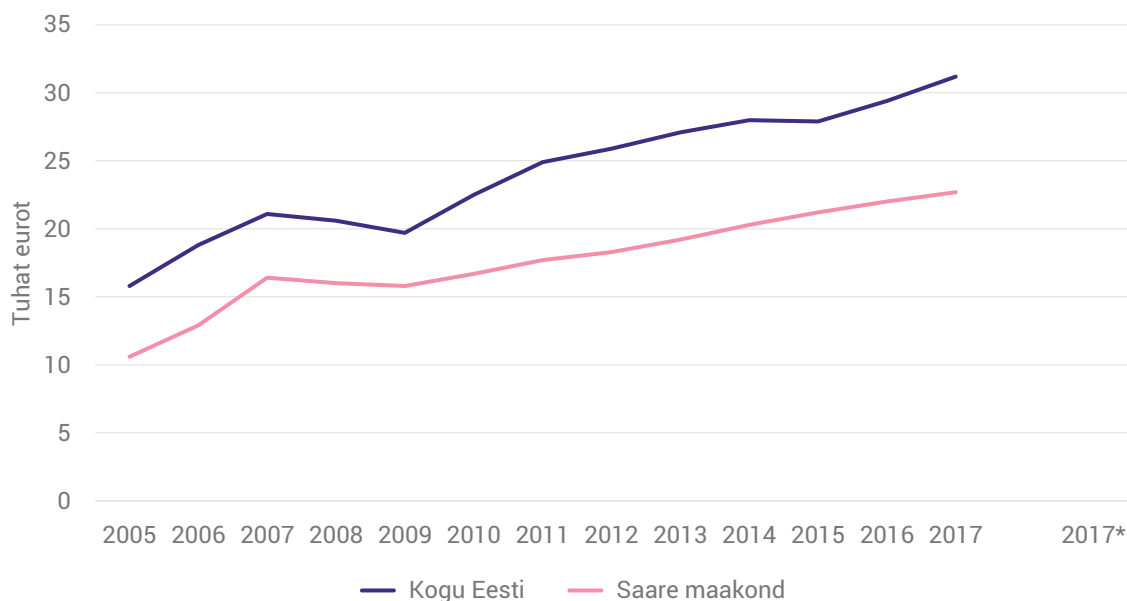
Nii Saare maakonna ettevõtete sünni- kui ka surmamäär on olnud üsna selgelt madalamad kui Eesti keskmised näitajad (joonis 142). 2017. aastaks jõudis kiire tõusu teinud Saare maakonna ettevõtete surmamäär samale tasemele sünnimääraga.

Joonis 142. Saare maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Saare maakonna ettevõtete tootlikkus on jäänud riigi keskmisele selgelt alla ning märgatavat konvergensti pole toimunud (joonis 143). 2017. aastal oli Saare maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel 22 700 eurot.

Joonis 143. Saare maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Töötajate arvu poolest kõige suuremad tegevusalad Saare maakonnas on töötlev tööstus (3000 töötajat), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (üle 1400 töötaja) ning haridus (üle 1300 töötaja). Saare maakonna kõige sagedamini esinev amet on müüja (tabel 92). Teiste maakondadega võrreldes on sagedasemate ametite seas madalamal kohal mootorsõidukite juhid.

Tabel 92. Saare maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Müüjad	882
Pedagoogika tippspetsialistid	729
Ehitustöölised, v.a elektrikud	671
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölised töötajad	649
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	632
Isikuteenindajad	618
Seadme- ja masinaoperaatorid	547
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	469
Koristajad ja abilised	420
Koostajad	408

Saare maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (15% maakonna töötajaskonnast) ning ametnikke (5%). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (18%) ning seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (16%).

Saare maakonna kõrgharidusega töötajatest 74% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 9% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 3% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 41% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 37% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 9% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 93. Saare maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	32	269	370	4	671
Tippspetsialistid	11	217	1038	5	1266
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	50	422	388	6	860
Ametnikud	29	242	184	5	455
Teenindus- ja müügitöötajad	183	844	244	6	1271
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	90	179	49	5	318
Oskustöötajad ja käsitöölised	399	1019	151	20	1569
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	299	914	148	12	1361
Lihttöölised	243	465	88	25	796

Madalamalt tasustatud tegevusalad Saare maakonnas on teenindus ja organisatsioonide tegevus (tabel 94). Viimane koos juriidiliste toimingute ja arvepidamise tegevusalaga kuulub ka selliste hulka, kus kõrgharidusega töötajate osakaal on üle keskmise suur.

Tabel 94. Saare maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate tööine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine tööine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Muu teenindus	592	551	13%	65%	21%	52
Organisatsioonide tegevus	683	540	18%	42%	40%	55
Hoonete ja maastike hooldus	743	693	20%	59%	22%	51
Juriidilised toimingud ja arvepidamine	746	754	0%	42%	58%	50
Toidu ja joogi serveerimine	747	742	20%	62%	18%	147
Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	783	727	15%	72%	13%	159
Sportitegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	795	778	9%	64%	28%	80
Tekstiilitootmine	814	740	20%	58%	22%	166
Majutus	836	746	11%	57%	32%	181
Kalapüük ja vesiviljelus	860	938	12%	69%	19%	58

Näidatud vähe tasustatud ametitest Saaremaal on kõige väiksema keskmise tööine tuluga toitlustuse abitöölised ning koristajad ja abilised (tabel 95). Suhteliselt palju madala haridusega töötajaid on põllumajanduse lihttöölise ning prügiveadajate seas. Saare maakond erineb teistest maakondadest selle võrra, et siin on madalamalt tasustatud ametite tabelis ka käsitöölised ja trükitöötajad.

Tabel 95. Saare maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate tõine tulu ja haridustase, 2019

Amet	Keskmine tõine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toitlustuse abitöölised	624	604	34%	56%	10%	50
Koristajad ja abilised	625	599	23%	63%	15%	204
Prügivedajad jms lihttöölised	699	661	37%	48%	15%	84
Koostajad	733	710	22%	69%	9%	351
Käsitöölised ja trükitöötajad	737	714	19%	53%	28%	53
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	763	722	41%	58%	1%	76
Isikuteenindajad	797	738	14%	64%	22%	370
Isikuhooldustöötajad	798	784	17%	67%	16%	261
Müüjad	803	779	13%	67%	19%	619
Liht- ja arvutiametnikud	836	880	7%	48%	45%	56
Klienditeenindajad	867	840	8%	58%	34%	154

Tabel 96. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Saare maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	60,0%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	75,0%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	20,0%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	2,3%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	6,5%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	16,8%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	32,9%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	30,4%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	80,3%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	68,8%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	17,7%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	25,1%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	9,4%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	22,0%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	63,5%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	76,6%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	83,5%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	9,5%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	60,7%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	16,1%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	74,3%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	79,0%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	25,0%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	9,4%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	9,1%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	25,6%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	18,2%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	9,1%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	8,7%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõime näitajate ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Saare maakond on paljudes näitajates sarnane Eesti keskmise seisuga. Kõrgem on madala haridusega elanike osatähtsus, nii nooremate kui ka vanemate elanike seas. Ka madala haridusega lapsevanemaid on Eesti keskmisega võrreldes palju. Samuti on suhteliselt rohkem kutseharidusega ning vähem kõrgharidusega elanikke. Hõivemäär on Eesti keskmisega sarnane eestlastel, kuid keskmisest madalam venelastel.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on keskmisest madalam. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on Eestis kõige väiksem.

Ettevõtete sünni- ja surmamäär on Eesti keskmisega võrreldes madalamat. Rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid ning vähem madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Küllaltki väike on täiendkoolituses osalenute osatähtsus.

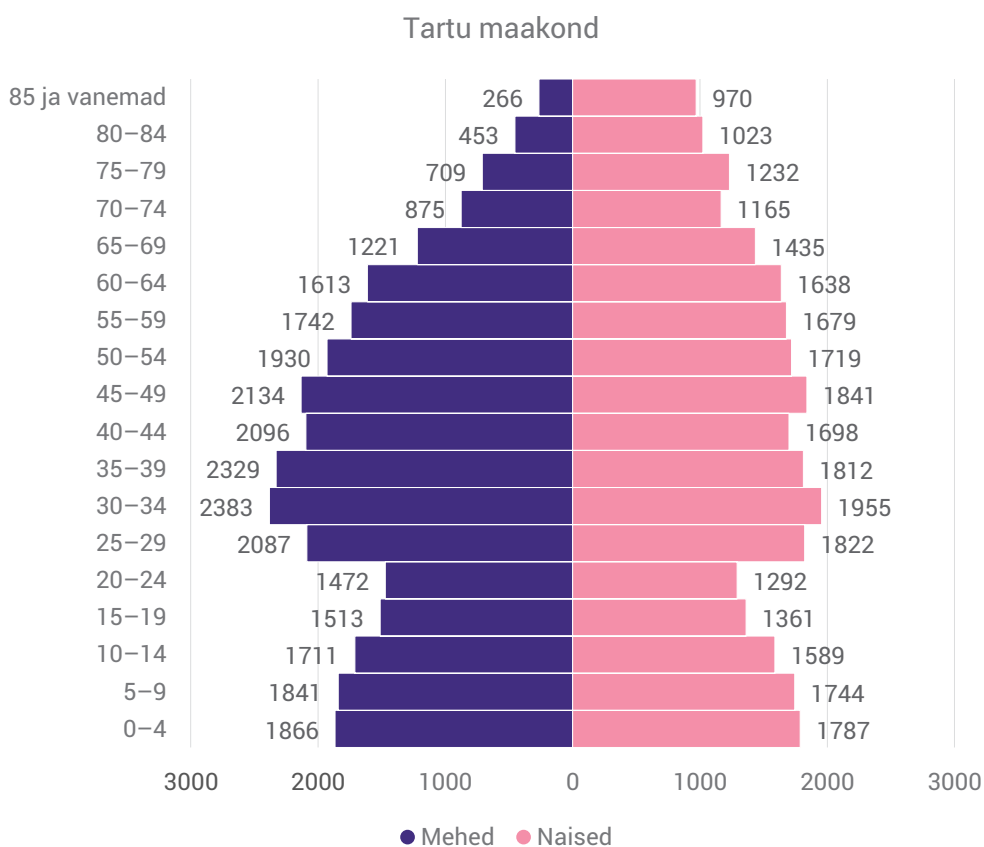
Saare maakonnas võib välja tuua järgmisi veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed või töötud elanikud
- Madala haridustasemega elanikud, eriti vanemaealised
- Kõrgharidusega mittehõivatud
- Puuduva või halva võõrkeeleoskusega inimesed
- Haridusele mittevastavat tööd tegevad inimesed
- Elukestvas õppes mitteosalevad inimesed

Tartu maakond (v.a Tartu linn)

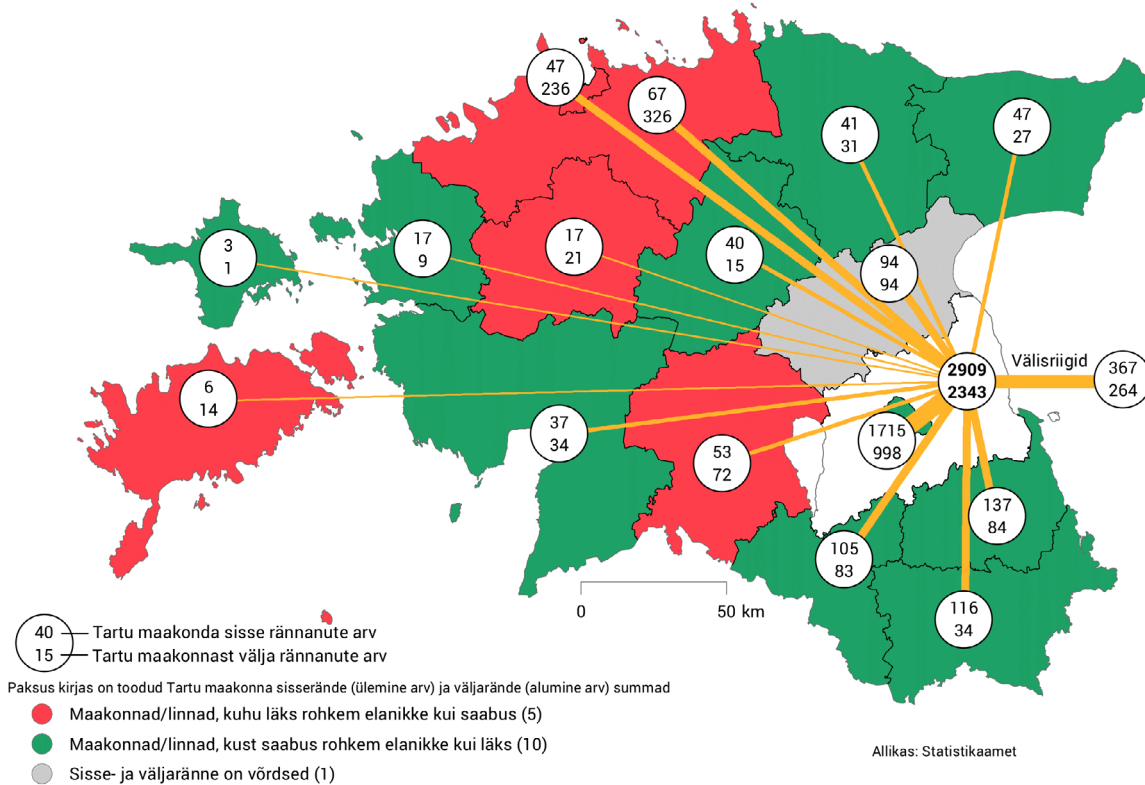
Tartu maakonna andmed on käesolevas aruandes esitatud ilma Tartu linnata (KOV tähenduses). Tartu maakonnas (v.a Tartu linn) elas 1. jaanuari 2019 seisuga 56 003 inimest. Nendest 50,4% olid mehed ja 49,6% naised. Sellega on Tartumaa üks kolmest Eesti piirkonnast, kus meeste arv on naiste omast suurem. Jooniselt 144 võib näha, et meeste arv on naiste omast suurem kuni 60. eluaastani. Rahvastiku struktuuri poolest on Tartu maakonnas muude maakondadega võrreldes rohkem noori. Nooremaid kui 15-aastaseid on Tartu maakonnas (v.a Tartu linn) 18,8% elanikkonnast, Eestis keskmiselt 16,4%. Üle 65-aastaste osakaal on Tartu maakonnas 16,7%, Eestis üldiselt 19,8%.

Joonis 144. Tartu maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Tartu maakonna rändesaldo oli 2019. aastal positiivne: sisse rändas 2909 ja välja 2343 inimest (kaart 13). Nii sisseränne kui väljaränne olid suurimad Tartu linna ning välisriikidesse. Väljaränne oli suur ka Harjumaale ja Tallinnasse. Sisserände puhul paistavad aga silma lisaks eelnimetatutele Kagu-Eesti maakonnad. Välisrände saldo oli positiivne ja ka Tartu linnast saabus Tartu maakonda rohkem elanikke kui sinna lahkus.

Kaart 13. Tartu maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

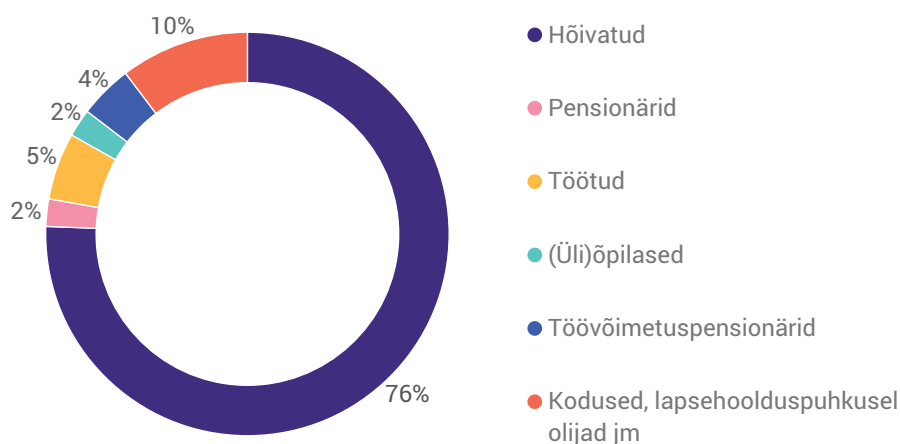
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiline

Tabel 97. Tartu maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

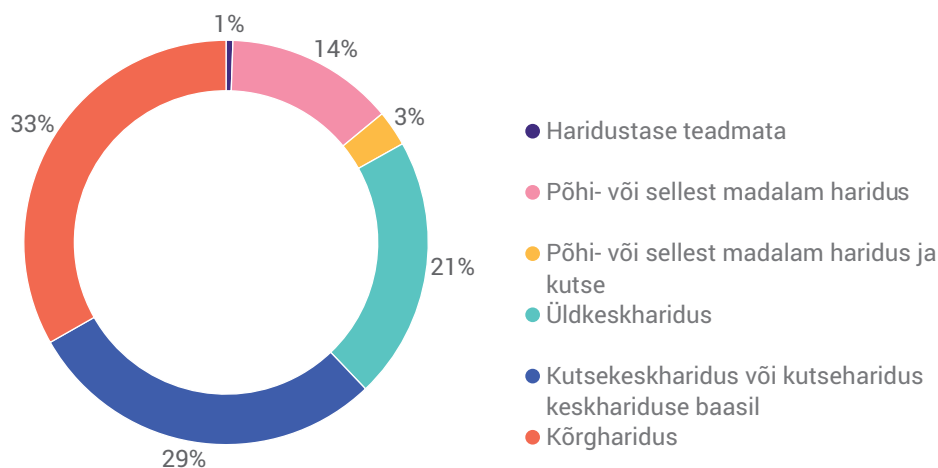
Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	33 242	25 130	1786	6326
20–34	11 011	7905	468	2638
35–54	15 559	12 617	780	2162
55–64	6672	4608	538	1526

2018. aasta seisuga on Tartumaal 20–64-aastaseid 33 242 (59% maakonna rahvastikust), kellest 35–54-aastaseid on 47%, 20–34-aastaseid 33% ja 55–64-aastaseid 20% (tabel 97). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 81%. Töötute osatähtsus on võrreldes teiste vanusegruppidega suurem 55–64-aastaste hulgas (8%).

Joonis 145. Tartu maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

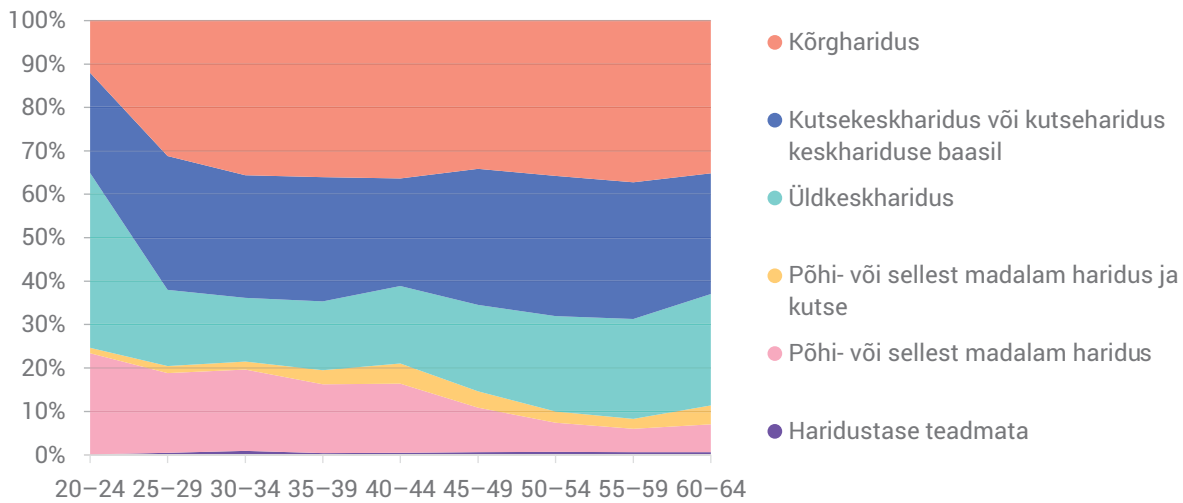
Tartumaa 20–64-aastastest on hõivatuid 76%, töötuid 5% ja majanduslikult mitteaktiivseid 19% (joonis 145). Majanduslikult mitteaktiivsete hulgas on vanadus- ja töövõimetuspensionäre 6% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 10%.

Joonis 146. Tartu maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Tartumaa 20–64-aastaste hulgas on kõige rohkem kõrgharitud, kolmandik elanikest. Kutseharidusega inimesi on 29% ning põhi- või madalama haridusega inimesi 17%.

Tartu maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 7,6%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 699 ja 1002 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

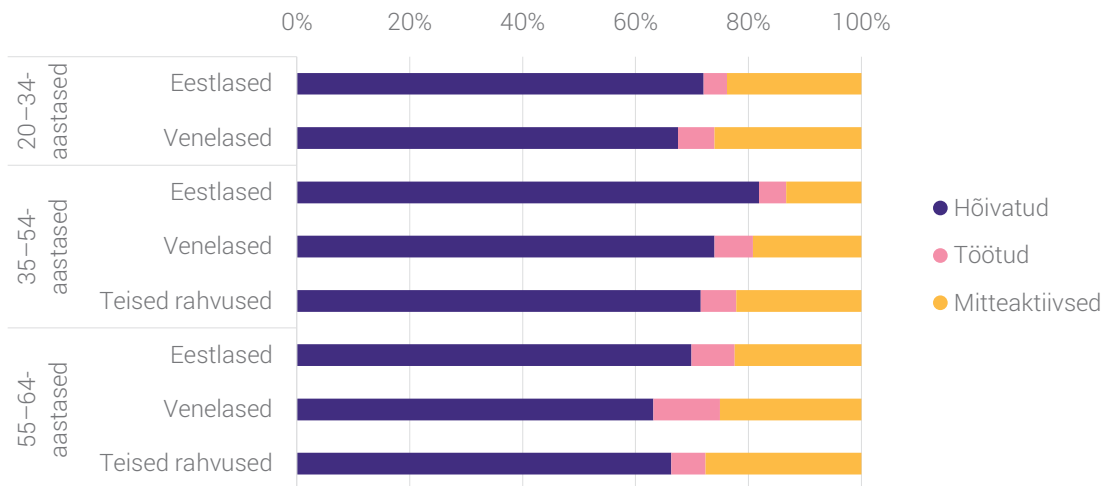
Joonis 147. Tartu maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Tartumaa elanike juures hakkab silma kõrgharitude ühtlane jaotumine 25–64-aastaste seas, kus nende osatähtsus on üle 35% (joonis 147). Kutseharidusega inimesi on vähem, samas vanuserühmas keskmiselt 29%. Keskharidusega on aga keskmiselt iga viies.

Madala haridusega inimesi on 20–44-aastaste hulgas natuke üle 20%, edasi vanemate hulgas aga keskmiselt 10%.

Joonis 148. Tartu maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

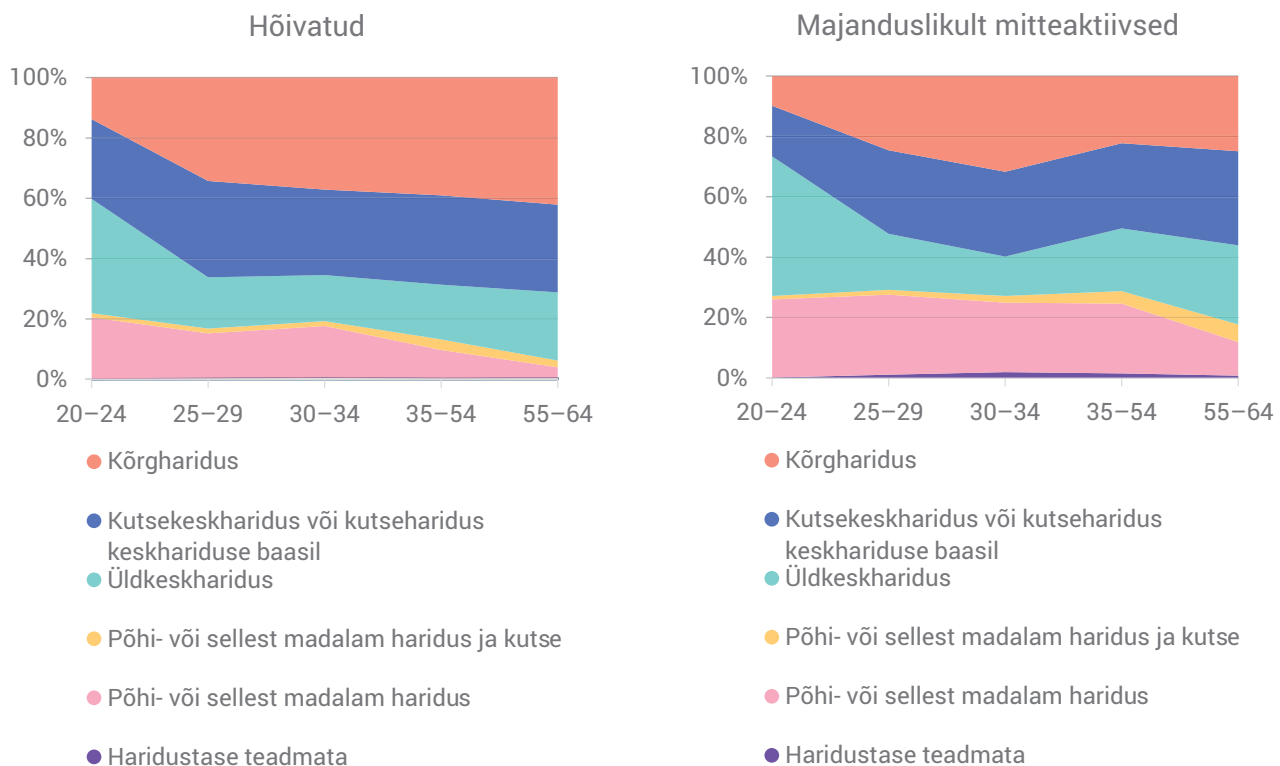

Tartumaa elanikest on eestlasi 91%, venelasi 7% ja teiste rahvuste esindajaid 2%. Noorte, 20–34-aastaste puhul on erinevused rahvusrühmade hõiveseisundis väga väikesed: eestlastest on hõivatud 71%, venelastest 68% (joonis 148).

35–54-aastaste hulgas on hõivatuid eestlaste seas 82%, venelaste seas 74% ja teiste rahvuste esindajate seas 72%. Töötute osatähtsus jääb kõigis rahvusrühmades vahemikku 5–7%.

55–64-aastaste seas on samuti erinevused hõiveseisundis väikesed. Hõivatuid on kõige rohkem eestlaste hulgas (70%) ning töötute osatähtsus suurim venelaste seas (12%).

Joonis 149. Tartu maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Tartumaa hõivatute hulgas on kõige rohkem kõrgharidusega inimesi (joonis 149). 25–64-aastaste hulgas on nende osatähtsus üle 30%, ulatudes 35–64-aastaste seas 40%-ni. Kutseharidusega inimesi on natuke alla 30%. Madala haridusega inimesi on rohkem 20–34-aastaste seas, kus nende osatähtsus jääb keskmiselt alla 20%.

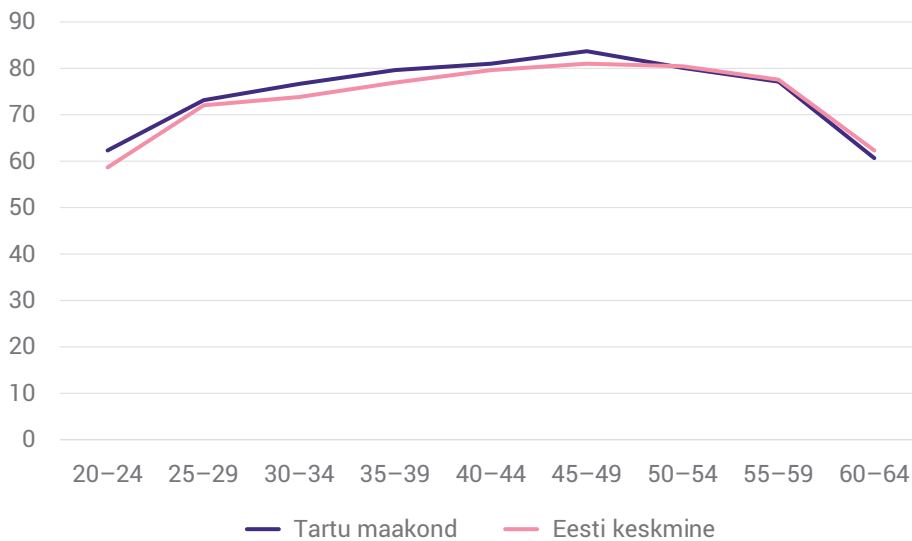
Majanduslikult mitteaktiivsete hulgas on kutseharidusega inimesi kõige rohkem 25–64-aastaste seas, natuke alla 30%. Neljandik 25–64-aastastest on kõrgharidusega. Neljandik 20–54-aastaste elanikest on madala haridusega.

Hõivemäär

Tartu maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 75,6%, mis on hea tulemus ja ületab Eesti keskmist näitajat (74,1%). Vanuserühmiti vaadates ei ole Tartu maakonnal väga suuri erinevusi võrreldes Eesti keskmisega – alla 50-aastastel on hõivemäär keskmisest mõnevõrra kõrgem, suurim on erinevus 20–24-aastastes hulgas. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (83,7%) on vanuserühmas 45–49. Registreeritud hõivemäär langeb järsult alates 60. eluaastast – 55–59-aastastest töötab 77,1%, 60–64-aastastest aga ainult 60,6%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. Tartumaal esineb see seos eriti tugevasti just vanemas vanuserühmas. Tartu maakonna 55–64-aastastest kõrgharidusega elanikest töötab 80,2%, samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest aga ainult 43,9%. Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 150. Tartu maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

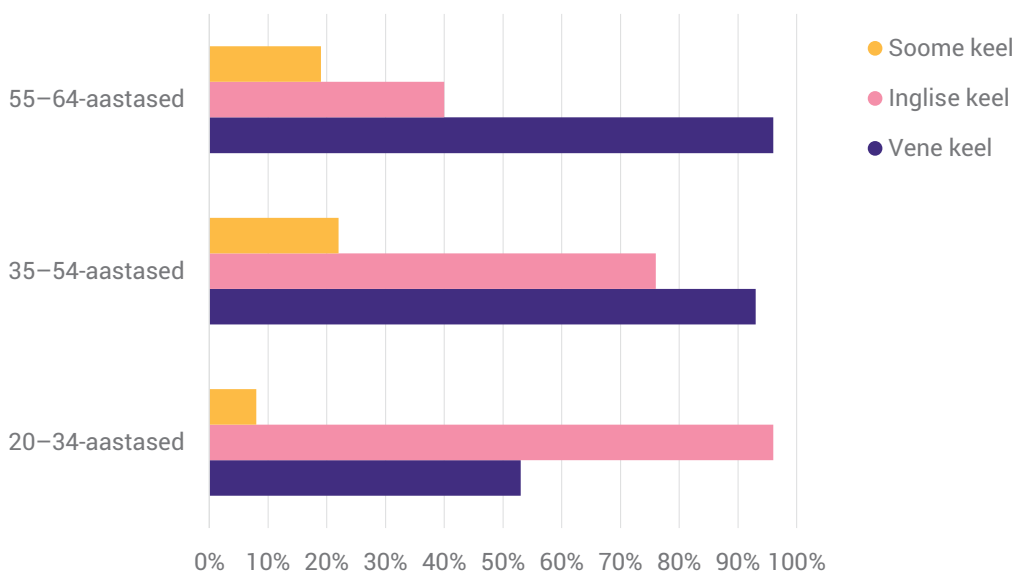
Tartu maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 3515, mis hõlmab 10,6% maakonna selle vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest 43,5% on registreeritud töötud, 20,0% töötud ja 36,5% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Tartu maakonna kohta avaldatud eesti keele oskuse 20–64-aastaste osatähtsust.

Inglise keele oskus on Tartu maakonna elanike hulgas suhteliselt hea, eriti nooremate seas (joonis 151). 96% 20–34-aastastest ja 76% 35–54-aastastest Tartu maakonna elanikest oskab inglise keelt. Kui vanemates vanuserühmades on vene keele oskus sarnane Eesti keskmisega, siis 20–34-aastastest valdas vene keelt veidi üle poolte, samal ajal kui riigis keskmiselt kaks kolmandikku. Soome keele oskus oluliselt riigi keskmisest ei erine.

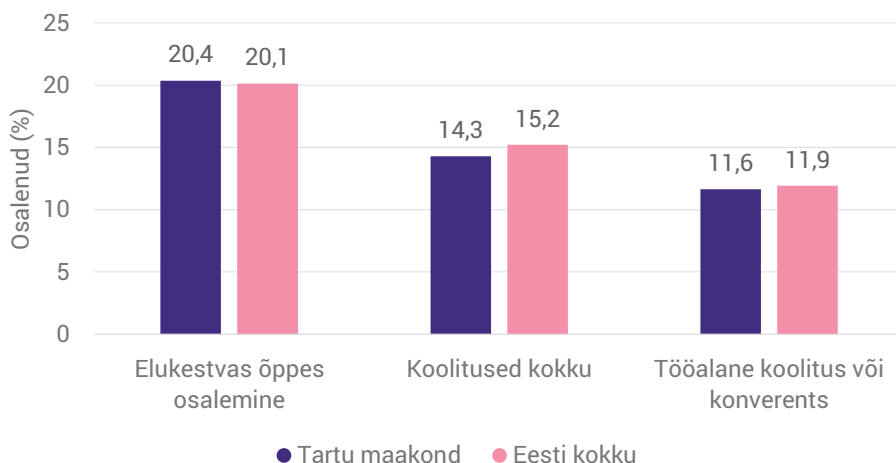
Joonis 151. Tartu maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Tartu maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 14,3% (joonis 152). Töölasel koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril oli osalenud 11,6% vastajatest ning see on Eesti keskmisega üsna sarnane osakaal. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 20,4% Tartu maakonna vastajatest.

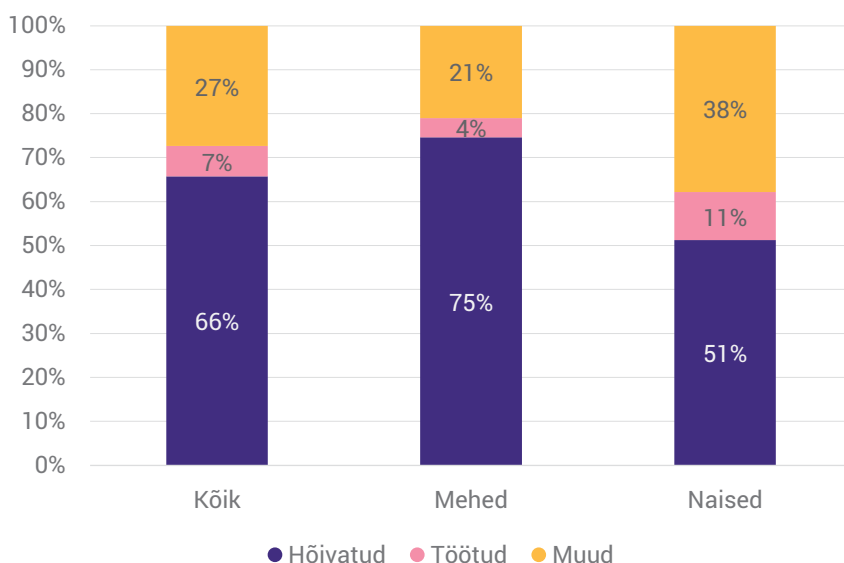
Joonis 152. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Tartu maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Tartu maakonnas on 18% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 153 ning silma paistab madal töötute osakaal madala haridusega väikelapsevanemate seas.

Joonis 153. Tartu maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Tartu maakonnas (v.a Tartu linn) tegutses 2019. aastal 4866 majanduslikult aktiivset ettevõtet (tabel 98). Maakonna ettevõtlusaktiivsus oli veidi madalam kui riigis keskmiselt – 87 majanduslikult aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. Mikroettevõtted on arvulises mõttes domineerivad. Arvestamata linna tegutseb viiendik Tartu maakonna ettevõtetest põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalal.

Tabel 98. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Tartu maakonnas (v.a Tartu linn) ja Eestis kokku, 2019

	Tartu maakond, v.a Tartu linn	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	4866	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	991	11 561
Mäetööstus	7	157
Töötlev tööstus	459	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	15	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	7	316
Ehitus	693	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	666	22 002
Veondus ja laondus	299	8711
Majutus ja toitlustus	125	4088
Info ja side	169	9247
Finants- ja kindlustustegevus	22	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	233	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	474	18 790
Haldus- ja abitegevused	195	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	70	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	86	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	120	4787
Muud teenindavad tegevused	235	7923

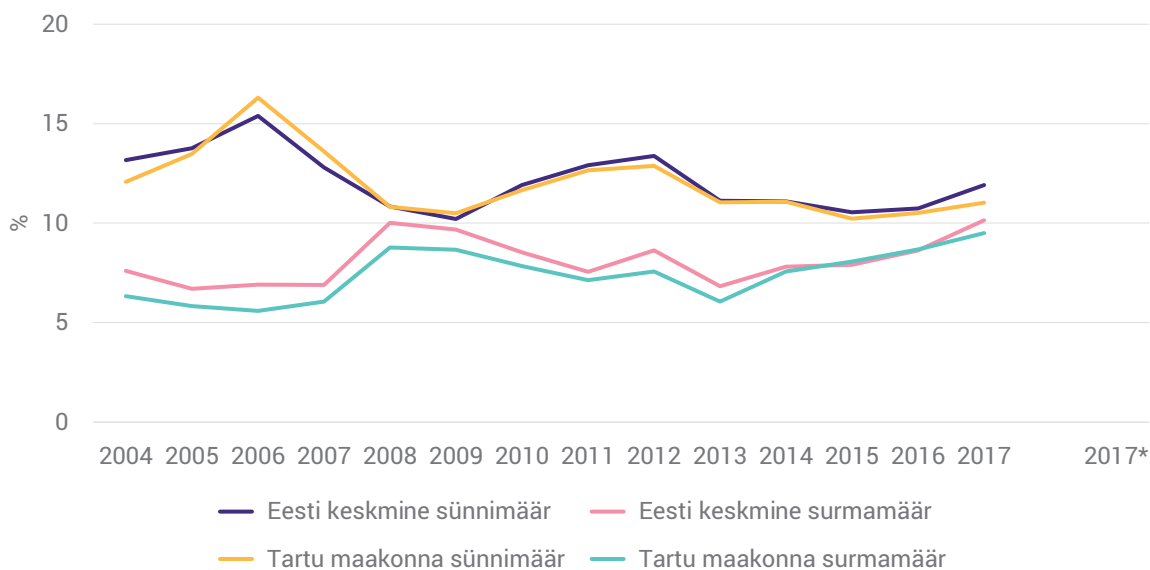
Tartu maakonnas (sealhulgas Tartu linnas) alustas 2017. aastal tegevust 1274 ettevõtet, kõige rohkem kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses (tabel 99). Tegevuse lõpetas 1097 ettevõtet, kõige rohkem hulgi- ja jaekaubanduse; mootorsõidukite ja mootorrataste remondi tegevusalal.

Tabel 99. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Tartu maakonnas (v.a Tartu linn), 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	1274	1097
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	88	65
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2	1
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	2	2
Ehitus	189	113
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	179	175
Veondus ja laondus	89	119
Majutus ja toitlustus	32	32
Info ja side	81	62
Finants- ja kindlustustegevus	24	22
Kinnisvaraalaane tegevus	79	71
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	202	168
Haldus- ja abitegevused	82	70
Haridus	36	33
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	21	28
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	65	52
Muud teenindavad tegevused	103	84

Tartu maakonna (sh Tartu linna) ettevõtete sünni- ja surmamäär on järginud Eesti keskmisi (joonis 154). Kui maakonna ettevõtete sünnimäär on alates 2013. aastast püsinud stabiilsena, siis surmamäär, nagu ka Eestis keskmiselt, on kasvanud.

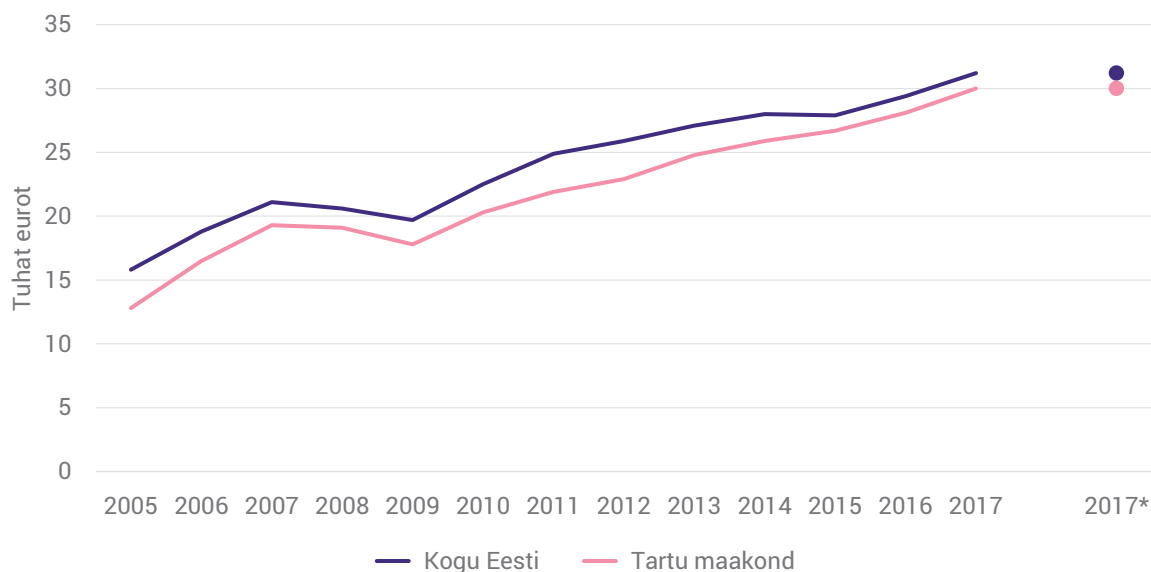
Joonis 154. Tartu maakonna (v.a Tartu linn) ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Tartu maakonna (sh Tartu linna) tootlikkus on püsinud peaaegu samal tasemel riigi keskmisega (joonis 155). 2017. aastal loodi Tartu maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtetes hõivatu kohta keskmiselt 30 000 eurot lisandväärtust.

Joonis 155. Tartu maakonna (v.a Tartu linn) ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Tartu maakonna suurimad tegevusalad töötajate arvu poolest on töötlev tööstus (üle 6000 töötaja), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (ligi 2400 töötajat) ning haridus (üle 2000 töötaja, lisa 4 tabel 2). Kõige sagedamini esinev amet Tartu maakonnas on mootorsõidukijuht (tabel 100). Iseloomulikuna linnalähedasele piirkonnale on Tartu maakonna 10 levinuma ameti seas arve- ja laoametnikud. Tööstuse tegevusala ametitest on levinumate seas koostajad. Muudes maakondades levinumate seas olnud müüja amet on siin alles kümnendal kohal.

Tabel 100. Tartu maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	1426
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	1298
Pedagoogika tippspetsialistid	1261
Ehitustöölised, v.a elektrikud	1110
Koostajad	876
Metallitöötajad, masinaehituse jms alade oskustöötajad	863
Juhid tegevusalade järgi	829
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	770
Arve- ja laoametnikud	742
Müüjad	738

Tartu maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast), tehnikuid ja keskastme spetsialiste (9%) ning teenindus- ja müügitöötajaid (8%). Keskmisest palju rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (23% vs. 15% Eestis keskmiselt) ning seadme- ja masinaoperaatoreid (18%).

Tartu maakonna kõrgharidusega töötajatest 74% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 6% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 3% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 42% töötab lihttöölise, seadme- või

masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 39% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 12% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 101. Tartu maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	69	488	659	6	1216
Tippspetsialistid	18	354	1486	5	1858
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	85	612	546	7	1243
Ametnikud	95	478	295	5	868
Teenindus- ja müügitöötajad	156	736	229	4	1121
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	90	207	62	9	359
Oskustöötajad ja käsitöölised	768	1945	376	118	3089
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	570	1510	258	155	2338
Lihttöölised	339	654	140	42	1133

Tartu maakonna vähem tasustatud tegevusalad on seotud toidu ja joogi serveerimise ning hoonete ja maastike hooldusega (tabel 102). Madala haridusega töötajaid on rohkem hoonete ehituse tegevusalal.

Tabel 102. Tartu maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate tööine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine tööine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toidu ja joogi serveerimine	717	691	26%	58%	16%	158
Hoonete ja maastike hooldus	718	610	24%	44%	32%	63
Sportitegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	779	666	8%	44%	48%	88
Kinnisvaraala tegevus	789	648	17%	53%	30%	109
Rõivatootmine	819	741	13%	62%	26%	86
Tekstiilitootmine	822	764	16%	56%	27%	62
Hoonete ehitus	858	756	32%	56%	12%	487
Maismaaveondus ja torustransport	891	803	11%	71%	17%	578
Raamatukogude, arhiivide, muuseumide ja muude kultuuriasutuste tegevus	903	904	0%	34%	66%	50
Muu kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	950	844	7%	25%	68%	56

Vähem tasustatud ametid Tartu maakonnas on toitlustuse abitöölised ning koristajad ja abilised (tabel 103). Kõrgharidusega töötajaid on rohkem liht- ja arvutiametnike ning klienditeenindajate seas. Madalama haridusega töötajaid on palju lihttöölise, aga ka turule orienteeritud metsanduse, kalanduse ja jahinduse oskustöötajate seas.

Tabel 103. Tartu maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toitlustuse abitöölised	634	628	24%	71%	5%	62
Koristajad ja abilised	664	600	26%	59%	16%	225
Turule orienteeritud metsanduse, kalanduse ja jahinduse oskustöötajad	789	666	35%	56%	9%	80
Isikuteenindajad	790	748	14%	65%	22%	254
Isikuhaldustöötajad	807	773	13%	70%	17%	364
Prügivedajad jms lihttöölised	812	777	23%	67%	11%	123
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	890	926	26%	56%	18%	201
Klienditeenindajad	894	779	9%	65%	26%	85
Liht- ja arvutiametnikud	896	860	3%	64%	33%	101
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veenduslihttöölised	932	882	36%	54%	10%	520

Tabel 104. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Tartu maakonnas (v.a Tartu linn)

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	59,4%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiumaa
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	75,6%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,0%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	2,2%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	6,5%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	16,3%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	28,9%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	33,2%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	81,9%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	74,0%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	16,6%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	28,2%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	5,8%	4,1%	9,7%	Hiiumaa		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	16,9%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	62,1%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	76,9%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	84,3%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiumaa
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	10,6%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	76,2%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	53,4%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	73,1%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiumaa
55–59-aastaste hõivemäär	77,1%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	20,7%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	11%	11,9%	8,2%	Hiiumaa		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	9,5%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	26,3%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	15,5%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	12,2%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	14,3%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõime näitajad ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Tartu maakonnas (v.a Tartu linn) on hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas kõrgem kui Eestis keskmiselt. Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus jällegi on keskmisest veidi madalam. Madala haridusega 20–64-aastaseid on rohkem kui muudes maakondades, nii nooremate kui ka vanemate hulgas. Samuti on rohkem madala haridusega lapsevanemaid. Kõrgharidusega elanikke on proportsionaalselt veidi vähem kui Eestis keskmiselt. Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes pisut suurem.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on keskmisest kõrgem. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on keskmisest mõnevõrra madalam.

Nii ettevõtete sünni- kui surmamäär jäävad Eesti keskmisele alla. Keskmisest rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid ning vähem madala haridusega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täiendkoolituses osalenute osatähtsus jääb Eesti keskmisele pisut alla.

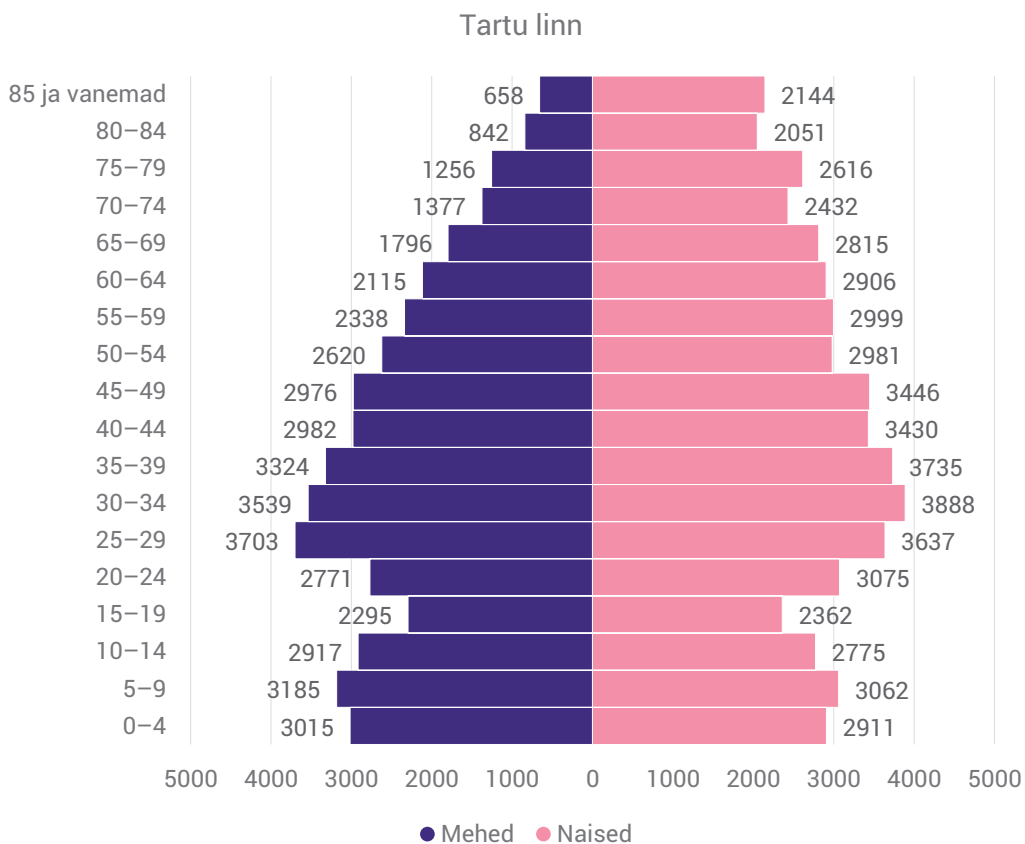
Tartu maakonnas võib välja tuua järgmisi veidi nõrgemaid gruppe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Madala haridustasemega elanikud, eriti noored
- Puuetega inimesed
- Mitteaktiivsed ja töötud noored ning vanemaealised elanikud
- Kõrgharidusega mittehõivatud
- Puuduva või halva võõrkeeleoskusega inimesed
- Haridusele mittevastavat tööd tegevad inimesed

Tartu linn

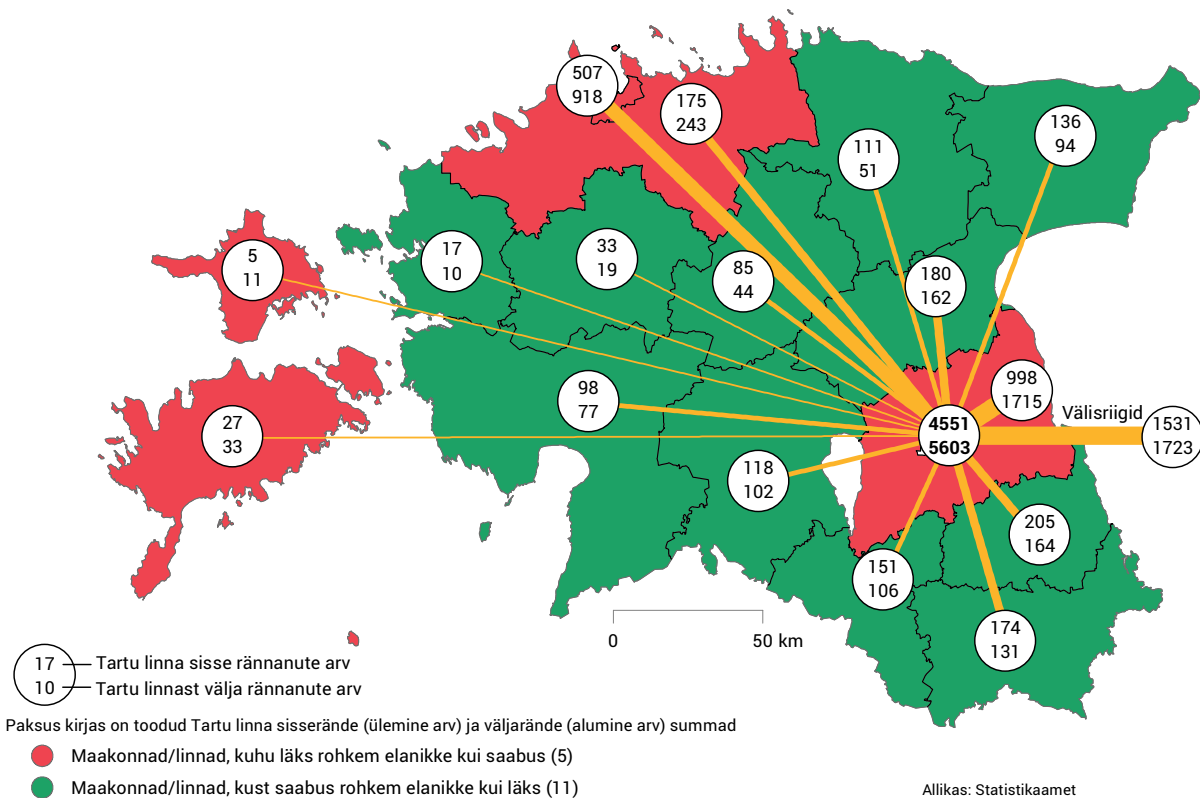
Tartu linnas (omavalitsusüksusena) elas 1. jaanuari 2019 seisuga 96 973 inimest ehk 7,3% kogu Eesti elanikkonnast. Nendest 45,1% on mehed ja 54,9% naised. Eesti keskmisega võrreldes on naised Tartu linnas palju rohkem. Kui meeste osakaal on naiste omast suurem kõige nooremates vanusegruppides, siis alates 15. eluaastast on naised meestest rohkem või enam-vähem võrdselt (joonis 156). Rahvastiku struktuuri poolest on Tartu linnas Eesti keskmisega võrreldes rohkem noori (alla 20-aastaste vanusegruppi kuulub Tartus 23,2% elanikkonnast, Eestis keskmiselt 21%). Üle 65-aastaseid on Eesti keskmisega võrreldes veidi vähem, vastavalt 18,5% Tartus ja 19,8% Eestis üldiselt.

Joonis 156. Tartu linna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Tartu linna rändesaldo oli 2019. aastal negatiivne: sisse rändas 4551 ja välja 5603 inimest (kaart 14). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tartu maakond, Tallinn ja välisriigid. Nende kohtadega on ka rändesaldo negatiivne. Positiivne on rändesaldo teiste Lõuna-Eesti maakondadega. See tähendab, et sealt saabus Tartu linna rohkem elanikke kui Tartust sinna lahkus.

Kaart 14. Tartu linna ränne, 2019. Linna kohal antud ülemine arv näitab linna sisse rännanute arvu, alumine linnast välja rännanute arvu

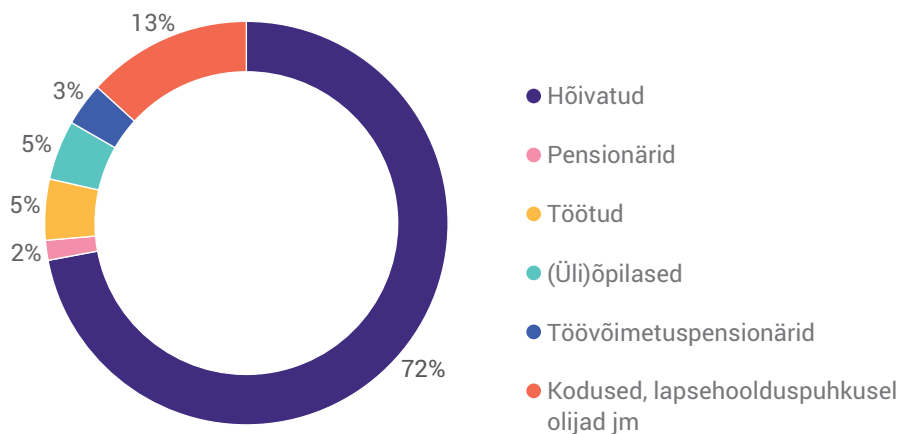
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiline

Tabel 105. Tartu linna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	56 465	40 679	2756	13 030
20–34	20 613	12 646	794	7173
35–54	25 494	20 346	1283	3865
55–64	10 358	7687	679	1992

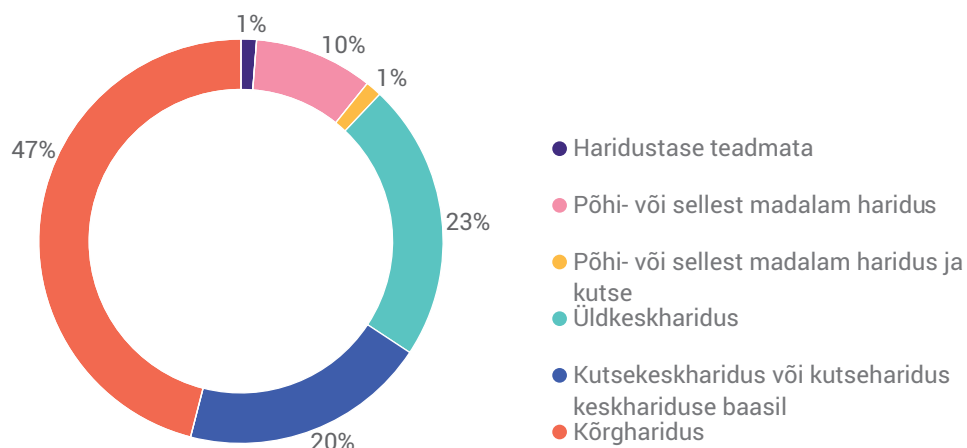
2018. aasta seisuga on Tartu linnas 20–64-aastaseid elanikke 56 465 (58% Tartu kogurahvastikust), kellest 35–54-aastaseid on 45%, 20–34-aastaseid 37% ja 55–64-aastaseid 18% (tabel 105). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 80%. Silma hakkab väiksem hõivatute osatähtsus eelkõige 20–34-aastaste hulgas (61%), kelle seas on jällegi märgatavalt rohkem majanduslikult mitteaktiivseid (35%).

Joonis 157. Tartu linna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

Tartu linna 20–64-aastaste elanike seas on hõivatuid 72%, töötuid 5% ja majanduslikult mitteaktiivseid 23% (joonis 157). Kui maakondade puhul on õpilaste ja üliõpilaste osatähtsus olnud 2% juures, siis Tartu linnas on nende osatähtsus 5%. Vanadus- ja töövõimetuspensionäre on samuti 5%.

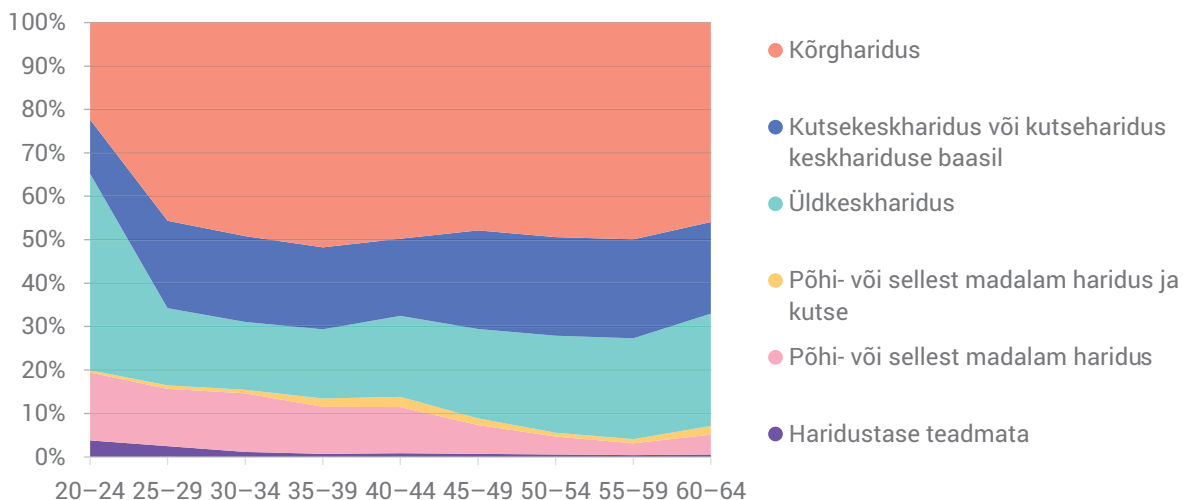
Joonis 158. Tartu linna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Võrreldes maakondadega, iseloomustab Tartu linna erakordselt kõrge kõrgharitute osatähtsus (47%), kutseharidusega inimesi on linnaelanike hulgas viiendik. Põhi- või madalama haridusega on 11%.

Tartu linna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 11,6%. Tasemeõppes osalejate osakaal on Eesti kõrgeim nii 20–34-aastaste (25%) kui ka 35–54-aastaste seas (5%). Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 622 ja 1020 eurot) ning vahe on üks Eesti suurimaid. 35–54-aastaste seas teenivad õppijad samuti mitteõppijatest rohkem (vastavalt 1191 ja 1254 eurot), kuid vahe on vähenenud (lisa 1 tabel 1).

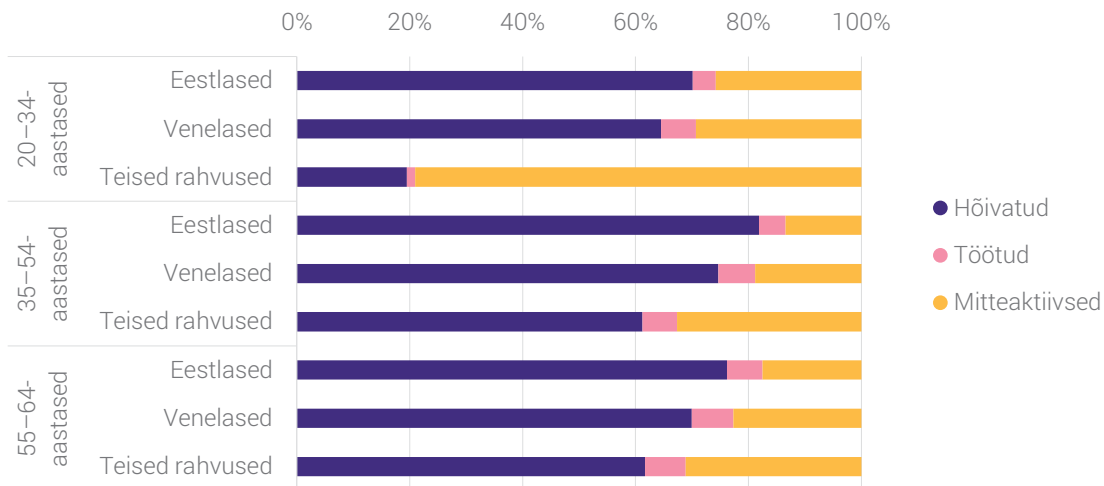
Joonis 159. Tartu linna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Tartu linnas on kõrgharidusega peaaegu iga teine 25–64-aastane elanik, kutseharidusega on iga viies (joonis 159). Keskhariidusega inimesi on paar protsendipunkti rohkem kui kutseharidusega.

Silma hakkab madala haridusega inimeste väike osatähtsus. Alla 44-aastaste seas on neid 14% ja üle 44-aastaste seas 6%.

Joonis 160. Tartu linna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

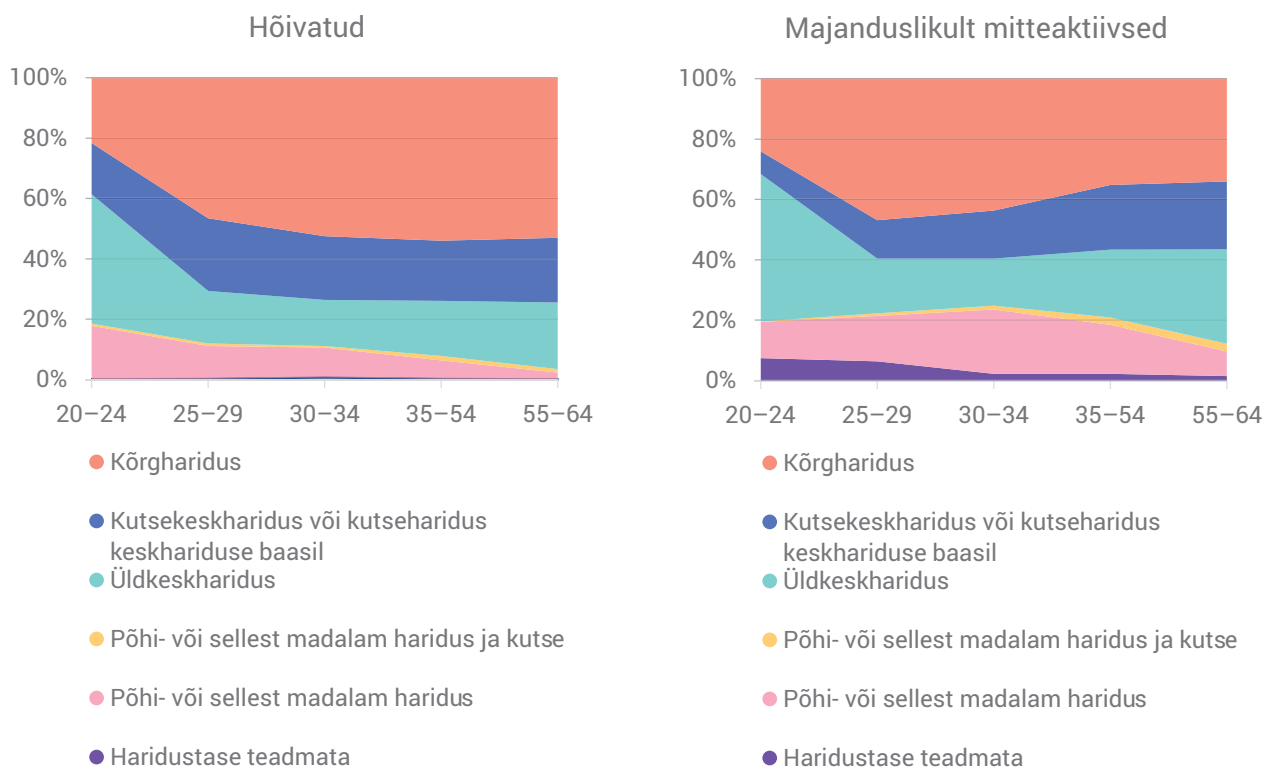
Tartu linna elanikest on eestlasi 79%, venelasi 14% ja teiste rahvuste esindajaid 7%. Noorte muulaste hulgas hakkab silma suur mitteaktiivsete inimeste osatähtsus, mis tuleneb sellest, et Tartu Ülikoolis õpib palju välistudengeid (joonis 160). Eestlaste ja venelaste hõives suuri erinevusi ei esine.

35–54-aastaste hulgas on muudest rahvustest inimeste seas hõivatuid 61%, venelaste seas 75% ja eestlaste seas 82%. Töötute puhul on erinevused rahvusrühmade vahel väikesed, vahemikus 5–7%.

55–64-aastaste puhul on jällegi eestlaste hulgas hõivatute osatähtsus kõige suurem (76%), venelaste seas 70% ja teistest rahvustest elanike hulgas 62%. Töötus on eestlaste seas 6% ja mitte-eestlaste seas 7%.

Joonis 161. Tartu linna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

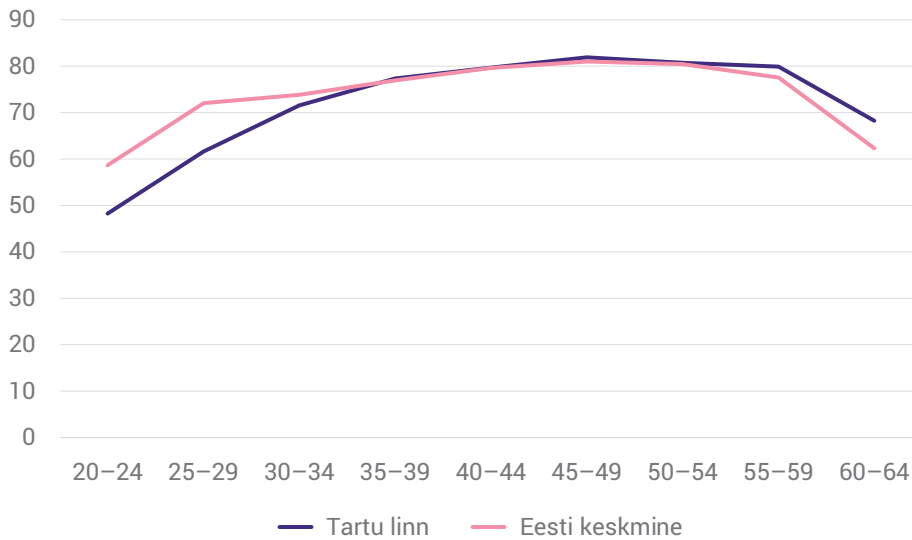
Tartu linna hõivatute hulgas hakkab silma kõrgharitude suur osatähtsus (joonis 161). Pooled 25–64-aastastest on kõrgharidusega. Kutseharidusega on igal viiendal. Madala haridusega inimeste osatähtsus on kõige suurem 20–24-aastaste seas (19%), 35–64-aastaste hulgas jääb nende osatähtsus alla 10%.

Majanduslikult mitteaktiivsete seas on kõrgharidusega inimeste osatähtsus kõige suurem 25–34-aastaste hulgas (45%). Kutseharidusega inimesi on rohkem 35–64-aastaste seas, kus nende osatähtsus on keskmiselt 22%. Mitteaktiivsete seas on kesk- ja madala haridusega inimesi rohkem kui hõivatute hulgas. Kõige rohkem on madala haridusega inimesi 30–34-aastaste seas, umbes iga viies.

Hõivemäär

Tartu linna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 72,0%. See näitaja on madalam nii Eesti keskmisest (74,1%) kui ka ülejäänud Tartu maakonna hõivemäärast (75,6%). Tartu linn paistab silma eelkõige noorte madala registreeritud hõivemääraga – alla 30-aastaste tartlaste hõivemäär on umbes 10% võrra eakaaslaste keskmisest näitajast madalam (20–24-aastastest töötab 48,2%, 25–29-aastastest 61,6%). Vanemas eas seevastu on tartlaste hõivemäär Eesti keskmisest kõrgem, millest võib järeldada, et kuigi hõivemäär langeb ka Tartu linnas alates 60. eluaastast järsult, toimub seal tööturul lahkumine keskmisest aeglasemalt. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (81–82%) on vanuserühmas 45–54.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega tartlastest töötab 82,0%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest vähem kui pooled (48,9%). 20–34-aastaste elanike võrdluses on Tartu linn ülejäänud Eestist erinev, sest kestvate õpingute tõttu on kõrgharidusega noorte hõivemäär (66,1%) madalam kui neil, kes on omandanud kesk- ja kutsehariduse (73,1%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisas 3.

Joonis 162. Tartu linna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

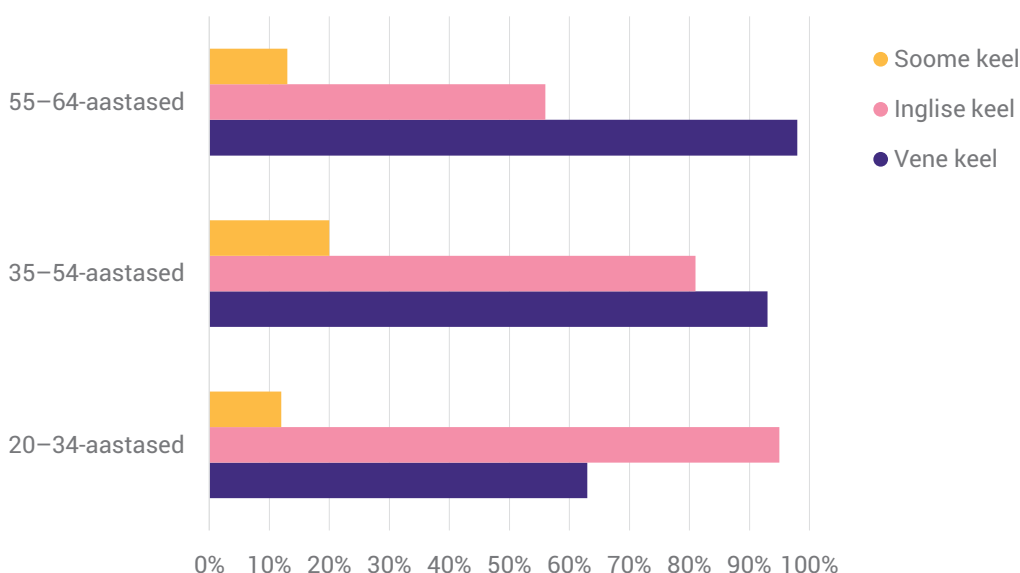
Tartu linna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 5244, mis hõlmab 9,3% selle vanuserühma tartlastest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest ligi pooled (47%) on registreeritud põhjal tööga hõivatud, viiendik (19%) töötud ja kolmandik (34%) majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Tartu linna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust.

Inglise keele oskusega on Tartu linnas hästi ning kõikides vanuserühmades on valdamine kõrgem kui riigis keskmiselt, eriti vanemaealiste seas (joonis 163).

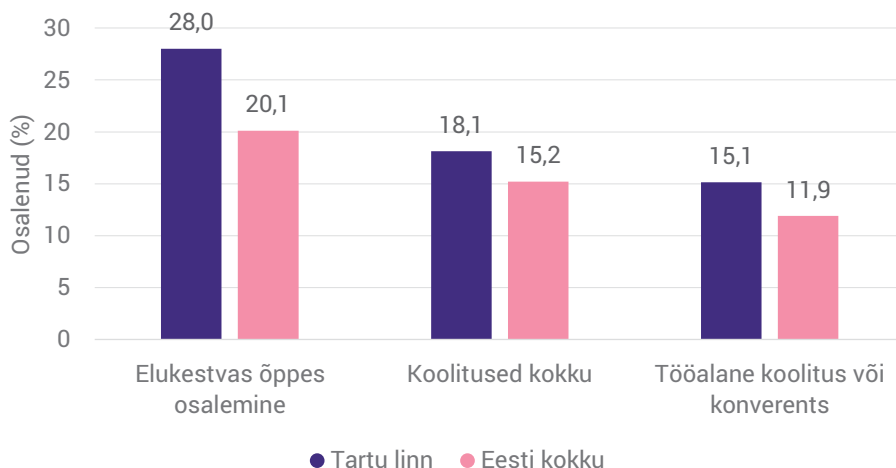
Nii vene kui ka soome keele valdamine on võrreldav riigi keskmiste tasemetega. Tartu linna elanikest valdab enim ehk viiendik soome keelt 35–54-aastaste vanuserühm. Vene keele oskus on kõrge vähemalt 35-aastaste seas.

Joonis 163. Tartu linna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Tartu linna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 18,1% (joonis 164). Töölasele koolitusel, kursusel, seminaril või konverentsil oli osalenud 15,1% Tartu linna vastajatest. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 28% Tartu linna vastajatest. Tartu linnas on elukestva õppe näitaja Eesti kõrgeim.

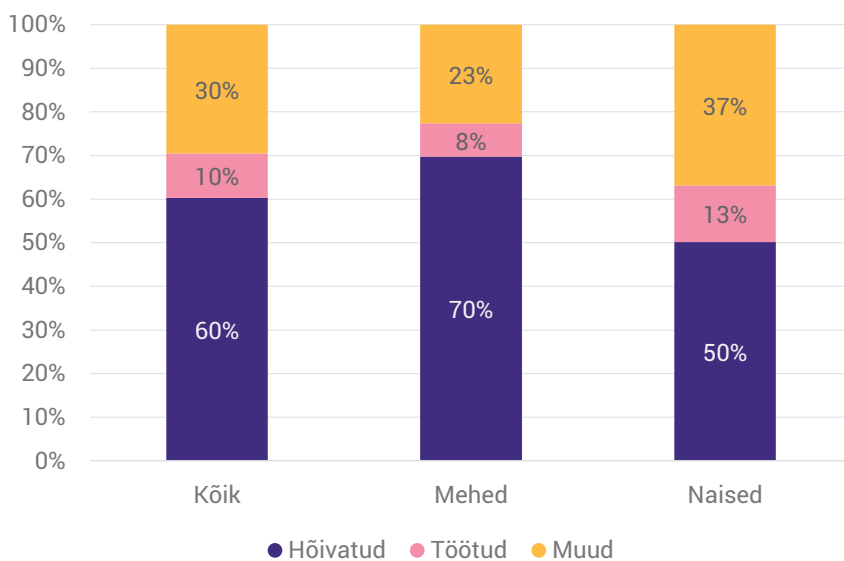
Joonis 164. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Tartu linnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Tartu linnas on 12% ehk Eesti üks väiksemaid (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on esitatud joonisel 165.

Joonis 165. Tartu linna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

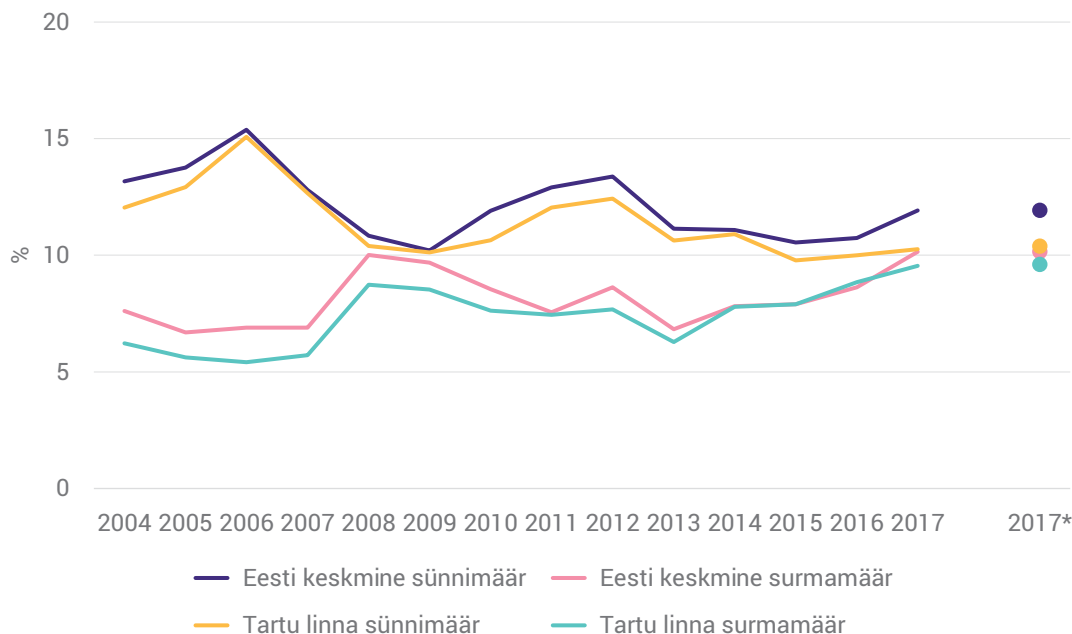
Riigi suuruselt teises linnas, Tartus tegutses 2019. aastal 7% kogu Eesti ettevõtetest ehk 9409 majanduslikult aktiivset ettevõtet (tabel 106). Tartu linna ettevõtlusaktiivsus on võrreldaval tasemel riigi keskmisega – 2019. aastal tegutses maakonnas 97 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. 93% Tartu linna ettevõtetest olid vähem kui 10 töötajaga. Kui maakondades domineeris peamise tegevusalana peamiselt primaarsektor, siis Tartu linna ettevõtete pingerea ülemine ots on samasugune riigi keskmisega. Ettevõtete arvu poolest on olulisemateks tegevusaladeks hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (17% aktiivsetest ettevõtetest), kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus (15%) ning ehitus (12%).

Tabel 106. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Tartu linnas ja Eestis kokku, 2019

	Tartu linn	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	9409	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	337	11 561
Mäetööstus	9	157
Töötlev tööstus	609	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	14	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	18	316
Ehitus	1108	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	1583	22 002
Veondus ja laondus	691	8 711
Majutus ja toitlustus	273	4088
Info ja side	611	9247
Finants- ja kindlustustegevus	89	2326
Kinnisvaraalane tegevus	811	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1393	18 790
Haldus- ja abitegevused	397	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	203	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	269	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	383	4787
Muud teenindavad tegevused	611	7923

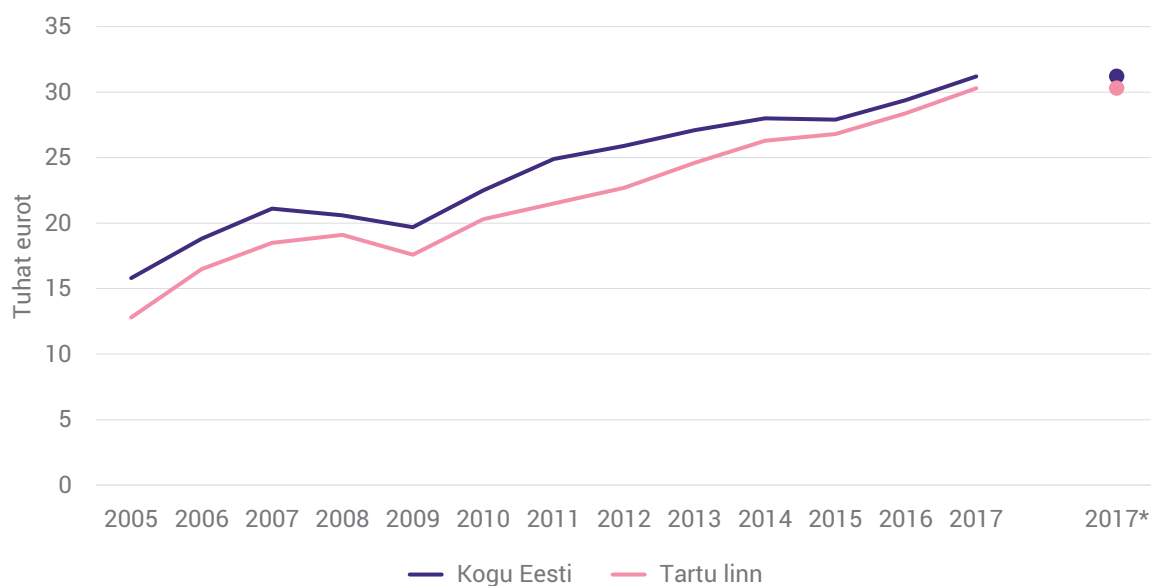
Ettevõtete sündide ja surmade andmeid tegevusalade lõikes Tartu linna kohta eraldi ei avaldata (need on esitatud koos Tartu maakonna andmetega).

Kuigi varasemalt on Tartu linna ettevõtete sünni- ja surmamäära trendid enam-vähem kattunud riigi keskmisega, pole Tartu ettevõtete sünnimäär alates 2015. aastast riigi keskmise kasvuga sammu pidanud (joonis 166). Tartu ettevõtete surmamäär seevastu on alates 2013. aastast oluliselt kasvanud (nagu ka riigis keskmiselt), mistõttu 2017. aastaks olid nii sünni- kui ka surmamäär jõudnud pea samale tasemele.

Joonis 166. Tartu linna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Lõuna-Eesti olulisima majanduskeskuse ettevõtete tootlikkus on riigi keskmisele alla jäänud (joonis 167). Samas on toimunud mõningane konvergeerumine ehk Tartu linna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus on lähenenud Eesti keskmisele ning 2017. aastal loodi hõivatute kohta 30 300 eurot lisandväärtust.

Joonis 167. Tartu linna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatute kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Tartu linna suurimad tegevusalad töötajate arvult on hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (ligi 9000 töötajat), haridus (üle 8000 töötaja) ning tervishoid ja sotsiaalhoolekanne (üle 6500 töötaja, lisa 4 tabel 1). Tulenevalt suurest haridusasutuste arvust Tartus on pedagoogika tippspetsialistid Tartust ametigruppide poolest üks suurimast (tabel 107). Järgnevad tervishoiu tippspetsialistid. Samuti on seoses linnas asuvate teadusasutustega küllaltki palju loodus- ja tehnikateaduste tippspetsialiste. Sarnaselt Tallinnaga on kümne levinuma ametigrupi seas ka IKT tippspetsialistid. Kõige suurema töötajate arvuga amet on müüjad.

Tabel 107. Tartu linna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Müüjad	4981
Pedagoogika tippspetsialistid	3855
Tervishoiu tippspetsialistid	3740
Äri- ja haldusalal töötavad keskastme spetsialistid	3440
Ehitustöölised, v.a elektrikud	2810
Isikuteenindajad	2407
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tippspetsialistid	2259
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	2182
Loodus- ja tehnikateaduste tippspetsialistid	2155
Koristajad ja abilised	2026

Tartu linna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (6% töötajaskonnast). Keskmisest palju rohkem on tippspetsialiste (28%).

Tartu linna kõrgharidusega töötajatest väga suur osa ehk 85% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 7% seatasetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 2% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 30% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöölisi on 39% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 12% Tartu linna madala haridusega töötajatest.

Tabel 108. Tartu linna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	125	1245	2139	21	3509
Tippspetsialistid	46	1468	9146	97	10 660
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	132	2193	3011	29	5336
Ametnikud	147	1448	1206	20	2801
Teenindus- ja müügitöötajad	810	3915	1252	47	5977
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	22	69	44	1	135
Oskustöötajad ja käsitöölised	1098	3505	697	141	5300
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	439	1589	368	61	2396
Lihttöölised	588	1472	395	75	2455

Vähem tasustatud tegevusalad Tartu linnas on seotud teenindusega, samuti meelelahutustegevuse ja sotsiaalhoolekandega (tabel 109). Tartu eripära teist piirkondadega võrreldes on, et tabelisse on jõudnud ka rõivatoomine. Kõrgharidusega töötajate osakaal madalalt tasustatud tegevusalade töötajate seas on Tartu linnas läbivalt küllaltki kõrge. Eriti palju on kõrgharidusega töötajaid hoolekande ja meelelahutustegevuste

alal. Madala haridusega töötajaid on jällegi pigem vähe, suurim on nende osakaal hoonete ja maastike hoolduse alal.

Tabel 109. Tartu linna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Muu teenindus	748	587	13%	62%	25%	357
Loomes-, kunsti- ja meelelahutustegevus	757	597	6%	52%	42%	90
Sotsiaalhoolekanne majutuseta	792	697	5%	56%	39%	166
Rõivatootmine	813	724	9%	62%	29%	191
Toidu ja joogi serveerimine	814	757	19%	66%	16%	992
Hoonete ja maastike hooldus	830	706	22%	59%	19%	550
Hoolekandeesutuste tegevus	854	849	14%	44%	43%	251
Posti- ja kullerteenus	866	782	19%	57%	25%	189
Tekstiiltootmine	873	770	15%	53%	33%	89
Arvutite ning tarbeesemete ja kodutarvete parandus	880	761	8%	65%	27%	66

Tartu linna vähe tasustatud ametite hulka kuuluvad koristajad, abi- ja lihttöölised erinevates valdkondades (tabel 110). Madalama haridusega töötajate osakaal on suurem just toitlustuse abitöölise seas.

Tabel 110. Tartu linna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	649	625	22%	59%	19%	816
Toitlustuse abitöölised	711	704	26%	59%	15%	376
Prügivedajad jms lihttöölised	780	761	21%	60%	19%	301
Isikuteenindajad	859	798	13%	65%	22%	1308
Isikuhooldustöötajad	885	848	12%	65%	23%	1009
Müüjad	900	825	15%	66%	19%	3103
Koostajad	909	857	18%	66%	16%	126
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	959	891	26%	61%	13%	919
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	969	902	16%	66%	18%	924
Muud teenindusala lihtametnikud	985	908	7%	52%	41%	382

Tabel 111. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Tartu linnas

Näitaja	Linna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	58,2%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	72,0%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	23,1%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	4,8%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	5,1%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	10,8%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	19,7%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	46,0%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	81,9%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	74,7%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	11,6%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	15,9%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	3,3%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	10,6%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	55,2%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	75,4%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	79,1%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	9,3%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	80,7%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	63,3%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	61,6%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	79,9%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	13,0%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	10,3%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	9,5%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	15,1%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	17,3%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	13,2%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	18,1%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud linna konkurentsivõimenäitajat maakondade omadega. Linna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui linna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Tartu linna 20–64-aastaste osatähtsus on pisut väiksem kui Eestis keskmiselt. Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas jääb samuti pisut alla Eesti keskmisele, samal ajal kui mitteaktiivsete osatähtsus on keskmisest suurem. Õpilaste ja üliõpilaste osakaal 20–64-aastaste elanike seas on Tartu linnas Eesti kõrgeim. Madala haridusega elanike osatähtsus on Tartu linnas Eesti keskmisega võrreldes väiksem, sama kehtib kutseharidusega elanike kohta. Rohkem on aga kõrgharidusega elanikke. Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas on Eesti keskmisel tasemel, venelaste seas aga keskmisest pisut madalam. Hõivemäär on keskmisest madalam noorte ning madala haridusega inimeste seas. Samal ajal on Eesti keskmisega võrreldes vähem madala haridusega lapsevanemaid.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eesti kõrgeim. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on Eesti keskmisest pisut madalam.

Ettevõtete sünni- ja surmamäär on Tartu linnas Eesti keskmisega võrreldes madalamad. Keskmisest vähem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid. Täiendkoolitusest osavõtnuid on aga teiste maakondadega võrreldes rohkem.

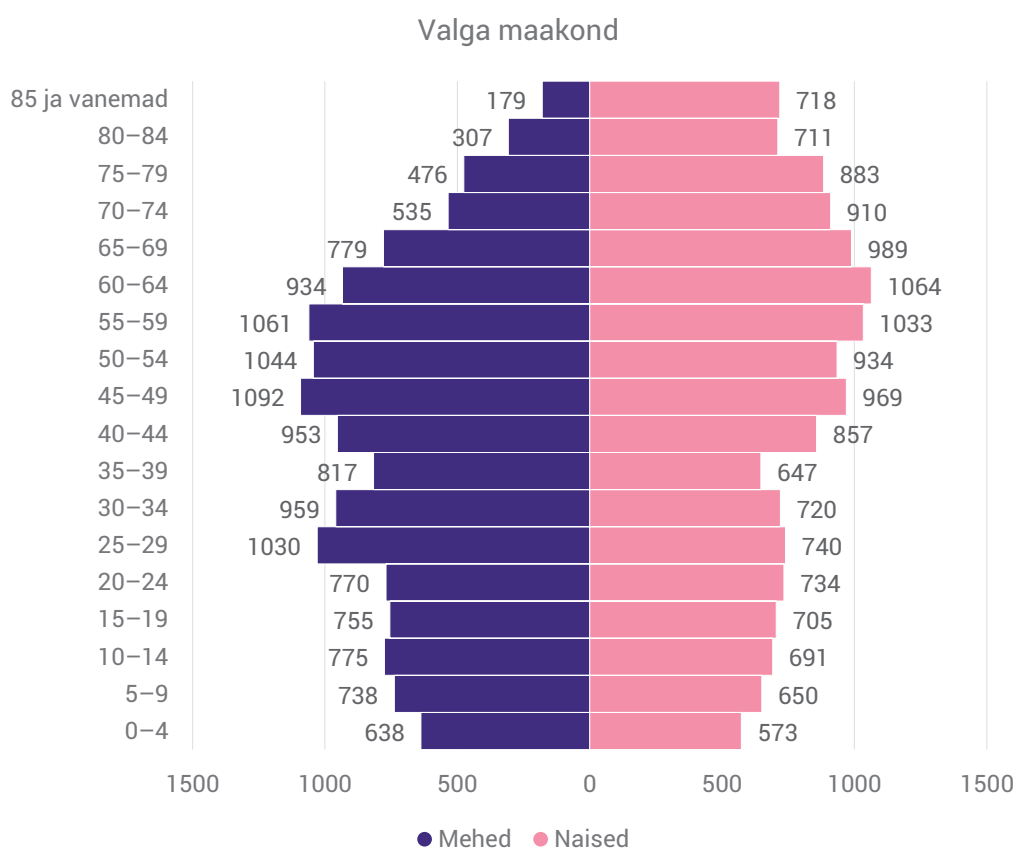
Tartu linnas võib välja tuua järgmisi veidi nõrgemaid grupe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed elanikud kõigil haridustasemetel
- Kõrgharidust eeldaval ametikohal töötavad madala haridustasemega inimesed

Valga maakond

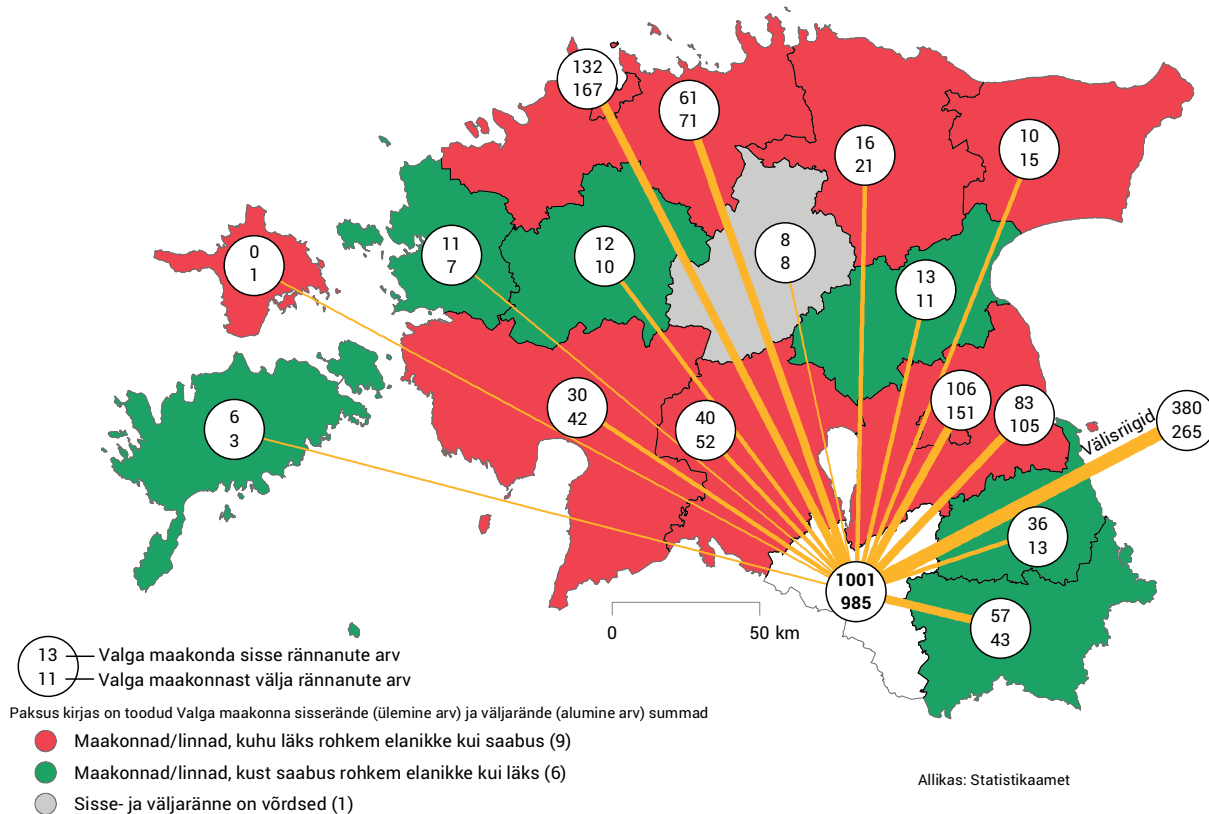
1. jaanuari 2019 seisuga elas Valga maakonnas 28 370 inimest ehk 2,1% kogu Eesti elanikkonnast. Mehi oli 48,8% ja naisi 51,2% Valga maakonna elanikest. Sellega on meeste osakaal pisut kõrgem kui Eestis keskmiselt. Jooniselt 168 selgub, et mehi on naistest enam kõigis vanusegruppides kuni 60. eluaastani, suuremad on erinevused 20.–30. eluaastates. Rahvastiku struktuuri poolest on Valga maakonnas vähem noori. Alla 15-aastaste osakaal Valgamaal on 14,3%, Eestis keskmiselt 16,4%. Vähem on ka 20–64-aastaseid, 57,7% (Eesti keskmine 59,2%).

Joonis 168. Valga maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Valga maakonna rändesaldo oli 2019. aastal positiivne: sisse rändas 1001 ja välja 985 inimest (kaart 15). Nii sisse- kui väljarände suuremad sihtkohad olid Tallinn, Tartu ja välisriigid. Välisrände saldo oli Valga maakonnas positiivne. Tallinna, Harjumaale ja Tartusse lahkus aga Valga maakonnast rohkem inimesi, kui sealt Valgamaale saabus.

Kaart 15. Valga maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

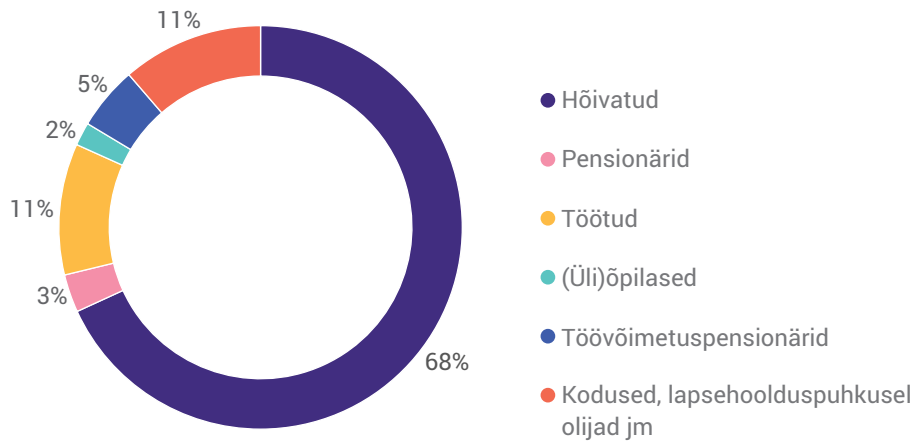

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

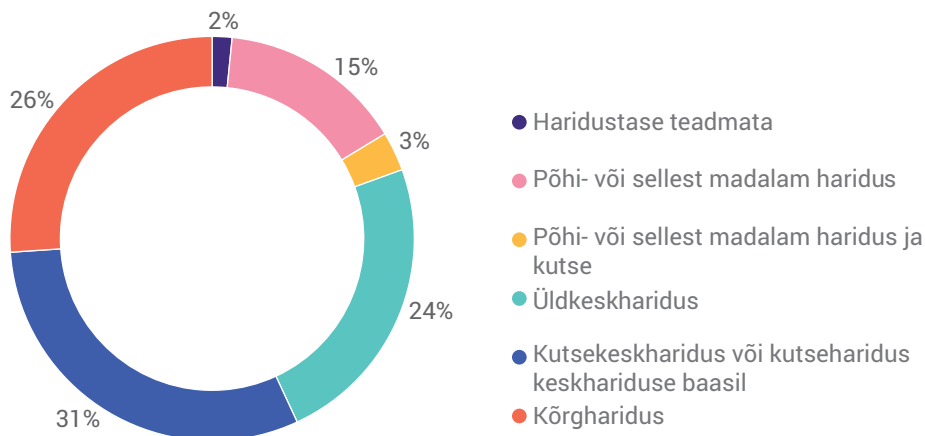
Tabel 112. Valga maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	16 358	11 150	1722	3486
20–34	4953	3188	406	1359
35–54	7313	5380	766	1167
55–64	4092	2582	550	960

2018. aasta seisuga on Valgamaal 20–64-aastaseid elanikke 16 358 (58% maakonna rahvastikust), kellest 35–54-aastaseid on 45%, 20–34-aastaseid 30% ja 55–64-aastaseid 25% (tabel 112). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 74%. Töötute osatähtsus on suurim 55–64-aastaste seas (13%).

Joonis 169. Valga maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

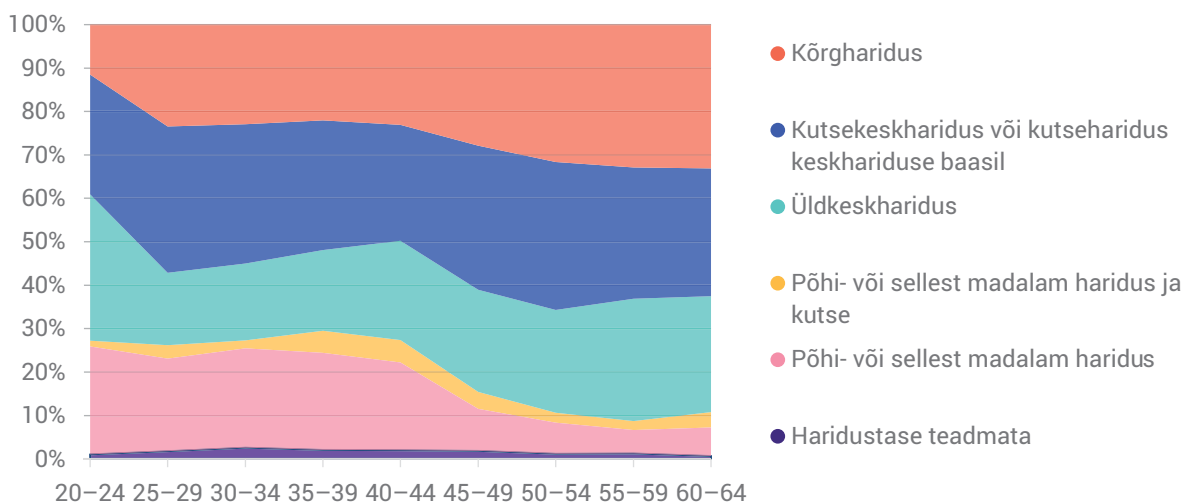
Valgamaa 20–64-aastaste seas hakkab silma eelkõige töötute suurem osatähtsus, 11% (joonis 169). Hõivatuid on 68% ja majanduslikult mitteaktiivseid 21%. Majanduslikult mitteaktiivsete hulgas on vanadus- ja töövõimetuspensionäre 8% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 11%.

Joonis 170. Valga maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

20–64-aastaste hulgas on kõige rohkem kutseharidusega inimesi (31%). Kõrgharitud on 26% ja madala haridusega 18%.

Valga maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 6,1%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 607 ja 870 eurot), seejuures õppijate keskmine töine tulu on Valga maakonnas Eesti väikseim. 35–54-aastaste seas teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

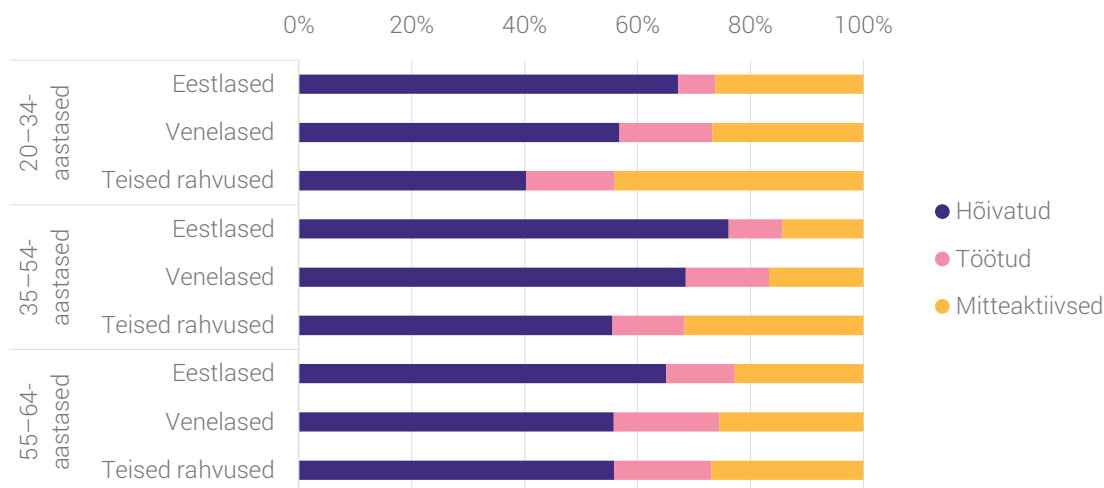
Joonis 171. Valga maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Valgamaal on kõrgharidusega iga kolmas üle 50-aastane elanik, neist nooremate hulgas aga keskmiselt iga neljas (joonis 171). Kutseharidusega inimesi on 40–54-aastaste seas rohkem kui kõrgharidusega inimesi, vanemates vanuserühmades on neid aga paar protsendipunkti vähem kui kõrgharitud.

Keskharidusega on 55–64-aastastest 28% ning 25–54-aastastest 21%. Madala haridusega inimesi on alla 44-aastaste seas suhteliselt palju, keskmiselt iga neljas. Vanemates vanuserühmades jääb nende osatähtsus 10% juurde.

Joonis 172. Valga maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

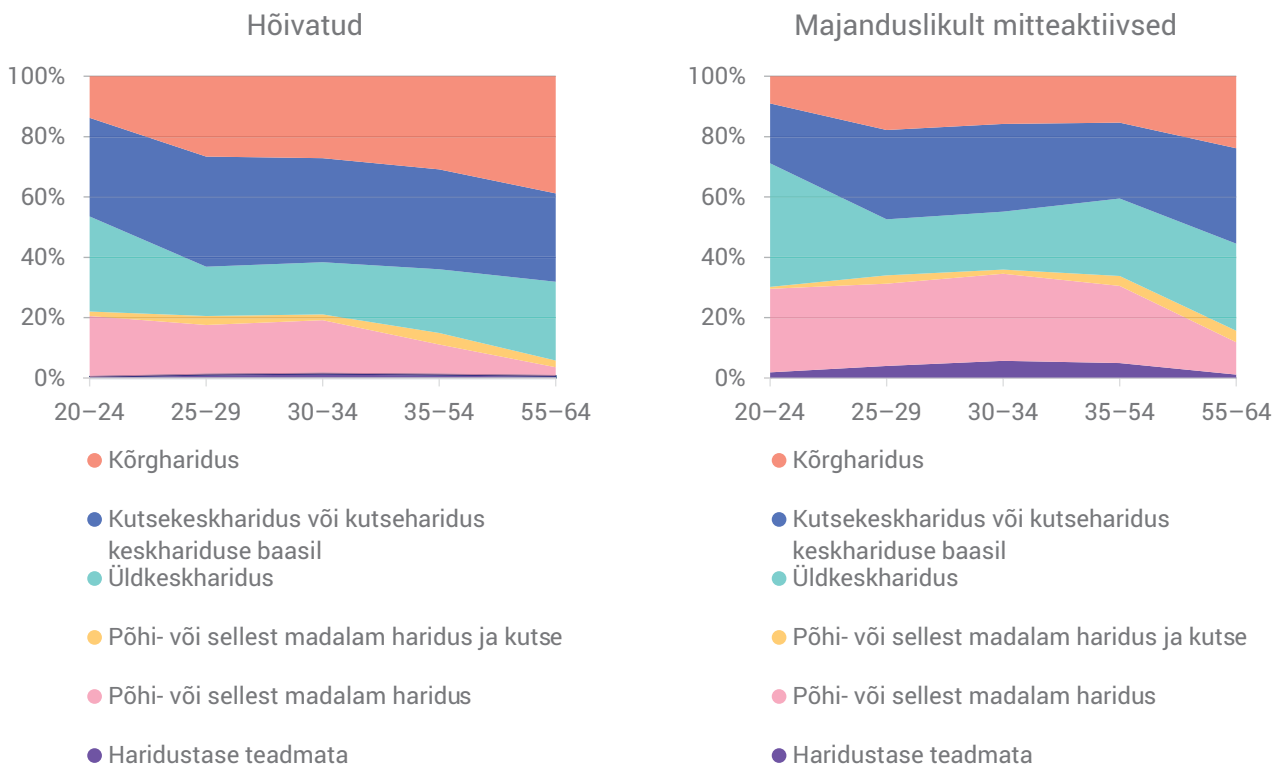

Valgamaa elanikest on eestlasi 81%, venelasi 13% ja teiste rahvuste esindajaid 7%. Hõiveseisundis esinevad suurimad erinevused noorte, 20–34-aastaste seas, kus eestlaste hulgas on hõivatuid 67%, venelaste seas 57% ja muude rahvuste esindajate hulgas 40% (joonis 172). Töötus on suurim mitte-eestlaste seas, 16%.

35–54-aastaste seas on erinevused eestlaste ja venelaste hõives väiksemad (vastavalt 76% ja 69%), kuid jätkuvalt on teistest rahvustest elanike hulgas hõivatute osatähtsus märgatavalt väiksem (56%). Töötus on suurem mitte-eestlaste seas, venelaste puhul 15%, muude rahvuste esindajate seas 13% ja eestlaste hulgas 10%.

55–64-aastaste seas on hõivatute osatähtsus venelaste ja muulaste seas ühtmoodi 56%, eestlaste puhul on hõivatute osatähtsus 65%. Töötuid on eestlaste seas 12%, venelaste seas 19% ja teiste rahvuste esindajate seas 17%.

Joonis 173. Valga maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Valgamaa hõivatute hulgas on kutseharidusega inimeste osatähtsus kõigis vanuserühmades sama, kutseharidus on igal kolmandal (joonis 173). Kõrgharidusega inimesi on kõige rohkem 55–64-aastaste seas (39%). Madala haridusega on 20–34-aastaste seas iga viies.

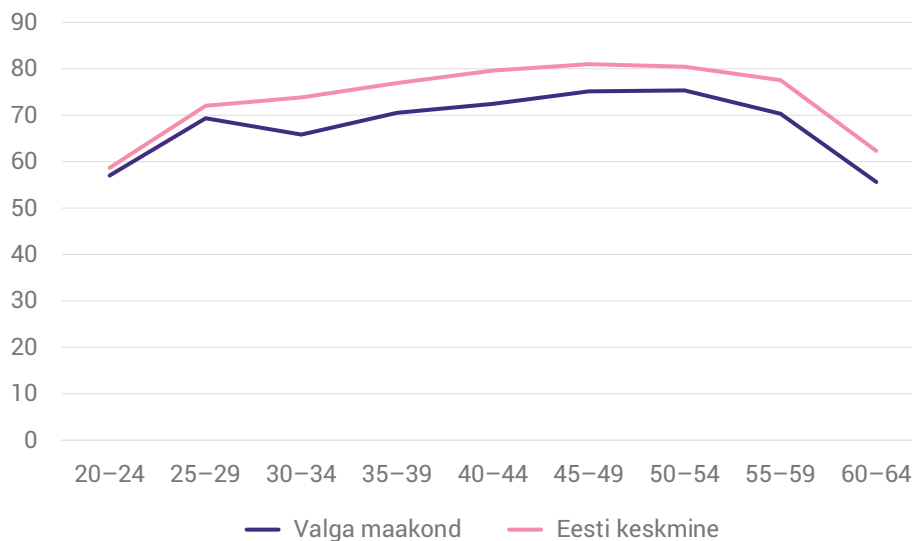
Majanduslikult mitteaktiivsete hulgas on kõrgharitud vähem kui hõivatute seas, jäädes enamasti alla 20%. Kutseharidusega inimesi on 25–64-aastaste seas umbes 30%. Kõigis vanuserühmades domineerivad madala haridusega inimesed – iga kolmas. Keskkharidusega inimeste osatähtsus on mitteaktiivsete hulgas suurem kui hõivatute seas.

Hõivemäär

Valga maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on üks madalamaid Eestis – 68,2%. Sellest madalam on hõivemäär ainult Ida-Virumaal (68,0%). Eesti keskmine hõivemäär samas vanuserühmas on umbes 6% võrra kõrgem – 74,1%. Alla 30-aastaste elanike hulgas on Valgamaa näitaja Eesti keskmisele üsna lähedal, kõikides ülejäänud vanuserühmades aga jääb maakonna hõivemäär keskmisele märgatavalt alla. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (u 75%) on vanuserühmas 45–54. Sarnaselt ülejäänud Eestiga langeb registreeritud hõivemäär järsult alates 60. eluaastast – 55–59-aastastest töötab 70,3%, 60–64-aastastest aga ainult 55,6%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Valga maakonna elanikest töötab 74,2%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest ainult veidi üle kolmandiku (36,4%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 174. Valga maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

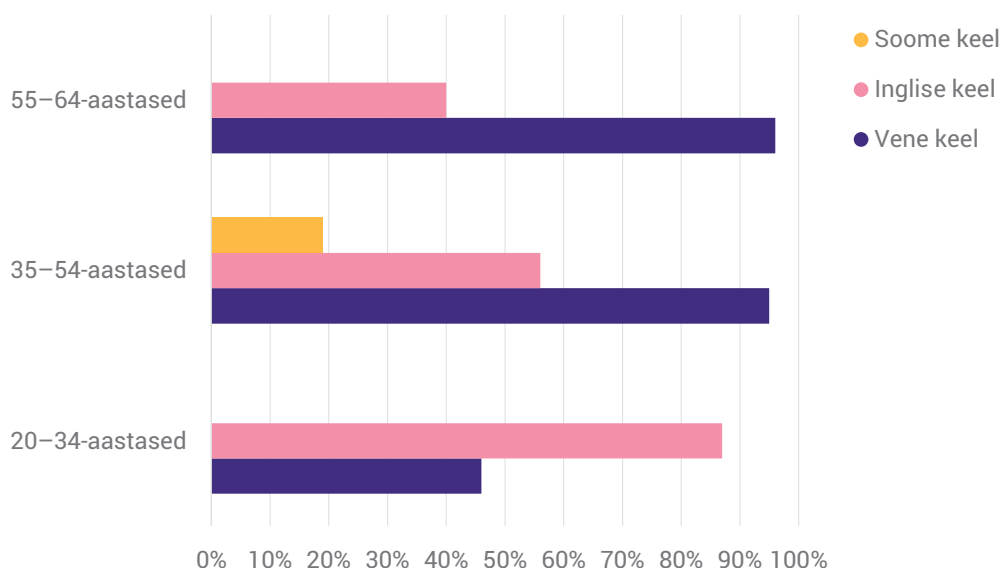
Valga maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 2374, mis hõlmab 14,5% maakonna selle vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest 37,9% on registrite põhjal tööga hõivatud, 27,9% töötud ja 34,2% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Valga maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust ega soome keele oskajate osatähtsust 20–34- ja 55–64-aastaste hulgas.

Kui noorimas ja vanimas vanuserühmas on Valgamaa elanike inglise keele oskus Eesti keskmisega sarnasel tasemel, siis 35–54-aastaste hulgas jääb see alla (56% vs. 68% Eesti keskmine) (joonis 175). Vene keele oskusega on võrreldav olukord noorimas vanuserühmas – riigis keskmiselt valdab vene keelt kaks kolmandikku 20–34-aastastest, Valga maakonnas alla poole. Soome keelt oskab viiendik Valgamaa 35–54-aastastest elanikest.

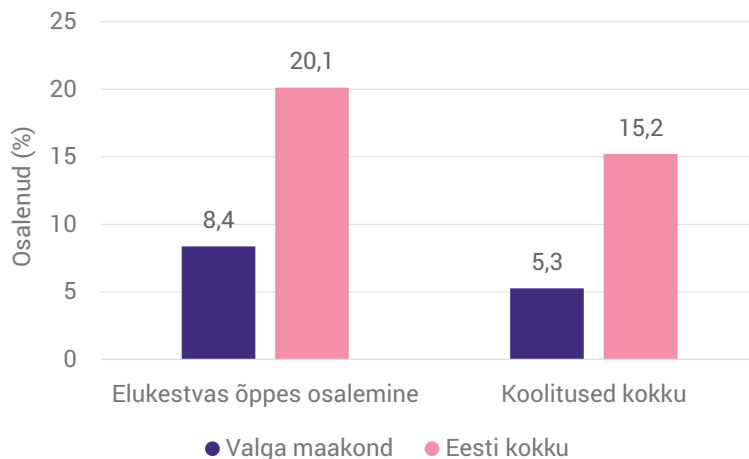
Joonis 175. Valga maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Valga maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 5,3% (joonis 176). See on Eesti kõige madalam näitaja. Töölasel koolitusel või konverentsil osalejate arv oli avaldamiseks liiga väike. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 8,4% Valgamaa vastajatest. Ka see on Eesti madalaim osakaal.

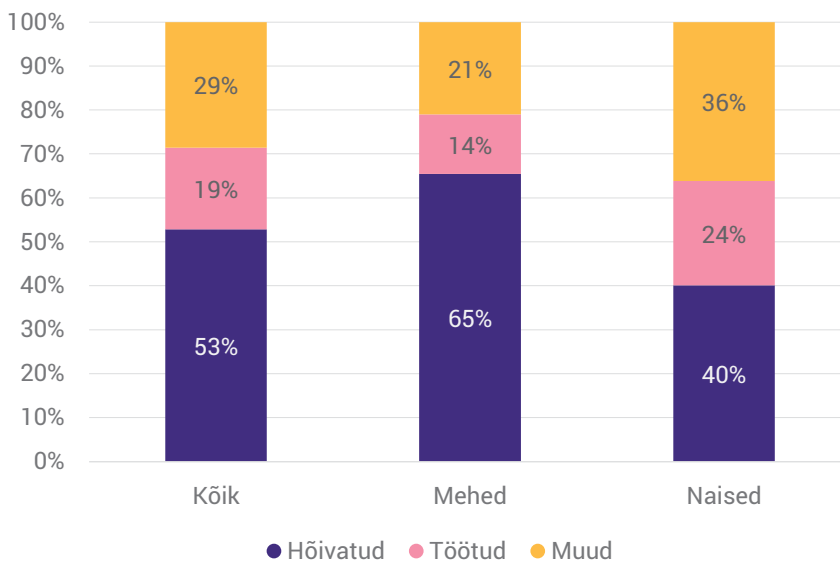
Joonis 176. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Valga maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Valgamaal on üks Eesti suuremaid ehk 28% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on antud joonisel 177 ning võib näha, et hõivatuid on eriti naiste seas küllaltki vähe.

Joonis 177. Valga maakonna madala haridusega väikelastevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Valga maakonnas tegutses 2019. aastal 1990 majanduslikult aktiivset ettevõtet ehk 1,5% Eesti ettevõtetest (tabel 113). Ettevõtete arvu elanike arvuga võrreldes jääb Valga maakond Eesti keskmisele alla – maakonna ettevõtlusaktiivsus oli 2019. aastal 70, riigis keskmiselt 101 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. Sarnaselt teiste maakondadega on Valga maakonnas suuruse järgi domineerimas mikroettevõtted.

Tabel 113. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Valga maakonnas ja Eestis kokku, 2019

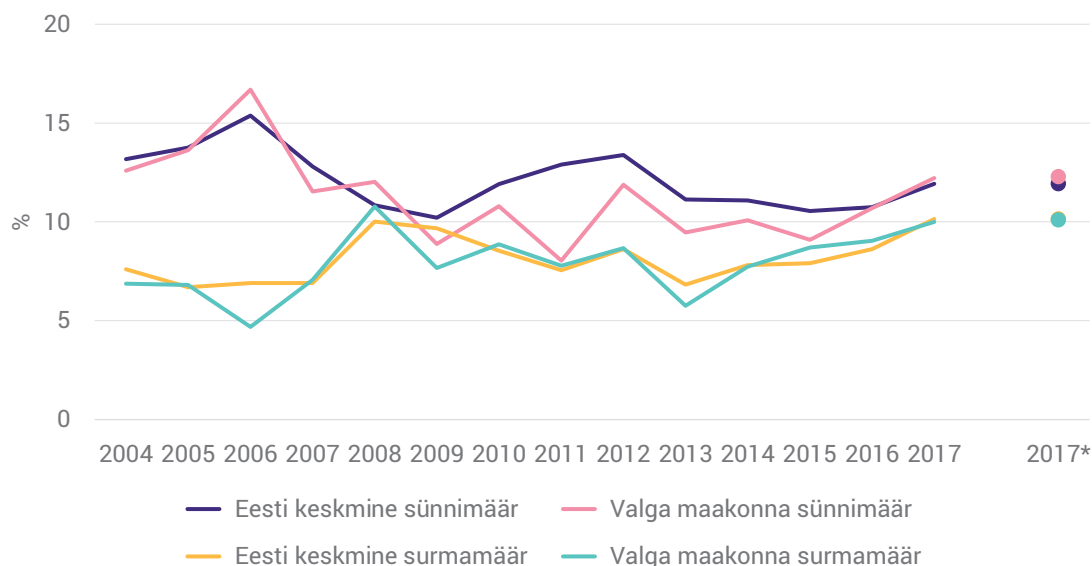
	Valga maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	1990	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	440	11 561
Mäetööstus	5	157
Töötlev tööstus	182	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	3	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	7	316
Ehitus	235	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	287	22 002
Veondus ja laondus	106	8711
Majutus ja toitlustus	105	4088
Info ja side	38	9247
Finants- ja kindlustustegevus	5	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	82	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	161	18 790
Haldus- ja abitegevused	75	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	24	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	35	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	54	4787
Muud teenindavad tegevused	146	7923

Valga maakonnas sündis 2017. aastal 168 ettevõtet, enim ehituses (tabel 114). Tegevuse lõpetas 138 ettevõtet, kõige rohkem hulgi- ja jaekaubanduse; mootorsõidukite ja mootorrataste remondi tegevusalal.

Tabel 114. Sünninud ja surnud ettevõtete arv Valga maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sünninud	Surnud
Tegevusalad kokku	168	138
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	10	10
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	0
Ehitus	31	18
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	25	25
Veondus ja laondus	9	10
Majutus ja toitlustus	10	7
Info ja side	9	4
Finants- ja kindlustustegevus	3	1
Kinnisvaraalne tegevus	6	7
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	18	14
Haldus- ja abitegevused	12	9
Haridus	4	4
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2	1
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	5	4
Muud teenindavad tegevused	24	24

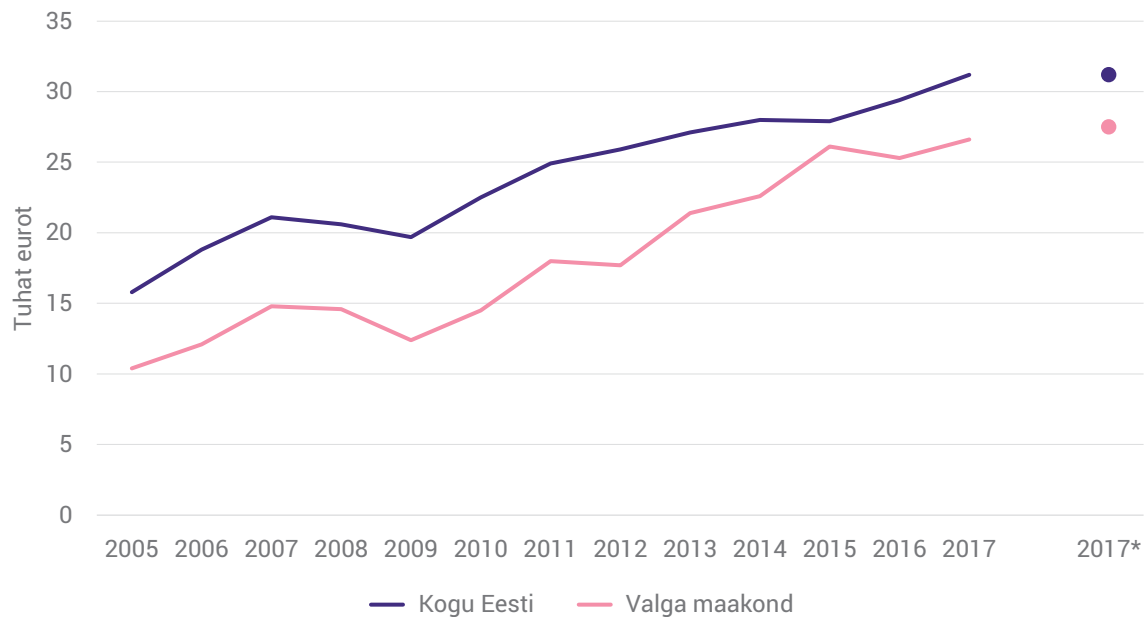
Kui pärast majanduskriisi on Valga maakonna ettevõtete sünnimäär olnud riigi keskmisest madalam, siis alates 2016. aastast on nii sünni- aga ka surmamäär olnud samal tasemel riigi keskmisega (joonis 178).

Joonis 178. Valga maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Valga maakonna ettevõtete võimekus väärtust luua on pärast majanduskriisi lähenenud Eesti keskmisele, jõudes 2015. aastaks peaaegu samale tasemele (joonis 179). Pärast seda vahe veidi kasvas ning 2017. aastal oli Valga maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete töviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel 27 500 eurot (haldusreformijärgse seisuga).

Joonis 179. Valga maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Suurima töötajate arvuga tegevusalad Valga maakonnas on töötlev tööstus (üle 2300 töötaja), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (üle 1000 töötaja) ning haridus (ligi 800 töötajat, lisa 4 tabel 2). Valga maakonna kõige sagedamini esinev ametigrupp on „toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad“ (tabel 115). Rohkelt on ka teenindussektori ameteid.

Tabel 115. Valga maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	948
Müüjad	661
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	603
Pedagoogika tippspetsialistid	597
Isikuteenindajad	381
Ehitustöölised, v.a elektrikud	378
Koristajad ja abilised	373
Metallitööstuse, masinaehituse jms alade oskustöötajad	369
Seadme- ja masinaoperaatorid	344
Isikuhooldustöötajad	319

Valga maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast) ning ametnikke (5%). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (23%).

Valga maakonna kõrgharidusega töötajatest 71% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 9% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 4% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 36% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöölisi on 41% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 7% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 116. Valga maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus, keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	12	186	238	10	436
Tippspetsialistid	1	124	707	6	832
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	37	295	285	6	617
Ametnikud	17	168	114	16	299
Teenindus- ja müügitöötajad	147	635	165	8	947
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	44	115	39	11	198
Oskustöötajad ja käsitöölised	335	915	174	81	1424
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	151	509	94	62	754
Lihttöölised	178	365	79	43	622

Valga maakonna vähem tasustatud tegevusalad on toidu ja joogi serveerimine ning kinnisvaraalane tegevus (tabel 117). Kõrgharidusega töötajate osakaal on suurem spordi ja vaba aja tegevuste ning kinnisvaraalase tegevuse valdkonnas. Madala haridusega töötajaid on rohkem hoolekande ja ehituse tegevusalal.

Tabel 117. Valga maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate tööine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine tööine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toidu ja joogi serveerimine	591	595	16%	70%	14%	112
Kinnisvaraalane tegevus	657	547	11%	59%	30%	73
Maismaaveondus ja torutransport	769	635	9%	71%	20%	220
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	783	716	16%	63%	21%	515
Rõivatootmine	795	736	11%	63%	27%	244
Mootorsõidukite ja mootorrataste hulgi- ja jaemüük ning remont	827	683	13%	72%	15%	129
Hoolekandeesutuste tegevus	867	845	22%	57%	21%	217
Eriehitustööd	882	756	22%	66%	12%	145
Mööblitootmine	887	782	21%	63%	16%	363
Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	908	840	10%	54%	36%	128

Valga maakonna vähem tasustatud ametid on koristajad ja abilised, toitlustuse abitöölised ning prügivedajad ja muud lihttöölised (tabel 118). Silma paistab kõrgharidusega töötajate suur osakaal klienditeenindajate ja toitlustuse abitöölise seas. Madala haridusega töötajaid on rohkem liht- ja ehitustöölise seas.

Tabel 118. Valga maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	549	574	23%	65%	12%	198
Toitlustuse abitöölised	634	641	24%	50%	26%	50
Prügivedajad jms lihttöölised	647	621	31%	50%	19%	72
Müüjad	712	671	15%	69%	17%	453
Isikuteenindajad	748	694	16%	66%	18%	244
Isikuhooldustöötajad	775	743	17%	66%	17%	248
Seadme- ja masinaoperaatorid	799	706	18%	66%	17%	257
Klienditeenindajad	863	827	6%	62%	32%	101
Ehitustöölised, v.a elektrikud	868	795	30%	63%	7%	239
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	900	886	36%	53%	10%	77

Tabel 119. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Valga maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	57,7%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	68,2%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	21,3%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,9%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	8,1%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	17,9%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	30,8%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	26,1%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	76,1%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	68,5%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	19,4%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	30,1%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	5,0%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	14,6%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	51,6%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	72,1%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	79,9%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	14,5%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	56,2%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	46,3%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	69,3%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	70,3%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	34,2%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	12,2%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	10%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	29,1%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	19,3%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohtal *	7,3%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	5,3%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõime näitajad ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Valga maakonnas on 20–64-aastaste osakaal väiksem kui Eestis tervikuna. Samuti on väiksem hõivemäär erinevates vanuse-, haridus- ja rahvusgruppides. Eesti keskmisega võrreldes on 20–64-aastaste seas rohkem vanadus- ja töövõimetuspensionäre ning puuetega inimesi. Eesti keskmisega võrreldes on suurem madala haridusega inimeste osatähtsus, eelkõige nooremate inimeste hulgas. Palju on ka madala haridusega lapsevanemaid. Kutseharidusega elanike osatähtsus on 20–64-aastaste seas Eesti keskmisega võrreldes suurem, kõrgharidusega elanike osatähtsus väiksem.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes madalam, samuti on madalam vene keele oskajate osatähtsus noorte seas.

Ettevõtete sünni- ja surmamäär on Eesti keskmisel tasemel. Suhteliselt rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid ning vähem madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal. Täiendkoolituses osalenute osatähtsus on Valga maakonnas Eesti väikseim.

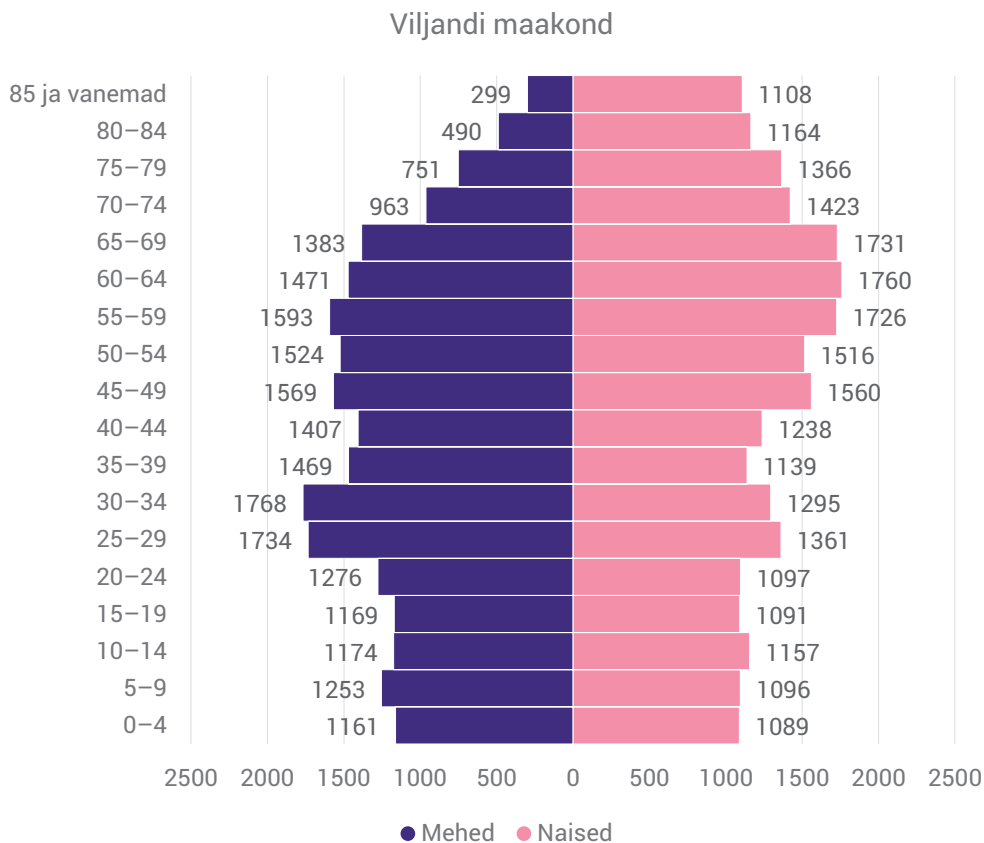
Valga maakond on vaadatud näitajate seisukohalt Eesti võrdluses üks kehvemas seisus olevaid maakondi. Eeskätt võib Valga maakonnas välja tuua järgmisi grappe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud inimesed
- Vanadus- ja töövõimetuspensionärid
- Puuetega inimesed
- Madala haridustasemega elanikud, eriti nooremaealised
- Puuduva või halva võõrkeeleskusega elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad
- Kõrgharidusega töötajad madalamat haridustaset eeldaval töökohal
- Lihttöölised
- Elukestvas õppes mitteosalejad

Viljandi maakond

Viljandi maakonnas elas 1. jaanuari 2019 seisuga 46 371 inimest ehk 3,5% Eesti elanikkonnast. Meeste osakaal rahvastikust on 48,4% ning naiste osakaal 51,6%. Jooniselt 180 võib näha, et mehi on naistest arvuliselt rohkem kõigis vanusegruppides kuni 55. eluaastani. Eesti keskmisega võrreldes on Viljandi maakonnas vähem noori (alla 20-aastaste osakaal 19,8% vs. 21% Eestis keskmiselt) ja inimesi vanuses 20–64 aastat (57,2% vs. 59,2% Eestis keskmiselt).

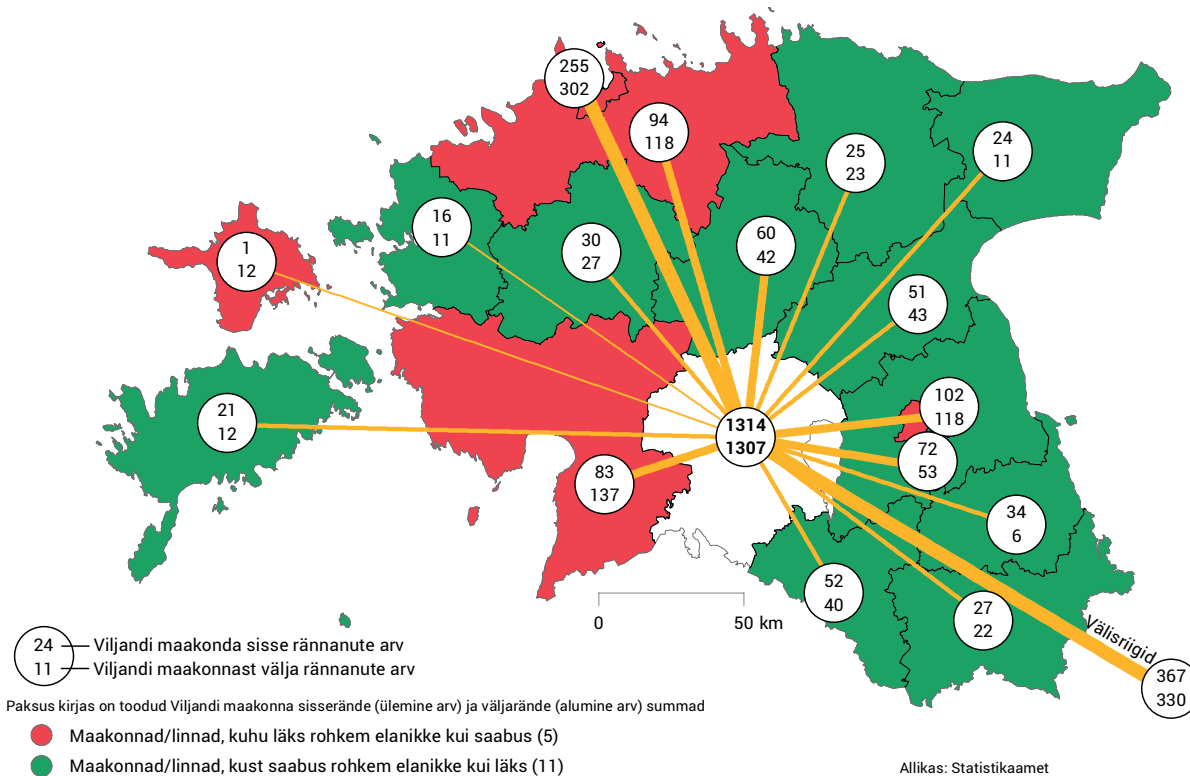
Joonis 180. Viljandi maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Viljandi maakonna rändesaldo oli 2019. aastal positiivne: sisse rändas 1314 ja välja 1307 inimest (kaart 16). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad Tallinn, Tartu, Harjumaa ja välisriigid. Välisrände saldo oli Viljandimaal positiivne, teiste nimetatud maakondadega aga negatiivne. Ka Pärnumaale lahkus rohkem elanikke kui sealt Viljandi maakonda saabus.

Kaart 16. Viljandi maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

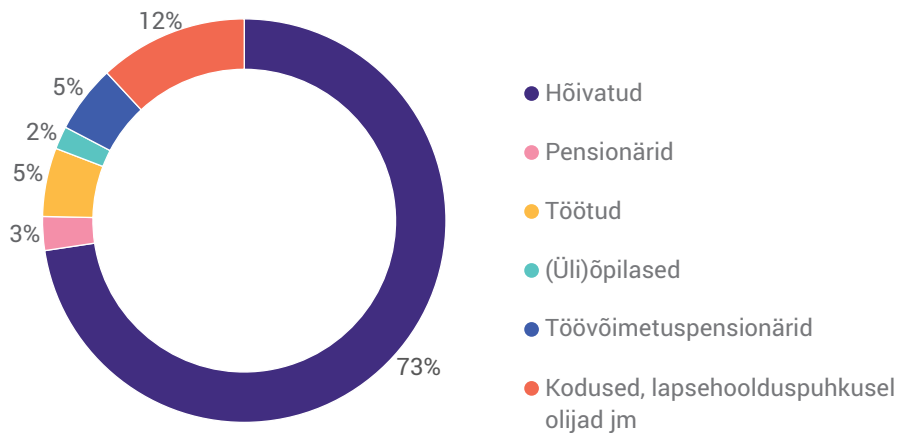

Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

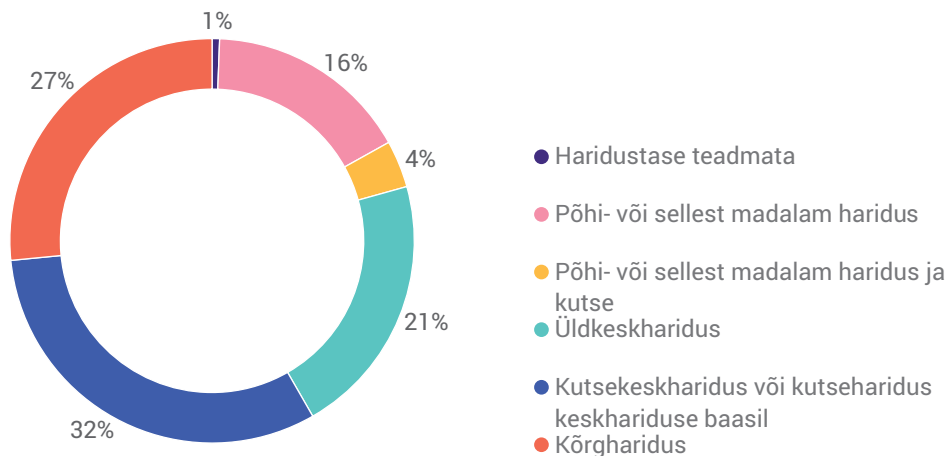
Tabel 120. Viljandi maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	26 503	19 248	1457	5798
20–34	8531	5874	383	2274
35–54	11 422	8888	593	1941
55–64	6550	4486	481	1583

2018. aasta seisuga on Viljandimaal 20–64-aastaseid 26 503 (57% maakonna rahvastikust), kellest 35–54-aastaseid on 43%, 20–34-aastaseid 32% ja 55–64-aastaseid 25% (tabel 120). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 78%.

Joonis 181. Viljandi maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

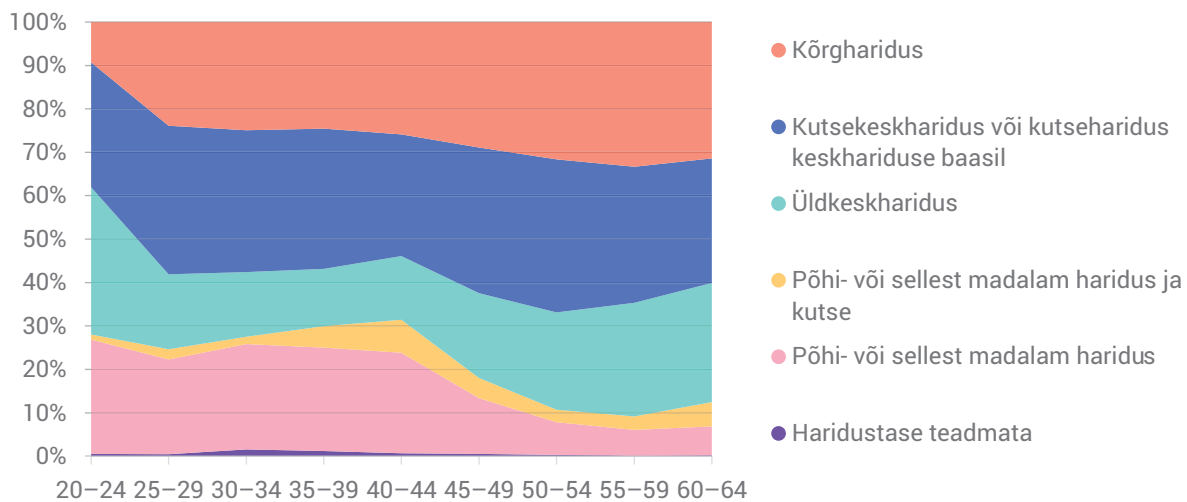
Viljandimaa 20–64-aastaste seas on hõivatuid 73%, töötuid 5% ja majanduslikult mitteaktiivseid 22% (joonis 181). Vanadus ja töövõimetuspensionäre on 8% ning koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid 12%.

Joonis 182. Viljandi maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

Viljandimaa 20–64-aastaste seas on kõige rohkem kutseharidusega inimesi (32%). Kõrgharitud on 27% ja keskharidusega 21%. Põhi- või madalam haridus on igal viiendal.

Viljandi maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 6,6%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 702 ja 906 eurot). 35–54-aastaste seas erinevus praktiliselt puudub: õppijad teenivad keskmiselt 1080 ja mitteõppijad 1076 eurot kuus (lisa 1 tabel 1).

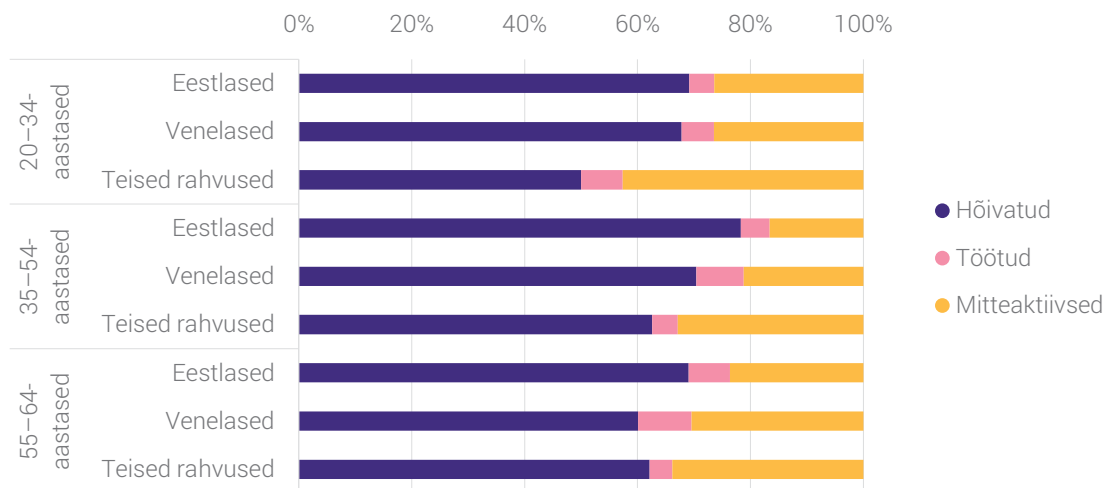
Joonis 183. Viljandi maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Viljandimaal on 25–44-aastaste seas kõrgharidusega iga neljas, sealt vanemate hulgas aga peaaegu iga kolmas (joonis 183). Kutseharidus on kõigis vanuserühmades keskmiselt iga kolmandal inimesel.

Keskharidusega inimeste osatähtsus on 25–54-aastaste seas 17% ja sealt vanemate seas 27%. Madala haridusega on 20–49-aastaste hulgas keskmiselt iga neljas ja sealt vanemate hulgas iga kümnes.

Joonis 184. Viljandi maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

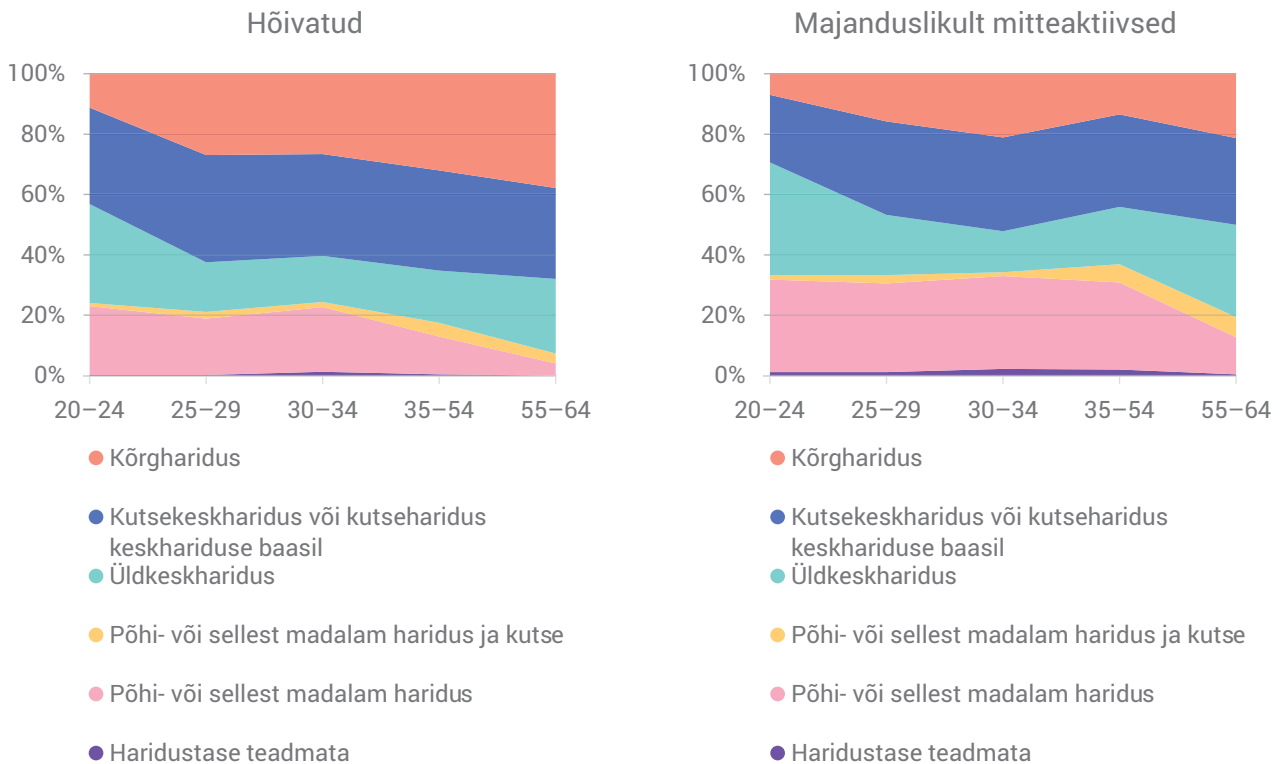

Viljandimaa elanikest on eestlasi 95%, venelasi 2% ja teiste rahvuste esindajaid samuti 2%. Hõiveseisundis erinevused eesti ja vene noorte vahel praktiliselt puuduvad: hõivatuid on vastavalt 69% ja 68% (joonis 184). Muude rahvuste esindajate seas on hõivatuid 50%.

35–45-aastastest on eestlaste hulgas hõivatute osatähtsus 78%, venelaste hulgas 70% ja muude rahvuste esindajate seas 63%. Töötuid on enam venelaste hulgas (8%), eestlaste ja teiste rahvuste hulgas aga 5%.

55–64-aastaste hulgas on erinevused rahvusrühmade vahel väiksemad. Hõivatute osatähtsus jääb 60–69% vahele. Töötute osatähtsus on eestlaste ja venelaste hulgas suurem kui teiste rahvuste esindajate hulgas, vastavalt 7%, 9% ja 4%.

Joonis 185. Viljandi maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Viljandimaa hõivatute seas domineerib taas kord kutseharidusega inimeste suurem osatähtsus – kolmandik elanikest (joonis 185). 20–34-aastaste seas on kõrgharitud alla 30%, 55–64-aastaste seas on neid 38%. Viies 20–34-aastast on madala haridusega.

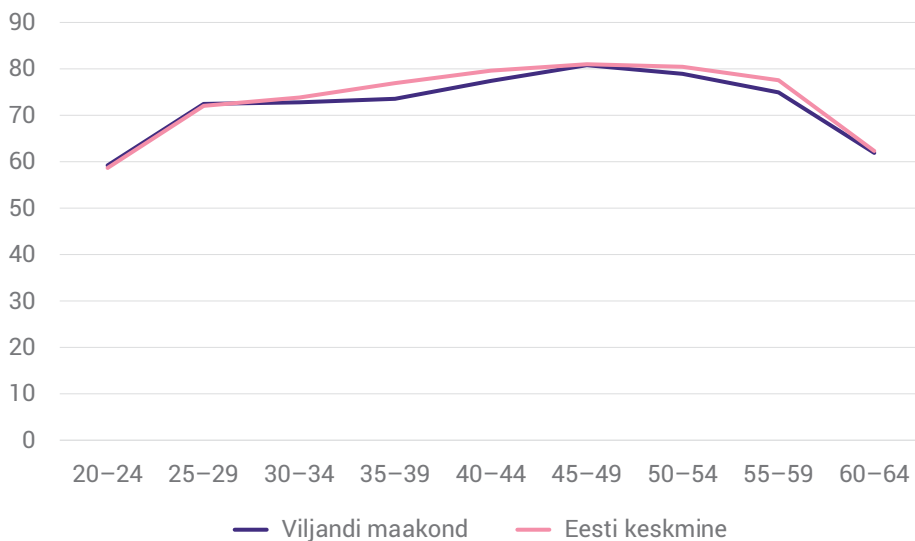
Majanduslikult mitteaktiivsete rühmas domineerivad 20–54-aastaste hulgas nii kutse- kui ka madala haridusega inimesed. Madala haridusega inimeste osatähtsus kahaneb 54–64-aastaste hulgas, kus kasvab jällegi keskharidusega inimeste osatähtsus. Kõrgharidusega inimesi on mitteaktiivsete seas vähem kui hõivatute seas, kõige rohkem on neid 30–34- ja 55–64-aastaste hulgas, umbes iga viies.

Hõivemäär

Viljandi maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on 72,6%, mis on veidi madalam kui Eestis keskmiselt (74,1%). Vanuserühmiti vaadates ei ole väga suuri erinevusi võrreldes Eesti keskmisega – enim eristuvad Viljandi maakonna 35–39-aastased, kelle hõivemäär on üle 3% võrra keskmisest näitajast madalam. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (80,8%) on vanuserühmas 45–49. Registreeritud hõivemäär langeb järsult alates 60. eluaastast – 55–59-aastastest töötab 74,9%, 60–64-aastastest aga ainult 61,9%.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos esineb tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest kõrgharidusega Viljandi maakonna elanikest töötab 80,1%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest vähem kui pooled (46,8%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisa 3.

Joonis 186. Viljandi maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

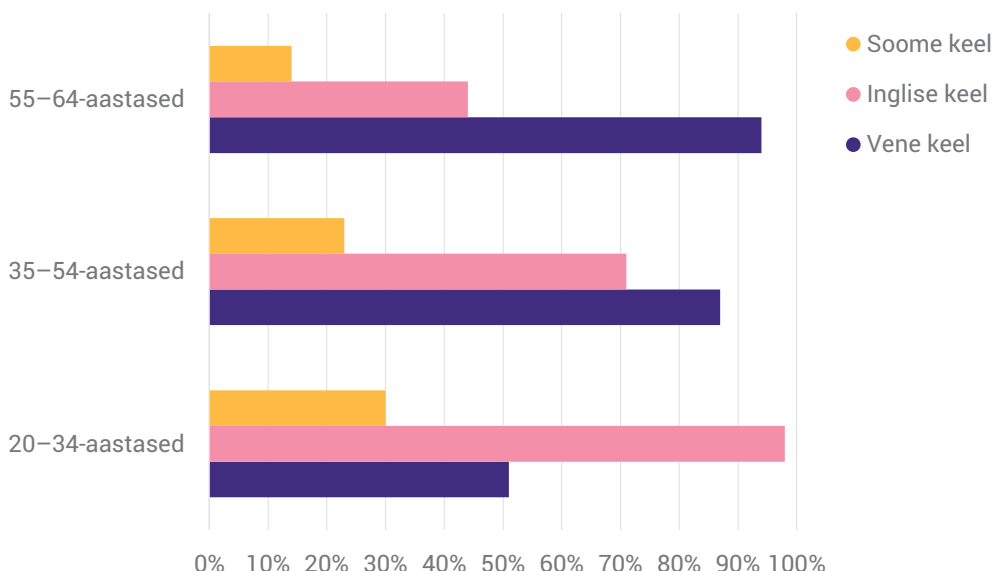
Viljandi maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 2974, mis hõlmab 11,2% maakonna selles vanuserühmas elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest 38,4% on registreeritud põhjal tööga hõivatud, 19,2% töötud ja 42,4% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Viljandi maakonna kohta avaldatud eesti keele oskusega 20–64-aastaste osatähtsust.

Inglise keele oskus on Viljandi maakonnas kõikides vanuserühmades kõrgem kui Eestis keskmiselt (joonis 187). Eriti paistab see silma 20–34- ja 55–64-aastaste hulgas. Vene keele valdamine on noorimas vanuserühmas (51%) riigi keskmisest (66%) madalam. Soome keele oskus seevastu ületab 20–34-aastaste hulgas Eesti keskmist näitajat (30% vs. 12%).

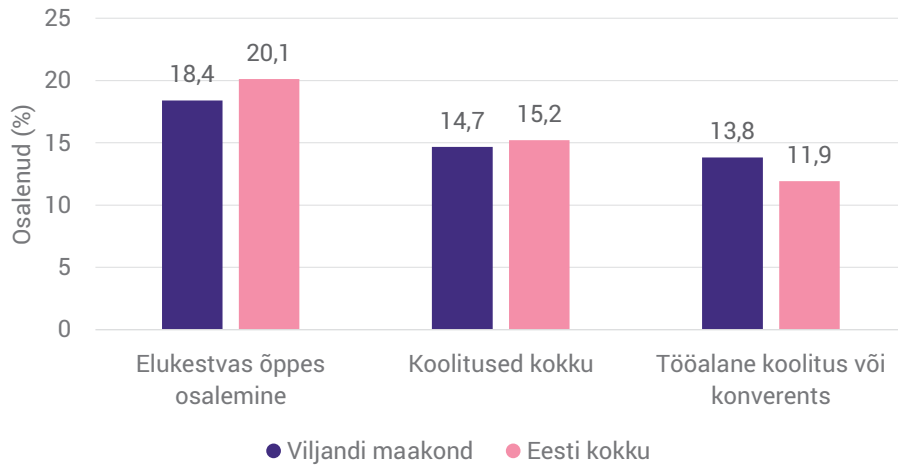
Joonis 187. Viljandi maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Viljandi maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 14,7% (joonis 188). Töölasel koolitusel, kursusel, konverentsil või seminaril oli osalenud 13,8% Viljandi maakonna vastajatest. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) oli osalenud 18,4% Viljandimaa vastajatest.

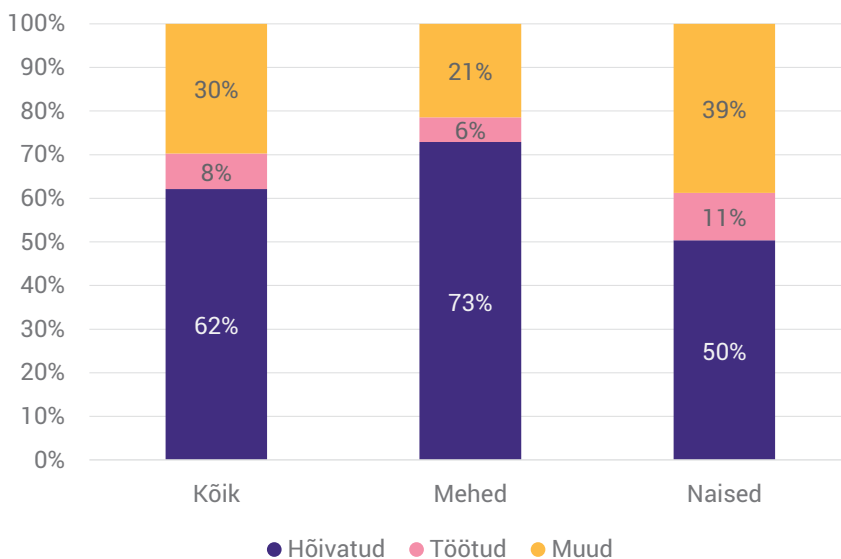
Joonis 188. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Viljandi maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Viljandimaal on 27%, mis on üks Eesti kõrgemaid (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on näidatud joonisel 189, silma paistab töötute väike osakaal naiste seas.

Joonis 189. Viljandi maakonna madala haridusega väikelastevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Viljandi maakonnas tegutses 2019. aastal 3883 majanduslikult aktiivset ettevõtet, moodustades kogu Eesti ettevõtete arvust 2,9% (tabel 121). Maakonna ettevõtlusaktiivsus oli 84 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta, jäädes riigi keskmisele veidi alla. Sarnaselt Eesti keskmisega on 94% Viljandi maakonna ettevõtetest mikroettevõtted. Pea veerand Viljandi maakonna aktiivsetest ettevõtetest on registreeritud põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalal. Olulisematest tegevusaladest eristuvad veel ehitus ning „hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont“.

Tabel 121. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Viljandi maakonnas ja Eestis kokku, 2019

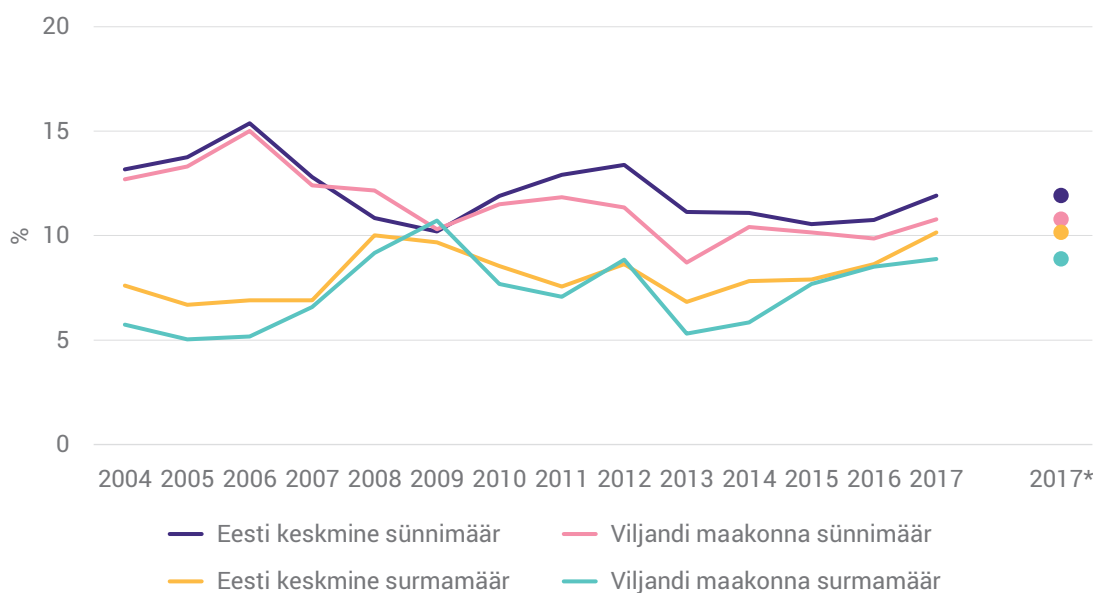
	Viljandi maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	3883	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	940	11 561
Mäetööstus	14	157
Töötlev tööstus	325	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	19	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	8	316
Ehitus	510	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	498	22 002
Veondus ja laondus	170	8711
Majutus ja toitlustus	108	4088
Info ja side	90	9247
Finants- ja kindlustustegevus	17	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	167	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	335	18 790
Haldus- ja abitegevused	150	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	41	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	76	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	137	4787
Muud teenindavad tegevused	278	7923

Viljandi maakonnas lõpetas 2017. aastal tegevuse 230 ning tekkis 279 ettevõtet (tabel 122). Ettevõtteid sündis enim ehituse ning lahkus hulgi- ja jaekaubanduse; mootorsõidukite ja mootorrataste remondi tegevusalal.

Tabel 122. Sündinud ja surnud ettevõtete arv Viljandi maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sündinud	Surnud
Tegevusalad kokku	279	230
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	24	22
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1	1
Ehitus	52	20
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	39	39
Veondus ja laondus	13	9
Majutus ja toitlustus	12	15
Info ja side	14	13
Finants- ja kindlustustegevus	2	3
Kinnisvaraalane tegevus	12	14
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	32	31
Haldus- ja abitegevused	19	12
Haridus	2	6
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2	4
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	22	12
Muud teenindavad tegevused	32	29

Pärast 2009. aastat on Viljandi maakonna ettevõtete sünnimäär püsinud veidi madalamal kui riigis keskmiselt (joonis 190). Sama on toimunud ka surmamääraga pärast 2012. aastat. Hoolimata sellest on nii Viljandi maakonna ettevõtete sünni- kui ka surmamäär kõikunud valdavalt sarnaselt riigi keskmistega.

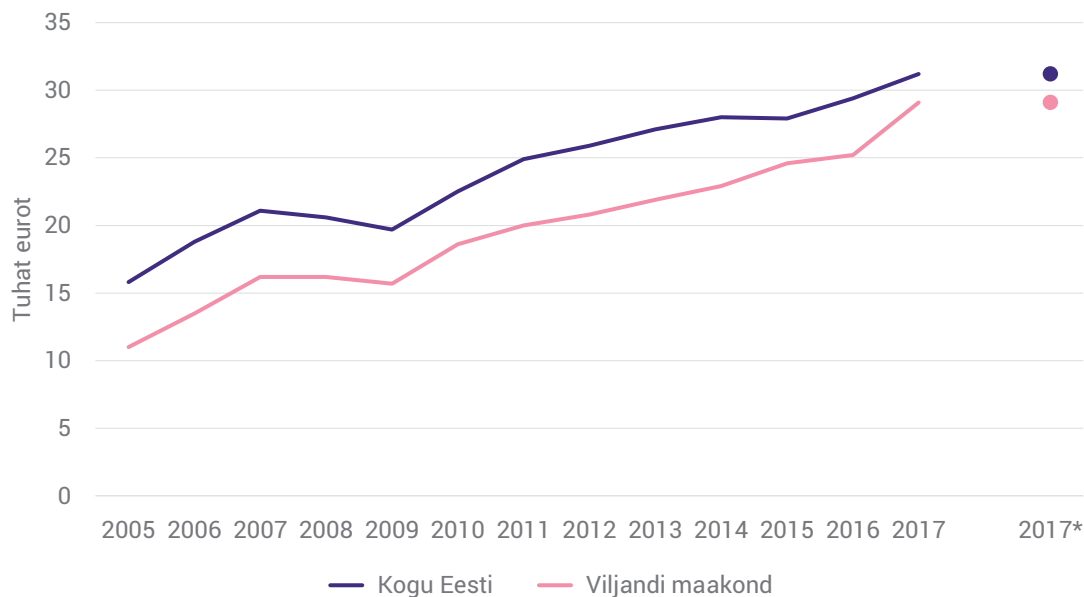
Joonis 190. Viljandi maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Viljandi maakonnas tegutsevate ettevõtete tootlikkus on püsinud madalamal kui riigis keskmiselt, kuid vahe vähenes oluliselt 2017. aastal (joonis 191). Viljandi maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus lisandväärtuse alusel oli 2017. aastal 29 100 eurot, riigis keskmiselt 31 200 eurot.

Joonis 191. Viljandi maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Suurimad tegevusalad Viljandi maakonnas töötajate arvu poolest on töötlev tööstus (ligi 5000 töötajat), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (üle 2000 töötaja) ning haridus (ligi 1900 töötajat, lisa 4 tabel 2). Viljandi maakonna kõige levinum amet on „toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad“ (tabel 123). Võrreldes teiste maakondadega on ka muid tööstussektori ameteid rohkelt.

Tabel 123. Viljandi maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	1592
Müüjad	1378
Pedagoogika tippspetsialistid	1127
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	963
Ehitustöölised, v.a elektrikud	910
Seadme- ja masinaoperaatorid	791
Metallitöötajad, masinaehituse jms alade oskustöötajad	701
Äri- ja haldusalal töötavad keskastme spetsialistid	694
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	692
Isikuhooldustöötajad	690

Viljandi maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast) ning ametnikke (5%). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (22%) ning seadme- ja masinaoperaatoreid ja koostajaid (14%).

Viljandi maakonna kõrgharidusega töötajatest 75% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 8% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 3% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 38% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 40% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 9% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 124. Viljandi maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	48	383	507	2	938
Tippspetsialistid	13	294	1489	6	1796
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	76	621	580	7	1277
Ametnikud	58	370	225	1	653
Teenindus- ja müügitöötajad	290	1202	314	7	1806
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	124	234	63	12	421
Oskustöötajad ja käsitöölised	758	1724	280	97	2762
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	480	1133	188	37	1801
Lihttöölised	349	584	110	45	1043

Viljandi maakonna vähem tasustatud tegevusalade hulka kuuluvad teenindus, toidu ja joogi serveerimine ning hoonete ja maastike hooldus (tabel 125). Kõrgharidusega töötajate osakaal on suurem organisatsioonide tegevuse ning spordi ja vaba aja tegevuste alal. Madala haridusega töötajaid on rohkem tekstiilitootmise ning hoonete ja maastike hoolduse tegevusalal.

Tabel 125. Viljandi maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate tõine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine tõine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Muu teenindus	572	535	20%	48%	32%	60
Hoonete ja maastike hooldus	663	563	23%	52%	25%	81
Toidu ja joogi serveerimine	680	622	16%	69%	15%	167
Rõivatootmine	715	646	11%	64%	25%	76
Posti- ja kullerteenus	720	697	18%	58%	23%	60
Organisatsioonide tegevus	775	618	10%	40%	50%	50
Sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	860	765	17%	41%	41%	75
Majutus	864	802	12%	68%	19%	73
Tekstiilitootmine	884	769	25%	53%	22%	386
Hoolekandeesutuste tegevus	892	868	14%	56%	30%	274

Viljandi maakonna vähe tasustatud ametite seas on esimestel kohtadel toitlustuse abitöölised ning koristajad ja abilised (tabel 126). Madala haridusega töötajaid on enam lihttöölise seas, samuti toitlustuse abitöölise hulgas.

Tabel 126. Viljandi maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Toitlustuse abitöölised	591	581	31%	58%	12%	59
Koristajad ja abilised	600	578	28%	55%	17%	227
Isikuteenindajad	772	731	15%	67%	18%	332
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	799	818	36%	56%	8%	209
Müüjad	836	801	17%	66%	17%	940
Isikuhooldustöötajad	855	852	16%	66%	18%	495
Prügivedajad jms lihttöölised	857	750	17%	69%	14%	58
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	867	797	37%	55%	8%	475
Muud teenindusala lihtametnikud	919	839	12%	56%	32%	78
Liht- ja arvutiametnikud	936	906	2%	64%	34%	97

Tabel 127. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Viljandi maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	57,2%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	72,6%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	21,9%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	1,8%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	8,1%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	20,1%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	31,8%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	26,5%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	78,3%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	70,4%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	20,8%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	32,2%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	7,3%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	19,0%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	59,5%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	74,8%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	83,9%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	11,2%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	71,3%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	50,7%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	72,4%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	74,9%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	35,1%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	10,8%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	8,9%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	25,4%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	15,9%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	8,9%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	14,7%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõimenäitajat ülejäänud maakondade omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Viljandi maakonnas on 20–64-aastaste osakaal väiksem kui Eestis keskmiselt. Samuti on väiksem hõivatute osatähtsus ning suurem mitteaktiivsete osatähtsus samas vanusegrupis. Õpilaste ja üliõpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes madalam, vanadus- ja töövõimetuspensionäride ning puuetega inimeste osatähtsus jällegi suurem. Madala haridusega elanike osakaal on teiste maakondadega võrreldes suurem nii nooremate kui ka vanemate vanusegruppide seas. Keskmisega võrreldes rohkem on madala haridustasemega lapsevanemaid. Rohkem on ka kutseharidusega inimesi, vähem kõrgharidusega elanikke. Eesti keskmisega võrreldes on suurem kõrgharidusega elanike hõivemäär.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes kõrgem. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on keskmisest madalam.

Ettevõtete sünni- ja surmamäär jäävad Eesti keskmisele alla. Keskmisest rohkem on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid ning vähem madala haridustasemega isikuid kõrgharidust eeldaval ametikohal.

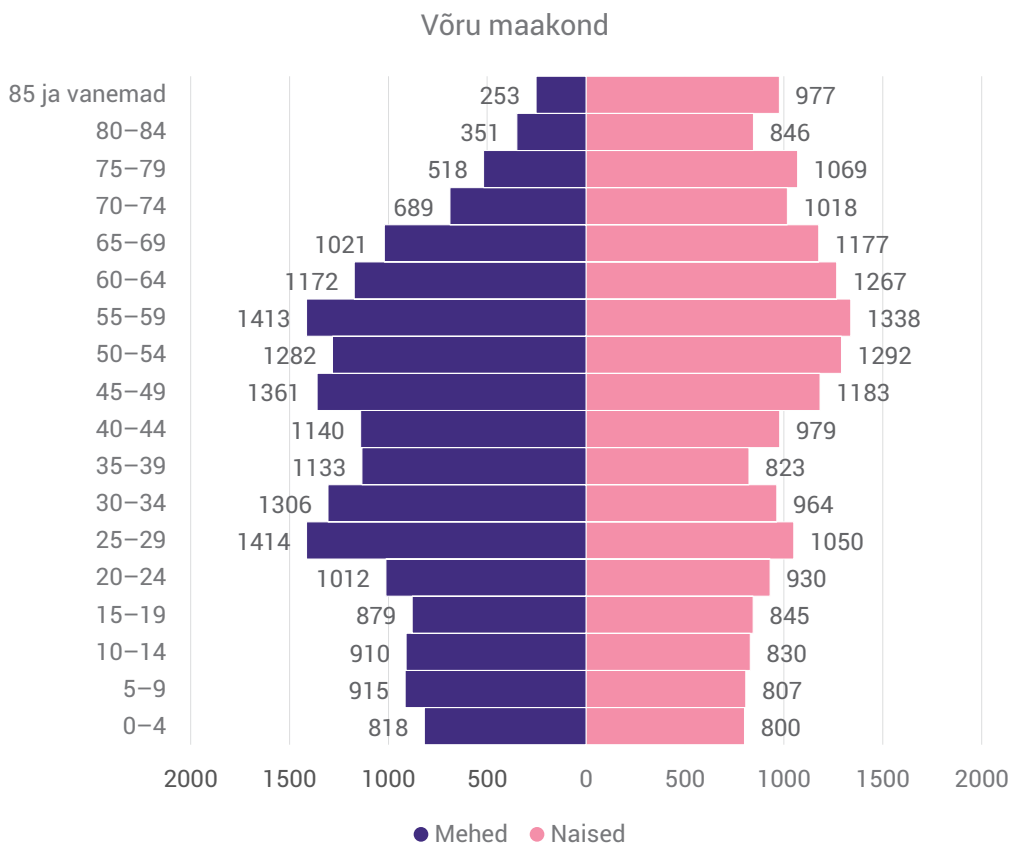
Viljandi maakonnas võib välja tuua järgmisi grupe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud inimesed
- Vanadus- ja töövõimetuspensionärid
- Puuetega inimesed
- Madala haridustasemega elanikud
- Madala haridustasemega lapsevanemad

Võru maakond

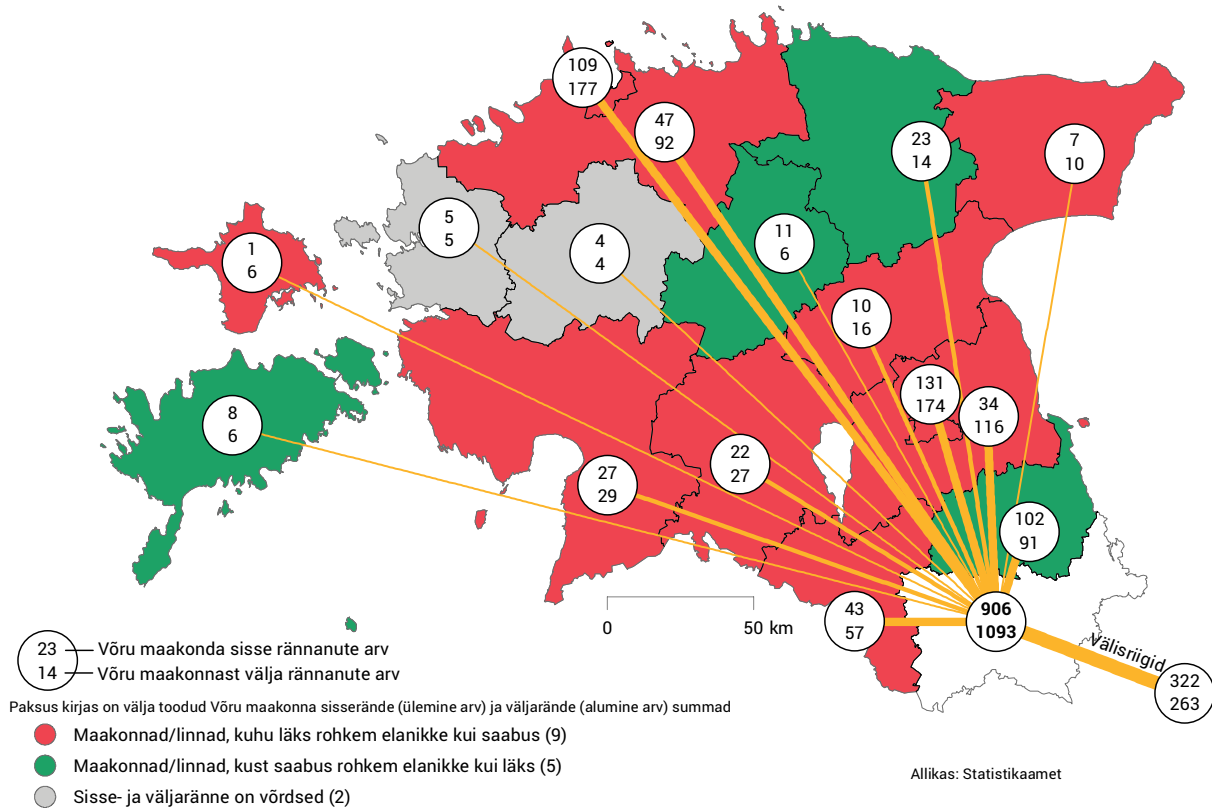
Võru maakonnas elas 1. jaanuari 2019 seisuga 35 782 inimest ehk 2,7% kogu Eesti elanikkonnast. Nendest 49,2% olid mehed ja 50,8% naised. Jooniselt 192 võib näha, et meeste arv ületab naiste arvu kõigis vanusegruppides kuni 50. eluaastani. Rahvastiku struktuuri poolest on Võru maakonnas küllaltki väike noorte osakaal. Alla 15-aastaseid on Võru maakonna rahvastikust 14,2% (Eestis keskmiselt 16,4%). 65-aastaste ja vanemate elanike osakaal on aga 22,1%, mis on suurem kui Eesti keskmine 19,8%.

Joonis 192. Võru maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2019

Võru maakonna rändesaldo oli 2019. aastal negatiivne: sisse rändas 906 ja välja 1093 inimest (kaart 17). Nii sisse- kui väljarände puhul olid suuremad sihtkohad välisriigid, Tartu ja Tallinn, aga ka naabermaakond Põlva. Viimasega oli rändesaldo positiivne, sama saab öelda välisrände saldo kohta.

Kaart 17. Võru maakonna ränne, 2019. Maakonna kohal antud ülemine arv näitab maakonda sisse rännanute arvu, alumine maakonnast välja rännanute arvu

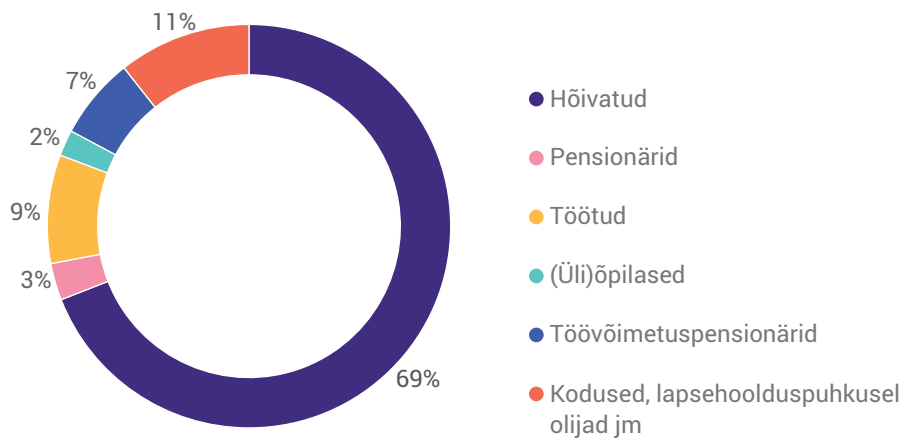
Täiskasvanuhariduse sihtrühma sotsiaal-demograafiline profiil

Tabel 128. Võru maakonna 20–64-aastased vanuserühma ja hõiveseisundi järgi, detsember 2018

Vanus	Kokku	Hõivatud	Töötud	Majanduslikult mitteaktiivsed
Kokku	21 059	14 544	1833	4682
20–34	6676	4476	428	1772
35–54	9193	6841	787	1565
55–64	5190	3227	618	1345

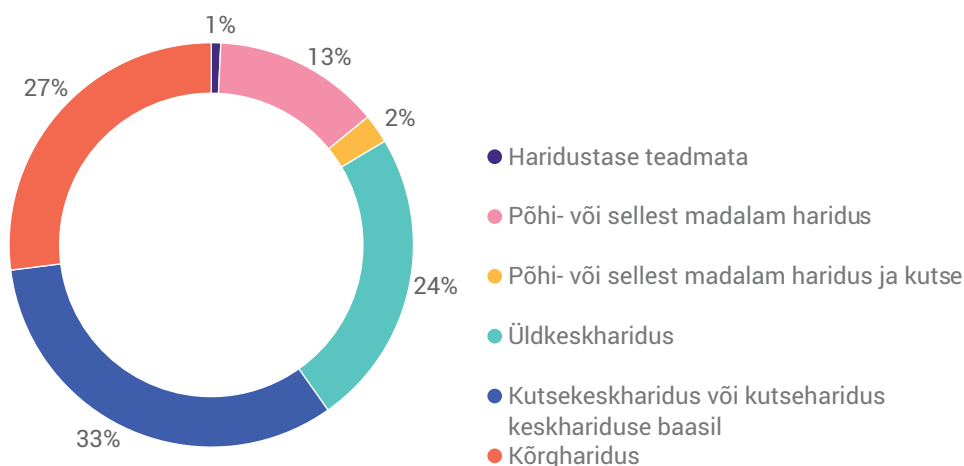
2018. aasta seisuga on Võrumaal 20–64-aastaseid 21 059 (59% maakonna rahvastikust), kellest 35–54-aastaseid on 44%, 20–34-aastaseid 32% ja 55–64-aastaseid 25% (tabel 128). 35–54-aastaste hulgas on hõivatuid 74%. Töötute osatähtsus on suurim 55–64-aastaste seas (12%).

Joonis 193. Võru maakonna 20–64-aastased sotsiaal-majandusliku staatuse järgi, detsember 2018

Võrumaa 20–64-aastaste hulgas on hõivatuid 69%, töötuid 9% ja majanduslikult mitteaktiivseid 22% (joonis 193). Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus on suhteliselt suur: 10%. Sama palju on ka koduseid ja lapsehoolduspuhkusel olijaid.

Joonis 194. Võru maakonna 20–64-aastased haridustaseme järgi, detsember 2018

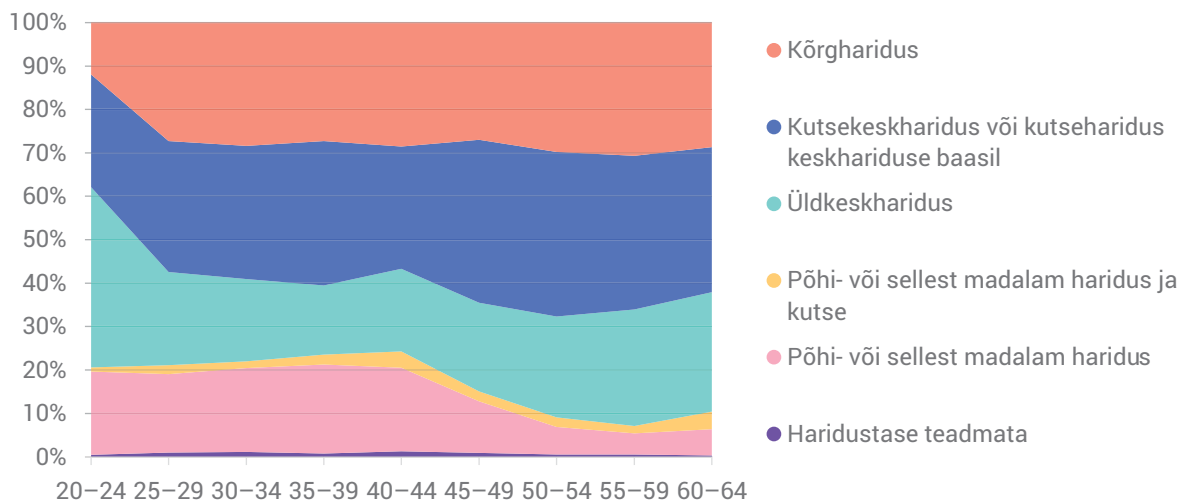

20–64-aastastest on kolmandikul kutseharidus, kõrgharidusega on 27% ja põhi- või madalama haridusega 15%.

Võru maakonna 20–64-aastastest elanikest osaleb tasemeõppes 6,4%. Õppijaid on rohkem nooremates vanusegruppides. Keskmise töise tulu võrdlusest on näha, et kui 20–34-aastaste seas on õppijate keskmine töine tulu madalam kui mitteõppijatel (vastavalt 622 ja 906 eurot), siis 35–54-aastaste seas enam mitte. Seal teenivad õppijad mitteõppijatest enam (lisa 1 tabel 1).

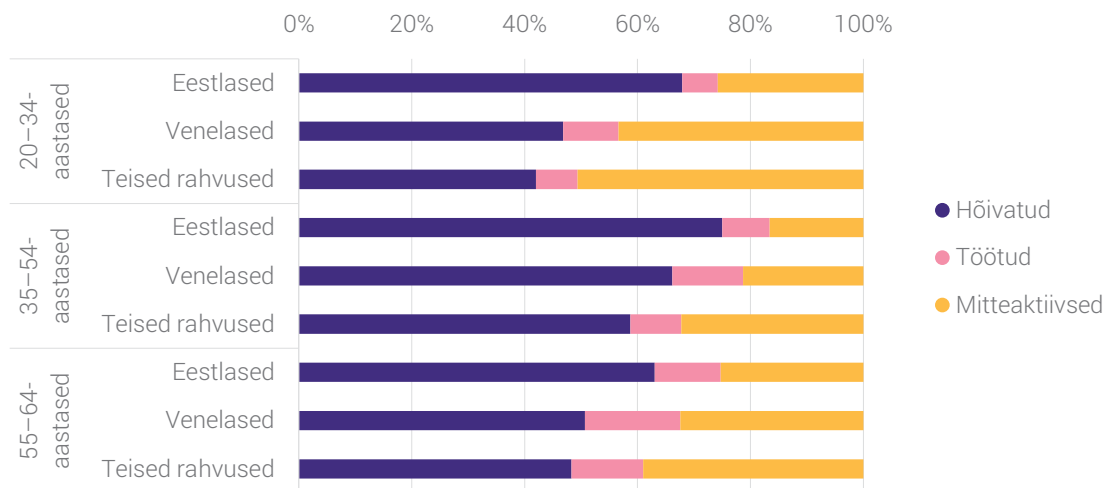
Joonis 195. Võru maakonna 20–64-aastaste kõrgeim omandatud haridustase vanuserühmade järgi, detsember 2018

Võrumaa 25–64-aastaste seas on kõrgharitud ühepalju, keskmiselt 29% (joonis 195). Kutseharidusega inimesi on alla 45-aastaste hulgas 30% ja vanemate seas 36%.

Keskharidusega on üle 45-aastaste hulgas iga neljas. Madala haridusega on alla 45-aastaste seas keskmiselt iga viies, vanemate hulgas on nendes osatähtsus aga 8%.

Joonis 196. Võru maakonna 20–64-aastaste hõiveseisund vanuserühma ja rahvuse järgi, detsember 2018

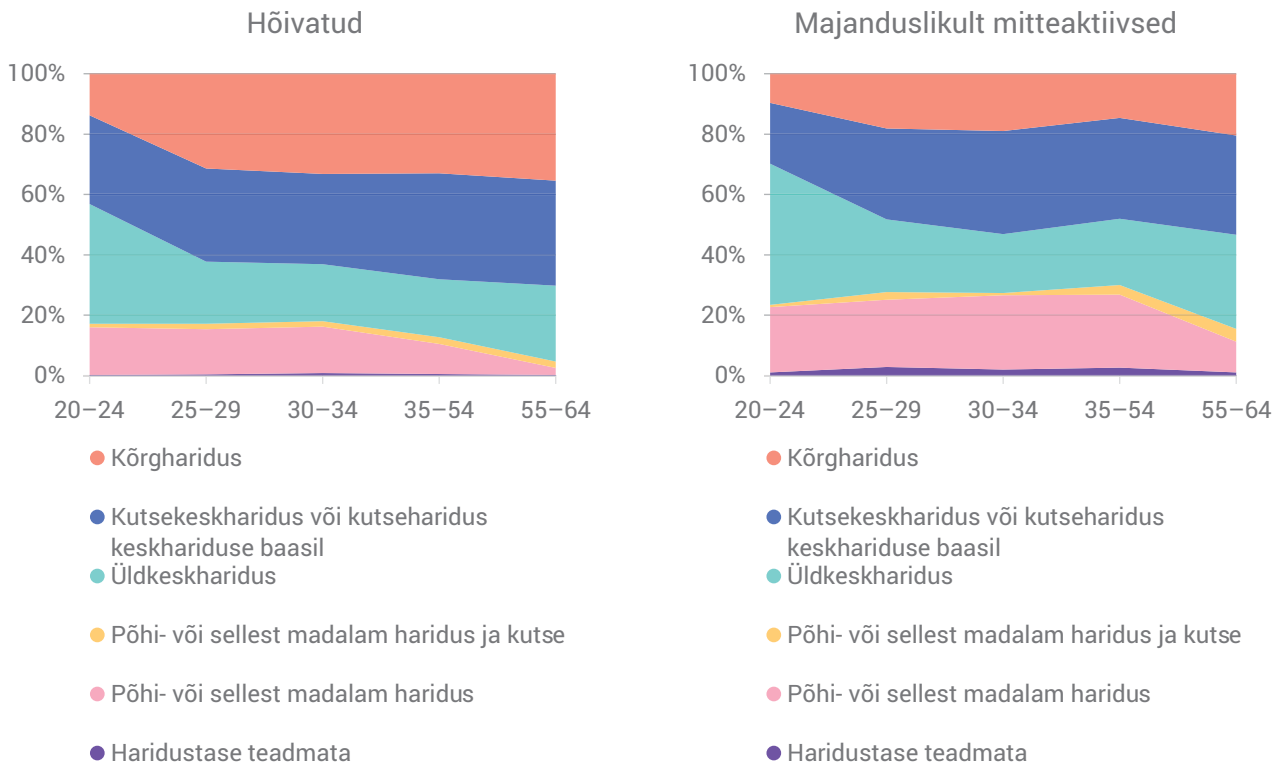
Võrumaa rahvastikust on eestlasi 95%, venelasi 4% ja muust rahvusest inimesi 2%. Hõiveseisundis on eri rahvusrühmade vahel suhteliselt suured erinevused (joonis 196). Töötute osatähtsus on suurim venelaste seas.

Noorte puhul on hõivatute osatähtsus eestlaste hulgas märkimisväärselt suurem kui mitte-eestlaste seas: eestlastel 68%, venelastel 47% ja teistest rahvustest inimestel 42%.

35–54-aastase seas on erinevused rahvusrühmade vahel väiksemad. Hõivatute osatähtsus on eestlaste hulgas 75%, venelastel 66% ja muust rahvusest inimeste seas 59%. Töötuid on eestlaste hulgas 8%, venelaste seas 13% ja teiste rahvuste esindajate seas 9%.

55–64-aastaste vanuserühmas on hõivatute osatähtsus eestlaste hulgas taas kord suurem kui mitte-eestlaste seas: eestlastel 63%, venelastel 51% ja teistest rahvustest inimestel 48%. Töötute osatähtsus on siin vanuserühmas kõige suurem. Eestlastest on töötuid 12%, venelastest 17% ja teistest rahvustest inimeste hulgas 13%.

Joonis 197. Võru maakonna 20–64-aastaste hõivatute ja majanduslikult mitteaktiivsete kõrgeim omandatud haridustase vanuserühma järgi, detsember 2018

Võrumaa hõivatute seas on 25–64-aastaste hulgas kõrgharidus igal kolmandal (joonis 197). Sama palju on ka kutseharidusega inimesi. Keskkharidusega inimesi on kõige rohkem 20–25-aastaste seas (40%) ning vanemates vanuserühmades on keskkharidus igal viiendal. Madala haridusega inimesi on 20–34-aastaste seas 17%, vanuse kasvades nende osatähtsus langeb.

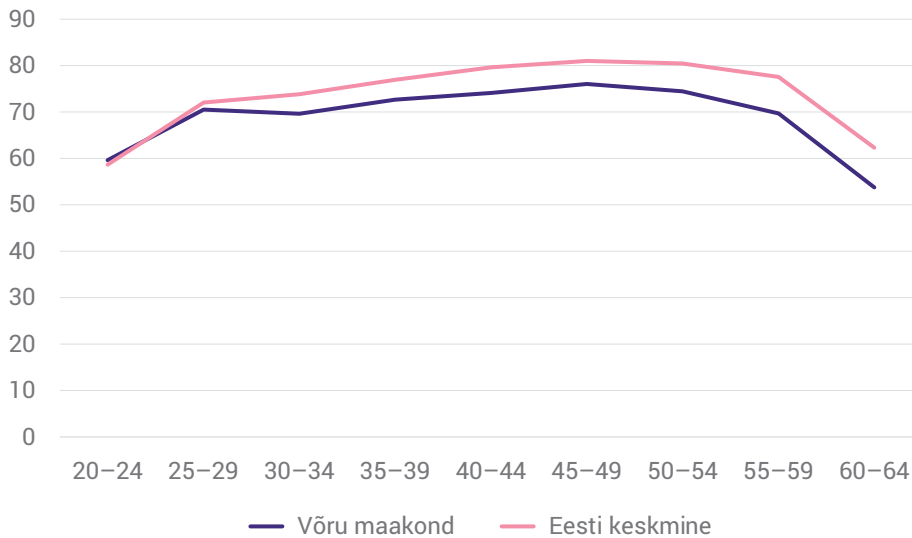
Majanduslikult mitteaktiivsete seas domineerivad kutseharidusega inimesed: 25–64-aastaste seas iga kolmas. Kõrgharidusega inimesi on vähem kui hõivatute seas. Madala haridusega inimesi on mitteaktiivsete hulgas rohkem kui hõivatute seas ning kõige rohkem on neid 25–54-aastaste seas, umbes neljandik rahvastikust.

Hõivemäär

Võru maakonna 20–64-aastaste elanike registreeritud hõivemäär on üks madalamaid Eestis – 69,1%. Madalam on hõivemäär ainult Ida-Virumaal (68,0%) ja Valgamaal (68,2%). Eesti keskmine hõivemäär samas vanuserühmas on 5% võrra kõrgem – 74,1%. Alla 30-aastaste elanike hulgas on Võrumaa hõivemäär Eesti keskmisega enam-vähem võrdne, aga vanuse kasvades hakkab maakonna näitaja keskmisele järjest rohkem alla jääma. 55–64-aastaste vanuserühmas on Võrumaa hõivemäär juba 8–9% võrra keskmisest madalam. Kõrgeim registreeritud hõivemäär (76,0%) on Võrumaal 45–49-aastaste seas, madalaim (53,7%) aga 60–64-aastaste hulgas.

Vanuse kõrval mõjutab hõivemäära ka elanike haridustase. Kõrgema haridustasemega inimesed on üldjuhul sagedamini tööturul hõivatud kui madalama haridustasemega. See seos väljendub tugevamini just vanemates vanuserühmades. Näiteks, 55–64-aastastest Võru maakonna kõrgharidusega elanikest töötab 74,2%, aga samas vanuses põhi- või madalama haridusega inimestest ainult kolmandik (34,3%). Ülevaade registreeritud hõivemäärast haridustaseme ja vanuserühma järgi on esitatud lisis 3.

Joonis 198. Võru maakonna 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) vanuserühma järgi, detsember 2018

Tervis

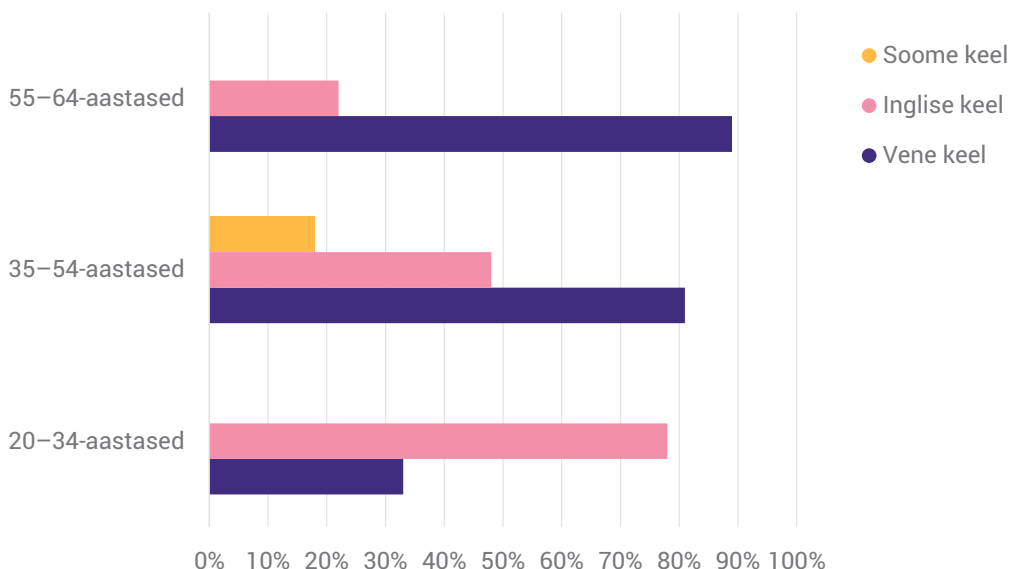
Võru maakonna 20–64-aastaste elanike hulgas on puuetega inimesi 3575, mis hõlmab 17,0% maakonna selle vanuserühma elanikest (Eestis keskmiselt 8,7%). Puuetega inimestest 40,1% on registreeritud põhjal tööga hõivatud, 22,3% töötud ja 37,6% majanduslikult mitteaktiivsed. Täpsem ülevaade puuetega isikute hõivest on ära toodud lisas 4.

Keeleoskus

Konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole Võru maakonna kohta avaldatud eesti keele oskuseta 20–64-aastaste osatähtsust ega soome keele oskajate osatähtsust 20–34- ja 55–64-aastaste hulgas.

Võrumaa elanike võõrkeeleoskus on tunduvalt kehvem kui Eestis keskmiselt (joonis 199). Eriti oluliselt torkab see silma vanemate vanuserühmade inglise keele oskuses: 35–54-aastaste seas 48% vs. 68% riigis keskmiselt ning 55–64-aastaste hulgas vastavalt 22% vs. 37%. Kui nooremas vanuserühmas valdab kolmandik Võrumaa elanikest vene keelt, siis riigis keskmiselt kaks kolmandikku. Riigi keskmisele jääb alla ka soome keele oskus: 35–54-aastaste hulgas 18%.

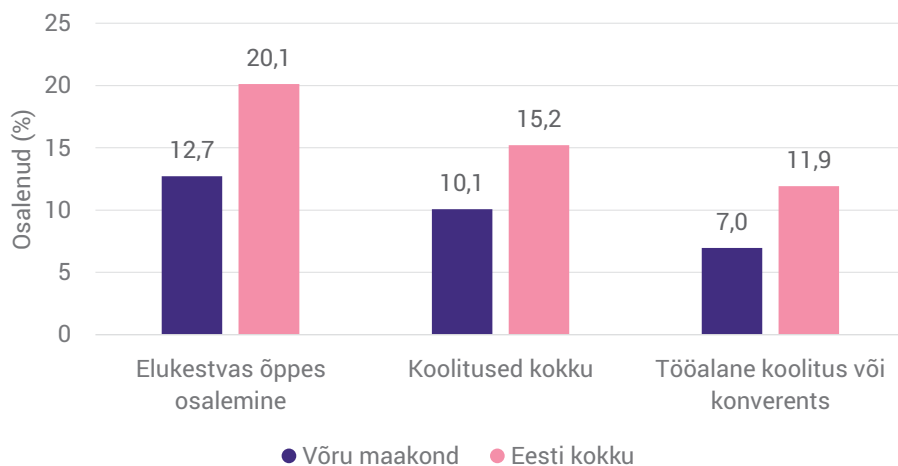
Joonis 199. Võru maakonna 20–64-aastased keeleoskuse järgi, 2019

Täiendkoolituses osalemine

ETU 2019. aasta andmete põhjal oli Võru maakonna 25–64-aastastest elanikest küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul mõnel koolitusel osalenud 10,1% (joonis 200). Töölasele koolitusel, kursusel, seminaril või konverentsil oli osalenud 7% vastajatest. Mõlemad näitajad jäävad alla Eesti keskmisele. Elukestvas õppes (nii tasemeõpe kui koolitused kokku) on osalenud 12,7% Võrumaa vastajatest.

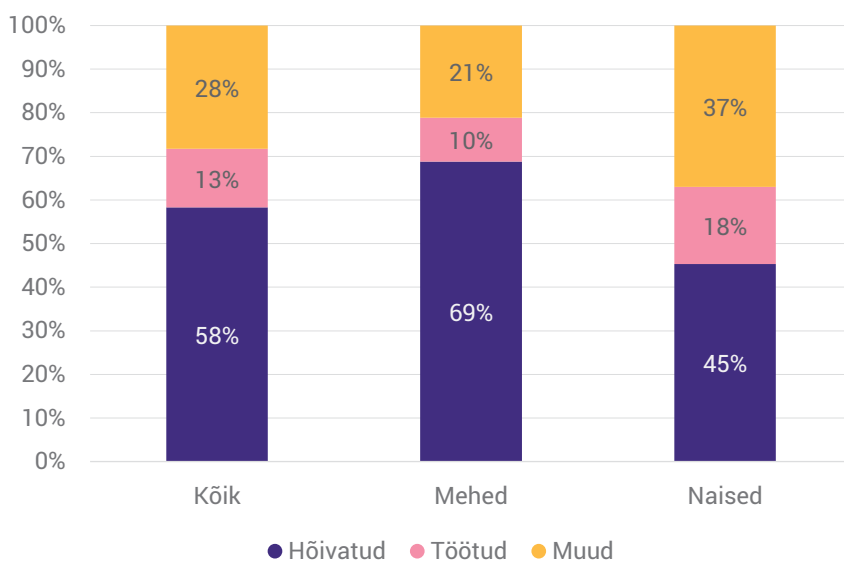
Joonis 200. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul koolitusel ja elukestvas õppes osalenud 25–64-aastaste inimeste osakaal Võru maakonnas (ETU, 2019)

Madala haridustasemega lapsevanemad

Madala haridusega väikelastevanemate osatähtsus Võrumaal on 21% (lisa 2). Jaotus vanuse järgi on antud lisa 2 tabelis 1. Hõiveseisundi jaotus on näidatud joonisel 201.

Joonis 201. Võru maakonna madala haridusega väikelapsevanemate hõiveseisund, 2018

Ettevõtlus

Võru maakonnas tegutses 2019. aastal 2,4% kogu Eesti majanduslikult aktiivsetest ettevõtetest ehk 3715 ettevõtet (tabel 129). Maakonna ettevõtlusaktiivsus oli 89, samal ajal kui riigis keskmiselt tegutses 101 aktiivset ettevõtet 1000 elaniku kohta. 95% Võru maakonna ettevõtetest olid vähem kui 10 töötajaga. 30% Võru maakonna ettevõtetest tegutsesid primaarsektoris.

Tabel 129. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Võru maakonnas ja Eestis kokku, 2019

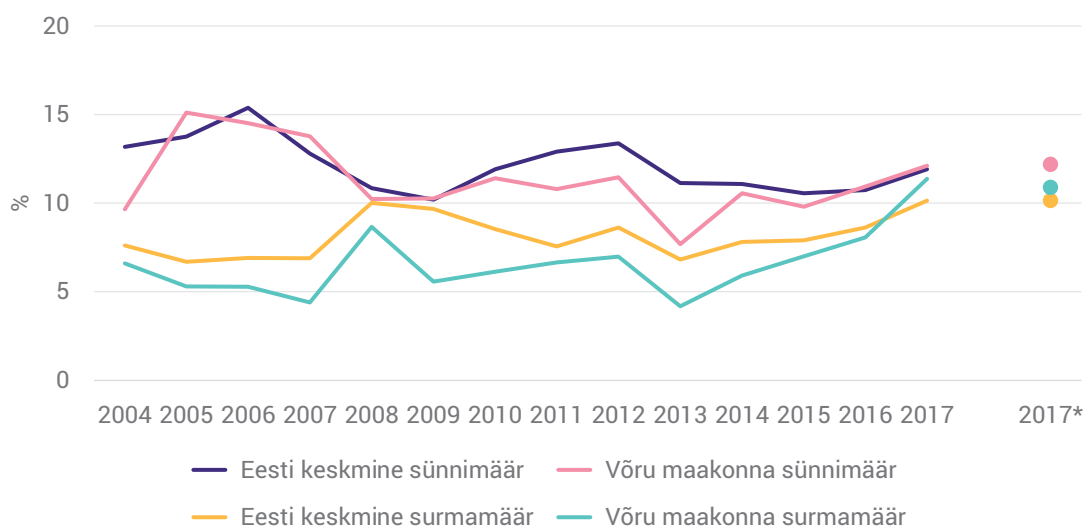
	Võru maakond	Kogu Eesti
Tegevusalad kokku	3175	133 784
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	949	11 561
Mäetööstus	7	157
Töötlev tööstus	309	9481
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	10	416
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	13	316
Ehitus	368	14 141
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	357	22 002
Veondus ja laondus	136	8711
Majutus ja toitlustus	124	4088
Info ja side	54	9247
Finants- ja kindlustustegevus	13	2326
Kinnisvaraalaane tegevus	96	8419
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	217	18 790
Haldus- ja abitegevused	128	6919
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	2
Haridus	35	2273
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	48	2225
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	83	4787
Muud teenindavad tegevused	228	7923

Võru maakonnas sündis 2017. aastal 244 ettevõtet, neist enim ehituses (tabel 130). Tegevuse lõpetas 218 ettevõtet, kõige rohkem muudes teenindavates tegevustes. Meenutuseks, tulenevalt EUROSTATi meetodikast ei hõlma ettevõtluse demograafia andmed primaarsektori ettevõtteid.

Tabel 130. Sünninud ja surnud ettevõtete arv Võru maakonnas, 2017 (haldusjaotus seisuga 01.01.2018)

	Sünninud	Surnud
Tegevusalad kokku	244	218
Mäetööstus	0	0
Töötlev tööstus	33	15
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	2	0
Ehitus	42	29
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	35	29
Veondus ja laondus	7	15
Majutus ja toitlustus	12	13
Info ja side	3	6
Finants- ja kindlustustegevus	2	1
Kinnisvaraalane tegevus	9	8
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	28	25
Haldus- ja abitegevused	19	13
Haridus	3	5
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	0	4
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	9	13
Muud teenindavad tegevused	40	42

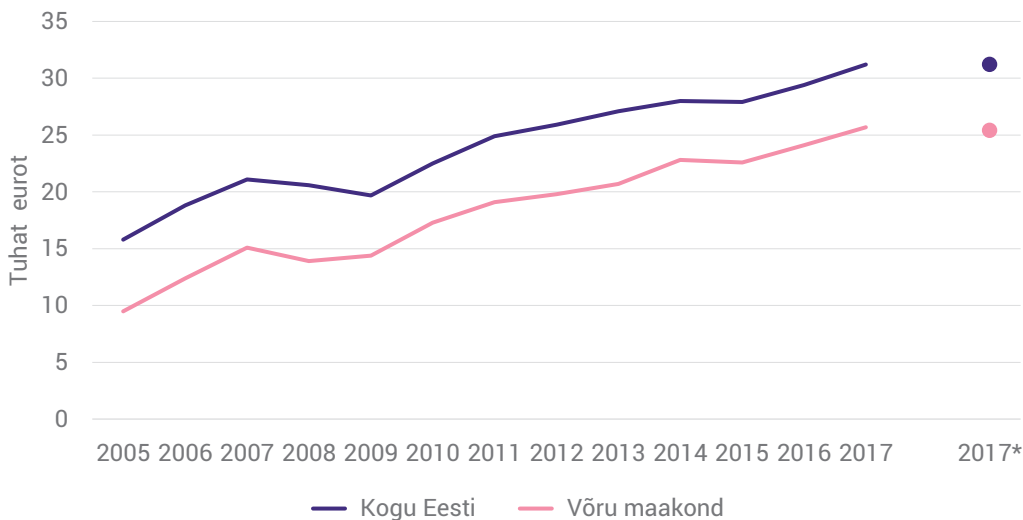
Võru maakonna ettevõtete sünnimäär on alates 2014. aastast püsinud sisuliselt samal tasemel (joonis 202). Maakonna ettevõtete surmamäär on kasvanud aga kiiremini kui riigis keskmiselt ning jõudnud sünnimääraga võrreldavale tasemele.

Joonis 202. Võru maakonna ja Eesti keskmine ettevõtete sünni- ja surmamäär, 2004–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Võru maakonna vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete keskmine tootlikkus on küll jäänud alla riigi keskmisele – 2017. aastal loodi hõivatu kohta rohkem kui 25 000 eurot –, kuid toimunud on konvergens ehk maakonna näitaja kasvutempo on olnud veidi kiirem (joonis 203).

Joonis 203. Võru maakonna ja Eesti keskmine vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete tööviljakus hõivatu kohta lisandväärtuse alusel, tuhandetes eurodes, 2005–2017*

*2017. aasta andmed on toodud ka haldusjaotuse seisuga 01.01.2018.

Töökohad

Võru maakonna suurimad tegevusalad töötajate arvu poolest on töötlev tööstus (üle 3000 töötaja), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (üle 1500 töötaja) ning haridus (ligi 1400 töötajat, lisa 4 tabel 2). Nagu mitmes teises Lõuna-Eesti maakonnas on ka Võru maakonnas kõige levinumaks ametirühmaks „toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad“ (tabel 131). Levinud on ka teised tööstus- ja teenindussektori ametid.

Tabel 131. Võru maakonna töötajate kümme levinumat ametit, 31.12.2019

Amet	Töötajate arv
Toiduainete ja puidutöötajad, rõivatööstuse ja muude käsitöölade töötajad	965
Müüjad	923
Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	856
Pedagoogika tippspetsialistid	813
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	678
Ehitustöölised, v.a elektrikud	663
Seadme- ja masinaoperaatorid	583
Koristajad ja abilised	515
Metallitöötajad, masinaehituse jms alade oskustöötajad	484
Isikuteenindajad	478

Võru maakonna ametite struktuuris on Eesti keskmisega võrreldes vähem tippspetsialiste (14% maakonna töötajaskonnast), tehnikuid ja keskmise spetsialiste (9%) ning ametnikke (5%). Keskmisest rohkem on oskustöötajaid ja käsitöölisi (20%) ning lihttöölisi (12%).

Võru maakonna kõrgharidusega töötajatest 73% töötab kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel ehk juhi, tippspetsialisti, spetsialisti või ametnikuna. 10% sealsetest kõrgharidusega töötajatest töötab teenindus- või müügitöötajana ning 4% lihttöölisena. Madala haridusega töötajatest 44% töötab lihttöölise, seadme- või masinaoperaatori või koostajana. Oskustöötajaid on 35% ning kõrgharidust eeldaval ametikohal töötab 7% maakonna madala haridusega töötajatest.

Tabel 132. Võru maakonna töötajad ameti pearühma ja haridustaseme järgi, 31.12.2019

Ameti pearühm	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Teadmata	Kokku
Juhid	21	302	348	1	671
Tippspetsialistid	3	194	992	3	1189
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	39	375	359	9	773
Ametnikud	17	218	139	10	374
Teenindus- ja müügitöötajad	155	881	248	11	1284
Põllumajanduse, metsanduse, jahinduse ja kalanduse oskustöötajad	49	125	34	1	208
Oskustöötajad ja käsitöölised	325	1153	198	85	1676
Seadme- ja masinaoperaatorid ja koostajad	224	786	121	72	1131
Lihttöölised	248	633	93	126	974

Võru maakonna vähem tasustatud tegevusalad on rõivatootmine, toidu ja joogi serveerimine ning organisatsioonide tegevus (tabel 133). Kõrgharidusega töötajaid on rohkelt just viimati nimetatud. Madala haridusega töötajaid on rohkem eriehitustööde ning taime- ja loomakasvatuse tegevusalal.

Tabel 133. Võru maakonna vähe tasustatud tegevusalade töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv sellel tegevusalal

Tegevusala	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Rõivatootmine	712	642	10%	73%	17%	93
Toidu ja joogi serveerimine	714	645	16%	62%	22%	134
Organisatsioonide tegevus	715	633	6%	41%	53%	51
Majutus	757	630	20%	67%	14%	81
Hoolekandeesutuste tegevus	784	799	20%	62%	18%	177
Taime- ja loomakasvatus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad	785	694	25%	60%	15%	295
Sportitegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused	794	751	6%	61%	33%	79
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	821	740	12%	67%	22%	906
Kinnisvaraalaane tegevus	841	657	10%	57%	33%	72
Eriehitustööd	850	728	28%	62%	10%	207
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	861	833	11%	68%	21%	73

Võru maakonna vähe tasustatud ametialad on koristajad ja abilised ning toitlustuse abitöölised (tabel 134). Madala haridusega töötajaid on rohkelt põllumajanduse lihttöölise seas.

Tabel 134. Võru maakonna vähe tasustatud ametitel töötajate töine tulu ja haridustase, 2019. Tabelis on antud vastava haridustasemega inimeste osakaal ning töötajate koguarv selles ametis

Amet	Keskmine töine tulu	Mediaantulu	Põhi- või sellest madalam haridus (ja kutse)	Keskharidus; keskharidus ja kutse	Kõrgharidus	Kokku
Koristajad ja abilised	577	578	24%	67%	9%	268
Toitlustuse abitöölised	634	637	24%	65%	12%	68
Lihttöölised põllumajanduses, metsanduses ja kalanduses	677	604	34%	60%	6%	103
Prügivedajad jms lihttöölised	703	659	21%	66%	13%	92
Isikuteenindajad	720	700	13%	67%	20%	295
Isikuhooldustöötajad	781	755	9%	72%	19%	274
Müüjad	790	732	13%	68%	19%	670
Mäe-, ehitus-, tootmis- ja veonduslihttöölised	791	726	26%	64%	10%	436
Turule orienteeritud aia- ja põllusaaduste kasvatajad	806	701	24%	58%	18%	131
Turule orienteeritud metsanduse, kalanduse ja jahinduse oskustöötajad	822	677	23%	64%	13%	77
Ehitustöölised, v.a elektrikud	895	802	24%	68%	8%	408

Tabel 135. Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad Võru maakonnas

Näitaja	Maakonna tulemus	Eesti keskmine	Halvim tulemus	Halvim maakond		Parim tulemus	Parim maakond
20–64-aastaste osatähtsus elanikkonnas	58,9%	59,2%	57,2%	Viljandi		62,3%	Hiiu
Hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas	69,1%	74,1%	68,0%	Ida-Viru		78,9%	Harju
Majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus 20–64-aastaste seas	22,2%	20,1%	23,1%	Tartu linn		17,1%	Harju
(Üli)õpilaste osatähtsus 20–64-aastaste seas	2,1%	2,2%	1,5%	Harju		4,8%	Tartu linn
Vanadus- ja töövõimetuspensionäride osatähtsus 20–64-aastaste seas	9,5%	6,1%	11,0%	Ida-Viru		4,0%	Harju
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	15,7%	12,3%	21,3%	Järva		7,6%	Tallinn
Kutseharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	32,8%	26,3%	19,7%	Tartu linn		37,0%	Ida-Viru
Kõrgharidusega elanike osatähtsus 20–64-aastaste seas	27,0%	38,2%	24,2%	Järva		47,4%	Tallinn
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste eestlaste seas	75,0%	81,7%	75,0%	Võru		85,4%	Harju
Hõivatute osatähtsus 35–54-aastaste venelaste seas	66,2%	76,2%	62,0%	Põlva		78,0%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste hõivatute seas	16,8%	14,0%	24,0%	Järva		9,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 25–29-aastaste mitteaktiivsete seas	24,8%	21,0%	36,6%	Järva		12,8%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste hõivatute seas	4,5%	4,1%	9,7%	Hiiu		1,9%	Ida-Viru
Madala haridustasemega elanike osatähtsus 55–64-aastaste mitteaktiivsete seas	14,4%	10,9%	22,0%	Saare		4,2%	Tallinn
Madala haridustasemega elanike hõivemäär	52,8%	60,2%	46,6%	Ida-Viru		65,5%	Harju
Kutseharidusega elanike hõivemäär	70,5%	75,5%	70,4%	Ida-Viru		80,0%	Harju
Kõrgharidusega elanike hõivemäär	81,5%	81,5%	76,0%	Ida-Viru		87,1%	Hiiu
Puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste seas	17,0%	8,7%	19,7%	Põlva		5,0%	Harju
Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas	48,3%	67,8%	30,4%	Ida-Viru		80,7%	Tartu linn
Vene keele oskajate osatähtsus 20–34-aastaste seas	32,5%	66,2%	16,1%	Saare		95,6%	Ida-Viru
25–29-aastaste hõivemäär	70,5%	72,0%	61,6%	Tartu linn		77,7%	Hiiu
55–59-aastaste hõivemäär	69,7%	77,5%	68,2%	Põlva		82,1%	Harju
Madala haridustasemega lapsevanemate osatähtsus alla 7-aastaste laste vanemate hulgas	25,2%	16,7%	38,4%	Järva		9,6%	Tallinn
Ettevõtete sünnimäär	12,1%	11,9%	8,2%	Hiiu		12,9%	Tallinn
Ettevõtete surmamäär	11,4%	10,1%	11,4%	Võru		7,4%	Põlva
Teenindus-, oskus- ja lihttöötajate osatähtsus kõrgharidusega töötajate hulgas	27,4%	21,4%	36,0%	Ida-Viru		15,1%	Tartu linn
Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas	22,9%	17,6%	23,1%	Põlva		14,6%	Tallinn
Madala haridustasemega isikud kõrgharidust eeldaval ametikohal *	7,4%	15,2%	7,3%	Valga		26,1%	Tallinn
Täiendkoolituses osalenute osatähtsus 25–64-aastaste seas	10,1%	15,2%	5,3%	Valga		19,3%	Tallinn

* Kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel töötajate osatähtsus madala haridustasemega inimeste seas.

Joonisel on võrreldud selle maakonna konkurentsivõime näitajad ülejäänud maakonna omadega. Maakonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab värviline ring. Kui maakonna näitaja väärtus on Eesti keskmisest parem, on ring roheline, kui väärtus on kehvem, on ring punane, ja kui väärtus ei erine oluliselt Eesti keskmisest, s.t erinevus on alla 1%, on ring kollane. Halli ribaga on esitatud vahemik, mille otstes on Eesti parim ja halvim väärtus. Tumehalli riba sees on poolte Eesti maakondade näitajate väärtused.

Graafiku prototüüp: West Midlands Public Health Observatory.

Kokkuvõte

Võru maakonnas on Eesti keskmisega võrreldes 20–64-aastaste elanike seas väiksem hõivatute osatähtsus ning suurem majanduslikult mitteaktiivsete osatähtsus. Rohkem on samas vanusegrupis ka vanadus- ja töövõimetuspensionäre ning puuetega inimesi. Madala haridusega inimesi on elanike seas Eesti keskmisega võrreldes vähem nii nooremates kui ka vanemates vanusegruppides. Keskmisega võrreldes rohkem on madala haridusega lapsevanemaid. Eesti keskmisega võrreldes on Võru maakonnas rohkem kutseharidusega ning vähem kõrgharidusega elanikke. Hõivemäär on Eesti keskmisest väiksem, eriti vanemates vanusegruppides.

Inglise keele oskajate osatähtsus 35–54-aastaste seas on Eesti keskmisega võrreldes madalam. Vene keele oskajate osatähtsus noorte seas on samuti üks Eesti madalmaid.

Ettevõtete sünnimäär on Eesti keskmisega võrreldes õige pisut kõrgem. Ettevõtete surmamäär on Võru maakonnas aga Eesti kõrgeim. Suhteliselt palju on kõrgharidusega teenindus-, oskus- ja lihttöötajaid ning vähem madala haridustasemega inimesi kõrgharidust eeldaval ametikohal. Lihttöölise osatähtsus madala haridustasemega töötajate hulgas on üks Eesti suuremaid. Täiendkoolituses osalenute osatähtsus on Eesti keskmisega võrreldes väiksem.

Võru maakond on vaadatud näitajate seisukohalt Eesti võrdluses üks kehvemas seisus olevatest maakondadest. Eriti võib Võru maakonnas välja tuua järgmisi grappe ja probleemkohti täiskasvanuhariduse pakkumisel:

- Majanduslikult mitteaktiivsed ja töötud inimesed
- Vanadus- ja töövõimetuspensionärid
- Puuetega inimesed
- Puuduva või halva võõrkeeleoskusega inimesed
- Kõrgharidusega töötajad madalamat haridustaset eeldaval töökohal
- Lihttöölised
- Elukestvas õppes mitteosalejad

Kokkuvõte

Käesoleva analüüsi eesmärk on värskendada andmeid täiskasvanuhariduse prioriteetsete sihtrühmade kohta 2014. aastal koostatud samateemalise uuringu eeskujul. Selleks koostati ülevaade elanike konkurentsivõime ning ettevõtete ja töökohtade struktuuri kohta. Et näidata piirkondlikke erinevusi, on tulemused välja toodud eraldi kõigile maakondadele ning Tallinna ja Tartu linnadele. Maakondade andmetele tuginedes võib tuua välja nendevahelisi erinevusi ja sarnasusi. Enamikus maakondades on täiskasvanuhariduse sihtgrupid siiski sarnased ning seonduvad madala haridustaseme või tööhõive määraga, samuti ametikohtade tasustamise, keeleoskuse või rahvusega.

Maakondade omavaheline võrdlus näitas, et teistest maakondadest eristuvad selgelt Tallinn ja Ida-Virumaa. Tallinnale on iseloomulik suhteliselt noor rahvastik, suur hõivatute osakaal nii eestlaste kui venelaste seas ning elanike kõrgem haridustase. Kuna ettevõtluse ja tootlikkuse näitajad on Eesti parimate hulgas ning tööturg on suhteliselt aktiivne, on seal suhteliselt vähe kõrgharidusega töötajaid, kes töötavad oma haridusele mittevastavatel ametikohtadel, ning suhteliselt palju madala haridusega inimesi, kes töötavad kõrgharidust eeldavatel ametikohtadel.

Ida-Virumaa on paljuski Tallinna vastand. Tööealiste osakaal elanikkonnast on üks Eesti väiksemaid, samuti on madal hõivemäär. Tallinnaga sarnaselt on seal küllaltki väike madala haridustasemega elanike osakaal. Probleemkohtadena võib välja tuua madala keeleoskuse (nii eesti kui ka inglise keel) ning ettevõtluse ja tööturu olukorrast tuleneva kõrgharidusega inimeste hõivatuse madalamat haridustaset eeldavatel ametikohtadel.

Omaette rühma moodustasid eelmises aruandes Tartu linn ja Harju maakond (ilma Tallinnata). Need piirkonnad paistavad silma alla 20-aastaste suure osakaalu poolest. Mõlemas piirkonnas on suhteliselt kõrge hõivemäär 35–54-aastaste seas. Harjumaal on hõivatute osatähtsus 20–64-aastaste seas tervikuna Eesti kõrgeim, Tartu linnas hõivemäär nooremate vanusegruppide seas ei ole kõrge, sest Tartus on teiste maakondadega võrreldes rohkem õppureid. Viimane selgitab ilmselt ka teenindus-, oskus- ja lihttööde tegevate kõrgharidusega inimeste suurt osakaalu Tartus. Mõlemat piirkonda iseloomustab ka kõrgharidusega elanike suhteliselt suur ning madala haridustasemega inimeste väike osakaal.

Suurimasse maakondade rühma koondati eelmisel korral Hiiu, Järva, Lääne, Lääne-Viru, Pärnu, Rapla, Saare, Tartu ja Viljandi maakond. Need olid nii-öelda keskmikud, mis paistsid harva silma Eesti parima tulemusega ning jäid konkurentsivõime näitajate poolest Eesti keskmise lähedale. Maakondi iseloomustab Eesti keskmise sarnane või keskmisest kõrgem hõivemäär, ka erinevate haridustasemetega korral. Siin paistavad eriti silma Rapla, Tartu ja Hiiu maakond. Kõiki selle rühma maakondi iseloomustab ka suhteliselt väiksem kõrgharidusega elanike ning suur madala haridustasemega elanike osakaal. Eelmise korraga võrreldes on selle grupi maakondadest oma positsiooni parandanud Hiiu maakond, mis paistab silma ka Eesti keskmisest kõrgema tööealise elanikkonna osakaaluga ning kõrge hõivemääraga. Hariduse ja tööhõive seisukohast on antud grupis kõige nõrgemal positsioonil Järva maakond, eeskätt madala haridustasemega elanikkonna osakaalu poolest. Samuti on seal märkimisväärselt palju madala haridustasemega lapsevanemaid.

Viimasena võib välja tuua Lõuna-Eesti maakonnad Võru, Valga, Põlva ja Jõgeva. Nendele maakondadele on iseloomulik madal hõivemäär, eriti vanemaealiste seas. Kõrge on puuetega inimeste osatähtsus 20–64-aastaste inimeste seas, samuti töövõimetus- ja vanaduspensionäride osatähtsus. Küllaltki palju on madala haridustasemega elanikke (proportsionaalselt siiski vähem kui n-ö keskmike grupis) ning vähe kõrgharidusega elanikke. Piirkond paistab silma ka väga madala täiendkoolitustel osalenute osakaaluga ning madala inglise keele oskusega (viimane väide ei kehti Põlva maakonna kohta). Tulenevalt tööturu olukorrast on nendes maakondades küllaltki suur nende kõrgharidusega töötajate osakaal, kelle ametid kuuluvad teenindus-, oskus- või lihttöötajate kategooriatesse. Kuna kõrgharidust eeldavaid töökohti vabalt saada ei ole, on suhteliselt väike nende madala haridusega inimeste osakaal, kes töötavad kõrgharidust eeldaval ametikohal.

Järgnevalt on välja toodud maakonnad, millele tuleks rohkem tähelepanu pöörata erinevatel täiskasvanuhariduse sihtgruppidega tegelemisel. Nimetatud on kuni kolm halvimas positsioonis olevat maakonda või linna. See aga ei tähenda, et vastavale sihtgrupile muudes maakondades tähelepanu ei peaks pöörama. Samuti tuleb

lisada, et mitte kõikides nimetatud maakondades ei vaja määratletud sihtgrupp sekkumist (näiteks Tartu linna mitteaktiivse elanikkonna osas).

1. Madala haridustasemega inimesed: Järva maakond, Viljandi maakond, Rapla maakond
2. Vanemaealised inimeste hõive: Põlva maakond, Jõgeva maakond, Võru maakond
3. Majanduslikult mitteaktiivsed tööealised elanikud: Tartu linn, Jõgeva maakond, Võru maakond
4. Puuetega inimeste hõive: Järva maakond, Hiiu maakond
5. Madala haridustasemega väikelapsevanemad: Järva maakond, Viljandi maakond, Valga maakond
6. Kõrgharidusega töötajad kõrgharidust mitte-eeldaval töökohal: Ida-Viru maakond, Lääne-Viru maakond, Valga maakond
7. Keeleoskuseeta inimesed: Ida-Viru maakond (eesti ja inglise keel), Võru maakond (inglise keel), Valga maakond (inglise keel)
8. Täienduskoolitustel mitteosalevad inimesed: Valga maakond, Saare maakond, Lääne-Viru maakond

Kasutatud allikad

- Saar, E., Unt, M., Lindemann, K., Reiska, E., Tamm, A. (2014). Oskused ja elukestev õpe: kellelt ja mida on Eestil oskuste parandamiseks õppida? Tallinn: Tallinna Ülikool.
- Statistikaamet (2020). Sisseränne suurendab juba viis aastat rahvaarvu. Pressiteade nr 7. 17. jaanuar 2020.
- Tõnuri, A. (2014). Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad maakonniti. Haridus- ja Teadusministeerium, Statistikaamet, SA Poliitikauuringute Keskus Praxis.

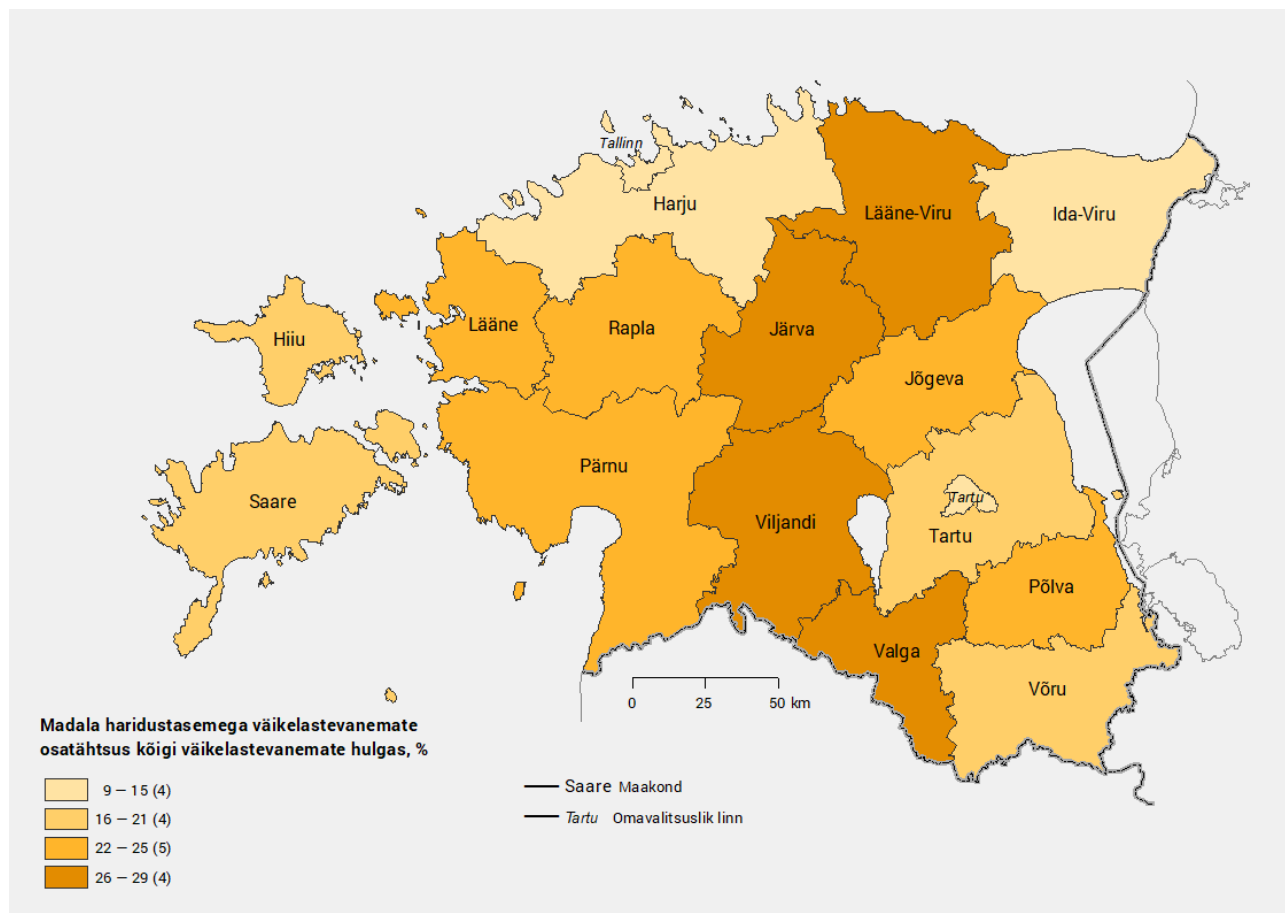
Lisa 1

Tabel 1. Tasemeõppes osalejate tööise tulu keskmine ja mediaan (eurodes) ning töist tulu teeninute arv, 2018

	20–34-aastased						35–54-aastased					
	Mitteõppijad			Õppijad			Mitteõppijad			Õppijad		
	Keskmine tööise tulu	Tööise mediaan- tulu	Arv	Keskmine tööise tulu	Tööise mediaan- tulu	Arv	Keskmine tööise tulu	Tööise mediaan- tulu	Arv	Keskmine tööise tulu	Tööise mediaan- tulu	Arv
Harju maakond	1158	1000	18 615	825	600	3346	1542	1221	41 378	1629	1377	1545
Hiiu maakond	1082	943	1208	829	658	282	1201	947	2060	1184	1124	84
Ida-Viru maakond	804	671	12 299	656	489	1860	923	761	27 136	983	842	726
Jõgeva maakond	901	786	3417	639	460	690	1002	858	5345	1049	1008	225
Järva maakond	940	846	3528	738	590	661	1098	978	5885	1071	961	232
Lääne maakond	919	816	2283	637	515	433	1111	929	4088	1243	920	150
Lääne-Viru maakond	929	799	6840	729	580	1202	1068	916	12 253	1110	997	321
Põlva maakond	905	798	2918	643	479	599	1003	871	4931	1083	1002	160
Pärnu maakond	905	776	10 137	615	436	1734	1066	889	17 614	1110	979	517
Rapla maakond	992	881	3935	750	593	700	1169	1000	7308	1208	1045	259
Saare maakond	1016	853	4131	681	482	930	1154	918	6929	956	820	277
Tallinn	1161	1009	62 197	783	568	14 140	1388	1084	95 171	1457	1225	3236
Tartu	1020	861	11 123	622	406	3381	1254	1035	20 139	1191	1120	1090
Tartu maakond	1002	883	7306	699	494	1537	1211	1019	12 468	1169	1010	476
Valga maakond	870	749	3082	607	471	586	973	821	5346	1083	861	200
Viljandi maakond	906	792	5608	702	532	1019	1076	926	8700	1080	882	352
Võru maakond	906	750	4243	622	472	805	995	843	6813	1071	946	228

Lisa 2

Kaart 1. Madala haridustasemega väikelastevanemate osatähtsus kõigi väikelastevanemate hulgas, 2018

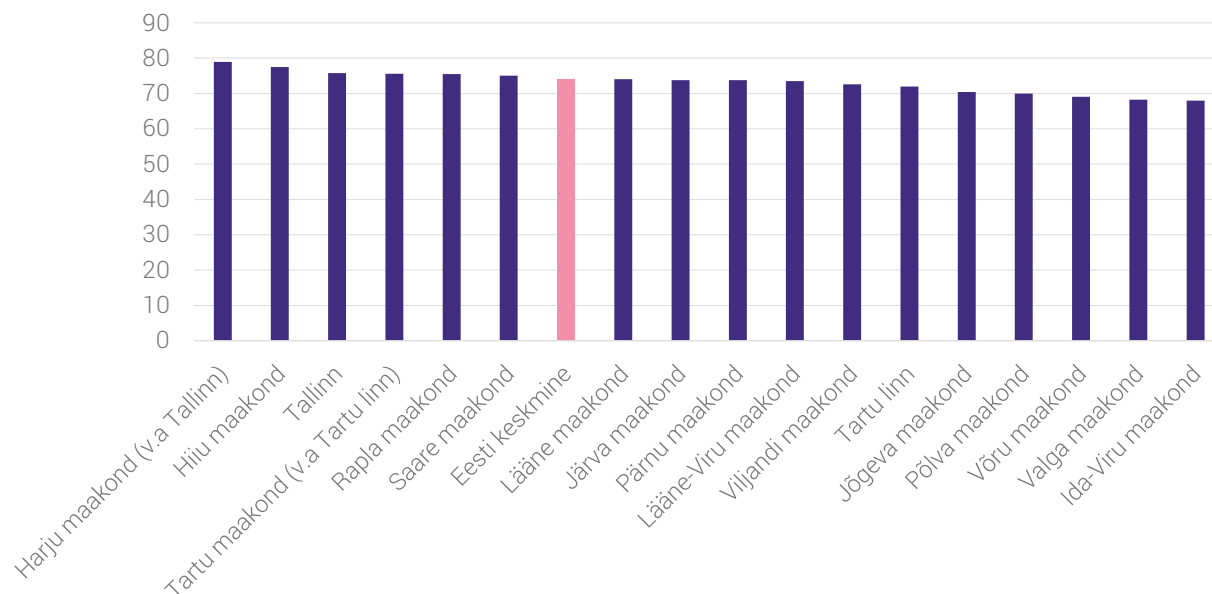
Tabel 1. Madala haridustasemega väikelastevanemate arv vanusegrupi järgi, 2018

	20–24	25–29	30–34	35–39	40 ja vanem	Kokku
Tallinn	496	953	1245	939	632	4265
Tartu linn	165	319	361	244	164	1253
Harju maakond (v.a Tallinn)	273	590	786	633	482	2764
Hiiu maakond	18	30	34	25	20	127
Ida-Viru maakond	220	324	405	264	172	1385
Jõgeva maakond	88	142	150	100	108	588
Järva maakond	103	182	216	168	139	808
Lääne maakond	67	111	104	75	92	449
Lääne-Viru maakond	182	336	361	289	281	1449
Põlva maakond	53	107	152	114	102	528
Pärnu maakond	221	472	528	373	315	1909
Rapla maakond	86	196	193	182	151	808
Saare maakond	61	157	206	132	123	679
Tartu maakond (v.a Tartu linn)	132	305	385	249	222	1293
Valga maakond	89	146	172	127	128	662
Viljandi maakond	169	289	307	221	180	1166
Võru maakond	75	153	185	134	122	669

Lisa 3

Joonis 1. 20–64-aastaste registreeritud hõivemäär (%) maakonna järgi ja Eesti keskmine, detsember 2018

Tabel 1. Maakonna registreeritud hõivemäära erinevus võrreldes sama vanuserühma Eesti keskmise näitajaga, detsember 2018

Ühik: protsendipunkt

	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	Kokku 20–64
Tallinn	1	2,2	1,7	0,8	1,1	0,5	1,5	3,3	5,3	1,7
Tartu linn	-10,4	-10,4	-2,3	0,4	0,1	0,9	0,3	2,4	5,9	-2,1
Harju maakond	3,9	3,2	2,4	4	4,4	3,8	3,4	4,6	6,9	4,8
Hiiu maakond	6,3	5,7	3,3	2,2	0,4	4,7	5,3	2,6	0,5	3,4
Ida-Viru maakond	-5,7	-6,7	-6,8	-6,9	-5,1	-3,7	-3,3	-4,9	-11,3	-6,1
Jõgeva maakond	1,2	2,2	-0,4	-4,1	-3,4	-2,1	-5,2	-8,2	-8,7	-3,7
Järva maakond	3,3	1,8	-0,5	0,2	-1	-1,4	0,2	-0,5	-1,9	-0,3
Lääne maakond	3	-1,9	-0,8	-0,5	-3,3	-0,5	0,7	1	2,4	-0,1
Lääne-Viru maakond	3,9	-0,1	-0,6	-0,4	-1,1	-1,2	-0,6	-0,7	-2,1	-0,6
Põlva maakond	0,9	-1	-2,3	-2,5	-3,5	-3	-4,5	-9,3	-7,3	-4,1
Pärnu maakond	-0,1	1,1	-0,7	-0,5	-0,7	-0,5	0,2	-0,8	-1,1	-0,3
Rapla maakond	1,4	1,4	0,9	1,9	1,6	1,8	0,8	1,3	1	1,4
Saare maakond	3,1	2,3	0,3	-1,7	-2,2	1,4	2,3	1,5	-0,8	0,9
Tartu maakond	3,7	1,1	2,8	2,7	1,4	2,7	-0,3	-0,4	-1,7	1,5
Valga maakond	-1,6	-2,7	-8	-6,4	-7,2	-5,9	-5,1	-7,2	-6,7	-5,9
Viljandi maakond	0,6	0,4	-1	-3,4	-2,2	-0,2	-1,5	-2,6	-0,4	-1,5
Võru maakond	1	-1,5	-4,2	-4,3	-5,5	-5	-6	-7,8	-8,6	-5

Tabel 2. Hõivemäär kõrgeima omandatud haridustaseme ja vanuserühma järgi, detsember 2018*

Ühik: %

	Põhi- või madalam haridus;			Keskkharidus			Keskkharidus ja kutse			Kõrgharidus		
	20–34	35–54	55–64	20–34	35–54	55–64	20–34	35–54	55–64	20–34	35–54	55–64
Tallinn	63	67,6	58,5	67,3	76,7	68,4	76,7	80,1	73,3	76,9	84,7	78,5
Tartu linn	52,5	59,8	48,9	55	75,8	66,7	73,1	78,4	72,3	66,1	86,5	82
Harju maakond	62,9	70,1	56,3	68,8	80,2	71,6	77,4	83,3	75	79,4	88,1	81,8
Hiiu maakond	64,5	68	57	67,1	80,7	63,9	78,2	83,5	69,2	82,3	91,3	85
Ida-Viru maakond	44,4	52,2	35,3	57	67,9	52,9	69	75,9	61,4	74,2	82,5	68,7
Jõgeva maakond	58,7	59,1	33,4	64,3	73,8	53,9	74,1	78,8	63,7	82,1	87,5	74,8
Järva maakond	61,9	66,6	47,2	68,5	75,4	65,7	74,6	82,4	71,4	80	89,4	78,9
Lääne maakond	61,7	66,1	55,1	65,6	77,4	66,2	72	79,7	71,9	79,5	88,8	81,3
Lääne-Viru maakond	58,4	66,8	48,3	67,1	74,8	62,3	75,1	81,1	68,8	79,1	88,5	79,9
Põlva maakond	55,3	59	33,2	63,6	72,9	56,1	73,3	80,3	61,8	78,7	87	75,6
Pärnu maakond	61,7	66,3	45,2	63,8	77,5	65,8	74,8	80,1	68,9	78,1	87,5	78,4
Rapla maakond	63,7	69,2	55,3	65	79,8	67,1	74,8	83	70	79,6	89,2	81,9
Saare maakond	64,9	66,6	52,9	64,9	78,4	68,7	73,1	81,4	70,3	80	86,9	81,2
Tartu maakond	62,7	66	43,9	67,5	78,3	64,3	75,2	82,2	67,5	79,2	88,9	80,2
Valga maakond	51,5	55,8	36,4	60,2	69,5	60	71,5	78	61,9	76,6	85,6	74,2
Viljandi maakond	59,9	62,8	46,8	65,3	75,6	63,2	72,8	79,7	68,6	78,6	89,2	80,1
Võru maakond	55,9	55,1	34,3	63,1	71,6	57,5	69,4	75,6	62,6	79,4	87,1	74,2
Eesti keskmine	59,3	64,3	47,5	65,1	75,9	64,1	74,3	79,9	69	76,5	86,1	77,8

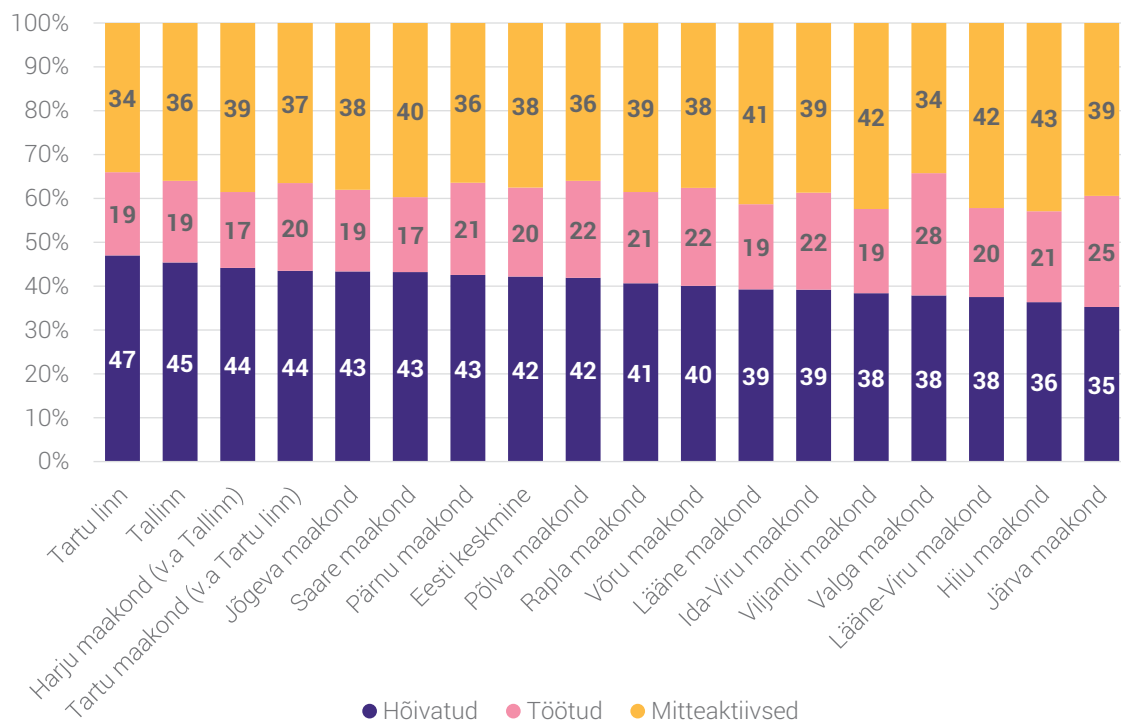
* Tabelist on välja jäetud teadmata elukohaga ja teadmata haridustasemega isikud.

Lisa 4

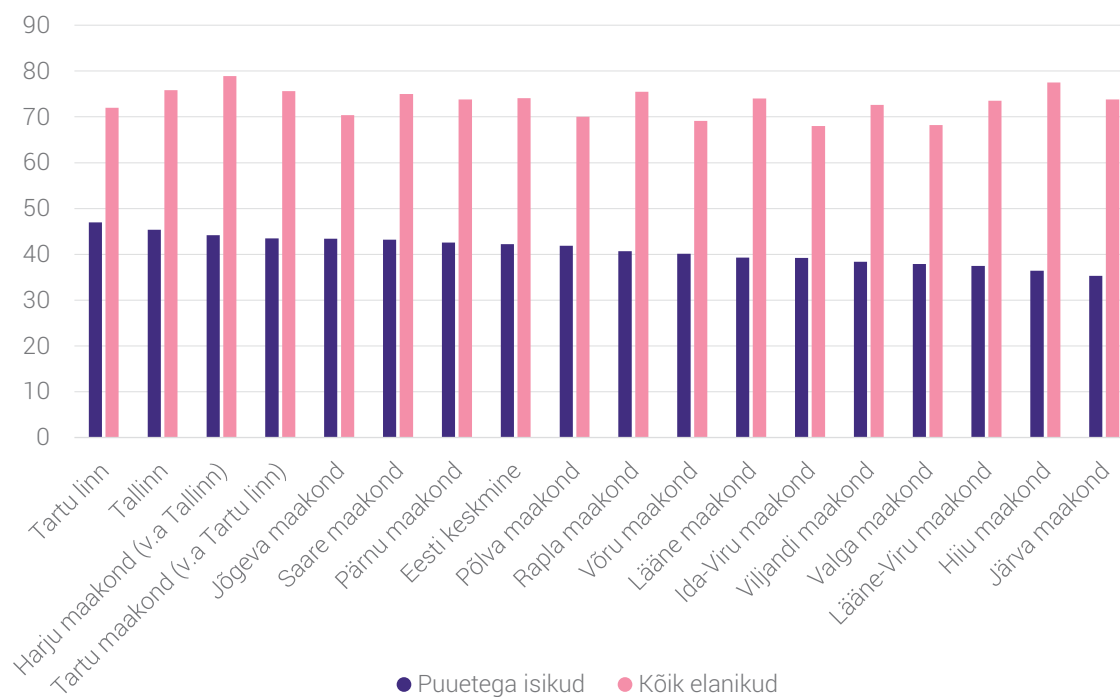
Tabel 1. Puudega 20–64-aastased isikud registreeritud hõiveseisundi järgi, detsember 2018

	Kokku	Hõivatud	Töötud	Mitteaktiivsed
Tallinn	14 949	6794	2782	5373
Tartu linn	5244	2463	995	1786
Harju maakond	4788	2118	828	1842
Hiiu maakond	305	111	63	131
Ida-Viru maakond	10490	4113	2314	4063
Jõgeva maakond	3092	1343	576	1173
Järva maakond	1748	617	443	688
Lääne maakond	931	366	181	384
Lääne-Viru maakond	3268	1226	664	1378
Põlva maakond	2915	1221	643	1051
Pärnu maakond	4350	1852	913	1585
Rapla maakond	1547	629	322	596
Saare maakond	1893	818	324	751
Tartu maakond	3515	1529	703	1283
Valga maakond	2374	899	662	813
Viljandi maakond	2974	1141	572	1261
Võru maakond	3575	1432	796	1347

Joonis 1. Puuetega 20–64-aastaste inimeste registreeritud hõiveseisund maakonna järgi, detsember 2018

Joonis 2. Puuetega 20–64-aastaste inimeste registreeritud hõivemäär (%) võrdluses kõigi sama vanuserühma elanikega maakonna järgi, detsember 2018

Lisa 5

Tabel 1. Töötajate arvud maakondades tegevusala järgi

Tegevusala	Harju maa-kond	Tallinn	Hiiu maa-kond	Ida-Viru maa-kond	Järva maa-kond	Jõgeva maa-kond	Lääne maa-kond	Lääne-Viru maakond	Pärnu maa-kond	Põlva maa-kond	Rapla maa-kond	Saare maa-kond	Tartu linn	Tartu maa-kond	Valga maa-kond	Viljandi maa-kond	Võru maa-kond
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	1197	354	219	528	1093	1194	346	1677	1749	887	716	701	706	1441	681	1385	877
Mäetööstus	248	207	8	1960	90	48	32	149	282	21	65	21	10	65	18	113	48
Töötlev tööstus	21 333	27 713	659	10483	2830	2144	1455	6201	7474	1454	2797	3033	6262	6308	2309	4929	3130
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	204	1833	11	1477	62	59	55	97	177	70	30	51	185	74	37	113	96
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	498	1093	18	609	98	36	52	109	263	19	67	52	407	23	76	144	41
Ehitus	6375	19 346	261	2681	1013	790	596	1937	3657	659	1350	1204	5143	2096	668	1472	1043
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	12 758	43 528	322	6411	1307	1070	855	3251	4897	858	1266	1425	8946	2375	1045	2217	1585
Veondus ja laondus	9305	16 960	212	2848	750	440	427	1499	1950	392	669	486	2335	927	435	593	551
Majutus ja toitlustus	1997	14 992	108	1373	263	154	284	845	1694	165	259	685	2730	354	362	496	386
Info ja side	664	21 594	40	458	136	49	89	158	355	46	92	178	3339	155	69	160	81
Finants- ja kindlustustegevus	129	9927	10	239	54	18	83	83	208	15	23	46	667	10	22	117	37
Kinnisvaraalane tegevus	1392	7588	54	2214	258	111	127	391	684	82	103	201	1397	268	193	263	205
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	2633	19 404	87	825	174	240	175	344	827	163	258	291	3068	434	188	340	226
Haldus- ja abitegevused	2998	22 650	91	2236	323	278	388	601	1625	111	233	350	2886	410	245	626	459
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalindlustus	2015	18 531	160	1917	502	502	388	1065	1180	388	511	600	2655	617	714	819	630
Haridus	5772	17 317	363	5113	1263	1176	925	2323	3131	942	1337	1314	8304	2193	786	1874	1373
Tervishoid ja sotsiaal-hoolekanne	1817	16 909	173	4041	627	684	872	1246	3260	717	593	978	6542	653	749	1675	913
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1200	8647	69	949	262	184	189	580	814	146	271	296	1484	322	244	460	237
Muud teenindavad tegevused	876	6529	53	900	158	147	158	362	599	154	243	241	1384	148	142	214	216
Tegevusala teadmata	329	1012	1	115	21	3	9	66	136	7	72	15	172	88	9	67	23
Kokku	73 740	275 122	2918	47 262	11 263	9324	7496	22 918	34 826	7289	10 883	12 153	58 450	18 873	8983	18 010	12 134